

tre

nửa thế kỷ.
một vết hằn...

UYÊN NGUYỄN

50 năm cộng đồng
người việt ở mỹ

VŨ HIẾN

tắt thở

DU UYÊN

sài gòn, bình minh
trong cơn mưa

TIM NGUYỄN

à ơi, con ngủ
cho ngoan

BIỂN CÁT

mẹ ta trả nhớ
về không

GIÓ VIVU

WEEKLY MAGAZINE, INC.

Phát hành Thứ Sáu hàng tuần tại
Dallas-Fort Worth và các vùng phụ cận

ĐỊA CHỈ: 3202 N. Shiloh Rd.,
Garland, TX 75044
Điện thoại: 972-675-4383

GIỜ MỞ CỬA

Thứ Hai - Thứ Sáu: 9am - 5pm
Thứ Bảy: 9am - 4pm
Chủ Nhật: 9am - 3pm

THỰC HIỆN

Nguyễn Trang - Nhật Hoàng
Đinh Yên Thảo

BIÊN TẬP

Nguyễn Xuân Thiệp

DỊCH THUẬT

Bảo Sơn - Phạm H Nghị

CỐ VẤN PHÁP LÝ

Luật Sư **Cao Quang Ánh**
2439 Manhattan Blvd., #302
Harvey, LA 70058

LUẬT SƯ ĐẠI DIỆN

Arthurine Kamphaus, MBA, J.D.
(Luật sư **Anh Thư**)
1140 E. Pioneer Parkway; Ste. 300
Arlington, TX 76010
Cell: 623-341-8835 . Fax: 817-394-0505

LAYOUT DIRECTOR

Bảo Huân

LAYOUT & ART DESIGNERS

Đỗ Thọ
Băng Dương - Trần Huyền
Hồ Tú - Nguyễn Hiếu- Lê Mi

PHỤ TRÁCH KỸ THUẬT & WEBSITE

Trần Huyền - Huỳnh Huy - Đỗ Anh

HOA SĨ

Bảo Huân - Hoàng Tường
CAN - Hồ Đắc Vũ

QUẢNG CÁO

Nancy - H. Oanh - Hương Lan
972-675-4383
817-421-1400

Muốn làm đại diện Trẻ?

Trẻ cần đại diện khắp nơi
trong và ngoài nước Mỹ.
Điều kiện dễ dàng, thoải mái.
Xin liên lạc: 972-675-4383
(giờ TX -CT time- xin gặp cô Kim)
email:dallas@trenews.net
website: www.baotreonline.com

Báo Trẻ đã có đại diện và đang phát hành
tại các thành phố, tiểu bang:

TRẺ DALLAS

Tel: 972-675-4383 * Fax: 972-675-3764
Email: dallas@trenews.net * info@trenews.net
Địa chỉ: **3202 N Shiloh Rd, Garland TX 75044**

TRẺ HOUSTON

Tel: 281-978-4735
Email: info@trenews.net
Địa chỉ: **11210 Bellaire Blvd. #143. Houston, TX 77072**

TRẺ FLORIDA

Nguyễn Tinh
Tel: 407-948-2012 * 407-894-5111 * 407-897-1114
Fax: 407-894-6190 * Email: florida@trenews.net
Địa chỉ: **302 S. Graham Ave., Orlando, FL 32803**

TRẺ GEORGIA

Tel: 770-755-5420
Fax: 404-704-0358
Email: georgia@trenews.org
Địa chỉ: **1805 Shackelford Ct, Ste 150. Norcross GA 30093**

Với sự cộng tác

■ Hoàng Đình Nam (TX) ■ Nguyễn Thị Thanh Dương (TX) ■
■ Ngọc Linh (TX) ■ Hải Vân ■ Lê Hùng ■ LS Robert Mullins ■
■ Phạm Thành Châu (VA) ■ Trần Mộng Tú (WA) ■ Du Uyên (VN)
■ Nam Lộc (CA) ■ Tim Nguyễn ■ Như Sao ■ Triều Giang ■
■ TS Bùi Thanh Liêm (FL) ■ Bùi Quang Tuấn ■ Huy Đạo ■ Gia
Bảo ■ Lê Minh Hải (CA) ■ Tưởng Năng Tiến (CA) ■ Trùng
Dương ■ Tạ Phong Tần (CA) ■ Thi Hạnh (Na-Uy) ■ BS Trần
Lý Lê ■ Hoàng Nhất Phương ■ Thanh Dũng ■ Dương Hùng ■
Angie Hồ Quang ■ Thiên Hương ■ Trần Vũ ■ Thiên Hương ■
Hồ Đắc Vũ (MA) ■ Andy Nguyễn ■ Đặng Mỹ Hạnh ■ Hoàng
Nga ■ Lương Thu Trung ■ Trịnh Thanh Thủy (CA) ■ Đoàn
Xuân Thu (Úc) ■ Trangdài Glassey - Tra62nguyen (CA) ■ Lê
Kung Diễm ■ Đào Duy Hòa (Úc) ■ Thanh Tú ■ Thái Bảo (FL)
■ Phạm Ngũ Yên (TX) ■ Chiêu Ấn (Canada) ■ Vũ Thị Thanh
Mai ■ Ban Mai (VN) ■ Trịnh Cung ■ Diệu Cô Nương ■ Trang
Nguyễn ■ Triều Minh ■ Phương Nghi ■ Linh Đỗ ■ Hoàng Nam
Sơn (TX) ■ Hạnh Việt ■ Lưu Vỹ Bửu ■ Hoàng Vũ ■ Phạm
Thị Hoài (Đức) ■ Hương Giang ■ Hoàng Hương ■ Vũ Hiến ■
Ngân Bình ■ Đặng Hiếu Sinh ■ Đào Thị Thanh Tuyền (VN) ■
Mai Hoàng ■ Đinh Tiến Đạo ■ LS Anh Thư (TX) ■ Ian Bùi (TX)
■ Cổ Ngư (Pháp) ■ Cẩm Giang ■ Lê Trung ■ Khánh Trường ■
Lê Hữu ■ Thanh Thư ■ Thạch Thảo (TX) ■ Kim Loan (Canada)
■ Hải Di Nguyen (Anh) ■ Vũ Thành ■ LS Dương Như Nguyễn
■ Vương Mộng Long -K20 ■ BS Phạm Hồng Sơn (Pháp) ■
Lê Chiêu Giang (CA) ■ Ngô Nguyên Dũng (Đức) ■ Đặng Mai
Lan (Pháp) ■ Hoàng Vũ ■ Tiểu Lục Thần Phong (Georgia) ■
Trần Hoàng Vy (TX) ■ Lưu Huỳnh (VN) ■ Hai Quê (Pháp) ■
Gió Vivu (Canada) ■ Cyndy Thu Hoàng (TX) ■ Mộc Mạc (VN)
■ Trần Thị Nhật Hưng (Thụy Sĩ) ■ Hoàng Quân (CA) ■ Nguyễn
Thanh Bình (VN) ■ Vương Hoài Uyên (CO) ■ Nguyễn Thạch
Giang (CA) ■ Uyên Ca (VN) ■ Hồ Thụy Mỹ Hạnh (VN) ■ Đơn
Phương Thạch Thảo ■ Bảo Sơn

LƯU Ý: Tác giả chịu trách nhiệm về nội dung và hình ảnh trong bài viết gửi cho Trẻ, và nội dung không nhất thiết thể
hiện quan điểm của TRẺ. (Authors are completely responsible for their articles, including content and any photos.
Contents reflect the view of the authors and not necessarily that of Tre Magazine)
Thân chủ quảng cáo chịu trách nhiệm về nội dung và pháp luật trong quảng cáo của mình.
Mọi thay đổi về quảng cáo xin gọi trước 2 tuần. Ngưng quảng cáo xin báo trước 2 tuần.
Tất cả các mẫu layout, design đều thuộc bản quyền của Trẻ.

mục lục

4	NHỮNG BÔNG HOA CUỘC SỐNG
5	
6	GHI NHẬN TRONG TUẦN
9	Y TẾ & ĐỜI SỐNG
10	THẾ GIỚI CỦA DẾ MÈN
12	BÊN LỀ THỂ THAO
14	BÊN TÁCH CÀ PHÊ
16	MỤC THUẾ VỤ
19	TƯỜNG NIỆM 30/4
21	HỘP THƯ TRẺ
22	NGÀY NÀY TRONG LỊCH SỬ
23	MIẾNG NHÀ QUAN
24	DUYÊN SÀI GÒN
27	LUẬT DI TRÚ
28	GIAO TIẾP
29	BẠN CÓ BIẾT
30	TƯỜNG NIỆM 30/4
34	
36	TƯỜNG NIỆM 30/4
40	SOMETHING & ANYTHING
43	MẸO VẬT
44	
46	THỜI TRANG
48	TRANG THƠ
50	TRUYỆN NGẮN
54	TƯỜNG NIỆM 30/4
56	PHIẾM
58	FACEBOOK CÓ GÌ NGỘ
59	Ơ RÊ KÀ
60	VIỆT NAM NGÀY CŨ
63	TRANG BẠN ĐỌC
64	THẾ GIỚI QUANH TA
65	NHỮNG ĐIỀU CẦN BIẾT
66	
70	CÁI NHÀ CỦA TA
72	SẢN PHẨM MỚI
73	CHUYỆN KHÓ TIN NHƯNG CÓ THẬT
74	TÀI LIỆU VĂN HỌC
76	PHÓNG SỰ VIỆT NAM
79	SỔ TAY KHÁCH HÀNG
81	TRONG HẦM RƯỢU
86	TƯỜNG NIỆM 30/4
89	TƯỜNG NIỆM 30/4
93	
96	PHÓNG SỰ VIỆT NAM
99	Kiến thức phổ thông
102	MỖI TUẦN 1 CON SỐ
104	ĐỌC BÁO VIỆT NAM
110	CÂU LẠC BỘ TIỂU LÂM

Như Sao	Mẫu bánh mì
Mộc Mạc	Thứ tự
Vũ Hiến	50 năm cộng đồng người Việt ở Mỹ
Triệu Minh	Đối phó với dị ứng
Trần Lý Lê	Những con người vĩ đại Elisabeth Kubler-Ross
Trẻ	
Tim Nguyễn	Sài Gòn, bình minh trong cơn mưa
Nguyễn Đài Thi	
Nguyễn Thị Thanh Dương	50 năm quê nhà quê người
Trẻ	
Trẻ	
Bánh Bèo	
Du Uyên	Tất thổ
Lê Minh Hải	
Minh Hải	Những tình huống khó xử
Hoàng Vũ	Khử mùi hôi trong nhà
Biển Cát	À ơi, con ngủ con ngoan...
Tạ Phong Tần	Chen & Nường
Trần Thị Nhật Hưng	Trại 6 tù Nghệ Tĩnh
Ian Bùi	Rory!
Hoàng Hương	Diệt khuẩn
Tám Vạn	Biết bao giờ trở lại
Diệu Cô Nường	Mất và hết mất
Sao Khuê	Ba Nhà Thơ Nữ
Hồ Đắc Vũ	Những con ấu trùng
Gió Vivu	Mẹ ta trả nợ về không
Đoàn Xuân Thu	Tháng Tư!
Du Face	
Trẻ	Phim khiêu dâm đầu tiên
Trang Nguyễn	Ngành in tại Sài Gòn
Dương Hạ Vy	Công ty “ảo”
Dương Hùng	Những “tắm chân len” cho cây mùa đông
Bảo Sơn	Lừa đảo thuê
Hoàng Mai	Công viên Water Gardens ở Fort Worth
Thiên Hương	Cắm tú cầu
Bảo Sơn	
Trẻ sáu tám	
Uyên Nguyễn	Nửa thế kỷ. một vết hằn...
Lê Kung Diễm	Chợ trên muôn nẻo đường
Hạnh Việt	Nơi mua vỏ xe tốt nhất
Mai Ninh	Mây một ngày
Đặng Mai Lan	Sài Gòn còn mãi tuổi xuân
Kim Loan	Cây trứng cá trong trại “cải tạo”
Trần Hoàng Vy	Đỗ Quyên mưa...
Nguyễn Sinh	Rượu “dòm” giết người
Phượng Nghi	Chứng khoán
Trẻ	
B.Tuyền	
Trẻ cười	

BẢO HUÂN MICROSOFT AI

Mẩu bánh mì

NHƯ SAO

Một lần trong chiến tranh thế giới thứ hai có hai người tù Do Thái trốn khỏi trại tập trung, họ chạy thực mạng và quyết định chia làm hai ngã ...

Người tù già hơn nắm chặt tay người tù trẻ, ông dẫn đi một lúc rồi nói: Ta chỉ có một mẩu bánh mì, cháu hãy cầm lấy, ta già rồi, chịu đói được lâu hơn cháu ... Nhưng cháu hãy hứa với ta rằng: chỉ khi nào cháu không còn cách nào, không còn một cách nào khác để có cái ăn thì cháu mới giở miếng bánh này ra. Trong rừng có nhiều thứ ăn được, nếu đến chỗ có dân cháu có thể làm thuê kiếm miếng ăn. Đường từ đây về nhà còn xa lắm, và nếu trong túi vẫn còn một miếng bánh thì cháu vẫn còn có thể chịu đựng được mọi gian truân...

Người tù trẻ cảm động, hứa với ông già, nắm chặt lấy mẩu bánh mì rồi lao đầu chạy ...

Ròng rã bao nhiêu ngày đêm anh nhắm hướng quê nhà mà chạy, khi thì phải lẩn lút trong rừng, khi thì băng qua các cánh đồng. Anh hái quả rừng, lội suối tìm cá, khi gặp những người chăn cừu anh bẻ củi đem đến cho họ để nhận một bát sữa, hay một miếng thịt cừu.

Đã có lúc anh tưởng chừng không còn cách nào khác để có một miếng ăn. Tránh né bọn Đức, anh lẩn lút vòng qua đầm lầy trong cái nóng hầm hập, xung quanh chỉ một màu xám xịt của lau sậy ... không biết bao nhiêu lần anh rút mẩu bánh mì đã khô cứng như đá ra khỏi túi, anh ngấm cái gói nhỏ gói bằng một miếng vải thô, quấn thật chặt và buộc bằng một sợi dây gai thắt nút, cái gói chỉ bằng nửa miếng xà phòng, chắc mẩu bánh mì còn bé hơn, song anh vẫn nuốt nước miếng, nghĩ đến vị bột ngọt ngào trên đầu lưỡi, chắc là có chút ẩm mốc ... anh nhìn trừng trừng cái gói nhỏ rồi lại đút vào túi, bởi anh kinh hoàng nghĩ đến ngày mai, túi rỗng không mà đường thì còn xa vắng lắt.

Cứ thế anh đi ròng rã và cuối cùng cũng đến cái ngày anh ngã nhào vào tay người thân... Sau những phút vui sướng trong tiếng khóc lẫn tiếng cười, anh vùng dậy, rút ra cái gói nhỏ đã bần thủ hồi hám song vẫn được quấn rất chặt, anh nói: “Mẹ ơi, nhờ mẩu bánh mì này đây mà con thoát chết trở về...” Anh cảm động gỡ nút dây, mở lần vải bọc và sững sờ: đó chỉ là một miếng gỗ được gọt đẽo vuông vức như một mẩu bánh mì!

NS- THEO CHICKEN SOUP FOR THE SOUL

Thứ tự

GIÀ BÌNH AO

Ông thầy bước vào lớp, đặt một lọ thủy tinh lên bàn, rồi cho vào đó các hòn cuội to. Quay xuống lớp, thầy hỏi học trò: Theo các em, lọ này, còn có thể cho gì vào thêm nữa không?

- Thưa thầy, có thể cho thêm sỏi vào.

Ông thầy vốc sỏi cho vào đầy lọ, hỏi tiếp: Có thể cho thêm gì vào được nữa không?

- Dạ, có thể cho thêm cát vào.

Sau khi đổ đầy cát vào, thầy lại hỏi: Rồi có thể cho tiếp thứ gì vào nữa?

- Nước, thưa thầy.

Làm theo lời trò xong, thầy lại hỏi: Vậy bây giờ, không thể cho thêm gì vào nữa, đúng không?

- Thưa đúng, thầy ạ. Không thể.

Thầy: Chúng ta bắt đầu bài học hôm nay. Theo các em thì việc thầy làm với cái lọ này giờ, có ý nghĩa gì?

Đám học trò bàn tán rồi trả lời: Dạ, việc thầy làm cho thấy rằng, để chứa đựng, có lúc ta thấy và cho rằng đã đầy, nhưng thực tế vẫn còn chỗ cho thêm thứ khác vào.

Thầy: Các em không sai, nhưng điều thầy muốn diễn tả là cái trình tự, phải cho các hòn cuội vào trước rồi mới đến những thứ khác. Nếu trong lọ đã đầy cát sỏi, thì ta không thể nhét những hòn cuội vào. Sau này lớn lên, rời xa nơi này, các em có thể tùy thích cho thêm gì đó vào cuộc đời của mình, như cho vào chiếc lọ riêng của mỗi người. Giờ đây, công việc của thầy là gieo, xếp vào lòng các em những hòn cuội, như là những nền tảng căn bản mà một con người phải hiểu rõ và gìn giữ mãi mãi.

Những hòn cuội nền tảng đó có thể là gì?

- Là những giá trị vật chất tinh thần cốt lõi mà cha ông ta, qua bao thế hệ, qua bao biến động thăng trầm của lịch sử, đã chất lọc và ân cần để lại cho con cháu.

- Là tính nhân văn trong tôn ti trật tự đậm chất truyền thống giữa những thành viên trong gia đình, bộ tộc và xã hội.

- Là tấm lòng nhân ái, bao dung và độ lượng nền tảng cho sự tạo dựng một thế giới bình an và hạnh phúc.

GBA

BẢO HUÂN MICROSOFT AI

50 năm Cộng đồng người Việt ở Mỹ

Cộng đồng người Việt
- LOS ANGELES TIMES

VŨ HIẾN
ARLINGTON, TX

Đã nửa thế kỷ trôi qua kể từ khi Sài Gòn sụp đổ vào cuối tháng 4 năm 1975, khi ấy có khoảng 100,000 người Việt, vì không muốn sống dưới chế độ cộng sản, đã quyết định rời khỏi quê hương Việt Nam để tìm đến một quốc gia khác có thể mang lại cho họ một cuộc sống tự do. Trong số những người Việt đầu tiên rời khỏi Việt Nam, hầu hết đến định cư ở Mỹ, và không lâu sau đó đã hình thành những cộng đồng người Việt rải rác trên khắp lãnh thổ Hoa Kỳ.

Với những đứa trẻ sinh ra vào thời điểm đó thì nay đang bước vào tuổi 50. Với những người trưởng thành trong chế độ cộng hòa ở miền Nam Việt Nam thì nay đã trên 70 và đang sống những ngày cuối cùng còn lại của cuộc đời họ.

Để nói về cộng đồng người Việt ở Mỹ thì không nơi đâu điển hình hơn là cộng đồng người Việt ở quận Cam

thuộc miền Nam California – cộng đồng người Việt lớn nhất và lâu đời nhất ở Mỹ – được hình thành từ ngay cuối năm 1975 và được mọi người biết tới với tên Little Saigon.

Sau khi chiến tranh kết thúc, hàng triệu người Việt tị nạn đã đến định cư tại Hoa Kỳ, và hiện nay là quốc gia nơi có con số người Việt di dân đông nhất thế giới. Gần 40 phần trăm trong

số đó định cư tại tiểu bang California, nhiều hơn bất kỳ tiểu bang nào khác. Và cũng giống như những khu phố Tàu Chinatown hay phố Ý Little Italy hay phố Cuba Little Havana xuất hiện ở nhiều nơi trên khắp Hoa Kỳ, khu phố Việt Little Saigon tại quận Cam cũng đã được hình thành với mục đích là để bảo tồn văn hóa Việt.

Có thể nói không có cộng

đồng người Việt nào có ảnh hưởng hoặc mang tính biểu tượng hơn Little Saigon ở quận Cam. Nằm cách Los Angeles khoảng 30 dặm về phía nam, khu vực Little Saigon trải rộng qua các thành phố Fountain Valley, Garden Grove, Santa Ana và Westminster. Khu dân cư này đã tiếp đón hàng trăm nghìn người Mỹ gốc Việt đến sinh sống, và hiện chiếm khoảng 10 phần trăm dân số người Mỹ gốc Việt trên toàn nước Mỹ. Tại đây có đầy đủ mọi dịch vụ từ siêu thị, nhà hàng cho tới ngân hàng của người Việt; tất cả các cơ quan truyền thông từ báo chí cho tới các đài phát thanh và truyền hình của người Việt đều hoạt động bằng tiếng mẹ đẻ. Một điều hiếm thấy đối

với một nhóm dân thiểu số chỉ chiếm chưa đến 3 phần trăm dân số của cả nước Mỹ.

Hình thành và trưởng thành

Vào thời điểm 1975 và ít năm sau đó, khu vực Little Saigon chủ yếu chỉ có một số khu nhà di động, lác đác vài tiệm sửa xe, những cánh đồng trồng dâu tây bỏ hoang và bãi phế liệu. Và khoảng hơn một chục cơ sở thương mại người Việt hoạt động tại quận Cam. Muốn mua thực phẩm tại siêu thị Á châu, người ta phải lái xe một tiếng đồng hồ tới Los Angeles mới có. Các nhà hàng bán thức ăn Việt Nam rất hiếm. Nhưng nay thì các dịch vụ nói trên không thiếu thứ gì.

Có thể nói Little Saigon

là nơi mà người ta có thể sống mà không cần biết tiếng Anh, vì ngôn ngữ chính được nói ở đây là tiếng Việt, và cuộc sống ở đây cũng không khác gì cuộc sống ở một vùng ngoại ô bận rộn ngay trong nước Việt Nam. Các đặc điểm văn hóa Việt Nam cũng ngày càng được nhiều người bản xứ biết đến và phần nào hội nhập và đưa vào dòng văn hóa bản xứ.

Vào cuối thập niên 1970 và trong suốt thập niên 1980, với làn sóng người vượt biển trốn thoát khỏi Việt Nam bằng thuyền lên cao đã khiến khu vực quận Cam tiếp đón mỗi tháng khoảng 1,000 người Việt tị nạn và dân số người gốc Việt tại đây tăng lên rất nhanh. Các cơ sở thương mại của người Việt cũng tăng vọt từ những khu đất trống

lên tới hơn 700 chỉ trong một thập niên, và Thống đốc George Deukmejian, một đảng viên Cộng hòa, đã chính thức công nhận Little Saigon là một địa danh văn hóa và thương mại của cộng đồng người Việt vào năm 1988 bằng cách dựng 13 tấm bảng chỉ đường dọc theo các lối ra vào của hệ thống xa lộ ở quanh khu vực. Mặc dù vào cùng thời điểm đó, người dân địa phương và các thành viên hội đồng thành phố đã lên tiếng phản đối.

Một số cư dân sống lâu năm tại đây đã tỏ ra phần nộ trước sự thay đổi này. Một nhóm hơn 100 cư dân Westminster đã ký vào một bản kiến nghị yêu cầu thành phố hãy từ chối cấp bất kỳ giấy phép nào cho bất kỳ người tị nạn Đông Dương nào đang muốn mở bất kỳ cơ sở thương mại nào trong khu vực được gọi là phố Việt này.

Năm 1989, khi có một nhóm người Việt tị nạn vận động thành phố Westminster để tổ chức một cuộc diễu hành Ngày Quân lực Việt Nam Cộng hòa để vinh danh các cựu chiến binh và những chiến sĩ Việt Nam Cộng hòa đã hy sinh trong cuộc chiến, mặc dù nhiều người

Lớp người Việt tị nạn
tháng 4 năm 1975 -
UNIVERSAL IMAGES GROUP

trong số này từng chiến đấu bên cạnh quân đội Hoa Kỳ, thì liền bị các giới chức chính quyền địa phương bác bỏ vì cho rằng cuộc diễn hành không mang ý nghĩa đối với người dân Mỹ. Trong đó có ông nghị viên thành phố là Frank Fry đã nói thẳng với những người tổ chức rằng: “Theo ý tôi, tất cả các bạn đều là người Mỹ và tốt hơn hết là các bạn nên là người Mỹ. Nếu các bạn muốn là người của Nam Việt Nam thì hãy quay trở về Nam Việt Nam.” Mặc dù sau đó ông Fry đã lên tiếng xin lỗi nhưng sự kiện này đã thúc đẩy một người tị nạn gốc Việt lúc đó là ông Tony Lâm quyết định ra tranh cử chức nghị viên thành phố vào năm 1992.

Kết quả, ông Lâm giành được tổng cộng 6,500 phiếu bầu tại một thành

phố nơi chỉ có 2,000 người Mỹ gốc Việt ghi danh đi bầu. Ông Tony Lâm trở thành người Mỹ gốc Việt đầu tiên giữ một chức vụ trong chính quyền do dân bầu tại Hoa Kỳ. Kể từ đó đến nay đã có 24 người Mỹ gốc Việt ra tranh cử cho các chức vụ trong chính quyền tại quận Cam. Tháng 11 năm 2024, ông Derek Trần trở thành người Mỹ gốc Việt đầu tiên được bầu làm dân biểu đại diện cho khu vực Little Saigon tại quốc hội liên bang Hoa Kỳ, bước chân theo những vị đồng nghiệp gốc Việt đi trước như luật sư Joseph Cao Quang Ánh và bà Stephanie Murphy.

Tương lai

Đối với những người di dân thuộc làn sóng những người Việt tị nạn đầu tiên tới Mỹ, họ vẫn còn mang trong mình những ký ức chiến tranh

và làn ranh phân biệt quốc cộng. Sự chia cắt miền Bắc và miền Nam Việt Nam dẫn đến tất cả mọi hệ lụy vẫn chưa hề lắng xuống. Nhưng những thế hệ người Việt trẻ tuổi sống ở Mỹ hiện nay không biết nhiều về những ngày tháng chiến tranh và ít bận tâm hơn đến những ranh giới phân chia quốc cộng khiến đưa tới một cuộc nội chiến kéo dài 20 năm. Đến nay thì Hoa Kỳ và Việt Nam là hai quốc gia có quan hệ ngoại giao và thương mại. Gần 70 phần trăm dân số tại Việt Nam sinh ra sau chiến tranh. Hơn 40 phần trăm người Mỹ gốc Việt cho biết họ đang trên con đường đạt được giấc mơ Mỹ và gần 30 phần trăm cho biết họ đã đạt được giấc mơ đó. Cuộc sống của cộng đồng người Việt có thể nói gần như hoàn toàn hội nhập với cộng đồng người bản

xứ. Và có lẽ chỉ khoảng một thập niên nữa thôi, thế hệ người tị nạn đầu tiên ở Mỹ sẽ không còn nữa, và khi đó tương lai của cộng đồng người Việt trên đất Mỹ, trong đó có cộng đồng ở quận Cam, sẽ rất khác.

Đối với Little Saigon, khu vực do chính những người Việt tị nạn thành lập nay trở thành một nơi kinh doanh buôn bán sầm uất, mang lại doanh thu hàng năm lên tới gần \$1 tỷ. Và, ngay cả khi khu vực này phát triển và thay đổi theo thời gian, cho tới thời điểm này vẫn tiếp tục duy trì được nhiều sinh hoạt để tôn vinh văn hóa Việt và lịch sử của cộng đồng người Việt tị nạn. Mỗi năm vào tháng 4, trong tuần lễ của ngày 30, được thành phố Westminster công nhận là Tuần lễ Tưởng niệm Tháng Tư Đen. Westminster là thành phố đầu tiên trên thế giới chính thức làm điều đó do sự vận động của cộng đồng người Việt tại đây. Hội chợ Tết Little Saigon khởi xướng từ năm 1982, trong đó có cuộc diễn hành hàng năm được tổ chức rất công phu, cho đến nay vẫn được duy trì và thu hút nhiều chục ngàn người đến tham dự mỗi năm.

VH

Hoạt động sầm uất tại Little Saigon - LITTLE SAIGON NOW

Dị ứng theo mùa - với các triệu chứng như chảy nước mũi, ngứa mắt, và hắt hơi liên tục - ảnh hưởng đến hơn 25% người lớn. Do biến đổi khí hậu, các triệu chứng này ngày càng kéo dài và nghiêm trọng hơn. Một nghiên cứu năm 2021 cho thấy mùa phấn hoa ở Bắc Mỹ đã kéo dài thêm 20 ngày và lượng phấn hoa tăng 21% so với thập niên 1990. Tuy nhiên, có nhiều biện pháp hiệu quả để kiểm soát triệu chứng.

Đối phó với dị ứng

Dị ứng thay đổi ra sao theo tuổi

Dị ứng là phản ứng quá mức của hệ miễn dịch đối với các chất vô hại như phấn hoa, cỏ, hoặc lông động vật. Khi chúng ta già, phản ứng miễn dịch có thể yếu đi, làm giảm mức độ dị ứng. Tuy nhiên, viêm mạc mũi cũng mỏng hơn, gây nghẹt mũi và nhạy cảm với môi trường. Bệnh dry eye (khô mắt) cũng phổ biến ở người trên 70, làm nặng thêm triệu chứng dị ứng mắt.

Bắt đầu điều trị trước mùa dị ứng

Phòng bệnh hơn chữa bệnh. Nên dùng steroid nasal spray (thuốc xịt mũi chứa steroid) không kê toa như fluticasone (Flonase), triamcinolone (Nasacort) hoặc mometasone (Nasonex) từ 2-4 tuần trước mùa dị ứng. Xịt đúng hướng - vào thành mũi - để đạt hiệu quả. Người bị glaucoma (tăng nhãn áp) nên tham khảo bác sĩ mắt.

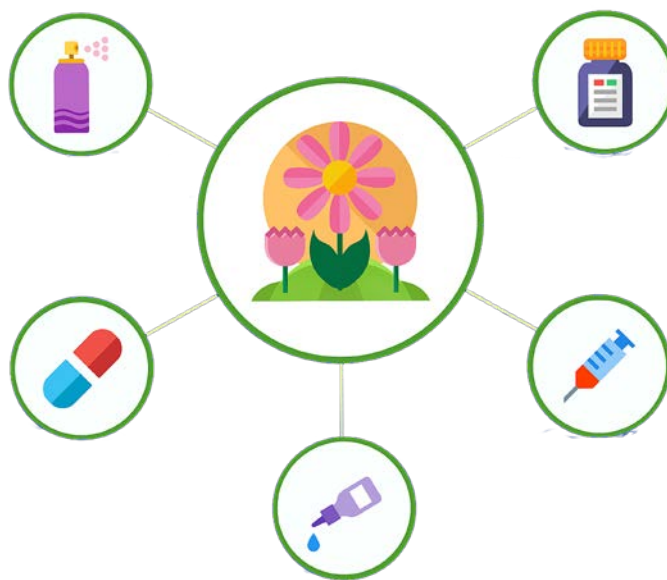
Phương pháp điều trị khuyến nghị

Tiếp tục dùng steroid nasal spray trong suốt mùa dị ứng. Rửa mũi nhiều lần mỗi ngày bằng saline nasal spray hoặc nước muối để loại bỏ phấn hoa. Nếu mũi đau rát, có thể dùng gel xịt mũi chứa aloe. Nếu vẫn còn triệu chứng, dùng thêm nasal antihistamine spray như azelastine (Astepro) hoặc olopatadine (Patanase). Với mắt ngứa, dùng antihistamine eye drops như ketotifen (Alaway) hoặc olopatadine (Pataday). Có thể dùng oral antihistamines như loratadine (Claritin), cetirizine (Zyrtec), levocetirizine (Xyzal), hoặc fexofenadine (Allegra). Tránh thuốc cũ như diphenhydramine (Benadryl) do gây buồn ngủ và tăng nguy cơ sa sút trí tuệ. Tránh dùng thường xuyên decongestants (thuốc thông mũi) vì có thể làm tăng huyết áp.

Các loại dị ứng khác

Dị ứng quanh năm như với bụi nhà, nấm mốc, hoặc lông thú nên điều trị tương tự. Hai loại dị ứng thường xuất hiện ở người lớn tuổi:

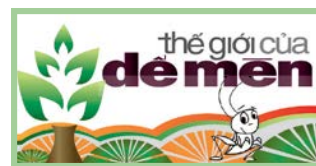
- **Dị ứng shellfish (hải sản có vỏ):** Nghiêm trọng, cần tránh hoàn toàn và mang theo EpiPen. Triệu chứng gồm ngứa miệng, phát ban, đau bụng.
- **Dị ứng nickel (nicken):** Có thể gây phát ban từ nút quần, trang sức. Điều trị bằng kem hydrocortisone và tránh tiếp xúc với nickel.

Khi nào nên gặp bác sĩ dị ứng

Nếu đã thử mọi cách mà vẫn còn triệu chứng, hãy đi skin testing (xét nghiệm da). Có thể bạn bị non-allergic rhinitis do khói, ô nhiễm, hay nước hoa, khi đó ipratropium (Atrovent) có thể giúp. Immunotherapy (liệu pháp miễn dịch) dạng chích hoặc ngậm dưới lưỡi có thể hiệu quả lâu dài. Nếu bị asthma cùng với dị ứng, có thể cần dùng leukotriene modifiers như montelukast (Singulair) hoặc biologic drugs như omalizumab (Xolair).

(THEO CONSUMER'S REPORTS ON HEALTH)

Bác sĩ Kubler-Ross là một chuyên gia về bệnh tâm thần. Sự nghiệp của bà ấy bao gồm những nghiên cứu và khám phá lớn lao về các diễn tiến của sự chết; một đề tài mà không mấy chuyên viên y tế muốn thảo luận. Những khám phá ấy trở thành nền tảng của khái niệm “palliative care” hay “chăm sóc [để] xoa dịu [đau đớn tinh thần cũng như thể xác] cũng như cổ võ, khuyến khích các thể hệ chuyên viên y tế chú trọng đến cái chết như một diễn tiến tự nhiên thay vì một sự thất bại của y học.

Những con người vĩ đại

Elisabeth Kübler-Ross

TRẦN LÝ LÊ
ORLANDO, FL.

Bà Kübler-Ross sinh ngày 8 tháng Bảy năm 1926 trong một gia đình trung lưu tại Zurich, Thụy Sĩ, một trong ba hài nhi cùng bào thai. Rất sớm, mới 5 tuổi đã bị sùng phổi và cần điều trị tại bệnh viện, cô bé Elisabeth đã nhìn thấy cái chết của bạn cùng phòng. Một kinh nghiệm khác, nhìn thấy một người hàng xóm gặp tai nạn, ngay trong lúc hấp hối ông ấy vẫn tiếp tục xoa dịu, an ủi thân nhân. Các kinh nghiệm này đã để lại ấn tượng rất sâu đậm trong trí óc trẻ thơ, và tự đó, Elisabeth tâm niệm rằng cái chết là một tiến trình tự nhiên, không nên

sợ hãi, và là một đề tài cần được thảo luận một cách cởi mở, dẫn đến sự hiểu biết và chấp nhận cho mọi người liên quan.

Khôn lớn trong Thế Chiến II, trước những khổ đau từ chiến tranh, Elisabeth tình nguyện trợ giúp các nạn nhân. Đầu tiên là làm việc trong phòng thí nghiệm của bệnh viện tại trại tị nạn; sau đó góp tay tranh đấu cho hòa bình với tổ chức International Voluntary Service for Peace. Công việc xây dựng lại những cộng đồng đổ nát đã đưa cô gái trẻ qua nhiều quốc gia bị tàn phá vì chiến tranh như Pháp, Ba Lan và Ý. Chính

tại Ba Lan, Elisabeth gặp một cô gái trẻ khác thoát chết từ trạm giết người bằng hơi ngạt; thay vì căm hờn, cô gái kia chọn cách tha thứ và thương yêu người chung quanh qua câu nói “*Nếu tôi có thể chuyển sự căm ghét, lòng oán hận của một con người thành thương yêu thì tôi đáng được sống*”. Những kinh nghiệm này trở thành đuốc dẫn đường cho Elisabeth suốt cuộc đời: tìm mọi cách để xoa dịu các khổ đau của con người.

Với mục đích kể trên, Elisabeth muốn trở thành bác sĩ nhưng bị người cha cấm cản. Không nản lòng, cô bỏ nhà ra đi khi mới 16

tuổi, làm đủ mọi việc để sinh sống và đi học. Năm 1951, Elisabeth vào trường Y khoa tại đại học Zurich và tốt nghiệp năm 1957.

Năm 1958, Elisabeth kết hôn với người bạn học, Emanuel Robert Ross, một bác sĩ người Mỹ và họ dọn sang Hoa Kỳ. Cả hai hoàn tất chương trình nội trú tại Glen Cove Community Hospital, New York; sau đó bác sĩ Kübler-Ross chọn ngành điều trị tâm thần và tiếp tục chương trình thụ huấn tại Manhattan State Hospital, rồi xa hơn nữa tại Montefiore Hospital, Bronx, New York.

Sau đó đôi vợ chồng trẻ hành nghề tại Colorado, bà Kübler-Ross dạy học tại University of Colorado School of Medicine; rồi cùng di chuyển đến Chicago, bà trở thành Assistant Professor of Psychiatry, tại Billings Hospital, University of Chicago. Đây là nơi bác sĩ Kübler-Ross khởi xướng các chương trình nghiên cứu, tìm hiểu về cái chết cũng như huấn luyện đồng nghiệp về tiến trình tự nhiên này. Mục đích chính là giúp người bệnh bên bờ tử sinh [và cả thân nhân] chấp nhận giai đoạn chót của cuộc đời để những ngày còn lại được thanh thản và bình an hơn. Quan trọng nhất là cách hành xử [của chuyên viên] với sự thông cảm và quý trọng [thay vì

tránh né] khi người bệnh đang chờ chết.

Thay vì xem bệnh nhân [lúc] “cuối đời” như căn bệnh cần trông nom, bác sĩ Kübler-Ross cổ võ việc lắng nghe bệnh nhân nói về cảm xúc, sự lo âu, sợ hãi... của họ hầu xoa dịu những chấn thương tinh thần khi thân xác vật vờ với bệnh tật và cái chết. Nhìn nhận con đường khổ nạn của người bệnh cũng quan trọng như các trị liệu y khoa khác.

Qua cuốn “On Death and Dying”, xuất bản năm 1969, bà Kübler-Ross trình bày 5 giai đoạn đau buồn (“Five stages of grief” hay “the Kübler-Ross model”) của con người khi đối mặt với sự chết. Kiểu mẫu này đã trở thành một nền tảng của tâm lý học, của chương trình “xoa dịu trị liệu” (palliative care), và các phương cách an ủi, bàn luận về những tâm bệnh do mất mát tiếc nuối.

Nhận diện các giai đoạn biến chuyển tâm thần và

áp dụng cách xoa dịu:

Năm giai đoạn [biến loạn] xảy ra trong tâm trí trước một biến cố đau buồn:

1-Chối bỏ (denial): Khởi đầu là sự chối bỏ, không nhìn nhận biến cố (cái chết/ bệnh tật] đã / đang xảy ra.

2-Giận dữ (anger): Đối mặt với diễn tiến của sự việc, trước sự “bất công” của thân linh và bất lực của bản thân, con người thường phản ứng bằng sự giận dữ, căm giận chính mình hoặc căm giận người chung quanh, ngay cả Trời Phật.

3-Mặc cả (bargaining): Để lấy lại sự tự quyết hoặc để thay đổi hậu quả [của sự việc], con người có khuynh hướng hứa hẹn, mặc cả với thân linh... Như “Nếu được sống sót/ khỏe mạnh, tôi sẽ...”

4-Trầm cảm (depression): đau buồn, tuyệt vọng trước biến cố lớn

5 - Chấp nhận (Acceptance): Sau cùng là sự chấp nhận và tìm

cách “sống chung” với [hậu quả] của biến cố, giai đoạn chót của vòng tròn biến loạn trong tâm trí trước biến cố lớn.

Năm giai đoạn kể trên có thể xoay vòng, thay đổi qua thời gian: Như “Chối bỏ” → “Trầm cảm” → “Mặc cả”; hoặc “Giận dữ” → “Trầm cảm” → “Chối bỏ”...

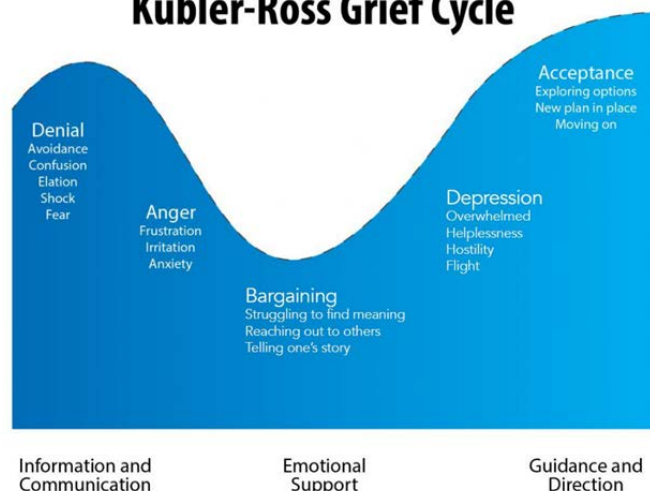
Không chỉ người bệnh mà cả thân nhân cũng trải qua các giai đoạn đau buồn, vật vã kể trên và cần được trợ giúp, xoa dịu để có thể chấp nhận biến cố lớn nhất trong đời sống hầu tiếp tục những ngày còn lại thanh thản và bình an hơn.

Công trình nghiên cứu và trị liệu tâm thần của bác sĩ Kübler-Ross cũng gặp những bất đồng ý kiến. Như tâm trạng con người trước biến cố lớn phức tạp hơn kiểu mẫu kể trên... Tựu trung, qua nhiều thử thách, kiểu mẫu Kübler-Ross vẫn tồn tại và tiếp tục là nền tảng của các phương pháp trị liệu tâm thần.

Bác sĩ Kübler-Ross được cộng đồng y học thế giới tôn kính và vinh danh; bà được tưởng thưởng nhiều bằng danh dự và nằm trong danh sách “100 Most Important Thinkers” trong thế kỷ XX của Time Magazine. Bà Kübler-Ross qua đời năm 2004, thọ 78 tuổi; năm 2007, bà được nhìn nhận như một vĩ nhân của quốc gia Hoa Kỳ.

TLL

Kübler-Ross Grief Cycle

Những chàng trai “lấn sân”

Tại giải vô địch bi-da nữ Ultimate Pool Women's Pro nữ tổ chức tại Robin Park ở Wigan Vương quốc Anh. Hai tay cơ Harriet Haynes và Lucy Smith đã đánh bại 4 đối thủ khác để giành chức vô địch.

Chơi giỏi thì vô địch là chuyện bình thường, điều không bình thường là cả hai “cô” đều là nam chuyển giới. Theo quy định của Hiệp hội Bi-da Anh và Liên đoàn Bi-a 8 bi Thế giới (WEPF: World Eight ball Pool Federation) cho phép đấu thủ chuyển giới tham gia thoải mái. Nhưng những người không thoải mái là các tay cơ nữ và sự bất bình từ khán giả. Một cuộc biểu tình phản đối của khán giả đã nổ ra ở trận chung kết. Một khán giả nói “Đàn ông đánh bại phụ nữ trong bất kỳ môn thể thao nào không bao giờ là một điều vinh dự”.

Harriet Haynes (trái) and Lucy Smith (phải) trong trận chung kết giải bi-da Ultimate Pool Women's Pro Series (NGUỒN ẢNH: X)

Tiểu không đúng chỗ

Một học sinh 16 tuổi ở trường Rio Rancho High School, tiểu bang New Mexico đã bị cáo buộc đến 16 tội danh vì đái bậy. Bậy nhất là cậu ta xả vào bình cooler đựng nước của đội bóng chày thiếu niên La Cueva, là đội đối thủ.

Mặc dầu trông có vẻ như một trò nghịch ngợm của tuổi trẻ nhưng việc này đã bùng lên một làn sóng phẫn nộ, người ta cho rằng nó vô văn hóa và phản thể thao. Người ta cũng phê phán các trường học quá chú trọng thành tích, thúc đẩy các em có những hành động quá đà.

World Cup nữ trở lại nước Mỹ

Chủ tịch FIFA Gianni Infantino tuyên bố chọn Hoa Kỳ tổ chức World Cup Nữ năm 2031, và Vương quốc Anh sẽ làm chủ nhà FIFA Women's World Cup vào năm 2035. Hai năm nữa, World Cup Nữ lần thứ 10, diễn ra năm 2027 sẽ được tổ chức ở Brazil, quốc gia Nam Mỹ đầu tiên vinh dự nhận lãnh.

World Cup nữ được thành lập muộn màng, sau World Cup nam 61 năm. Năm 1991, World Cup nữ lần đầu được tổ chức ở Trung Quốc (1991) rồi đến Thụy Điển (1995), Mỹ (1999 và 2003, năm 2003 đúng ra là lượt của Trung Quốc nhưng lúc đó, ở TO đang bùng phát dịch SARS), trở lại Trung Quốc (2007), đến Đức (2011), Canada (2015), Pháp (2019), Úc và Tân Tây Lan (2023), Brazil (2027)...

Tính đến năm 2031, Mỹ là quốc gia duy nhất có 3 lần tổ chức World Cup nữ, cơ hội này giúp Mỹ đầu tư hạ tầng cơ sở hiện đại hơn, phát triển mạnh mẽ thể thao nữ, thu hút khách du lịch và kích ngòi cho nền kinh tế.

Soyun Ji (số 10- bên trái) của đội Nam Hàn đi bóng trước các cầu thủ Canada trong trận giao hữu giữa Nam Hàn và Canada ngày 26-6-2022 trên sân Toronto, Ontario, Canada. (NGUỒN ẢNH: VAUGHN RIDLEY-GETTY IMAGES)

Ngày này năm xưa...

24-4

1894

Cua-rơ xe đạp Henri Desgrange (Pháp) lập kỷ lục thế giới khi chỉ mất 2:39:18 trong quãng đường 100 km (tương đương 62 miles)

Henri Desgrange

26-4

1920

Cặp vợ chồng trượt băng nghệ thuật Ludowika và Walter Jakobsson đại diện cho Phần Lan (Finland) đã đoạt huy chương vàng trong tiết mục pairs skating tại Antwerp Olympics (Bỉ) ngày 26-4-1920

Ludowika và Walter Jakobsson

25-4

1920

Tại Olympic Antwerp tổ chức tại Bỉ năm 1920, đội khúc côn cầu Canada giành huy chương vàng sau khi hạ đội Thụy Điển với tỉ số cách biệt 12-1. Người hùng của đội tuyển Canada là Frank Fredrickson đã ghi 7 bàn thắng.

Frank Fredrickson và con trai

NHỮNG TRẬN SẮP TỚI CỦA ĐỘI TUYỂN MỸ

MAY 31

THÂN HỮU

NỮ HOA KỲ VS CHINA

4:30 PM CDT | SÂN ALLIANZ FIELD, ST. PAUL, MN, USA

JUN 7

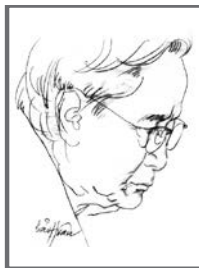
THÂN HỮU

NAM HOA KỲ VS TURKEY

2:30 PM CDT | SÂN PRATT & WHITNEY STADIUM AT RENTSCHLER FIELD, CT, USA

Một số trận bạn có thể xem tại FOX, ESPN2 hoặc Telemundo (công ty con của NBC, tiếng Tây Ban Nha)

* CST cũng là Central Time (CT)

TIM NGUYỄN
GARLAND, TX.

Bạn ơi,
có khi nào. nghĩ về những
năm tháng ấy
giấc mơ của cơn giông
mực đen chảy trong máu ứa
về đâu. những cánh chim rã
cánh
người ngồi. đốt lên đồng lửa.
bên góc đường. chờ đợi
bình minh trong cơn mưa...

NXT

Sài Gòn, bình minh trong cơn mưa

Đêm nay, một đêm gần cuối tháng Tư, bầu trời Garland, Texas, bập bùng ánh chớp và vang rền tiếng sấm qua đồng cỏ. Mưa. Có lúc thật đều thật nhẹ trên mái ngói, có lúc âm âm như thiên binh vạn mã kéo qua. Ngồi thức dưới ánh đèn cùng hơi mưa bên ngoài khung cửa sổ, Tim tự hỏi lòng mình: Bao nhiêu năm qua rồi sao mình còn nhớ “ánh đèn vàng nhạt nhòa đêm mưa / ai sầu trong quán ứa”. (ca từ của Trầm Tử Thiêng)

Nghĩa là nhớ Sài Gòn và những cơn mưa. Sài Gòn, phải chăng, cũng như thành phố Brest trong thơ Jacques Prévert. Ở đó một thời có Barbara

Rappelle-toi Barbara

Il pleuvait sans cesse sur Brest ce jour-là

Et tu marchais souriante

Épanouie ravie ruisselante

Sous la pluie

Nhớ không em, Barbara

Trời mưa không ngớt xuống Brest ngày hôm ấy

Và em bước đi. trong mưa. rạng rỡ

Vui tươi, ướt xối...

Và Sài Gòn cũng có em trong thanh xuân ngày ấy: Anh còn nhớ một lần, anh và em vừa xong buổi dạy cuối tuần ở Mỹ Tho cùng đạp xe đò về lại Sài Gòn. Hai đứa hẹn nhau đi chơi tối. Lúc em vừa ra khỏi nhà thì mưa ập xuống. Anh tối chỗ hẹn trước nên tránh được cơn mưa và đứng đợi em trước cửa nhà sách Albert Portail trên đường Catinat. Em xuống taxi bên kia đường lúc trời đang mưa lớn. Chạy vội qua đường trong cơn

mưa ướt xối, em cười rạng rỡ và lao vào vòng tay anh mở rộng. A, mới đó mà đã hơn nửa thế kỷ qua. Bao nhiêu cơn mưa rớt xuống đời nhưng làm sao anh quên được cơn mưa ngày ấy. Mưa như một chuỗi cười trên phố xanh

Vậy mà rồi phải chia tay với Sài Gòn mãi mãi

Vâng. Tim bỏ thành phố Sài Gòn ra đi vào một ngày đầu tháng 6.1995. Còn nhớ bài thơ gửi bạn bè:

Như một lời chia tay

Tôi gửi lại

Một góc phố rực lá vàng

Quán cà phê mở cửa dưới giàn hoa giấy

Tiếng chim. lúc mình hôn nhau

A, mới đó mà đã 30 năm rồi 50 năm. Ghê gớm thật. Thời gian như một vết chém đứt đôi cơ thể. Bây giờ vẫn còn vết máu đâu đó, trên những trang thơ và trong trí tưởng mù sương. Hỏi làm sao quên được.

Làm sao quên được Tháng Tư khi mùa xuân gãy cánh. Làm sao quên được Sài Gòn, thành phố của ta. Vâng, không còn nữa vẻ đẹp của một bình minh mưa với màu phượng đỏ. Không còn nữa tiếng cười reo trong nắng sớm với những vẫy tay chào nhau khi chạy xe ngang qua.

Bỗng chốc Sài Gòn đổi chủ. Rạng đông một màu xám mọc lên trên thành phố. Và mưa. Có lẽ người dân Sài Gòn hiện phiêu bạt khắp nơi trên thế giới không ai quên được những cơn mưa ngày ấy. Mưa vào lúc hùng đông thành phố. Đã bao nhiêu năm qua rồi mà những

ảnh bóng của một thời chưa tan biến. Những cơn mưa của Sài Gòn năm ấy, mưa trái mùa, che khuất chân trời. Những trang thơ tình đẹp để về một Sài Gòn áo lụa như mơ của Nguyên Sa đã khép lại. Vở kịch Giác Mộng Đêm Hè của anh và em cũng đã hạ màn. Bây giờ là một vở tuồng khác, với một câu chuyện khác, những đào kép khác. Này nghe ba tiếng gõ trên sàn ván, sân khấu mở màn với cảnh Thị Kính ngồi ru con trước hiên chùa. Bên ngoài trời đang mưa... Mưa rơi, mưa bây giờ rơi trên những trang kinh Địa Tạng.

Thành phố lúc rạng đông, mưa. Em đi trong mưa, cúi đầu, nghiêng vai... Trần Dần đã viết như thế về những cơn mưa Hà Nội thời Nhân Văn Giai Phẩm. Còn em, cô ca sĩ kể với tôi, ngày ấy khi thành phố vừa đổi chủ, đã cùng chàng đi mua ngay một chiếc xe đạp, để 'từ đài các bước xuống bụi bặm của cuộc đời'. Bây giờ là rạng đông, Sài Gòn của tôi đang mưa. Nhà nhà đóng cửa. Không ai dám nói lớn, cười lớn. Ở một góc quán nào đó, trong mưa, dường như thấy người ca sĩ mù hiện về ôm đàn gào lên những khúc đoạn rã rời, thảm thiết. Có lẽ đó chỉ là ảo ảnh thôi. Thật ra thì người ca sĩ mù ấy những năm

Đốt sách tháng 05/1975 ở Sài Gòn

tháng về sau này mới ôm đàn gào trước rạng đông. Một rạng đông có mặt trời mọc nhưng mặt trời bị cắt cổ (soleil, cou coupé -Apollinaire).

Rạng đông trên một thành phố vừa đổi chủ. Không, không bao giờ chúng ta quên được. Và lịch sử cũng không quên. Những cơn mưa lúc hùng đông. Có những chiếc lá bay như muốn tìm lại màu xanh đời mình, có những người hướng mắt về cửa biển, có những đồng rác cao như núi không người dọn đi.

Thảm khốc hơn cả, như em đã từng đứng nhìn và khóc, là việc thiêu hủy hết dấu tích một thời. Có những đồng lửa nhóm lên vội vàng ở chái sau ngôi nhà tổ phụ

để đốt những hình ảnh, giấy tờ cũ. Có những đồng lửa đốt sách. Tagore và Camus, Tolstoi, Trang Tử, Koestler, Hermann Hesse, Vũ Hoàng Chương, Đinh Hùng... cùng bốc cháy. Qua ngọn khói tỏa lên, ta thấy bóng Lão Tử cười trâu xanh về núi. Chính tay Tim Nguyễn đã đem bộ Anh Em Nhà Karamazov, Giở Thứ 25, Chúa Đã Khước Từ, Zarathustra Đã Nói Như Thế, cùng tất cả những tập thơ từng được yêu quý... cho vào bao bố, ném xuống lòng sông Thanh Đa. Trôi, trôi đi hết một thời để yêu và để nhớ, ôi màu của lãng quên, như ngày xưa em đã hát ở quán Văn.

Thành phố lúc rạng đông. Những chiếc lá dầu bay nghiêng trong mưa... Những bông sứ máu rụng trên vỉa hè bến cảng...

Thành phố lúc rạng đông. Em có bao giờ quên. Những cơn mưa đã trở thành đời mình, những chiếc lá rơi chạm vào hồn xanh buốt. Những mái nhà, góc phố mãi mãi về sau còn kể lại bao mảnh đời bỗng dưng tan tác, phiêu bạt khắp nơi.

Thành phố lúc rạng đông. Người nghệ sĩ ôm đàn bỏ đi...

Đốt sách tháng 05/1975 ở Sài Gòn

NGUYỄN ĐÀI THI

Cô Nguyễn Đài Thi là cựu Thanh Tra của Sở Thuế Hoa Kỳ (IRS) và cũng là cựu Thanh Tra của Bộ Ngân Khố (U.S. Treasury Inspector General).

Cô có bằng IRS Enrolled Agent do Sở Thuế cấp. Với hơn 30 năm kinh nghiệm làm việc cho Sở Thuế và Bộ Ngân Khố, cô Đài Thi đã từng kiểm toán (audit) thuế doanh nghiệp và cá nhân. Khi làm việc cho Bộ Tổng Thanh Tra Ngân Khố, cô cũng đã từng audit-Sở Thuế. Với kinh nghiệm đặc biệt này, chẳng những cô Đài Thi rất rành về luật thuế, mà còn hiểu tường tận về cơ cấu và nội bộ của cơ quan IRS. Cô thường xuyên chia sẻ các đề tài thuế vụ qua các đài radio và TV tại Dallas. Trẻ hân hạnh được cùng cô Đài Thi cộng tác để hướng dẫn đồng hương về luật thuế liên bang và giải đáp các vấn đề rắc rối với Sở Thuế. Độc giả ở khắp nơi có thể gửi thư bưu điện hoặc email cho tòa soạn Trẻ, ghi chú "Mục Thuế Vụ".

Email: bientap@trenews.net

Nhắn tin (text only) câu hỏi đến **469-328-3453** hoặc gửi thư về tòa soạn:

3202 N. Shiloh Rd., Garland, TX 75044

HỎI: Thưa cô Đài Thi, tôi là độc giả báo Trẻ ở Florida. Tôi thường theo dõi mục Thuế Vụ và rất thích đọc các bài thuế của cô. Trước hết, tôi xin mạn phép gọi cô là "Trùm Sò Thuế" vì sự hiểu biết rộng của cô. Tôi thấy có vài độc giả hỏi những câu khá hóc búa mà cô vẫn trả lời một cách trôi chảy và dễ hiểu, đến cả những người không biết gì về thuế như tôi đọc cũng nắm được vấn đề.

Sau là tôi có vấn đề thuế nhờ cô giúp. Tôi nay đã hơn 70 tuổi, lãnh tiền hưu an sinh xã hội. Tôi đến sòng bài đánh bạc hàng tuần. Thua thì nhiều, thắng thì ít. Mỗi lần may mắn thắng được một ít thì tôi lại đánh tiếp và rồi cuộc thì

thua cháy túi chứ đâu có đem được đồng nào về đâu. Thua bao nhiêu tôi cũng chẳng rõ vì đâu có ghi chép gì. Nhưng cuối năm tôi nhận được mẫu W-2G từ sòng bài. Họ ghi là tôi thắng được gần 300,000 đô la. Người khai thuế của tôi ở Florida nói rằng tôi phải khai thuế và đóng thuế rất nhiều. Tôi có hỏi rằng còn số tiền đánh bạc bị thua thì có trừ thuế được không thì họ bảo không trừ được vì luật thuế bây giờ đã thay đổi, không cho trừ như trước đây. Thật sự không công bằng cho tôi chút nào. Xin cô giúp có cách nào tôi trừ thuế số tiền thua bạc không. Cám ơn cô.

ĐÁP: Thưa ông, rất vui đã được ông đặt cho biệt

hiệu "**Trùm Sò Thuế**". Biệt hiệu này nghe vừa chuyên nghiệp vừa dí dỏm. Thú thật tôi chưa bao giờ nghe từ này, nhưng nay nghe rất vui tai và thích thú.

Trường hợp của ông khá rắc rối. Số tiền ông phải đóng thuế sẽ rất nhiều nếu không tìm ra cách khấu trừ phần thua lỗ của ông. Tôi xin xác định là luật thuế cho ông được trừ số tiền ông bị thua lỗ, nhưng không phải đơn thuần là trừ trực tiếp từ con số ông đã thắng mà là trừ gián tiếp.

Vấn đề sơ khởi của ông ở đây là ông đã không giữ giấy tờ ghi rõ những lúc bị thua bạc. Tôi cần thêm một số chi tiết để đánh giá vấn đề chính xác hơn. Vì khuôn khổ báo có giới hạn, ông có thể liên lạc với văn phòng của tôi để tư vấn thêm nhé.

HỎI: Thưa cô Đài Thi, tôi thiếu thuế 5 năm và mỗi năm thuế của tôi có vấn đề khác nhau. Tuy không có tiền trả hết nhưng tôi có cố gắng trả một ít trong khả năng của tôi. Mặc dù tôi có trả nhưng tiền thuế còn thiếu cứ tăng lên hoài, thành thử ra số tiền tôi đã trả chẳng thấm thía vào đâu. Sở Thuế đã truy thu thuế tôi mấy năm nay, gửi thư liên tục. Thư nhiều quá tôi đã liệng bỏ bót, bây giờ tôi cũng không biết năm nào thiếu bao nhiêu. Bây giờ tôi phải làm sao? Làm lơ luôn thì Sở Thuế có bỏ qua không? Cám ơn cô.

ĐÁP: Thưa ông, tình trạng thiếu thuế của ông

khá nghiêm trọng. Ông nên tìm cách giải quyết sớm chứ đừng nên trông mong vào Sở Thuế sẽ bỏ qua.

Những lá thư Sở Thuế gửi cho ông là thư "tự động" do hệ thống máy vi tính của họ in ra và nhân viên cứ thế mà gửi đi. Hệ thống máy tính của họ đã được cài mã đọc được rằng hễ ai còn thiếu thuế là đến thời khắc nào sẽ in ra loại thư nào. Sau khi Sở Thuế gửi một số thư theo đúng thứ tự thủ tục mà mình vẫn chưa chịu nộp thuế đầy đủ thì họ sẽ tùy theo trường hợp mà gửi nhân viên chuyên truy thu thuế đi tìm gặp mình.

Thỉnh thoảng trả một ít thuế để cầm chừng hay để tỏ thiện chí là mình có trả, thì không phải là giải pháp tốt nhất. Đối với Sở Thuế, khi mình chưa thanh toán hết nợ thuế, còn thiếu thuế là họ còn truy thu.

Trong trường hợp của ông, nếu thiếu thuế nhiều thì sớm muộn gì Sở Thuế cũng sẽ tiến hành những thủ tục truy thu thuế mạnh tay hơn, chẳng hạn như tịch thu tài sản. Vì Sở Thuế đang thiếu nhân sự, cho nên họ có thể làm việc hơi chậm, nhưng chắc chắn một điều là Sở Thuế không bỏ qua.

Có một số người cho rằng nếu mình làm lơ và cứ liệng bỏ thư từ của Sở Thuế đi, thì sau 10 năm Sở Thuế sẽ hết hạn truy thu thuế. Đây là một sự hiểu lầm khá lớn. Không

đơn giản như vậy bởi vì quy luật làm việc của Sở Thuế không cho phép họ làm lơ để 10 năm hết hạn truy thu. Đây là điều tối kỵ của họ, trường hợp bất đắc dĩ hiếm hoi lắm họ mới phải đóng hồ sơ truy thu thuế theo kiểu này.

Giải quyết nợ thuế là chuyện phải làm ngay, đừng chần chừ, đừng bỏ qua. Bị rắc rối với Sở Thuế không những làm mình nhức đầu mất ăn mất ngủ, mà còn có thể sẽ bị liên lụy đến các vấn đề di trú như xin gia hạn thẻ xanh, xin quốc tịch Mỹ v.v.

Ông nên tìm đến chuyên gia thuế có kinh nghiệm giải quyết các rắc rối với Sở Thuế. Họ sẽ phân tích các vấn đề thuế của ông theo từng năm và hoàn cảnh tài chánh của ông để tìm cách giải quyết có lợi nhất cho ông, và quan trọng là để Sở Thuế ngừng truy thu thuế.

HỎI: *Mấy năm nay em có gửi tiền về cho cha mẹ em ở Việt Nam để ông bà có tiền sống, vì ông bà đã lớn tuổi và sức khỏe kém nên không tự kiếm kế sinh nhai được. CPA của em nói là em được khai*

thuế số tiền gửi về nuôi cha mẹ. Có đúng vậy không chị Đài Thi?

ĐÁP: Chào em, luật thuế Mỹ không cho khai cha mẹ không có quốc tịch Mỹ hoặc thẻ xanh em nhé. Luật này rất cơ bản, ai trong nghề thuế cũng phải biết.

HỎI: *Chào cô Đài Thi, thỉnh thoảng cô có viết là nếu gian lận thuế thì Sở Thuế sẽ phạt rất nặng, thậm chí bỏ tù. Như thế nào mới gọi là gian lận thuế? Làm sao để tránh bị Sở Thuế kết tội gian lận? Cám ơn cô.*

ĐÁP: Thưa ông, cảm ơn ông đã đặt những câu hỏi tuyệt hay. Đây là một đề tài nhạy cảm, tôi xin lỗi trước là nếu những câu trả lời của tôi có đụng chạm đến ai thì đó chỉ là sự ngẫu nhiên chứ tôi không cố ý.

Đúng là tội gian lận thuế (tax fraud) rất nghiêm trọng. Tội này có 2 loại hình phạt:

1. Dân Sự (civil penalty)
2. Hình Sự (criminal penalty)

Hình Phạt Dân Sự: Chỉ liên quan đến tiền phạt, từ 75 đến 100% trên số

tiền thiếu thuế do gian lận. Sở Thuế chủ động hình phạt này.

Ví dụ như mình gian lận để lấy thuế về thêm hoặc đóng thuế ít đi 1,000 đô la, thì tiền phạt sẽ từ 750 đến 1,000 đô. Sở Thuế sẽ bắt mình đóng lại khoảng hơn 2,000 đô, gồm có:

- 1,000 đô tiền thuế khai gian +
- 750 hoặc 1,000 đô tiền phạt gian lận +
- 5% mỗi tháng tiền phạt trả trễ +
- 8% mỗi năm tiền phạt lãi suất

Hình Phạt Hình Sự: Liên quan đến cả tiền phạt và án tù. Loại phạt này không do Sở Thuế quyết định, mà là do công tố viên liên bang truy tố mình ra tòa, và thẩm phán sẽ quyết định hình phạt.

Cá nhân gian lận thuế có thể bị phạt 100,000 đô, tập đoàn bị phạt 500,000 đô.

Án tù có thể ngắn dài tùy trường hợp và tùy thẩm phán quyết định. Thông thường những án tù gian lận thuế không được tha bổng sớm. Nếu bị kết án

1 năm tù thì phải ngồi tù đúng 365 ngày, không được thả sớm một ngày nào cả.

Chứng Cớ Gian Lận: Sở Thuế và công tố viên liên bang phải có đủ chứng cớ là mình “cố tình” gian lận. Cái từ “cố tình” rất quan trọng ở đây. Luật sư đại diện của mình sẽ tìm đủ mọi cách để biện minh là mình “không cố tình”.

Để tránh bị buộc tội gian lận thuế, nên có chứng từ giấy tờ rõ ràng. Không có giấy tờ rõ ràng thì ít nhất có hình ảnh, sổ tay ghi chép, bất cứ bằng chứng gì dù không minh bạch lắm v.v. Nếu một số giấy tờ bị đánh mất thì phải chứng minh được vì sao thất lạc.

Một khi Sở Thuế dòm ngó đến thì không chỉ dòm 1 năm thuế, họ sẽ khai hồ sơ thuế một loạt mấy năm. Hậu quả thiếu thuế của mấy năm kiểm toán cộng lại có thể sẽ nhiều lắm.

Bằng mọi cách chúng ta nên cố gắng tránh khai thuế sai sót để Sở Thuế đừng dòm ngó đến mình.

NĐT

IRS TAX PRO
NGUYEN TAX FIRM LLC

Đài Thi
Jacqueline Nguyen, EA

ADMITTED TO PRACTICE BEFORE THE IRS
ENROLLED AGENT

CỰU THANH TRA
Sở Thuế IRS

Chuyên giải quyết mọi vấn đề về thuế liên bang IRS:

- Nợ Thuế Trầm Trọng \$10,000 – \$100,000
- Xin Giảm Thuế và Xóa Tiền Phạt
- Tài Sản Bị Tịch Thu
- Kiểm Toán Thuế
- Trốn Khai Thuế Nhiều Năm
- Chứng Nhận Đơn Xin IRS ITIN CAA
- Và Nhiều Dịch Vụ Khác

VĂN PHÒNG THUẾ TAX CONSULTANT

Đại diện cho khách hàng trên khắp 50 tiểu bang

📍 445 Walnut Street, Suite 105
Richardson, TX 75081

☎ **214-799-1040**
✉ contact@IRSTaxPro.net
🌐 www.IRSTaxPro.net

NGUYỄN THỊ THANH DƯƠNG

50 năm nghĩa trang quân đội biên hòa

(kể từ 1975- 2025).

Hỏi nắng Biên Hòa gió Dĩ An
Bao nhiêu năm dài đã thân quen
Nắng gió về Nghĩa Trang Quân Đội
Xin một lần cho tôi quá giang.

50 năm tàn cuộc chiến trường
Những mộ tử sĩ ở lại buồn
Bức tượng Tiếc Thương không còn nữa
Tôi sợ mình đi sẽ lạc đường.

Hỏi Đền Tử Sĩ, Cổng Tam Quan
Có đợi người về thấp nén nhang?
Lạnh lòng lá khô rơi trên lối
Tiêu điều thêm cũ bóng thời gian.

Hỏi Nghĩa Dũng Đài, Vành Khăn Tang
Có còn nghe tiếng khóc đau thương?
Ngậm ngùi từng cành cây ngọn cỏ
Những lúc mưa chiều lúc nắng lên.

Hỏi mộ vô danh nằm ở đây
Nổi sáu chinh chiến có nguôi ngoai?

Những ngôi mộ xanh rêu hoang phế
Người lính năm xưa, anh là ai ?

Hỏi người lính trẻ mộ bia tên
Trận địa nào anh đã hy sinh?
Mang theo bao mộng đời dang dở
Có chạnh lòng không, ai cố nhân ?

Hỏi Nghĩa Trang Quân Đội Biên Hòa
50 năm thời cuộc đã qua
Nghĩa trang đã đổi tên xa lạ
Có ngủ yên không những nấm mồ ?

Các anh nằm đây như một nhà
Những tử sĩ Việt Nam Cộng Hòa
Dù ai hương khói, không hương khói
Vẫn ấm tình đồng đội bên ta.

Bốn mùa hàng cây cao nghĩa trang
Lá khô rơi chuyện trò cùng anh
An ủi 16 ngàn ngôi mộ
Ru hồn tử sĩ giấc ngàn năm.

NTTD - VIẾT CHO THÁNG TƯ 2025

50 năm quê nhà quê người

NG. T. THANH DƯƠNG
ARLINGTON, TX

Cồng nói với tôi :
- 30 tháng Tư năm nay tôi đề nghị bà hãy vui nhé. Tháng Tư nào tôi cũng thấy bà ngậm ngùi khi đọc những bài báo, khi xem lại những hình ảnh đau thương.

- Tháng Tư là “Ngày Quốc Hận” là “Tháng Tư Đen” mà anh ...

Thấy giọng tôi sắp sửa sụt sùi chồng nói:

- Ý tôi là bà cứ buồn cứ khóc đi, xong phải mỉm cười thật vui ... Này nhé, bao nhiêu năm qua những người Việt tị nạn trước sau đã dần dần ổn định cuộc sống mới

Tháng Tư này là 50 năm, là nửa thế kỷ, bên cạnh nỗi đau thương quá khứ, chúng ta hãy nhìn vào thực tế hiện nay ...

Tôi nhanh nhẩu tranh lời chồng:

- Mỗi tháng Tư em nghe anh nhắc nhở điều này rồi, em biết điều này từ lâu rồi, mấy triệu người dân Việt sống tại Mỹ và khắp nơi trên thế giới, họ đã gặt hái những thành quả tốt đẹp nơi quê hương thứ hai thì chúng ta phải hãnh diện và vui chứ gì.

Kể từ 1975 cho đến ngày nay 2025 cộng đồng người Việt tại Mỹ đã phát triển vững mạnh. Người

Việt tị nạn và người Việt đến Mỹ bằng nhiều cách đã hiện diện khắp mọi nơi, mọi lãnh vực trong cuộc sống, xã hội. Những tướng tá gốc Việt trong quân đội Mỹ, những dân biểu, nghị viên gốc Việt trong guồng máy chính quyền. Vào bệnh viện nào cũng thấy hiện diện last name người Việt là bác sĩ, y tá, Hai người em tôi làm cho hãng Boeing ở Long Beach California, ở Seattle WA, và người em họ làm ở Lockheed Martin đều kể rằng nhiều người Việt làm ở đây từ kỹ sư đến các thợ có tay nghề. Người Việt còn thành công trong thương mại, sản xuất và nhiều

ngành nghề khác. Sắc dân Châu Á nói chung và người Việt Nam nói riêng được người bản xứ và các cộng đồng khác mến mộ vì tính cách và những thành công trong cuộc sống.

Chồng hỏi tôi:

- Bà còn nhớ mấy tháng trước anh Quý Cần Thơ du lịch từ Việt Nam sang Mỹ có đến thăm mình không?

Vợ chồng anh Quý là bạn của chúng tôi ở Sài Gòn, gốc người Cần Thơ, anh Quý kể về anh Tám Xê người chèo ghe muốn chở lúa gạo, chở than củi cho cha anh ở Cần Thơ ngày xưa, nhà nghèo rất mừng tôi không bám vào nghề chèo ghe muốn cho cha anh lấy gì nuôi vợ con. Anh Tám Xê được người ta thuê chèo ghe đưa người ra tàu lớn đi vượt biên, Tám Xê đã mang vợ và 3 đứa con nhỏ nheo nhóc theo.

Thỉnh thoảng vợ chồng Tám Xê từ Mỹ về Việt Nam, về Cần Thơ thăm quê, thăm chủ cũ, khoe hai đứa con là bác sĩ khoa giải phẫu thần kinh gì đó, chòm xóm không ai tin, đồn rằng Tám Xê “nổ” cho oai Việt Kiều. Từ một gia đình nghèo khó không đủ ăn đủ mặc ở Việt Nam, sang Mỹ tay trắng họ làm cái giống gì mà đổi đời mau lẹ vậy, cho con đi học không mù chữ là may lắm rồi. Bởi vậy nhân chuyến du lịch sang Mỹ anh Quý đã tiếp

cận vợ chồng Tám Xê, đến nhà anh Tám Xê ở thủ đô Washington DC Quý mới ngỡ ngàng thấy họ nhà cao cửa rộng, thấy hai đứa con bác sĩ đang hoàng còn đứa út đang ở trong quân đội Mỹ.

Sau 1975 cha anh Quý đã mất hết tài sản, vợ chồng Quý về Cần Thơ làm lại cuộc đời. Hai đứa con trai Quý học đại học xin được công việc lương mười mấy triệu đồng một tháng anh đã hài lòng. So với nhà Tám Xê anh Quý thấy mũi lòng con mình còn thua xa con kẻ làm mướn cho nhà mình ngày xưa.

Tôi thông cảm cho anh Quý:

- Anh Quý và xóm làng không tin có sự đổi đời ngoạn mục của nhà Tám Xê là đúng rồi. Các dư luận viên của nhà nước Việt Nam vẫn tuyên truyền dè bủ làm như tất cả đàn ông sang Mỹ đều “bung bê” trong nhà hàng, phụ nữ thì “ôm chân” khách Tây làm móng và cuộc sống vất vả đầu tắt mặt tối hai ba job.

Chồng nói:

- Nghe báo đài nhà nước tuyên truyền hàng ngày như thế cũng có kẻ tin, hoặc mù quáng hoặc trình độ kém hiểu biết. Ở Mỹ hay bất cứ nơi đâu ai cũng phải làm việc để sống, công việc tùy hoàn cảnh, tùy trình độ mỗi người, công việc nào cũng là sắc màu của cuộc sống,

có vất vả có thành quả tốt đẹp ở tương lai. Nước Mỹ là cơ hội là thiên đường cho những ai có ý chí tiến thân, biết chăm chỉ học hành, chăm chỉ làm việc.

- Em biết một chị Việt Nam làm cashier trong chợ, vợ chồng chị chỉ làm công việc hăng xướng bấy lâu, nuôi hai con ăn học, nay hai con đều trình độ đại học đi làm, vợ chồng chị nhà cửa, tài chính vững vàng chẳng cần nhờ đến con, chị mới về hưu nhưng còn sức khỏe chị làm part time ở chợ kiếm thêm tiền rủng rỉnh tiêu xài và thỉnh thoảng gởi giúp người bên Việt Nam. Nếu dư luận viên của Việt Nam mà thấy cảnh này sẽ có ngay bài viết tội nghiệp “cụ bà” người Việt ở Mỹ, vẫn phải “cực khổ” đi làm kiếm sống.

Chồng tiếp lời:

- Nhà nước tuyên truyền là việc của họ. Miền Bắc đã chiến thắng, đất nước hết chiến tranh sao người dân bất kể Bắc Nam vẫn tìm cách ra đi, đến Mỹ dưới nhiều hình thức du học, kết hôn thật và giả, lao động định cư v.v. nhiều ông bà cán bộ cấp cao cũng cho con đi Mỹ, ông bà cán bộ nào nếu không đi Mỹ được thì họ “đầu tư” quốc tịch ở những nước Châu Âu để dành đó, một ngày nào họ sẽ rời quê nhà sống nơi quê người.

Quê Hương là cội nguồn là bao ràng buộc thân

thương đã ăn sâu vào máu thịt vào trái tim chúng ta, đâu dễ gì ta từ bỏ ra đi.

Tháng Tư 1975 bao người dân miền Nam khi bước chân xuống tàu hay trên chuyến bay đi tản vôi vàng họ đã bịn rịn khóc thương khi phải rời bỏ quê hương và người thân...

Những người đi vượt biển may mắn và sung sướng khi đến bến bờ tự do nhưng có những buổi chiều đứng trên biển đảo tạm dung họ đã rưng rưng nhìn về góc biển chân trời xa thăm tìm nơi nào là quê nhà mà nhớ mà thương ...

Và tôi, năm 1991 cùng gia đình xuất cảnh đi Mỹ trong niềm vui rạo rức, vậy mà khi máy bay cất cánh rời khỏi phi trường Tân Sơn Nhất tôi đã không cầm được nước mắt thương quê hương bỏ lại, cả khi máy ngày tạm dừng chân ở Thái Lan tôi vẫn chưa chịu rời xa, vẫn hướng về Việt Nam và tự an ủi rằng quê hương vẫn gần mình, chỉ cách mình có mấy giờ bay.

Giờ đây bao nhiêu năm xa cách quê hương Việt Nam, sống trên đất Mỹ đất nước tự do dân chủ, những đứa con tôi đã học hành và khôn lớn, những đứa cháu tôi đã được sinh đẻ ở đây, tờ khai sinh của nó ghi thành phố, tiểu bang của nước Mỹ.

Giờ đây cha tôi đã qua

đời và an táng tại Mỹ cùng với tro cốt của mẹ tôi mang từ Việt Nam sang. Hàng mấy chục năm trước có ai trong gia đình tôi nghĩ rằng cha mẹ mình sẽ gởi nấm xương tàn nơi quê người, mộ cha mẹ last name “Nguyễn” nằm cạnh mộ những last name tên người Mỹ xa lạ, bỗng thành “người bạn hàng xóm” của nhau, cận kề nhau nơi căn nhà cuối cùng này.

Nước Mỹ đã là quê hương thứ hai, đã thấm vào tim tôi bao tình cảm, bao gắn bó thân thương. Nhà của tôi đây, vùng Dallas Fort Worth nơi tôi đã sống mấy chục năm cho đến bây giờ.

Thỉnh thoảng tôi đi thăm con ở tiểu bang Utah, California hay thăm em ở Edmonton Canada, ở lại một hai tuần tôi đã nhớ thành phố tôi ở, nhớ căn nhà của mình, nhớ sân trước vườn sau, nhớ chợ búa tôi thường đi. Khi đến ngày trở về, vừa đến phi trường Dallas Fort Worth tôi đã cảm xúc vui mừng đứa con đi xa được trở về nhà.

Tôi cũng từng mơ thấy mình trở về Việt Nam, chờ đợi tôi vẫn là cảnh cũ người xưa, vẫn là bao kỷ niệm của trước khi tháng Tư 1975 ập đến, chuyến bay đáp xuống phi trường Tân Sơn Nhất tôi có cảm giác sung sướng vui mừng được

trở về nhà y như thế này. Nhưng đó chỉ là mơ thôi.

Thấy tôi băng khuâng chồng hỏi:

- Bà nghĩ gì mà lặng người ra thế?

- Quê nhà, quê người. Tháng Tư vết thương không bao giờ lành. Tháng Tư vẫn mãi là trang sử buồn.

Rồi tôi tỉ tê:

- Chúng ta mấy triệu dân Việt lưu vong, bất kể người miền Nam thua cuộc hay bên thắng cuộc miền Bắc chắc rằng ai cũng có câu trả lời vì sao họ phải rời bỏ quê hương ...

- Kia, bà đang khóc đó sao?

Tôi lấy tay lau nước mắt ướt mi và cười thật tươi:

- Em khóc em buồn chứ. Xong rồi, em đang cười vui đây, 50 năm quê nhà quê người, quá khứ và hiện tại, mất mát đau buồn và thành quả nhận được. Em yêu hiện tại tốt đẹp này và ước mong tương lai tươi sáng tốt đẹp nhiều hơn nữa, cộng đồng người Việt chúng ta, các thế hệ cháu chắt chúng ta ở khắp nơi trên thế giới sẽ gặt hái được nhiều thành công trên mọi lãnh vực, dù họ mang quốc tịch gì nhưng cội nguồn vẫn là người Việt Nam sẽ làm thơm danh người Việt Nam.

NTTD

(VIẾT CHO THÁNG TƯ 2025)

NGÀY 11-4-2025

Tịnh Kim

Lần này cây viết Uyển Ca lại xuất hiện, tôi nhớ có thấy tên của tác giả này trên báo Trẻ khoảng 4 hay 5 năm trước, nhận xét bén nhạy. Nay cô trở lại, lợi hại hơn xưa, những đề tài nóng sốt, bức bối trong nước. Khi tôi gởi báo Trẻ (*bản điện tử*) cho người nhà, họ bảo mấy thông tin này “lạ”, không thấy báo chí nào (trong nước) đưa một cách chi tiết, họ bảo báo “nhà nước” mà :)

NGÀY 9-4-2025

Sean Nguyen

Tôi cũng mê du lịch mà so với cô Trịnh Thanh Thủy của báo Trẻ thì chẳng thấm tháp gì. Tôi thích cách diễn tả của tác giả này, cũng như phóng viên Đào Thị Thanh Tuyền, phân tích sâu xa, dồi dào kiến thức, trên bài báo kỳ này “*Chile, một bức tranh huyền bí*” làm tôi nhớ lại hồi học Tiểu học, thầy ra câu đố quốc gia nào dài nhất thế giới, cả lớp trả lời sai hết, nào là Nga, Trung Quốc, Mỹ, có bạn bảo là nước Amazon, làm cả lớp cười lăn.

Cuối cùng thầy bảo là Chile, thầy lấy thước chỉ vào bản đồ một quốc gia ốm nhom, dài thông đầu này đến đầu kia 4,270 cây số (~2,500 miles). Sau này, lúc làm hăng với một người bạn người Brazil, anh ta bảo nước anh ta mới là quốc gia dài nhất, đến 2,731 miles. Tôi cũng gật đầu, nhưng bây giờ, nếu ai hỏi, tôi cũng bảo Chile là nước có chiều dài dài nhất, hi hi... (bài đã đăng tại: www.baotreonline.com, bạn chỉ cần gõ tên bài vào ô SEARCH là được).

NGÀY 11-4-2025

Huỳnh Thi Nguyen

Tác giả Tạ Phong Tần có bài cái tựa nghe thật lạ “*Phận cha mẹ 12 bến nước*”, nhưng không phải không có lý. Phần lớn, tôi thấy số phận bố mẹ thời nay đục nhiều hơn trong, nhiều cha mẹ từ Việt Nam qua Mỹ do thương con-cháu nhưng không sống chung không hòa hợp, do khác biệt văn hóa, tuổi tác, nhất là bị “cô lập” vì rào cản ngôn ngữ và phương tiện đi lại, hoàn toàn lệ thuộc vào con, cháu. Dần dần, họ biến thành gánh nặng, nếu tình thương đủ lớn thì vượt qua được, tội nghiệp nhất là những ông bà bán sạch nhà cửa, ruộng vườn không còn đường quay lại Việt Nam... (bài đã đăng tại: www.baotreonline.com, bạn chỉ cần gõ tên bài vào ô SEARCH là được)

VÉ ĐI VIỆT NAM

TUẦN LỄ TỪ

24-04-2025 -30-04-2025

TÊN HÀNG	STOP	TẠI	GIÁ TIỀN
ANA	2	LAX, NRT	\$1.025
ASIANA AIRLINES	2	LAX, ICN	\$1.035
HAWAIIAN/ASIANA	2	SEA, ICN	\$1,100
KOREAN AIR	1	ICN	\$1.107
UNITED AIRLINES	2	DEN, NRT	\$1.139
TURKISH AIRLINES	1	IST	\$1.157
AMERICAN/CATHAY	2	LAX, HND	\$1.251
CHINA AIRLINES	2	SEA, TPE	\$1.282
QATAR AIRWAYS	1	DOH	\$1,320

*Giá vé thay đổi trong ngày
*Mỗi tiểu bang có giá khác nhau

TỈ GIÁ HỐI ĐOẠI

NGOẠI TỆ	VIỆT NAM
ĐÔ LA MỸ	\$25,530 VN ĐỒNG
EURO	\$28,228 VN ĐỒNG
ĐÔ LA CANADA	\$17,944 VN ĐỒNG
ĐÔ LA ÚC	\$15,530 VN ĐỒNG
YEN NHẬT	\$172.44 VN ĐỒNG
TIỀN US	NGOẠI TỆ
1USD	142,994 YEN NHẬT
	0.88036 EURO
	0.76317 BẢNG ANH
	1.38772 CANADA
	0.81404 THỤY SĨ

Ngày nay trong lịch sử

24/4/1184 B.C

Ngày 24 tháng 4 năm 1184 trước Thiên Chúa Giáng sinh, theo điển tích, sau 10 năm tấn công thành Troy bất thành, quân Hy Lạp đóng một con ngựa gỗ khổng lồ và giả bộ lui binh. Lính thành Troy kéo con ngựa vào thành như một chiến lợi phẩm. Nửa đêm quân Hy Lạp chui ra khỏi bụng ngựa, mở toang cửa thành cho quân bên ngoài ồa vào. Nhờ đó mà giành chiến thắng.

24/4/1972

Ngày 24 tháng 4 năm 1972, là ngày mất của Chuẩn tướng QLVNCH Lê Đức Đạt, Tư lệnh Sư đoàn 22 Bộ binh. Ông sinh năm 1928 tại Hà Đông (nay thuộc Hà Nội), di cư vào Nam.

Ngày 24 tháng 4 năm 1972, trong Chiến dịch Xuân - Hè 1972, ông tử trận khi lọt vào ổ phục kích của VC. Hưởng dương 44 tuổi.

LỜI GIỚI THIỆU: Những phát biểu của những người lãnh đạo, đôi khi được xem là chân lý, lời vàng thuốc ngọc. TT Nguyễn Văn Thiệu nổi tiếng với câu “Đừng nghe những gì CS nói, mà hãy nhìn những gì CS làm”. Lãnh đạo CSVN cũng phát biểu rất nhiều, được dân mạng xem như “thước đo” về khả năng của họ. Mời bạn theo dõi chọn lọc của Bánh Bèo...

Tới đây dân Mỹ chạy qua Việt Nam rần rần...

Tô Lâm - Tổng bí thư CSVN

Những người trong tỷ lệ 0.96% chắc đang ở tù?

Phạm Thị Thanh Trà - Bộ trưởng Nội vụ CSVN

Phạm Minh Chính (Thủ tướng CSVN) run run khẩn: Từ từ để tôi chuyển hết tài sản qua "bên" đã!

"MỸ ÁP THUẾ CŨNG LÀ CƠ HỘI CHO VIỆT NAM."

"ĐỀ NGHỊ PHÍA MỸ HOÀN ÁP THUẾ VỚI VIỆT NAM ÍT NHẤT 45 NGÀY."

Tất thỏ

VnHạnh Mall - quận 10,
Sài Gòn, nơi xảy ra hai
vụ tự tử gần đây
- NGUỒN: NLD.COM.VN

Người ta hỏi, nếu rồi ai cũng chết, thì sống để làm gì? Câu hỏi nghe
tưởng chừng nhẹ như hơi thở mà sao nặng nề như cơn mưa cuối mùa...

DU UYÊN
SÀI GÒN, VN

“Tối 17-3-2025, Đ.H.L (15 tuổi, ngụ quận 3) đến trung tâm thương mại VnHạnh Mall để lại 2 mẫu giấy ghi danh tính, nơi ở và số điện thoại phụ huynh rồi nhảy từ lầu 7 xuống - tử vong.”

“Tối 9-4-2025, một người đàn ông (32 tuổi, ngụ tỉnh Khánh Hòa) đã nhảy từ lan can lầu 7 trung tâm thương mại VnHạnh Mall xuống sảnh trung tâm - cũng tử vong.”

Gần đây, tin tức về những vụ tự tử ở Việt Nam ngày càng nhiều, nhưng do VnHạnh Mall (quận 10 - Sài Gòn) khá bận nên hai người tự tử liên tiếp ở đây được quan tâm nhiều. Và không biết tại sao, đa số cư dân mạng chỉ trích người đã mất vì “ảnh hưởng kinh doanh” của VnHạnh Mall, thay vì tìm hiểu nguyên nhân câu chuyện về hai sinh mạng từng sống, chắc hẳn họ từng có ước mơ, từng có khát khao sống. Aristotle (triết gia Hy Lạp

cổ đại) nói: “Giáo dục trí óc mà không giáo dục trái tim thì không phải là giáo dục.” Trái tim nhân loại ở đâu khi người ta buông những con chữ cay đắng lên người đã chết? Chỉ là nỗi đau chồng nỗi đau với người thân kẻ xấu số, vì họ còn sống và có thể đọc được.

Tự tử không phải là một lựa chọn dễ dàng, mà thường là điểm kết của một hành trình đầy đau khổ. Có lẽ người ta đã và đang chịu đựng rất nhiều nỗi đau, rất nhiều

áp lực tới mức mệt mỏi và chẳng còn thiết tha gì nữa. Người tự tử - không phải là “làm phiền”, mà là đang gào lên trong tuyệt vọng, trong lúc không còn thấy con đường nào khác để giải thoát. Và cái chết đó, dù xảy ra ở đâu, cũng là một tiếng chuông cảnh tỉnh: về nỗi đau âm thầm, về sự thiếu quan tâm, về những khoảng tối trong tâm hồn con người mà đôi khi xã hội quá vội vã để nhận ra...

Bạn của người bạn của tôi (ở Tân Gia Ba) vừa tự tử ở một... bệnh viện. Nó tự tử vì nỗi đau mất con (con của nó ra đi vì bệnh hiểm nghèo). Ngày nó tự tử, không ai ngờ tới, bởi sau khi con nó mất thì cả gia đình, dòng họ nó đã vượt tay ra, an ủi chỗ che nó bằng tất cả tình thương. Chồng nó cũng đau khổ, nhưng đã nén lại trong lòng, đưa nó đi chơi khắp nơi và còn đặt vé để một đưa nó về thăm Việt Nam cho khuây khỏa. Nhìn từ bên ngoài, ai cũng tin nó sẽ vượt qua được. Vì nó đã hết khóc, đã biết trang điểm khi ra đường, đã cười khi người thân, bạn bè, chồng nói những câu chuyện hài. Vậy mà 5 phút sau khi ra khỏi một nhà hàng, khi hai vợ chồng đang bát phở, nó nhảy xuống xe, chạy vào một bệnh viện lớn, lao lên tầng cao và thả người xuống đất. Chồng nó chạy theo, nắm lại không kịp, té xuống một tầng gần hơn và bị gãy chân. Anh

Nguyen Nguyen
T thấy báo ghi là " nạn nhân ". T tính nói chắc báo ko được đào tạo. Nạn nhân là người bị gì đó do tai nạn chứ chủ động thì sao gọi là nạn nhân được. Lại lựa chọn hủy hoại nhiều thứ kèm theo sau cái chết của họ.
Chỉ là ý kiến cá nhân.

1 ngày Thích Trả lời

Ng HV Thiên
Thực tế khi đã xác định 44 thì tính mạng bản thân, cha mẹ gia đình người thương yêu họ còn ko nghĩ tới thì sao nghĩ tới cái khác được nữa chứ. Tội Nhật 44 nhiều nên làm truyền thông có nguyên khu rừng để ai có ý định vô đó để khỏi ảnh hưởng tới người khác là vậy

1 ngày Thích Trả lời

Tác giả
Page này không hề trend
Ng HV Thiên hic

14 giờ Thích Trả lời

Xem thêm 3 phản hồi...

Viết phản hồi...

Thanh Tú Đặng
Điều t thấy là sau 2 lần thì các trang bắt đầu seeding kiểu mn vẫn buồn bán bình thường như không có gì xảy ra. Nếu mà bình thường hóa chuyện đó thì sẽ có vụ thứ 3 4 5 hoặc ở các mall lớn hơn nữa!!!

1 ngày Thích Trả lời

Thai Ann
Đổi thành khu thám hiểm tâm linh đi. Có khi đất khách. Có 2 nhân viên trung thành k bao giờ bỏ việc sẵn rồi kia.

1 ngày Thích Trả lời

Hàng loạt bình luận trách nạn nhân, thương xót cho Vạn Hạnh Mall - NGUỒN: MẠNG XÃ HỘI

gabion219 18 giờ

Mình là chủ 1 thương hiệu ở **Vạn Hạnh Mall**.

Không biết mấy bạn nghĩ quần đã trải qua những gì nhưng sao mấy bạn lại chọn nơi đó để 44

Tới cuối đời mấy bạn vẫn báo biết bao nhiêu con người đang làm việc và đằng sau là cả một tập thể hàng chục hàng trăm nhân viên và gia đình cần phải nuôi sống.

Thiệt chẳng thể hiểu nổi luôn!!!

Từng rất đẹp và phải dọn dẹp ko thể quay lại

Một người mở tiệm trong Vạn Hạnh Mall cũng tỏ vẻ trách nạn nhân - NGUỒN: MẠNG XÃ HỘI

chồng không mất mạng nhưng đã mất vợ, con trong thời gian ngắn... Mỗi ngày luôn có người châu chực, sợ anh nghĩ quẩn. Tuy không trực tiếp chơi thân với gia đình họ, nhưng tôi đã khóc rất nhiều...

Xung quanh tôi, có vài người bạn - với vẻ ngoài thành đạt, phong độ, giỏi giang, chín chắn - vậy mà đôi lúc cũng tâm sự “anh/chị muốn kết thúc cuộc đời”... Tôi từng khuyên một người bạn, khi bạn muốn chết: “Mày ráng sống qua con trăng này đi, ngày này 10 năm sau nhìn lại, mày sẽ thấy lúc này sao mình ngu quá. Mười năm sau, mày sẽ thấy mọi khó khăn hôm nay rồi cũng như trò đùa của số phận. Nếu khó khăn lâu, chỉ là số phận đùa hơi dai. Sống đi mày, sống để yêu, để thương, để làm một chút việc tử tế cho đời, dù chỉ là bưng ly nước cho má lúc trưa nắng hay ngồi kể chuyện xưa cho đứa nhỏ cuối xóm. Mỗi sáng mở mắt ra, được thấy người thân còn đó, được ăn một chén cơm nóng, nghe con chim hót ngoài hàng rào đâm bụi – cũng là hạnh phúc. Cái chết có mặt, không phải để hù dọa ai, mà như một lời nhắc nhở: có mặt trời rồi thì trời sẽ lặn, có ngày thì phải có đêm. Nhưng cũng vì vậy mà người ta mới chịu chạy ra đồng khi nắng còn đẹp, mới biết ôm lấy nhau khi tim còn đập. Quan trọng

nè, có thể 1,000 năm sau, có đứa nào đó khai quật mộ mày lên để coi mày chết như thế nào, nó sẽ cười mỉa khi biết mày tự tử, nghe tức không mày?”

Tôi khuyên họ đủ thứ, nhưng họ có biết chính tôi cũng đã và đang vật vã mỗi ngày để tìm lý do sống? Vì tôi biết mình chỉ mạnh miệng khi ở trong câu chuyện người ngoài... Có những đêm tôi nhìn quanh nhà coi có cây xà ngang nào... chắc, để mình treo lên. Cũng có khi đi qua con sông chảy xiết, tôi chảy nước mắt vì những thôi thúc trong đầu mình...

Tạo ra một con người không dễ, nhưng để mất đi một người quá dễ. Cái chết là chuyện tự nhiên như mưa rơi, như lá rụng. Nó không chọn mặt, chẳng nề nang giàu nghèo, sang hèn, hiền ác. Có người đi đường vấp vỏ chuối, té đập đầu - chết. Có người đi ăn hủ tiếu, lỡ mất nhìn qua bàn bên - bị đâm chết. Có người ngủ giấc - không dậy nữa. Có lẽ, nỗi đau đớn nhất của Thần Chết là những người tự đi tìm “nó”, khi “nó” còn chưa tới tìm họ. Chắc lúc đó “nó” - Thần Chết bối rối lắm... Tôi hay đọc và nghe hàng ngàn bài viết, bộ phim khuyên con người yêu quý mạng sống của mình, có lúc tôi thấy họ nói có lý, nghe cũng bùi tai, có lúc không... Nhưng không biết hên hay xui, tôi vẫn đang sống và chứng kiến

Nhậu thôi! Chết cái gì mà chết! - NGUỒN: DU UYÊN

những người mình biết đã ra đi. Như đêm hôm nọ, có một nhỏ bạn của tôi chết vì tai nạn.

Tôi đến nhà ngay khi anh nó báo tin. Nó cũng vừa được đưa về nhà. Má nó khóc rồi xỉu. Ba và anh trai, hàng xóm láng xăng lo cho nó nghi lễ cuối cùng. Tôi đành ở lại suốt đêm coi phụ được gì phụ. Cũng đông người nên phần lớn thời gian là ngồi ở không, nhìn nó. Nhớ nhiều chuyện của hai đứa.

Buồn vì mất nhỏ bạn, cũng thương đám chó mèo của nó. Khoảng 5 hay 7 con gì đó, cứ lơ nhố lổng ngóng đi quanh giường nó, quấy đuôi. Có con mèo leo lên người nó cào cào, bị anh nó xách quăng ra cửa, nạt đuôi. Chúng cụp tai chạy ra ngoài hết. Tôi không thể can, vì hiểu tâm trạng của anh nó.

Nó bằng tuổi tôi. Bỏ nó cũng bằng tuổi tôi. Hai đứa thương chó mèo nên

nuôi nhiều khi còn ở chung. Rồi chia tay, bỏ nó về Mỹ. Nó không muốn ở một mình nên mang hết đám chó mèo về nhà. Cha mẹ nó không thích bọn 4 chân nhưng thương út cưng nên phải chịu.

Giờ bạn đi bất ngờ, bỏ lại đám côi cút nhoi nhoi này. Không ai mua KFC cho chúng ăn, không ai tắm, “bắt chỉ” cho chúng nữa. Cũng không ai bệnh khi chúng bị ăn hiếp. Tôi cũng sẽ không cần ghen tị với tụi nó nữa. Rồi chúng sẽ bị bán đi, hoặc cho ai đó. Vì gia đình bạn chắc chắn sẽ không giữ chúng lại khi không còn út cưng. Thấy xót ruột giùm bạn - khi nhìn đám nhóc. Mà tôi cũng có cả đám “ăn hại” ở nhà, đâu thể che chở hết được. Với lại, gia đình bạn chắc sẽ nghĩ tôi cơ hội nếu tôi đề nghị mang tụi nó về nuôi...

Thật ra cũng không phải vì tôi nhân từ gì, tôi chỉ lo sợ tụi nó lưu lạc vô mấy tiệm cây tơ, tiểu hổ nào

đó, rồi ai ăn nhằm bị con bạn tôi hiện về bề cổ móc mắt thôi. Xưa nó hay hù vậy khi đọc các bài báo về bọn trộm chó, bọn lừa đảo trong mấy group yêu động vật. Tuy không tin dị đoan hay mê tín, nhưng tôi vẫn tin có linh hồn, nó thấy bọn “con” nó bị hất hủi, chắc không an lòng.

Nghĩ mãi cũng tới sáng, hết buồn vì bạn chết, rồi buồn vì lo cho số phận bọn chó mèo mà nó dày công chăm sóc... Rồi tôi nhìn chằm chằm đám thú cưng của bạn, tôi nghĩ, những con vật có bao giờ tự tử?

Người ta nói giày dép có số, con người cũng có số, chắc chúng nó cũng vậy! Ủ, chết thì chết, ráng (nếu có) kiếp sau đầu thai ở Việt Nam thì xin đi đường nào mà được làm con vi khuẩn để sống dai hoặc tự do một chút.

Nói chứ, con người đáng thương hơn tất cả muôn loài. Như bọn chó-mèo, chúng không thể bảo vệ bản thân trước người ác - vì chúng không có năng lực. Nhưng nếu chẳng may chúng qua đời vì tự tử, chắc đồng loại của chúng không lấy bàn phím ra gõ những lời cay độc. Còn con người, có thể là nguyên nhân gây hại muôn loài nhưng đôi khi không thể bảo vệ bản thân trước những con người khác - vì bao nhiêu năng lực, hầu như con người đã dành để hại nhau?!

DU

Quý độc giả muốn có thêm tin tức cập nhật, xin liên lạc với một văn phòng Robert Mullins International gần nhất: Westminster: (714) 890-9933, San Jose (408) 294-3888, Sacramento (916) 393-3388
Email: info@rmiodp.com Hoặc www.facebook.com/rmiodp

Sở Di Trú Hoa Kỳ muốn biết thông tin mạng xã hội của đương đơn xin chiếu khán, tị nạn, thẻ xanh và quốc tịch

LÊ MINH HẢI
SAN JOSE, CA

Sở Di Trú muốn thu thập thông tin tài khoản mạng xã hội của đương đơn vì mục đích an ninh quốc gia. Việc này sẽ bắt đầu vào tháng 5 năm 2025. Các mẫu đơn xin thẻ xanh và quốc tịch sẽ yêu cầu tên đăng nhập trên mạng xã hội, nhưng không yêu cầu mật khẩu.

Việc thu thập thêm thông tin cá nhân của người di dân có thể rất quan trọng trong việc xác định các rủi ro về an ninh quốc gia. Nhưng một số người lo lắng về việc mất quyền riêng tư và Quyền tự do ngôn luận. Ngoài ra, nếu Sở Di Trú hiểu sai thông tin nào đó trên phương tiện truyền thông xã hội, điều đó có thể dẫn đến việc bắt giữ hoặc từ chối đơn xin một cách bất công.

Một số đương đơn xin chiếu khán tại Lãnh sự quán Hoa Kỳ đã được yêu cầu cung cấp thông tin về

sự hiện diện của họ trên các phương tiện mạng truyền thông xã hội, trên các ứng dụng như Facebook, Instagram và X/Twitter. Sau đó, các viên chức lãnh sự sẽ kiểm tra các hồ sơ này để tìm bất kỳ dấu hiệu nào về hoạt động tội phạm hoặc khủng bố.

Bắt đầu từ tháng 5 năm nay, Sở Di Trú cũng sẽ thực hiện cùng một loại kiểm tra như vậy đối với những đương đơn đã ở Hoa Kỳ để xin tị nạn, thẻ xanh hoặc quốc tịch.

Đối với những đương đơn xin chiếu khán tại Lãnh sự quán Hoa Kỳ, các chuyên gia đã cảnh báo rằng họ nên cẩn thận về những gì họ đăng trên các phương tiện truyền thông xã hội. Sở Di Trú sẽ kiểm tra phương tiện truyền thông xã hội để tìm ra các mối đe dọa về an ninh và gian lận, và để xác minh các mối quan hệ, công việc và danh tính.

Các chuyên gia về di trú cho biết: Khi nộp đơn xin cho quyền lợi di trú, bạn nên xem lại phương tiện truyền thông xã hội của mình và không đăng bất cứ điều gì có mâu thuẫn với những gì trong đơn xin chiếu khán, thẻ xanh hoặc quốc tịch Hoa Kỳ của bạn.

Phương tiện truyền thông xã hội KHÔNG chỉ là cuộc trò chuyện giữa những người bạn với nhau. Khi bạn đăng bài trên mạng xã hội, giống như bạn đang đứng ở trên sân khấu, cầm micro. Và chẳng mấy chốc, Sở Di Trú sẽ là khán giả của bạn.

Sở Di Trú cho biết việc xem xét các tài khoản mạng xã hội sẽ tăng cường phát hiện gian lận, và bảo đảm rằng các đương đơn không phải là mối đe dọa đối với an toàn cộng đồng hoặc an ninh quốc gia.

LMH

Suy Đi Ngẫm Lại

Người ta hay nói “nghèo hèn”, hoặc “giàu sang”.

Nhưng:

- “Giàu” chưa chắc đã “sang”
- “Nghèo” chưa chắc đã “hèn” vì chúng được đo từ nhân cách của người đó.

KHUYẾT DANH

Con người ta chỉ mất 2 năm để học nói nhưng mất cả đời để học cách im lặng.

SUU TÂM

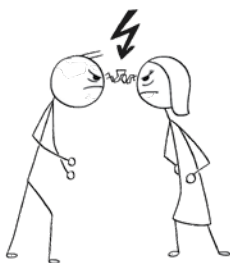

Mến nhau nước đục cũng trong

Ghét nhau nước sạch giữa dòng cũng dơ

Mến nhau giấc ngủ cũng mơ
Ghét nhau chạm mặt thờ ơ không nhìn

VŨ ANH NGUYỄN (sưu tầm)

MINH HẢI

Những tình huống khó xử

(tiếp theo)

Trong giao tiếp hàng ngày, chúng ta đôi khi gặp những tình huống ứng xử ngoài ý muốn. Một độc giả tâm sự với bà Peggy:

Mới đây, bất ngờ tôi gặp ông chồng cũ của tôi mang cô bồ mới tới xem trận đấu túc cầu của con trai tôi ở trường học. Điều này khiến tôi lấy làm khó chịu, thấy mình bị xúc phạm. Con trai tôi thì không quan tâm nhưng tôi không chịu được sự có mặt của người đàn bà kia trong sự kiện này. Có phải ông chồng cũ của tôi đã cố tình gây tổn thương tình cảm của tôi?

Trả lời của bà Peggy:

Cho dù chủ ý của ông chồng cũ của bà là gì đi nữa thì chỉ riêng tình cảm con trai bà là đáng phải quan tâm. Bởi lẽ người cha có một vai trò quan trọng đối với cháu, cho dù ông ấy đến một mình hay với người vợ kế thì điều đó chỉ tác động đối với tình cảm của cháu mà thôi. Vậy cho dù bà cảm thấy tức giận vì sự có mặt của người phụ nữ kia thì bà cũng nên giữ riêng điều ấy với mình thôi. Đời sống vẫn tiếp tục sau một cuộc ly hôn và sớm muộn gì thì người kia cũng sẽ có những liên hệ tình cảm với một người khác. Vậy nếu như bà cảm thấy không chấp nhận được tình huống như vừa xảy ra thì bà nên thỏa thuận với người chồng cũ là sẽ thay phiên nhau đến xem các trận đấu của con trai. Trường hợp đó là trận đấu duy nhất, như tranh giải vô địch chẳng hạn, thì hai bên có thể tham dự với tinh thần cao thượng và sẽ ngồi riêng, chỉ tập trung vào cuộc tranh tài của con mình.

MH - THEO ETIQUETTE

BẢO HUÂN

HOÀNG VŨ

Trong nhà bạn thường phảng phất nhiều mùi, thơm như mùi bánh nướng, khó chịu như mùi ẩm mốc, mùi phân thú cưng... Hãy tìm hiểu cách khử sạch những mùi hôi gây bức bối trong nhà.

Khử mùi hôi trong nhà

KỶ 4 - MÙI HÔI TRONG PHÒNG TẮM

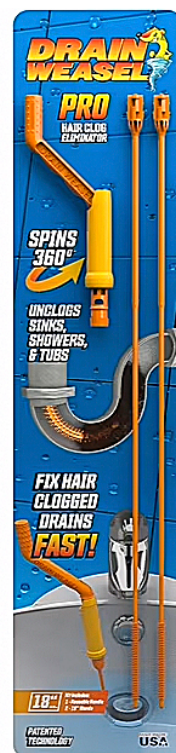
Mùi hôi như mùi cống bốc lên từ bồn rửa tay, cống thoát nước dưới vòi hoa sen (hoặc cống sàn tầng hầm) có thể rất khó chịu. Nhưng nó cũng khá dễ trừ khử.

Cách giải quyết

■ Nếu mùi hôi có vẻ không phải chỉ là do bồn cầu cần được làm sạch, thì thủ phạm có thể là một ống P-trap bị khô. P-trap là đoạn ống cong hình chữ U nằm dưới bồn rửa, thường chứa một ít nước để ngăn khí thải từ hệ thống cống rãnh bốc ngược vào nhà. Tuy nhiên, ở những cống ít sử dụng - như bồn rửa tay trong phòng tắm dành cho khách - lượng nước này có thể bay hơi hết và khiến khí thải tràn vào. Nếu bật vòi nước trong vài giây giúp giải quyết được mùi hôi, hãy duy trì việc này khoảng một đến hai phút mỗi tuần hoặc hai tuần một lần để giữ ẩm cho P-trap.

■ Với vòi sen hoặc bồn tắm, mùi hôi có thể đến từ một cục dơ bị mắc trong ống, bao gồm tóc, vi khuẩn, tế bào da chết và dầu gội đầu - tất cả kết thành khối và làm chậm hoặc tắc nghẽn cống. Để loại bỏ, chuyên gia khuyên dùng dụng cụ dạng dây như Drain Weasel để kéo cục dơ ra. Một lựa chọn khác là dùng chất tẩy enzyme như Bio-Clean - sản phẩm loại này cần ít nhất vài giờ để có hiệu quả.

Vẫn còn mùi hôi?

■ Nếu mùi khó chịu vẫn còn, hãy gọi thợ sửa ống nước. Có thể bạn đang gặp vấn đề như rò rỉ ở ống P-trap.

Không nên dùng

■ Các chất tẩy rửa mạnh như Drano và Thrift có thể làm hư hỏng các loại ống đã cũ, bị rỉ sét hoặc ống nhựa mỏng dưới bồn rửa. Người sử dụng các sản phẩm này cần hết sức cẩn thận: chúng có thể gây phỏng hóa học (chemical burns) nếu tiếp xúc với da và một số loại còn phát ra khí (fumes) độc hại.

À ơi, con ngủ cho ngoan...

**Mẹ còn có mỗi lời ru
Buồn như ngọn gió
mùa thu thoáng về.**

(BC)

BIỂN CÁT

Ngôi nhà của họ nằm trên một làng nhỏ ven biển, nơi quanh năm chỉ có nắng và gió. Cuộc sống họ thật đơn sơ, bình yên như tiếng sóng biển rì rào bên ghềnh đá lở; ngày hai lần anh Hai vác tấm lưới cũ trên vai giong thuyền ra khơi vào sớm tinh mơ, rồi trở về lúc chiều tà với tôm cá nhảy lách tách trong thúng. Chị Hai ở nhà loay hoay với mớ hải sản

khô, canh chừng thời tiết mưa nắng bất thường của ông trời.

Rồi chị Hai mang thai. Làm sao nói được niềm vui vô cùng của họ. Lần đầu tiên áp mặt vào bụng vợ, nghe tiếng con cựa quậy, anh Hai đã chảy nước mắt. Giọt nước mắt của người đàn ông dạn dày sương gió, nóng hổi, bồi hồi. 9 tháng 10 ngày con ra đời, hai vợ chồng run rẩy nhận con từ tay cô đỡ, rồi chuyển tay nhau ấp ủ yêu thương. Chị gật đầu rưng rưng khi anh nói:

- Mình đặt tên con là

Nhật Minh, nghe. Con là một ngày mới tinh khôi, sáng ngời.

Họ đổi cách xưng hô bằng những từ "Cha, Mẹ".

- Cha Minh ơi!

- Mẹ Minh nè!

Chao ôi, mỗi lần nghe là ấm cả lòng.

Xóm giềng cũng gọi họ là "Cha thằng Minh", "Mẹ thằng Minh".

- Cha thằng Minh nè, mang ít hàu này về nấu cháo vợ ăn cho có sữa.

- Đàn bà mới sanh dễ phải kiêng cử, đừng có để người nghe mẹ thằng

Minh.

Minh lớn lên từng ngày trong tình làng nghĩa xóm của làng chài nghèo ven biển, trong hương cá khô hoà quyện muối mặn ướp đầm hơi thở, trong lời ru êm dịu của mẹ theo nhịp võng đong đưa:

*“À ơi, con ngủ cho ngoan
Để mẹ gánh nước rửa
bành cho voi*

*Muốn coi lên núi mà coi
Có Bà Triệu Ẩu cười voi
đánh công...”*

-oOo-

Mẹ ngồi vá tấm lưới rách lỗ chỗ, vừa đưa võng cho con. Tiếng mẹ ru à ơi âm điệu miên Trung nghe thân thương mà cũng nghe buồn não nột. Thỉnh thoảng, mẹ dùng tay, trườ mền nhìn con ngoan giấc ngủ. Đây mái tóc tơ như mây phơ phất. Đây chiếc mũi xinh xinh, chiếc miệng rộng tạc như cha. Mẹ yêu tất cả những gì thuộc về con, cả tiếng cười giòn tan, tiếng khóc dỗi hờn. Vừa thoát con ngoài tầm mắt là tim mẹ đã hoảng loạn. Mẹ cảm ơn cuộc đời đã cho cha mẹ món quà quý giá, thiêng liêng vô cùng - đó là sự hiện diện của con.

Nắng bên ngoài đã lên cao. Mẹ buông tấm lưới, tắt tả ra sân đảo lại mớ cá khô trên giàn. Tay mẹ thoăn thoắt lướt đều trên những giàn tre. Chỉ cần thêm một vài nắng nữa là có thể bán được lứa cá

này và sắm sửa ít đồ cho con. Mùa lạnh sắp tới rồi, con cần thêm áo ấm và tấm chăn dày. Nghĩ đến đó, lòng mẹ bỗng vui chỉ lạ.

-oOo-

Cha không có thói quen tụ tập, đàn đúm, chén chú chén anh như những người đàn ông khác. Sau bữa ăn tối, cha thắp cây đèn dầu đặt trên bàn ăn. Trong lúc thằng Minh soạn tập vở, cha lại húi hun khói đuổi muỗi cho con. Muỗi vùng này con nào con nấy to đui, chích mũi nào là sưng tấy mũi đó. Dường như chưa yên tâm, thỉnh thoảng cha còn phe phẩy chiếc quạt trên tay quanh người con.

Mẹ ngồi cạnh đó, mở chiếc hộp thiếc ra, vuốt thẳng từng tờ tiền giấy nồng mùi tôm cá, đếm tới đếm lui rồi cất lại vào góc tủ. Số tiền này hai vợ chồng bắt đầu dành dụm từ ngày mẹ mang thai, dự định cho con chút vốn liếng sau này.

Chợt mẹ nhìn cha, hỏi:

- Ủa, sao mấy bữa nay không thấy cha Minh hút thuốc nữa. Cha mệt à?

Cha lắc đầu:

- Thuốc rê thì cũng là tiền. Bỏ đi, kẻo cho con có ích hơn.

Chợt có chiếc bóng lấp ló ngoài cửa:

- Minh ơi, Minh.

Cha rướn người nhìn ra:

- Ai đó, bây?

- Dạ, thằng Ân đó cha.

Minh đáp lời cha rồi quay ra cửa:

- Ân, vô đi mậy.

Chỉ chờ thế, thằng Ân chạy tót vào nhà, cúi đầu chào hai người lớn, và nói:

- Nhà con hết dầu. Cô chú cho con qua đây học ké với thằng Minh nghe.

Cha dễ dãi:

- Ừ, con ngồi học bài cùng Minh đi.

Mẹ xuống bếp bung rổ khoai lên, mời:

- Cha Minh với hai đứa nhỏ ăn đi, mẹ vừa luộc chín tới đó.

Nhìn thằng Ân nhồm nhoàm củ khoai, mẹ thương cảm quá. Nhà mình đã nghèo, nhà nó còn tội hơn. Mẹ nó bệnh rề rề quanh năm, một mình cha nó bươn chải không đủ sống, cảnh nhà thiếu trước hụt sau với trăm gánh lo.

Minh sà xuống bên mẹ:

- Mẹ ơi, bài hò của mẹ có bà Triệu cỡi voi đánh công trên núi là sao vậy mẹ?

- À, bà Triệu tập trận để đánh đuổi giặc Ngô xâm lược nước ta đó con.

- Mai một con lớn, con sẽ cỡi voi ra trận mẹ nghe.

Cả nhà bật cười. Thằng Ân cười lớn phun cả miếng khoai đang ăn:

- Bây giờ ai mà cỡi voi nữa, ngố.

Cha xoa đầu Minh:

- Con mau lớn rồi học làm thầy giáo, về đây dạy cho bà con mình chữ nghĩa nghen. Đồi cha mẹ dốt nát, chỉ mong con thành đạt, không phải tắt bật kiếm cái ăn khổ cực.

Mẹ cười mà mắt long lanh:

- Lúc đó mọi người sẽ gọi cha mẹ là *cha mẹ ông giáo Minh*. Chỉ nghĩ thôi, đã nghe mát cả ruột gan.

Minh dạ thật ngoan:

- Dạ, con sẽ học thật giỏi để làm thầy giáo nghe cha mẹ.

Thằng Ân cũng chen vào:

- Con nữa. Con cũng học làm thầy giáo chung với thằng Minh nữa.

-oOo-

Niềm vui của mẹ bây giờ là chiều muộn cùng cha ra ngõ đợi con về. Mắt mẹ sáng rực khi thấy thấp thoáng bóng con từ xa xa. Trên chiếc xe đạp cũ cha mẹ chất bó mua cho từ lúc con vào trung học trên thị xã, con và thằng Ân chở nhau ngày hai buổi đi về. Khoảng đường hơn 20 cây số mỗi ngày tụi con gò lưng đạp, từ lúc còn chống chân chưa tới, đến lúc chân tay dài lòng không. Hôm nào có bảng điểm hoặc bài làm cao điểm, con đã vẫy tờ giấy từ xa như nôm nóng

muốn khoe với cha mà thành quả của mình. Cha mẹ cũng vậy tay cao, hồi hộp chờ con phóng xe như bay trên con dốc gấp ghềnh.

Những hôm nghỉ học, con theo cha ra biển bắt cá. Chiều lại, mẹ ra bãi ngóng thuyền về. Nhiều lần, mẹ lạnh người khi nhìn bóng con bên cha. Hai chiếc bóng cao to, vững chãi. Hai người đàn ông yêu thương của cuộc đời mẹ.

-oOo-

Vậy đó, mà thằng Ân chết. Nó chết một cách oan ức và tức tưởi. Một phát súng phá tan lồng ngực nó khi đang đi câu tôm buổi tối. Máu từ thân thể nó thấm vào cát ẩm, hòa tan vào sóng nước mênh mông.

Cũng trong đêm, những tờ truyền đơn in cò xanh đỏ sao vàng với dòng chữ báo tin “Mặt trận giải phóng đã có mặt nơi đây, sát cánh cùng đồng bào chiến đấu giành tự do, độc lập”, tung rải rác khắp làng chài.

Lúc Minh vừa bước vào, mẹ Ân đang phủ gục bên quan tài. Minh quỳ cạnh bà. Bà ngược lên nắm tay Minh van vãn:

- Con nhìn kỹ giùm bác đi. Không phải là thằng Ân đâu, không phải nó đâu. Nó đang ở bên nhà con học bài mà. Đúng không con?

Minh cũng muốn gào lên thật to:

- Ừ. Không phải là mày đâu. Ân ơi, không phải là mày đâu mà.

Gió lùa thông thốc từ biển vào sân, ủa vào nhà, rít lên từng tiếng buốt lòng qua những hàng phi lao nghiêng ngả.

Nghẹn ngào, những tiếng khóc uất nghẹn vang lên trong tang tóc.

-oOo-

Thầy đã gặp Minh sau giờ học, sau khi nhận lại tờ đơn thi đại học trống những thông tin.

Thầy không nói một lời nào, chỉ nhìn Minh như chờ đợi.

Giá mà thầy la hét, chắc Minh sẽ thấy nhẹ lòng hơn. Thầy đã bỏ bao nhiêu công sức, đặt bao nhiêu kỳ vọng vào học trò mình. Vậy mà, Minh đã phụ công thầy.

Mãi rồi Minh mới ngược đôi mắt đỏ au lên:

- Em xin lỗi thầy.

- Thầy chỉ muốn hỏi vì sao em lại quyết định như thế này. Cha mẹ, thầy cô và bạn bè đã kỳ vọng vào em biết bao nhiêu.

Giọng thầy thất vọng lẫn bất lực. Có thể thầy nghĩ lứa tuổi này, học sinh của thầy thường hay ương bướng.

Minh nghẹn lời. Không, thầy ơi, em muốn vào đại học lắm. Đó là kỳ vọng

của những người thân yêu và cũng là ước mong suốt bao năm em miệt mài đèn sách. Nhưng mà, chiến tranh đã đến làng quê của mình rồi. Thằng bạn thân của em đã chết. Nhiều người trong làng và những làng bên cũng chết vì lạc đạn, giẫm mìn. Những cái chết oan ức còn xảy ra từng ngày.

Câu hò mẹ ru từ ngày nằm văng, em vẫn thuộc nằm lòng. Bây giờ em dừng lại việc học, nhưng hết chiến tranh rồi em sẽ lại về và tiếp tục ước mơ của mình nghe thầy.

Hai thầy trò nói chuyện thật lâu. Khi chia tay, thầy siết chặt vai Minh. Ánh mắt thầy cũng đỏ hoe.

Thật khó khăn để Minh nói cho cha mẹ nghe quyết định của mình.

Mẹ thở dài:

- Chừng nào cho hết chiến tranh, con ơi.

Tưởng tượng con sẽ xông ra giữa làn tên mũi đạn, nước mắt mẹ đã chảy dài.

Cha chỉ ngồi yên trầm ngâm. Cha biết tính tình con giống cha ở chỗ rất kiên định. Hẳn con cũng đã suy nghĩ rất kỹ rồi. Cha không muốn dùng tình cảm hay quyền lực để ngăn cản quyết định của con, chỉ làm con thêm khó xử.

Bàn tay thô ráp của cha vỗ nhẹ nhẹ lên mái tóc con, cử chỉ yêu thương

cha vẫn thường làm thay cho lời nói.

Lần đầu tiên cha cảm nhận được con đã thật sự trưởng thành.

Trong một thoáng, cha nghe lòng mình yếu đuối và mâu thuẫn, khi muốn thời gian quay trở lại, để con cứ hoài bé dại, cứ lùn cùn chạy theo cha, cứ mãi ở trong vòng tay cha bao bọc, chở che.

Những ngày cuối cùng còn ở nhà, Minh làm việc không ngơi tay. Minh chặt củi, bó lại. Kéo gàu đổ nước đầy hàng lu bên hiên. Giậm lại mái tranh.... Mỗi khi ngẩng nhìn lên, Minh nghe tim mình thất lại khi thấy mẹ thần thờ kéo vạt áo chặm nước mắt, cha ngồi rít điếu thuốc rê dáng buồn hiu. Lâu lắm rồi Minh mới thấy cha cầm lại điếu thuốc. Chắc hẳn cha đau khổ lắm.

Minh rời đi vào buổi sớm tinh sương. Hôm đó cha không ra khơi dù trời rất trong, biển rất yên bình.

Bàn tay cha mẹ nắm nín không nỡ buông rời con.

Dù bước thật nhanh không một lần nhìn lại, nhưng Minh biết sau lưng, cha mẹ đang đứng lặng như hóa đá nhìn hút bóng con

Biển tĩnh lặng sao lòng Minh dấy lên từng cơn sóng bồ âm ào.

-oOo-

Minh chọn binh chủng Thủy Quân Lục Chiến vì đây là đơn vị tác chiến đổ bộ đường thủy. Biển cả đã nuôi anh khôn lớn, hoà tan vào dòng máu và hơi thở của anh. Bây giờ đã đến lúc anh mang tuổi trẻ mình trả món nợ ân tình ấy.

Hết chiến tranh con sẽ trở về nhà mình với cha mẹ nghe.

Thơ nào Minh cũng ghi câu đó, như một lời hứa chắc chắn cho tương lai.

Cha đọc tới đọc lui những bức thư của con cho mẹ nghe dưới ngọn đèn dầu từ mùa mỗi đêm, bên chỗ con ngồi học ngày xưa.

Rổ khoai thỉnh thoảng mẹ lược lên để chống chó từ lúc khói còn nghi ngút đến lúc lạnh tanh. Hết cha, đến mẹ, bốc khoai lên tay rồi thần thờ đặt xuống.

Những bữa cơm cha mẹ chống đũa nhớ tiếng nói quen thuộc của con. Sao bây giờ ngôi nhà bốn bề quanh vắng.

Mẹ thường giạt mình với những giấc mơ hoảng loạn. Tỉnh dậy, mẹ sờ thấy chỗ bên cạnh mình lạnh tanh. Cha ngồi ở bậc cửa, rít từng đóm thuốc lập lờ tự lúc nào. Có tiếng pháo vang âm ì trong đêm vắng, đập dồn gõ vào tim mẹ những nhịp âu lo.

Chiến tranh càng lúc càng khốc liệt. Tin tức của con thưa dần, thưa

dần.

Rồi một ngày tang thương bao trùm ngôi nhà nhỏ của gia đình mình. Con trở về trong poncho trùm kín, trong chiếc quan tài phủ lá cờ tổ quốc.

Tiểu đội của con đã tử thủ cho đến giây phút cuối cùng.

Trên mảnh đất cao gần nhà, cha mẹ ngậm ngùi làm người đầu bạc lập ngôi mộ cho kẻ đầu xanh.

Sinh ly tử biệt. Nỗi đau cứ từng ngày cửa vào tim cha mẹ những vết cắt xót xa.

Chiến tranh rồi chấm dứt. Nhưng không có nghĩa là cuộc sống trở lại sự yên bình vốn có của nó từ xưa.

Làng quê đã thay đổi nhiều lắm.

Thêm nhiều năm mộ. Có những người mới đến ngụ cư và những người cũ bỏ làng vượt biển.

Cha vẫn vác lưới ra khơi. Mẹ lằm lũi ở nhà với mớ cá khô trên giàn lủng lẳng. Tiếng sóng vẫn rì rào ngày đêm bên ghềnh đá. Nhưng tiếng cười của con đã bần bật từ lâu.

Dù biết con đã mất, nhưng từ sâu thẳm nơi đáy lòng, cha mẹ vẫn không thể chấp nhận được sự thật tàn nhẫn này.

Nhìn đâu mẹ cũng thấy thấp thoáng dáng con. Nếu không có chiến

tranh, giờ này chắc con đã ra trường, trở về đây làm thầy giáo dạy đám con nít làng mình ...

Cha mẹ nín nín không nói rồi xa làng vì nơi này có một phần máu thịt của con.

Cho đến một ngày, cha nắm lấy bàn tay mẹ, nghẹn ngào:

- Chuyển cuối rồi, vợ chồng mình đi thôi mẹ Minh.

- Mình đi rồi bỏ mẹ con ở lại lấy ai nhang khói. Mẹ rừng rừng.

Cha nói trong nước mắt: - Con mất rồi thì mình đi đâu, hồn con theo đó.

Lệ cha đã rơi lã chã khi thấp hương khấn con, rồi cha lấy một nắm đất nơi mộ, gói lại mang theo người.

Tối đó, cha mẹ cùng những người làng cũ còn lại lên tàu. Đêm cuối tháng trời mù mù, mưa rơi lất phất. Mẹ lả người trên vai cha như xác không hồn. Cha ghì từng cơn nấc nghẹn chực trào ngược ra khỏi lồng ngực.

Chiếc tàu lặng lẽ ra khơi. Ngôi làng lùi xa, lùi xa và chìm trong cơn mưa tâm tã.

-oOo-

Bao nhiêu năm đã trôi qua rồi, mẹ cũng không nhớ được. Thời gian không làm nguội ngoai nỗi đau thương trong

lòng mẹ, mà chỉ nhuộm màu sương trên mái tóc xác xơ. Đôi khi lẫn thần mẹ ngoái ra sau, dón dác gọi *Minh ơi!* rồi ngẩn ngơ bật khóc.

Chiều nay, như một thói quen từ lúc nào, mẹ lại ra ngồi bên thêm nhà cho chút nắng hiem hơi cuối mùa hong trái tim khô quắt. Ánh mắt mẹ dõi phía ánh dương đang lặn về cuối chân trời, nơi chốn xa xôi mà mẹ tin rằng đó là hướng quê nhà. Làng chài nghèo ven biển nằm nơi ấy. Mẹ con cũng nằm nơi ấy, quanh quẽ không chút khói nhang.

Qua làn mây mù của đôi mắt già hấp háy, mẹ chỉ thấy một màn tối bao trùm dần khoảng sân chung quanh mẹ. Trong quên nhớ mênh mang, vô thức mẹ đưa tay như đẩy đưa nhịp võng. Ngủ đi, ngủ đi con. Ừ, để mẹ ru con nhé.

“À ơi, con ngủ cho ngoan Để mẹ gánh nước rửa bành cho voi

Muốn coi lên núi mà coi Có Bà Triệu Ẩu cưỡi voi đánh công...”

Cuộc chiến tranh ngày ấy đã trôi qua lâu lắm rồi. Bây giờ, có mấy ai còn nhớ đến. Chỉ còn lời thầm thì của gió, thoảng trong lời ru của mẹ mãi mãi không bao giờ phai nhạt theo năm tháng.

BC (SC)

BÀO HUÂN

Chen & Nhường

TẠ PHONG TẦN
RANGE COUNTY, CA

Một bà trung niên chen ngang dòng người đang xếp hàng chờ mua bánh bao. Cô gái bị chen trước mặt nhắc bà trung niên nên ra phía sau xếp hàng, bà trung niên nói bà “Chỉ vô coi chỗ không mua.” và cứ đứng đó. Cô gái chụp hình đăng lên Facebook. Bài đăng dấy lên nhiều luồng ý kiến tranh luận. Người nói nên nhường cho người già; người nói

bà đó có già đâu, nhìn rất khỏe mạnh, nhanh nhẹn; người nói nhường chỗ là tự nguyện, không ép buộc, người già phải làm gương cho người trẻ, phải xây dựng văn hóa văn minh cho người trẻ học tập; người nói phải có sự công bằng, không được tự cho mình cái quyền “ưu tiên” hơn người khác, nếu ai cũng đòi như vậy thì còn gì là văn minh nữa ...

Tranh luận chưa ngã ngũ, nhưng nó làm tôi nhớ lại năm ngoái, mạng xã hội Trung Quốc “nóng” lên câu chuyện “nhường ghế cho người già” trên xe bus như sau: Một bà nọ tuổi quá sáu mươi bước lên xe bus, xe đã hết chỗ ngồi. Bà nhìn quanh, thấy một thanh niên đang ngồi cạnh cửa sau xe có vẻ như đang ngủ. Bà tiến tới, gọi

thanh niên dậy nhường ghế cho bà, thanh niên không thức dậy, không trả lời. Bà quát to, mắng chửi thanh niên “Vô giáo dục”, “Trẻ không biết nhường ghế cho người già”. Thanh niên mở mắt nhìn bà một cách lơ đãng rồi lại nhắm mắt, ngồi im. Bà xông tới, dùng chiếc túi xách bự trên tay đập mạnh túi bụi lên đầu, lên người của thanh niên, vừa đập vừa mắng chửi âm ỉ. Nhiều khách trên xe bus nhìn bà tỏ vẻ khó chịu nhưng không có ai bước ra can thiệp. Thanh niên vẫn ngồi, cố lấy hai tay che đầu. Một lúc sau, thanh niên ngã ra bất tỉnh. Lúc này, người trên xe bàng hoàng, náo loạn lên. Tài xế dừng xe bus, gọi xe cấp cứu. “Bà già” nọ nhân cơ hội nhón nháo cũng xuống xe lẫn trốn

khỏi đám đông. Sau đó báo chí điều tra biết được người thanh niên bị ung thư nặng và sức khỏe rất yếu nên không thể đứng lên được. Dư luận lại âm ỉ lên án “bà già” và đòi xử hình sự bà ta. Đồng thời, cũng dấy lên tranh luận chủ đề: Nhường chỗ ngồi cho người già có phải là bắt buộc? Khi nào thì nhường và khi nào không cần phải nhường?

Chuyện nhường chỗ ngồi cho người già, phụ nữ có thai, trẻ em không phải là mới. Người Việt “cũ” được trường học và gia đình dạy quy tắc lễ phép này từ thời xa xưa. “Đi thưa về trình,” “Kính già yêu trẻ” là những câu người Nam kỳ thuộc nằm lòng từ lúc nhỏ xíu. Không có gì lạ, người Nam kỳ được học chương trình giáo dục của nhà

nước (bảo hộ) Đông Pháp, chương trình tiểu học phần lớn đều do các học giả người Việt soạn thảo.

Tôi không được may mắn học chương trình này, nhưng tôi có cái may mắn khác là tôi được đọc sách, và đọc bản gốc xuất bản từ thập niên 30 thế kỷ 20, nghĩa là tuổi cuốn sách đã gần 100 năm. Tôi không tin những cuốn sách mới tái bản sau này, vì tôi nghi sách bị cắt xén, sửa đổi câu chữ trong quá trình nhà nước cộng sản Việt Nam kiểm duyệt xuất bản. Xin trích bài “*Kính Trọng Người Già Cả*” cho quý độc giả xem lại:

“Một lũ học trò ngồi xúm xít ở hàng nước, đang cười cười nói nói. Có một ông cụ lưng còng tóc bạc, cũng muốn vào hàng nước nghỉ. Nhưng mấy cái ghế chật ních cả rồi, cụ cứ loay quanh (xa xẩn) (tôi nghĩ giống chữ tha thẩn) đứng ở ngoài.

Một cậu học trò ít tuổi nhất thấy thế, vội vàng đứng ngay dậy, nhường chỗ mời cụ ngồi. Sau lại cầm hộ cả cái điều đưa cho cụ hút thuốc. Mấy cậu ngồi bên cạnh bấy giờ cùng bảo nhau ngồi dón lại cho rộng chỗ.

Cụ già ăn thuốc xong, khen các cậu rằng: “Các cậu là học trò tràng (trường) nào, mà khéo học được những điều lễ phép như thế! Lão đây thật lấy làm quý hóa cái nết của các cậu.” (Trang 51,

Quốc Văn Giáo Khoa Thư lớp Dự Bị, Nha Học Chính Đông Pháp, 1933.)

Ông cụ trong bài học được mô tả là rất già, sức khỏe yếu (“tóc bạc, lưng còng”), chính là điều kiện để được các học sinh nhường ghế ngồi nghỉ ngơi. Ông cụ khen các học sinh “*khéo học được những điều lễ phép*,” gián tiếp khẳng định việc nhường ghế cho người cao niên là xuất phát từ ý thức, tấm lòng nhân ái, sự có giáo dục và nó thuộc phạm trù lễ nghĩa, không phải bắt buộc và không có hình thức chế tài (chế tài là dùng pháp luật, quyền lực nhà nước để cưỡng chế bắt buộc phải thực hiện). Người được nhường chỗ phải tỏ thái độ trân trọng, biết ơn người đã nhường.

Người Trung Hoa xưa nói: “*Kiến nghĩa bất vi vô dũng dã, Lâm nguy bất cứu mạt anh hùng*” (Thấy việc nghĩa không làm không phải là người dũng, thấy người nguy khốn không cứu không phải anh hùng.) Ừ, thì tôi nhất gan, tôi không có can đảm, tôi không phải anh hùng, nhưng đó không phải là tội. Luật pháp, đạo lý ở đời cũng không bắt ép ai phải xả thân nếu chính người đó không đủ khả năng làm hoặc không muốn.

Tuy nhiên, người Trung Quốc sau thời gian dài bị nhồi sọ “đạo đức cộng sản” thì họ bị mất hết sự hiểu biết về các khái

niệm luân lý xưa cũ, nên khi “đổi mới” để “hội nhập quốc tế” thì họ lại dùng pháp luật bắt buộc dân chúng phải “lễ phép”, nếu không sẽ bị trừng phạt. Từ đó dẫn tới tình trạng dân TQ hễ bước qua tuổi 60 thì tự cho mình cái quyền ngồi lên đầu người trẻ, bắt chấp hoàn cảnh cụ thể và tình trạng sức khỏe của đôi bên. Vì vậy đã xảy ra trường hợp “bà cụ” 60 tuổi “khỏe như vâm” tấn công thô bạo người thanh niên bệnh tật bắt buộc người thanh niên phải nhường chỗ ngồi cho mình. Quy tắc ứng xử lễ phép mà không có kiến thức văn hóa bỗng dưng trở thành man rợ, vô đạo đức và là công cụ áp chế người khác một cách bất bình đẳng.

Nhường chỗ ngồi, nhường chỗ xếp hàng là cách ứng xử lịch sự (phái mạnh nhường phái yếu), thể hiện tình người một cách hợp lý hợp tình (người khỏe nhường người già cả, bệnh tật, đau ốm, có thai nặng nề, trẻ em). Một người có giáo dục sẽ cảm thấy áy náy nếu mình mạnh khỏe ngồi thoải mái mà để người già cả, bệnh tật phải đứng trên xe bus. Nhưng người khác có quyền nghĩ rằng ai tới trước thì được quyền lợi trước là bình thường (“First come, first serve.”) Nhường hay không tùy theo hoàn cảnh từng trường hợp cụ thể, và luôn có tính

tự nguyện, không ai có quyền ép buộc ai phải nhường. Anh có công việc gấp thì tôi cũng có công việc gấp phải đi, không lẽ tôi phải nhường anh và đứng chờ hoài ở chỗ bán bánh, nếu anh muốn được phục vụ trước thì anh phải đi sớm để xếp hàng.

Việc nhường chỗ xếp hàng không phải chỉ ảnh hưởng đến cá nhân người bị chen trước mặt, mà ảnh hưởng tới quyền lợi của “một dây người” xếp hàng đứng sau. Nếu người phía trước cứ cho chen hàng hoài, thì hóa ra người đứng cuối hàng cứ chờ hoài không biết bao giờ tới lượt mình? Vậy là quá bất công. Nguyên tắc nhường chỗ xếp hàng là người nào nhường, người đó phải ra đứng cuối hàng, vì mình đã “mất chỗ” khi thực hiện hành vi “nhường” rồi. Người nhường chỗ không có quyền tự ý “ăn bớt” quyền lợi của người đứng sau. Thực tế, tôi để ý, thấy đồng hương Việt Nam khi cho người khác chen hàng thì vẫn đứng đó mà không bao giờ bước ra xếp cuối hàng, vậy là không công bằng với người sau lưng mình, là ăn gian.

Nếu đã tỏ ra “văn minh” thì phải “văn minh” tới cùng, muốn thể hiện “văn minh” mà xâm phạm quyền lợi người khác thì không nên.

TPT

30 tháng Tư, gọi lại nhiều hồi ức đen tối cho những người tù cải tạo và gia đình. Đoạn hồi ký của người vợ đơn thân vượt đường dài đi thăm chồng ở một trại tù giữa vùng núi non đất Nghệ Tĩnh, khiến chúng ta vừa xót xa vừa cảm động.

Xin mời bạn đọc theo dõi qua bài viết của tác giả Trần Thị Nhật Hưng

Trại 6

tù Nghệ Tĩnh (thành phố Vinh)

TRẦN THỊ NHẬT HƯNG
THUY SĨ

Trại 6, tù Nghệ Tĩnh là nơi giam giữ một số sĩ quan VNCH vốn từ trong Nam sau 1975 đẩy tuốt tận Lào Cai rừng thiêng nước độc. Do biến cố người anh em Trung Quốc “môi hở, răng lạnh” quấy nhiễu vùng biên giới Việt Nam vào năm 1979 mới

chuyển về đây.

Nếu thân nhân người tù từ Sài Gòn ra thăm phải lấy xe lửa từ ga Bình Triệu mất 3 ngày 3 đêm mới tới thành phố Vinh (Nghệ Tĩnh). Từ đó ra bến xe đồ bắt xe lên huyện Thanh Chương mất 3 tiếng đồng hồ nữa. Rồi từ huyện vô trại 6

phải qua con sông nhỏ, sau đó mới theo đường rừng 20 cây số mới đến nơi. Đoạn đường rừng này hoàn toàn không có phương tiện giao thông công cộng ngoài xe đạp cá nhân.

Thời đó chưa có lệnh thăm nuôi, vì dân miền Nam chưa được phép ra Bắc ngoại trừ cán bộ, bộ đội đi công tác hoặc thân nhân của những người đó.

Tôi may mắn có người “anh em” từ Bắc vào Nam làm việc trong nhà nước làm cho một giấy lậu đi phép thăm bà cô, tôi liêu ra Nghệ Tĩnh tìm thăm chồng với một giấy lậu khác đại để của công an địa phương chứng nhận tôi có chồng cải tạo rồi về nhà tôi điền thêm vài chữ “Xin được thăm nuôi”. Một may mắn nữa từ người quen này giới thiệu người thân kia, tôi được biết ông Tường ở ngay huyện Thanh Chương. Thấy tôi một mình, còn rất trẻ mới hai mươi mấy tuổi đầu mà lặn lội tìm nuôi chồng, ông cảm động ân cần giúp tôi, cho tôi tá túc, thăm dò đường đi nước bước rồi cho tôi mượn xe đạp (gia tài quý nhất của gia đình ông) ông hướng dẫn tôi cứ qua con sông nhỏ không có cầu mà phà thì ít đi lại, hầu hết dùng thuyền nan để qua bên kia sông, leo lên con dốc lớn, sau đó mới theo con đường mòn 20 cây số nữa

là đến trại 6.

Đó là con đường rừng đất đỏ quanh co, gồ ghề khúc khuỷu, lên dốc xuống đồi rất khó đi. Nếu trời mưa thì đường nhầy nhụa từng vũng nước lớn, nhỏ nằm rải rác hoặc chắn ngang đường. Đường vắng tanh. Thỉnh thoảng lắm mới thấy một bóng người từ túp lều tranh xa xa đạp xe ra đường. Tôi không rõ lúc đó từ nghị lực nào thúc đẩy tôi can đảm liều mạng đến đây để tìm thăm nuôi chồng. Có thể là do điếc không sợ súng. Lỡ tới thì tới luôn. Sau 3 tiếng đạp xe vô cùng vất vả, có lúc phải xuống xe dắt bộ vượt qua vũng nước lớn, tôi trượt chân té xuống ướt đầm quần áo, thế mà cũng lờ lờ đứng dậy đi miết rồi cũng tìm ra trại.

Trại là một khu đất rộng,

xung quanh có núi đồi và rừng cây. Nơi đây biệt lập hẳn với cuộc sống bên ngoài. Tôi đưa mắt nhìn hai bên, lối nhỏ từng nhóm người mặc đồng phục đang hì hục với công việc của mình, nào lợp nhà, cửa gỗ, kéo xe... Cứ mỗi nhóm có hai công an cầm súng canh giữ. Tôi đoán chắc đó là những sĩ quan cải tạo đang giờ lao động. Thấy tôi đến, ai cũng ngưng làm việc, ngược mắt ngạc nhiên nhìn tôi, tíu tít hỏi:

- Chào chị, chị từ Sài Gòn mới ra đây hả?

- Sài Gòn bây giờ ra sao hả chị?

- Chị thăm ai thế chị?

Có người còn hỏi tôi:

- Cô bé thăm ... bố à?

Tôi lắc đầu:

- Không, em thăm chồng.

-Vậy anh tên gì?

-Trần Hữu Lễ.

Cùng lúc tôi đưa mắt đảo dác tìm chồng tôi, nhưng không thấy chàng ở đó. Một anh công an chạy ra hỏi thăm rồi hướng dẫn tôi vào nhà tiếp tân trình giấy.

Đó là một căn nhà nhỏ 3 gian bằng tranh, xung quanh được lợp bằng hàng cây thưa lá. Trước cổng có đề một hàng chữ xinh xinh: “Nhà tiếp đón gia đình trại viên”. Với lòng lâng lâng vui sướng, tôi bước vào phòng khách, tôi gặp một nữ công an đang quát tháo một người tù:

-Mày là thằng ăn cắp, phải viết bản tự kiểm mau!

Người tù (tù hình sự) là một thanh niên trạc 30 tuổi khấp nép nhìn nữ

công an đồng trang lứa:

- Bẩm bà, con không làm điều đó. Mong bà tha cho!

Tôi có hơi ngạc nhiên về lối xưng hô đó. Nhưng sức nhớ sau 75, bà con ngoài Bắc vào thăm có kể, lối xưng hô này không lạ gì đối với người bị ghép là phản động gặp một đứa trẻ cũng phải “bẩm ông, bẩm bà” và xưng “con” dù đáng tuổi ông bà nội, ngoại chúng. Biết vậy, tôi để bụng, đứng yên nhìn bà trong cơn thịnh nộ, mắt trợn ngược trợn xuôi nhìn người tù ra lệnh:

- Thôi, về chỗ mau, chiều nộp cho tao bản tự kiểm.

Quát xong, bà quét mắt nhìn sang tôi, nét mặt lạnh lùng hất hàm lên hỏi:

- Chị thăm ai? Cho xem giấy tờ.

Tôi không trả lời, lẳng lặng lấy giấy tờ xác nhận của công an phường, khóm đưa cho bà. Bà thoảng nhìn qua to tiếng:

- Giấy tờ này không hợp lệ, sai nguyên tắc. Chị không được phép thăm.

Tôi chưng hửng trước lời nói ấy, chưa kịp giải thích sao đã nghe bà xẵng giọng:

- Chị có biết chồng các chị là những người theo giặc, tay sai của Mỹ phá hoại cách mạng, phá hoại nhân dân không? Còn các chị là những người tiếp tay cho chồng để chồng đốt nhà, cướp

Anh Lễ lúc là Tỉnh Đoàn Trưởng tỉnh đoàn cán bộ Phát Triển Xây Dựng Nông Thôn Quảng Ngãi từ biệt anh em đối vô Sài Gòn

Hình ảnh nói chuyện cùng đồng bào trong quận Tư Nghĩa

của nhân dân. Nhân dân đang căm thù những người như chồng chị. Nay cách mạng nhân đạo khoan hồng cho học tập cải tạo, chị ra thăm theo nguyên tắc phải có thể vàng do công an thành phố cấp mới được thăm.

Tôi sống sờ sờ tròn xoe mắt, niềm uất hận sôi sục trong lòng, nước mắt chực trào ra, tôi chớp nhanh nén bao cay đắng tủi hờn để mong đạt được mục đích nên nhã nhận trả lời:

- Thưa chị, mong chị thông cảm, vì theo thư chồng tôi gửi về bảo tôi đừng ra thăm nên không nói thủ tục thăm nuôi như thế nào. Tôi cứ tưởng giấy tờ như thế là đủ. Nay lỡ đến đây rồi, từ Sài Gòn ra đây những ngàn cây số, dù biết rằng đã sai nguyên tắc song mong chị xét qua vấn đề

Gặp nhau tại Thụy Sĩ sau 13 năm xa cách.

tình cảm mà cho tôi được thăm nuôi.

Bà công an vẫn lớn tiếng:

- Nguyên tắc là nguyên tắc. Không có xét vấn đề tình cảm gì cả.

Rồi lặng yên một lát, không hiểu nghĩ sao, bà bỗng hạ giọng:

- Thôi được, chị ra ao ngoài kia tắm thay quần áo và chuẩn bị nấu cơm, đợi tôi trình thủ trưởng cơ quan quyết định.

Nói rồi, bà ngoe nguẩy cầm giấy tờ của tôi đi mất.

Còn lại một mình uất ức với những lời chửi như tát nước vào mặt, tôi tha hồ để nước mắt tuôn rơi. Đang khóc, tôi nghe sau lưng có tiếng chân người đi lại, tôi vội lau nước mắt rồi đứng yên. Tiếng của vị thủ trưởng cơ quan lại gần, thông báo chiều đó 16 giờ cho tôi được thăm chồng một tiếng. Và bảo tôi xuống bếp nấu cơm. Bếp cũng gần đó, phía sau vườn, chỉ là căn chòi nhỏ để sẵn nồi niêu, củi lửa, ít chén bát và hai cái kiềng ba chân làm bếp. Tôi nấu cho chồng một nồi chè đậu. Một nồi xôi lớn rồi nắm thành viên để chàng ăn dần và một con gà luộc tôi mua dọc đường.

Sau bao năm xa cách, từ khi ra Bắc cải tạo đối lạnh, chỉ thấy chàng còn da và xương. Duy chỉ ánh mắt và nụ cười là còn tinh anh tươi tắn. Chúng

tôi chả nói được gì, phần có bà công an ngồi đó, phần niềm xúc cảm trào dâng làm nghẹn mọi ngôn ngữ, tôi chỉ ngồi yên nhìn chàng ngầu ngẩn ần. Thấy mà thương....!

Khi chồng tôi theo bà công an vào trại, để lại tôi một chén xôi đậu. Tôi chưa kịp ăn, một anh tù hình sự có nhiệm vụ dọn dẹp gần đó, đến nói nhỏ với tôi:

-Chị ơi, tôi đói quá, chị còn cơm cho tôi xin một chén.

Thấy thế, tôi trao luôn chén xôi cho người đó, rồi ngồi khóc ngon lành.

Sau lần đó, tôi về lại Sài Gòn phổ biến và hướng

dẫn gia đình các thân nhân trại 6 Nghệ Tĩnh cách thức thăm nuôi, mở ra một phong trào “Bắc tiến”. Cứ thế người này thông báo người kia, hướng dẫn người nọ. Dần dần bộc phát rộng rãi. Trại tù thấy các trại viên bị đói, cũng không khó khăn nữa, mặc dù không công khai cho phép.

Tôi giới thiệu ông Tường với mọi người (không có ông giúp đỡ, không cách nào biết đường vào trại được). Ông là người giúp tôi tận tình, cho tôi tá túc, cho tôi mượn xe đạp vào trại. Cũng chính nhờ ông gieo “nhân” lành giúp người vô vụ lợi nên về sau, ông bỗng trở

thành “Giám đốc công ty chuyên chở bằng xe đạp thân nhân những người tù”. Ông huy động, phân phối tìm người chở xe. Mỗi cuộc xe chở người vào trại 20 đồng, chở quà cáp cũng 20 đồng. Hôm sau vô đón về cũng 20 đồng (một tháng lương công nhân ngoài đó 40 đồng). Tôi không rõ phần ông, phần những thanh niên chuyên chở, sau phần bị xẻo bởi ban giám thị trại (ngồi không lấy cơ bảo vệ sinh mạng người thăm nuôi) cuối cùng họ chia nhau được bao nhiêu? Hãy nghe họ tâm sự:

- Các chị ra thăm, ai cũng than là hoàn cảnh hiện nay sa sút, thế mà

tiền rắc đường của các chị bằng cả tháng lương của chúng tôi. Nhìn vậy cũng biết đời sống trong Nam trước đây sung sướng lắm. Không lẽ chúng tôi mong chồng các chị rục rường trong tù để các chị thuê xe chúng tôi mãi. Nhưng ngày đoàn tụ của anh chị là ngày đói khổ của chúng tôi.

Nghe thật đau lòng, đứt ruột.

Bây giờ thì mọi sự đã sang trang, lịch sử đau thương của dân tộc cũng sang trang. Tôi ghi lại bài này chỉ để nhắc nhở lại một vài kỷ niệm của một thời đã qua nhân ngày 30 tháng 4.

Bài và hình TTNH

Nếu bạn có thắc mắc?

Nếu bạn có bất kỳ thắc mắc nào về các vấn đề An Sinh Xã Hội (Social Security) như: **Trợ cấp hưu trí- Trợ cấp người già- Trợ cấp tàn tật.**

Xin vui lòng gửi câu hỏi cho cô Angie Hồ Quang.

Cô Angie Hồ Quang đến Hoa Kỳ năm 1984, là Giám đốc cơ quan tìm việc làm cho người Việt. Bà từng làm việc cho Sở An Sinh Xã Hội từ năm 1991 đến 2020.

Câu hỏi xin ghi:

Mục "An Sinh Xã Hội"

Gửi về email: bientap@trenews.net

Nếu bạn cần trợ giúp hoặc có bất kỳ câu hỏi nào về tiêu chuẩn, quyền lợi **thực phẩm, chăm sóc sức khỏe**, bao gồm các chương trình **Phụ nữ, Trẻ sơ sinh và Trẻ em (WIC), Trợ cấp Y tế cho Trẻ em (Children's Medicaid), Hỗ trợ Dinh dưỡng Bổ sung (Supplemental Nutrition Assistance Program- SNAP).**

Xin vui lòng gửi câu hỏi cho cô Cindy Thu Hoàng, phụ trách **Phúc Lợi Xã Hội [Texas Health and Human Services Commission (HHSC)]**, đây là cơ quan quản trị các chương trình trợ giúp các gia đình về các quyền lợi trên. Cô Cindy Thu Hoàng hiện đang là nhân viên của bộ Y tế Tiểu Bang. Câu hỏi xin ghi:

Mục "Phúc Lợi Xã Hội"

Gửi về email: bientap@trenews.net

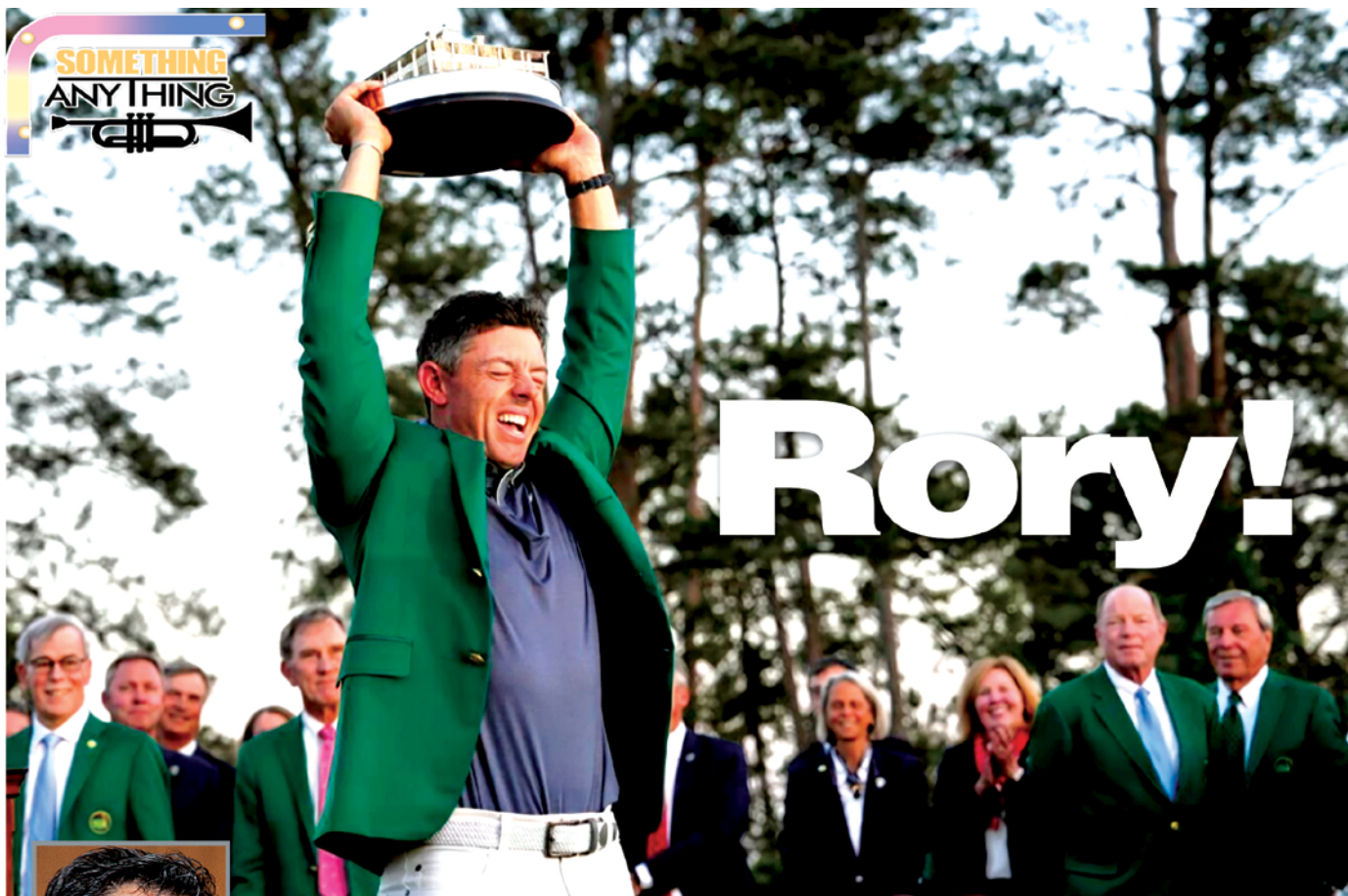

Nếu bạn có bất kỳ **câu hỏi gì về Thuế** hoặc **gặp rắc rối với sở Thuế**, cần được giải thích và cố vấn miễn phí, xin đặt câu hỏi với cô Đài Thị.

Cô Nguyễn Đài Thị là cựu Thanh Tra của Sở Thuế Hoa Kỳ (IRS) và cũng là cựu Thanh Tra của Bộ Ngân Khố (U.S. Treasury Inspector General). Có bằng IRS Enrolled Agent do Sở Thuế cấp. Hơn 30 năm kinh nghiệm làm việc cho Sở Thuế và Bộ Ngân Khố, cô cũng đã từng audit-Sở Thuế. Với kinh nghiệm đặc biệt này, chẳng những cô Đài Thị rất rành về luật thuế, mà còn hiểu tường tận về cơ cấu và nội bộ của cơ quan IRS. Xin gửi câu hỏi cho cô Nguyễn Đài Thị.

Xin ghi mục "Thuế vụ"

Gửi về email: bientap@trenews.net

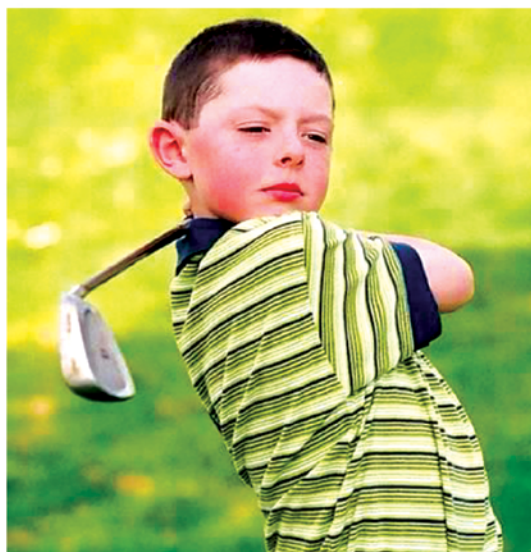
Rory!

IAN BÙI
DALLAS, TX

Rory McIlroy (35 tuổi) vừa thắng giải Masters hôm 13 tháng Tư, đạt thành tích người thứ sáu trong lịch sử đoạt cả 4 giải Major Championships của Golf – British Open, US Open, PGA Championship và Masters. Trong số 5 người kia, chỉ có 2 người còn sống: Jack Nicklaus (85) và Tiger Woods (49). Chiến thắng đầy kịch tính của Rory tại Augusta, Georgia, là cả một hành trình đầy gian nan, thất bại, thất vọng và hy vọng.

Rory McIlroy với chiếc cúp và áo vest xanh huyền thoại của Augusta National Golf Club. (PGA TOUR)

Sinh ra và lớn lên tại Holywood, một ngôi làng nhỏ ven bờ biển Đông ở Bắc Ái Nhĩ Lan thuộc County Down, Rory là con trai duy nhất của Gerry McIlroy và Rosie McDonald. Gerry tuy là con nhà nghèo, lớn lên trong một khu chung cư nhà nước tại thủ đô Belfast, nhưng mê đánh golf. Sau khi lập gia đình với Rosie năm 1988, họ dọn về Holywood. Gerry làm bartender cho một sân golf tại đây, Rosie làm công nhân. Rory ra đời một năm sau đó. Gerry kể mỗi khi ra sân tập đánh, ông hay đẩy xe nôi của Rory theo để cậu bé có thể hít thở không khí trên sân và, quan trọng hơn nữa là nghe được tiếng gậy quất trái banh.

Rory McIlroy trên sân Holywood Golf Club hồi còn nhỏ. (ALAN LEWIS)

Khi Rory được 21 tháng tuổi, Gerry mua cho con một cây gậy bằng nhựa để cậu đánh thử. Gerry để ý thấy Rory rất thích món đồ chơi này, lúc nào cũng cầm gậy quất banh cùng nhà. Thậm chí khi đi ngủ anh cũng xách theo lên giường. Gerry bắt đầu dạy cho Rory đánh golf khi chàng mới 2 tuổi, và phát hiện con mình có năng khiếu bẩm sinh. Ông bèn muốn thầy cho Rory là một tay golf pro của Holywood Golf Club. Nhờ vậy Rory được huấn luyện một cách bài bản, chẳng mấy chốc được dân trong vùng biết đến như một thần đồng golf khi mới 3 tuổi mà cậu bé đã đánh banh xa cả 50 mét.

Rory đoạt cúp vô địch của Holywood Golf Club khi còn tuổi teen. (HOLYWOOD GC)

Thấy đứa con trai duy nhất của mình quá mê golf -- và đánh quá giỏi, hai vợ chồng dốc toàn lực vào việc kiếm tiền để tạo cơ hội cho Rory. Gerry làm gần 100 tiếng một tuần. Ban ngày ông chùi cầu tiêu và lau dọn phòng tắm tại một câu lạc bộ thể thao; ban đêm ông làm bartender cho Holywood GC. Rosie thì ban ngày chăm con xong làm ca đêm tại hãng 3M. Căn hộ của họ tuy nhỏ và chật chội, nhưng Rosie kể rằng Rory vẫn nghĩ ra cách tập đánh ở nhà bằng cách chip trái banh vào máy sấy quần áo của bà từ khoảng cách 3-4 thước. Chính nhờ phải luyện tập trong một không gian hạn hẹp như vậy mà Rory sớm đạt được độ chính xác trong chipping, vốn là một kỹ năng quan trọng của môn golf.

Rory McIlroy, 21 tuổi, với chiếc cúp Major đầu tiên tại giải US Open 2011. (PGA TOUR)

Năm Rory lên 9, chàng thắng giải quốc tế đầu tiên trong lứa tuổi U10 trên sân Doral tại Miami. Sau trận thắng, Rory được phỏng vấn trên chương trình TV "Kelly" của UTV Belfast. Lần đó chàng đã trình diễn cho khán giả xem màn chip banh vào một máy sấy. Thước phim đó về sau bị trôi vào quên lãng, mãi đến năm 2011 mới xuất hiện lại do chính người viết bài này lục tìm ra và đăng lên Youtube. Chỉ trong vòng một tuần lễ clip này đã có trên một triệu lượt xem, nhưng không lâu sau phải gỡ xuống vì luật sư của UTV gửi email dọa kiện vi phạm bản quyền! Dù gì chẳng nữa, nhờ cái clip đó mà thế giới biết được tài năng chipping của Rory đến từ đâu.

McIlroy với chiếc cúp Major thứ nhì - PGA Championship, năm 2012 tại Kiawah, South Carolina. Năm 2014 Rory đoạt giải này một lần nữa trên sân Valhalla, Kentucky. (PGA TOUR)

Vừa xong trung học là Rory quyết định đánh golf chuyên nghiệp sau khi thắng hàng tá giải nghiệp dư trước đó. Năm 2007 Rory gia nhập European Tour và kiếm đủ điểm để được mời tham dự giải Masters 2009. Năm đó cũng là lần đầu Rory thắng trận banh chuyên nghiệp đầu tiên tại giải Dubai Classic, khi ấy chàng chưa đầy 20 tuổi. Sang năm sau Rory chuyển sang Mỹ để chơi cho PGA Tour. Tại giải Masters 2011, Rory dẫn đầu 4 gậy sau 3 hiệp, nhưng trong hiệp cuối chàng mất tinh thần và thua thê thảm, tuột xuống đến hạng 15. Nhưng chỉ hai tháng sau Rory lấy lại phong độ và thắng áp đảo giải US Open 2011, đoạt chiếc cúp Major đầu tiên trong sự nghiệp.

Rory sau khi thắng giải Major thứ ba - British Open 2014, trên sân Royal Liverpool. (PGA TOUR)

Từ năm 2014 đến nay, ai cũng mong đợi ngày Rory thắng thêm giải Masters để hoàn tất cái gọi là “career Grand Slam”. Nhưng năm nào cũng như năm nào, Rory dường như không vượt qua được bức tường vô hình có lẽ do mình tự dựng lên. Ngay cả lần này cũng vậy, tuy dẫn trước đến 4 gậy nhưng Rory vẫn bị Justin Rose gỡ huê tại lỗ cuối cùng để rồi phải vào playoff. Rory kể, trước khi bước trở lại sân để quyết chiến với Rose, anh đã dừng lại một phút để hôn vợ và con gái. Có lẽ nhờ vậy mà chàng đã lấy lại được sự tập trung cần thiết để đánh một cú banh “thần sầu quỷ khốc” tại gậy thứ nhì khiến cho Justin Rose, dù thua sát nút, cũng phải tâm phục khẩu phục.

Rory và vợ, Erica Stoll, cùng con gái Poppy McIlroy mừng chiến thắng. (THE MASTERS)

Lớn lên trong một gia đình thuộc tầng lớp hạ lưu, Rory McIlroy hiểu rõ hơn hầu hết các đồng nghiệp của anh về sự hy sinh của bố mẹ mình. Gerry kể có bữa ông chỉ đủ tiền mua 30 trái banh cho Rory dợt, khi nghe con mình than phiền, ông nói với Rory hãy xem đó như 30 trái banh cuối cùng của giải Major, ráng đánh sao cho tốt. Phần mình, Rory nói phải đến khi lên 18 tuổi anh mới thấm hiểu những cố gắng phi thường của cha mẹ mình. Việc đầu tiên anh làm sau khi trở thành golfer chuyên nghiệp là mua cho hai ông bà một căn nhà mới. “Cha tôi không bao giờ ép tôi đánh golf, đây là cái nghề tôi tự chọn. Tôi sẽ không bao giờ đáp trả được hết công lao của hai ông bà, nhưng tôi bảo đảm họ sẽ không phải đi làm thêm một ngày nào nữa.”

Rosie McDonald, Rory và Gerry McIlroy sau giải Dubai Classic 2014. (PGA TOUR)

Diệt khuẩn

HOÀNG HƯƠNG

Vi khuẩn, virus gây hại cho sức khỏe có ở khắp nơi trong ngôi nhà của bạn. Một vài lưu ý dưới đây sẽ giúp bạn làm sạch và hạn chế chúng.

■ **Bắt đầu từ phòng giặt.** Máy giặt không sạch như bạn vẫn nghĩ. Quần áo dơ có thể chứa đầy vi khuẩn và virus. Để giữ cho máy luôn sạch sẽ, nên chạy máy giặt rỗng với 1 cup thuốc tẩy một lần một tuần. Giặt và sấy quần áo ở nhiệt độ cao nhất mà vải có thể chịu được cũng giúp diệt khuẩn.

■ **Làm sạch khăn tắm.** Nếu chỉ có một người dùng, nên giặt khăn một lần một tuần. Giặt khăn ngay sau mỗi lần sử dụng nếu có người bị bệnh. Giặt khăn tập thể dục (gym towel) sau mỗi buổi tập. Không giặt chung khăn bếp với đồ lót và khăn tắm. Thay khăn tay (hand towel) sau mỗi vài ngày hoặc mỗi khi có khách.

■ **Vệ sinh bồn rửa phòng bếp thường xuyên.** Bồn rửa phòng bếp là nơi chứa nhiều vi khuẩn thứ 2 trong nhà. Miếng bọt biển dùng trong phòng bếp là số 1. Cẩn vệ sinh bằng chất tẩy rửa khử trùng mỗi ngày. Đun sôi miếng bọt biển trong nước nóng hay lò vi ba sẽ giúp diệt vi khuẩn E.coli và Salmonella.

■ **Luôn đậy nắp bồn cầu để hạn chế vi khuẩn.** Mở nắp bồn cầu khi xả nước có thể làm phân và vi khuẩn phát tán khắp phòng tắm. Cẩn vệ sinh bồn cầu hàng tuần. Dùng khăn ướt có chất tẩy đa năng để làm sạch nắp, bên ngoài bồn cầu. Sau đó, dùng bàn chải bồn cầu và chất tẩy rửa để chà sạch bên trong.

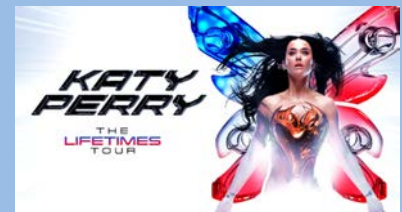

DALLAS Sự Kiện

KATY PERRY - THE LIFETIMES TOUR

21/5. Trình diễn của nữ ca nhạc sĩ nổi tiếng Katy Perry trong chuyến lưu diễn "Lifetimes" vòng quanh nước Mỹ

Địa điểm: American Airlines Center, 2500 Victory Ave, Dallas TX 75219. **Giá vé:** \$70-\$1,000

PBR WORLD FINALS CHAMPIONSHIP

17/5 và 18/5. Tranh giải vô địch cưỡi bò với nhiều người thi đấu đến từ nhiều nước trên thế giới, giải thưởng 1 triệu đô la

Địa điểm: AT&T Stadium, 1 AT&T Way, Arlington TX 76011. **Giá vé:** \$40

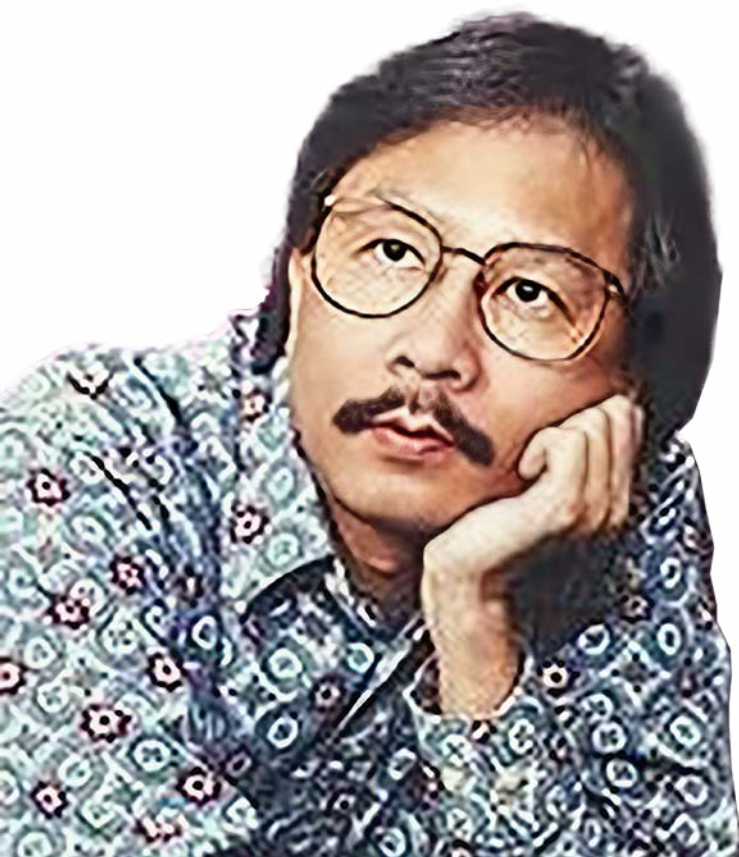
ARTFUL KITES & AIRBORNE CURIOSITIES

19/4 tới 3/5. Triển lãm chủ đề bay với những con diều thủ công, các đồ vật kỳ lạ do gió thổi và những tác phẩm tưởng tượng cảm hứng từ chuyển động và bầu trời. Có phục vụ thức uống giải khát và beer rượu

Địa điểm: Art on Main, 4428 Main St, Suite 200, Dallas TX 75226. **Giá vé:** miễn phí.

“Tôi sinh ra ở Hải-Phòng miền Bắc Việt-Nam, nhưng lớn lên tại Sài-Gòn, được nuôi dưỡng bởi cái tánh khí bình dị, cái tinh thần mộc mạc của miền Nam và có cả một thời mơ mộng, cả một tuổi trẻ với bao mộng ước đầu đời, khát khao. Hỏi nếu vì lý do nào đó phải rời xa nơi chốn ấy thì làm sao không khỏi đau lòng, không khỏi xót xa cho được. Trong nỗi nhớ thương tận cùng, tôi đã viết một số ca khúc cho Sài-Gòn và sáng tác gần đây nhất có tựa đề “Biết bao giờ trở lại” đã một lần nữa nói lên nỗi gắn bó của tôi với Sài-Gòn sẽ là mãi mãi”

(Nhạc sĩ Ngô Thụy Miên)

Nhạc sĩ Ngô Thụy Miên

Biết bao giờ trở lại

Hiệp định Genève được ký kết chia đôi nước Việt-Nam ở vĩ tuyến 17 đã khiến hàng

triệu người từ miền Bắc di cư vào Nam để sinh sống và lập nghiệp. Cùng với gia đình, nhạc sĩ Ngô Thụy Miên rời xa chốn cũ và dừng chân nơi Sài-Gòn đô hội. Tiệm sách Thanh Bình ở Hải-Phòng được tái hoạt động nơi miền đất mới, ấm áp và chan hòa. Vì được lớn lên giữa hai mùa lúa là mưa nắng và quen dần với nét mộc mạc, bình dị của người phương Nam nên ở anh, Sài-Gòn đã là một phần trong máu thịt và trong suy nghĩ. Những tưởng cuộc sống cứ êm đềm trôi xuôi như sông dài xuôi dòng ra biển rộng nhưng một ngày tháng Tư ập đến và Sài-Gòn lâm lụy từ đó. Người dân hoang mang tột cùng, bỏ lại nhà cửa và tìm mọi cách để ra đi. Đối với người di cư đã một lần xa quê rồi thêm một lần bỏ xứ khiến cho bao niềm thương cứ nặng trĩu trong tim, nỗi nhớ cứ vấn vương trong lòng ..

TÁM VẠN
ĐỨC QUỐC

*“Tôi đã đi, tôi vẫn đi mãi
biết bao giờ trở lại*

*Sài-Gòn ơi sao em còn mãi
trong tim tôi*

*Ôi những con đường ngày
nào còn nghe lá rơi*

*Nụ cười còn tươi nét môi
hay áo màu phai úa rồi”*

Những con đường rợp lá me bay ghi dấu từng buổi sáng nắng tươi hay những chiều mưa muộn. Từng vòng xe quay đều của đám học trò lúc tan trường rộn rã cũng như ngày bãi trường báo hiệu ngày chia tay là kỷ niệm khó phai của một thời cấp sách. Nơi đây, mỗi tình đầu đời cũng ươm mầm và nảy nở. Nhưng khi nước đã tràn bờ, dòng sông xưa không còn phẳng lặng và

Nhạc sĩ Ngô Thụy Miên và phu nhân
trong chuyến du lịch miền Đông Nam Á,
không phải là Việt-Nam

kẻ ngậm ngùi ở lại, người
ra đi mang theo nỗi sầu
viễn xứ. Miên quê cũ đã
thật xa từ dạo đó khi chấp
nhận cuộc đời phiêu bạt,
mơ hồ như khói sương và
vấn vương mắt lệ nhạt
nhòa...

*"Tôi đã đi, tôi vẫn đi mãi
biết bao giờ trở lại*

*Hỏi lòng nhau cơn mưa
nào xóa đi thương đau*

*Bao tháng năm dài miệt
mài đời như khói sương*

*Nghìn trùng dòng sông
vấn vương để nhớ thương
lệ mắt buồn"*

Ở một nơi cách xa nửa
vòng trái đất nhưng sao
lòng vẫn băng khuâng
nhớ về chốn cũ, những
con đường và những hàng
quán đã in sâu một thời
hoa mộng. Phố xá nơi

đây thênh thang nhưng
lạnh lẽo và cô quạnh.
Năm tháng qua mau, bốn
mùa cũng đi về vội vã.
Mỗi khi thấy chiếc lá thu
lìa cành chợt thấy xót xa
nhiều hơn cho cuộc sống
ly hương và thân phận
chùm gởi. Cánh chim trời
cứ mãi miết bay, xa miền
nắng ấm và dừng chân nơi
bến bờ xa lạ ...

*"Tôi vẫn mơ thành phố cũ
lối xưa đi về*

*Dù hồn nghe tái tê, tìm
đâu thấy những cơn mộng
mê*

*Một ngày nào đó như cánh
chim bạt gió*

*Có nghe mùa thu qua xót
xa tình phơi pha"*

Ngày nào tay trong tay
và đắm say một tình yêu
chưa gợn nét buồn. Phố

phường như cũng rộn
vui với đôi nhân tình trẻ.
Hàng cây, bóng nắng như
sốt chia niềm vui, nỗi
buồn của lứa tuổi thanh
xuân, chập chững vào đời
với bao hoài bão. Chiến
cuộc chao đảo gây ra bao
hệ lụy. Miên quê hương
yêu dấu dù đã xa xôi
nhưng góc trời Sài-Gòn
vẫn mãi mãi còn đây,
trong trái tim và trong
từng suy nghĩ ...

*"Tôi vẫn tin, tôi vẫn tin
mãi sẽ có ngày trở lại*

*Để cùng em rong chơi tìm
những cánh sao rơi*

*Cho tiếng hát buồn ngày
nào nhịp vang phố vui*

*Nụ cười vẽ trên nét môi,
hạnh phúc tôi một góc
trời"*

Tình yêu trong âm nhạc
Ngô Thụy Miên là điều
rất thiêng liêng dấu sung
sướng trong hạnh phúc
hay khổ đau trong niềm
tuyệt vọng. Có nếm trải
thương đau thì người ta
mới biết trân trọng hạnh
phúc cũng giống như sống
qua ngày mưa buồn mới
biết tận hưởng những
ngày nắng ấm. Giờ đây,
Sài-Gòn đã bị thay tên
và đổi chủ nhưng lối nhỏ
đường quen, cây xanh
bóng mát, hàng quán hẹn
hò là những kỷ niệm ngọt
ngào và sẽ không bao giờ
phôi phai theo năm tháng.
Sài-Gòn dù xa nhưng vẫn
thật gần trong lòng người
xa xứ, lia quê.

TV (02.03.2025)

Mốt và hết mốt

■ **Bỏ áo một phần bên trong** từng được coi là phong cách thoải mái để tạo kiểu cho áo len, sơ mi quá khổ ... giờ bị coi là thiếu đi nét tự nhiên phong cách. Xu hướng áo nay chuộng tỷ lệ vừa vặn như may đo, có phom dáng thay vì mặc quá rộng rồi bỏ trong để tạo kiểu. Kiểu áo gọn hơn có thể mặc bỏ ngoài mà vẫn nhìn hài hòa thanh lịch, hoặc mặc bỏ trong hoàn toàn để nhìn gọn tinh tế. Có thể thêm thắt lưng để phong cách classic.

■ **Logo hào nhoáng quá khổ trên túi xách** đã qua, túi xách logo lớn thu hút bắt phù hợp với trend sang trọng tinh tế. Ngầm ẩn nhẹ nhàng, logo trên túi xách nhỏ hơn, kín đáo không ồn ào hoặc ẩn chìm trên texture cấu trúc túi xách. Quan trọng là thiết kế túi xách đẹp, đường may tinh tế, kỹ lưỡng, các chi tiết toát lên vẻ ngoài sang trọng mà không cần logo nổi bật. Thắt lưng với logo lớn cũng không còn hợp thời, lựa thắt lưng đơn giản tông khóa buckle vàng, bạc classic.

■ **Quần jeans ống thùng barrel** mang nét thoải mái **casual**, trẻ trung **edgy** táo bạo giờ cũng bớt hot và ít chuộng khi không gọn gàng thanh lịch. Ngay với quần jeans casual cũng cần sắc nét trang nhã hơn với các kiểu jeans ống đứng, ống rộng hay bootcut ... lựa màu tối darkwash để mặc dịp thường và diện lên.

■ **Giày sneaker bụi bặm quá casual** trở lại với phong cách cổ điển sang gọn hay các tông màu trung tính. Phong cách sneaker mới nhìn sạch sẽ, hiện đại dễ mặc với jeans hay quần tây. Đồng hồ thông minh smart watch không còn là phụ kiện thời trang vì quá phổ biến mà chỉ dùng đi gym, chạy bộ. Phụ kiện đồng hồ nên là dây da, dây kim loại như món trang sức.

■ **Áo cardigan, áo dáng dài ...** giờ hết mốt vì dáng lướt lướt luộm thuộm khiến bộ đồ thiếu cấu trúc, kém tinh tế. Kiểu đồ dệt kim hợp thời là kiểu dáng vừa vặn, nhấn nhá tỷ lệ các vòng, áo dệt kim có gân ribbed, áo len nhẹ vừa vặn nhìn hiện đại khi mặc chung với quần tây cạp cao, váy midi. Đồ mặc hiện đại mới mẻ cần có chút phom dáng.

SketchPoetic - Sheila Darcey

Ba nhà thơ nữ ở đây là Duyên, Lê Chiêu Giang và Nguyễn Thị Khánh Minh. Các vị nữ lưu này vừa in chung một thi tập. Một tập hợp quá lộng lẫy. Thơ mỗi người đều có những nét đẹp riêng. Thơ Duyên mang đậm hương vị và màu sắc thiên nhiên cùng tình yêu người thắm đẫm. Thơ Chiêu Giang là những cảm xúc bộc phát, phần nộ với cuộc đời và đau đớn cho phận mình và người chồng họa sĩ. Thơ Khánh Minh là sự thức tỉnh quá đẹp giữa cơn mơ và cảm xúc thi ca. Xin mời bạn bè cùng đọc.

SAO KHUÊ

■ DUYÊN

vườn xưa...

này bạn,
khi nào. bạn sẽ ghé qua thăm
...ngại ngần gì. sao, không nói.
tôi kể nhé, chuyện khu vườn xưa. cũ
cây liễu già, nhiều cành chết...
chim, sóc về. trên những nhánh cây khô
chào buổi sáng. khi bình minh ghé. gọi
cây cổ thụ to. khuất bóng. đã lâu rồi
cụm hoa xưa, trông. không trở lại.
những đoá hoa dại, về.
trắng cả mùa xuân.
nơi. nhiều con bướm, lượn
cánh bướm nâu, màu hổ hoàng
vài năm rồi. không thấy tăm hơi
có lẽ. bướm về. khi vắng bóng tôi
vào những ngày French lilac nở
ba cây đào. hồng. và những nụ hoa tươi
mẫu đơn. khoe màu cùng tulip,
chớm xuân về.
lại kể nhé
chuyện vườn xưa. khi mùa thu tới.
ba cây đào, đổi lá vàng. ngập cả lối đi
cây redwood, lá màu hổ hoàng. tuyệt đẹp
mỏng manh trên cành, đầu sợ mùa đông.
rồi ngày lập đông. tuyết rơi. rơi. mãi...
cành, trụi lá. màu chì. ảm đạm
nhìn ra trời. trời. đất, quá bao la
mùa đông lê thê...
nhớ. Zhivago trên cánh đồng tuyết trắng
tản cư về. về lại, mái nhà xưa
nơi. thi sĩ kể thơ. tình mê đắm
vẫn lạc loài, hình bóng Lara...
cuộc chiến nào cũng điêu tàn, nhiều đổ vỡ
cuộc tình buồn. thêm, nhiều nỗi xót xa...
nụ cười thường chóng vội tan
khổ đau kia mãi ngân vang một đời...
thêm xưa có cánh hoa rơi
vườn xưa còn đó một người ngóng trông.

■ LÊ CHIỀU GIANG

chân dung

Đỏ, rất đỏ
Ta tung màu lên tóc
Và xám xanh lấp đầy
Hai con mắt

Ta vẽ ai đây giữa đêm tàn
Thấp sáng trong tranh trăm ngọn nến
Réo hồn ai bằng
Tiếng thở khan.

Phải rất trắng như lòng ta thanh khiết
Vẽ như diên những ai oán
Muôn trùng.

Vẽ như diên tiếng khóc ta rất nhỏ
Bằng chút màu như của
đất chôn.

đầu hàng

Đứng mãi trong tranh
Đóng vai: “Góa phụ”

Sáng nay. Ta
Ra với mặt trời
Như kẻ trăm năm tìm về trái đất
Ngó quanh quanh. Đòi
Chẳng thấy ai

Ta gọi muôn phương
Gọi ngàn số cũ
Thiên hạ nơi đâu? Chắc
Chết hết rồi.
Bước lại trong tranh và

...Diễn tiếp
Hồi thế gian
Ta. Bỏ cuộc chơi.

■ NT KHÁNH MINH

phút mong manh giữa những từ

Khi viết xong bài thơ
Đôi khi. Tôi khóc
Có phải vì lời đã nói về nước mắt

Trong lòng đêm ma mị

Lạc giữa bài thơ
Ngu ngơ. Như vừa bị cấp đi. Những chữ

Mộng giữa bài thơ
Nghe mình lam nham nói mớ
Thức giấc cùng bài thơ
Tôi và chữ giật mình
Bay bay. Cao cao. Rồi vỡ

Khi viết xong bài thơ
Tôi thường hay xóa
Dường như tôi sợ bóng tôi
Giã chết giữa những con chữ đôi

Bây ý nghĩ tử thi
Làm tôi buồn như vừa đưa ai về huyết mộ
Khi chấm hết bài thơ
Tôi hụt hẫng. Như chưa thể xong lời
**

Khó mà thoát khỏi sự cám dỗ
Tôi mãi miết
Điều gì sau dấu chấm hết một bài thơ?

Sau một vụ mùa
Tôi chỉ đem về được đôi ba hạt lúa chín
Chút màu vàng của nó lấp lánh trên tay

Làm tôi đã vô cùng sung sướng
Tôi đã tắm đã hưởng
Tất cả những ngọt ngào mát mẻ của con sông
Và dầu tôi không mang về một hạt nước nào của nó
Nhưng làn da tôi thì mãi còn dư âm cái trơn mình
của dòng chảy

Bài thơ hoàn tất. Là một điểm hẹn quyến rũ
Nhưng phút mong manh giữa những từ
Là lúc đóa hoa đang nở. Đang tỏa hương
Tôi có gì đâu phải vội

HỒ ĐẮC VŨ
MELROSE, MA

Thăm nhà Arhan

Arhan, quản lý đồn điền của T, người em họ. Mời tôi tới nhà chơi, vì ngày mai, 10 giờ tối, tôi bay về Boston. T, chở tôi tới thành phố El Paso, đi sâu vô vùng đất của người Da Đỏ. Những căn nhà biệt lập, sơn trắng đẹp đẽ, nằm đều nhau thành từng khu vuông vắn. Dưới chân đồi đất đỏ, thẳng tắp những luống hoa màu và cây ăn trái chạy hút tầm mắt. T quẹo vô một căn nhà kiểu Mỹ, tường trắng, cổng vòm, ngói đỏ và những cây xương rồng dọc hàng rào.

- Hello! Hello!

Arhan bước tới chào. Anh mời tụi tôi ra sau nhà. Sân sau là một bãi cỏ rộng, không hàng rào, giáp với vườn trồng xương rồng lô hội Maguey. Góc sân có một lùm cây, nhìn như khoảng rừng nhỏ. Giữa lùm cây là căn lều Da Đỏ, may bằng da nai có những mảng lông nâu, vàng.

Những con ấu trùng

- Mời 2 bạn tối căn nhà tổ tiên của chúng tôi.

Trong lều. Một bàn gỗ cao, nằm trước trụ gỗ Totem tròn, cao gần đỉnh lều, trên đầu là khuôn mặt người da đỏ đầu cắm lông gà, xuống tới 2 cánh chim ó, nằm trên những trang trí sơn nhiều màu. Vách lều hai bên, treo nhiều cây cung, bao da bó đựng các bó tên đã sét. Trên bàn là những chuỗi hạt bằng đá thiên nhiên, làm bằng hạt khô, đã lên màu nâu đen bóng.

Arhan đưa tay chỉ vô tấm hình đen trắng đã được in lớn trong khung kiếng.

- Đây là Ông tổ Arhan, ông cố... Ông mặc quần cao bồi, đội nón lông gà là ông nội, người mặc áo vét, đeo súng ngắn, hút xì gà, bông thằng nhỏ trên tay là bố già... Thằng nhỏ là tôi, lúc đó mẹ tôi đã qua đời vì bệnh dịch.

Tôi chỉ vô tấm hình màu đã ố, nhỏ bằng bàn tay, nằm lọt phía sau.

- Đây chắc là mẹ kế?

- À! đó em gái của ông nội...

Arhan cầm tấm hình, mặt có vẻ buồn.

- Bà đã qua đời trong một hoàn cảnh bi thảm.

Anh để tấm hình xuống bàn, miệng lẩm bẩm tiếng Da Đỏ

Ăn BBQ

- Xong! Mời 2 bạn ra vườn, ăn BBQ kiểu Da Đỏ.

Lò nướng BBQ gồm nhiều cục đá lớn, xếp thành hình vuông chung quanh một lỗ sâu chừng 50 cm. 10 khúc củi lớn, xếp ngay ngắn phía dưới. Arhan đốt lửa, những khúc củi cháy bùng lên, anh đặt trên ngọn lửa 5 miếng đá mỏng, dài độ 50 cm. Khi lửa tàn, những khúc củi đã thành than hồng, Arhan đẩy than ra 4 góc lò, lòi những cục đá đỏ hồng phía dưới.

- Đây là chôn hương của vùng El Paso, đây là, sơn cầu...

Anh chỉ tay lên đôi đất đỏ.

- Mới hôm qua. Tôi bày nó trên đó

Arhan, ngồi xuống bàn, anh lấy chai rượu Tequila Gusano Rojo, để sẵn, khui, rót 3 ly. Tối lò nướng, Arhan lấy một miếng thịt to bằng bàn tay, cắt vô đĩa, đem lại bàn.

- Đây là gan sơn cầu nướng tái... Uống cạn ly mở đầu!

3 người ăn gan, cạn ly. Arhan lấy chai Tequila.

- Tequila Gusano Rojo, nhưng loại này khác với những chai khác, Gusano Rojo thơm và đậm đà hơn, rất mau say, vì...

Arhan đưa sát chai rượu.

- ... Nhìn kỹ đi! ở đây chai có con sâu lớn, màu trắng ngà... Thấy chưa?

- Thấy con sâu rồi...

Tôi cười.

- Nhưng chưa say.

- Hết chai này là bảo đảm phải nghỉ lại 30 phút, mới dám lái xe về.

Arhan hỏi tôi.

- Anh nhớ bà cô, em của ông nội... Tấm hình hồi nãy trong lều?

- À!... Nhớ.

Bà cô Agisa

"... Những năm 70. Kinh tế vùng Ysleta của El Paso, Texas xuống dốc thê thảm. Dân da Đỏ thuộc bộ tộc Pueblo đi làm việc cho các xưởng bị mất việc vì hết việc, những người sống bằng nghề săn, thì rừng không, không còn thú, dân Da Đỏ trông trọt trên rừng thì cây chết còi, khô lá, mục rữa vì thiếu nước, những công nhân làm nghề hầm mỏ thì gặp tai nạn hầm sập liên tục vì mưa to núi đồi sạt lở.

Bà cô Agisa năm đó 30 tuổi, sau 15 năm làm thợ hàn, bà nghỉ việc. Bà mua nửa mẫu đất đồi, trồng cây lô hội Maguey, một loại xương rồng dùng sản xuất rượu Tequila. Nhưng bà không bán cây cho hãng làm rượu..."

Arhan tới lò, kéo ra con chôn hương đã nướng vàng như con heo mọi. Anh xoa những giọt Tequila khắp người con chôn, lấy dao chặt ra từng miếng, sắp vô đĩa, mang tới bàn. Tôi rót rượu.

- Cạn ly!

Thằng em nói. Tôi cạn ly, chĩa miếng thịt chôn.

Nuôi ấu trùng gusano

"... Mỗi năm vào giữa mùa hè, Agisa chăm chỉ đi từng gốc cây Maguey, dùng chiếc dao nhọn, gạch nhiều đường chéo nhỏ trên những gốc, đủ sâu để cho nước mưa màu trắng rỉ ra từ thân cây. Lúc đó là mùa đẻ trứng của loài bướm đêm Mariposa dưới lớp đất của cây Maguey, ấu trùng Gusano sẽ ăn lõi của cây để sống. Sau 3 ngày, Agisa thu hoạch con ấu trùng, đem về nuôi trong hầm và bán lại cho hãng rượu. Họ sấy khô, bỏ con ấu trùng gusano de maguey vô chai Tequila. Bán ra thị trường.

Sáng nay, Agisa dậy sớm hơn mọi khi, vì chị phải lái xe đi giao số ấu trùng đầu mùa cho hãng rượu. Agisa quẹo vô cây xăng, đổ đầy bình.

- Hello! Agisa... Đi bán ấu trùng?

- Ừ! Việc duy nhất để kiếm tiền.

- Chị may mắn, còn làm được nhiều tiền trong hoàn cảnh kinh tế bi đát của Texas.

Agisa đưa hai tay.

- Tạ ơn Chúa!

Tommy

Chị vỗ vai anh bơm xăng.

- Cảm ơn Tommy!

Tommy tiến tới sát Agisa.

- Ở một mình, chị nên đề phòng trộm cướp, lúc này tội nó bạo lắm!

Tommy chỉ vô trạm xăng.

- Mỗi hôm qua, cảnh sát kiểm tra an ninh lúc 6 giờ sáng, vừa chạy đi... Thì 6 giờ 30, tụi nó chĩa súng hốt sạch két.

Tommy kéo vạt áo.

- Bây giờ thì tui kè kè khẩu Magnum... Thấy là tui bắn liền.

Agisa cười nhẹ. Kéo con dao găm to bản, trong chiếc bốt. Chị phóng mạnh vô thùng xe bằng gỗ, lưỡi dao cắm sâu, rung rinh.

- Không dễ gì cướp của dân Da Đỏ đâu.

Agisa lên xe. Tommy bước sát cửa, thì thầm.

- Tui biết dân Da Đỏ hay giữ tiền mặt trong nhà... Chị coi chừng. Thằng Mế Donas mới ra tù, nó lảng vảng khu này mấy ngày rồi.

- Cám ơn Tommy.

Agisa nổ máy, chạy đi.

Kenny, quản lý nhà máy rượu đưa chiếc phong bì trắng.

- Đây! Tiền của chị... \$ 2,000 tiền check...

Anh đưa một xấp tiền.

- ... Và \$1,000 tiền mặt.... Năm nay ấu trùng lớn hơn năm ngoái nhiều, nên giá cao.

- Cám ơn.

Agisa nhét xấp tiền vô áo ngực. Chị ngừng xe trước siêu thị. Mua một ít thịt bò, rau quả, 1 con gà, bình sữa và ghé ngang quầy rượu, lấy

chai Tequila Gusano Rojo, có con ấu trùng Gusano trắng ngà, nằm dưới đáy.

"Bữa nay có tiền, uống mấy ly cho vui."

Tiền dành dụm

Agisa chạy về tới nhà thì trời đã chạng vạng. Chị bước ra sau nhìn một vòng hầm nuôi ấu trùng Gusano. Đã tới lúc những con ấu trùng chui lên từ lòng đất, cắn vô rễ của cây lô hội Maguey để sống trong thời gian lột vỏ trở thành bướm đêm Mariposa. Agisa lấy mấy chục miếng xương rồng Maguey, mang về nhà, bỏ vô hầm. Cách này, ấu trùng Gusano mau mập và ít khi chết vì thời tiết.

Nửa chai Tequila Gusano Rojo và 5 con ấu trùng tươi nướng bơ trên lửa than, đã kéo cơn say tới Agisa. Chị đứng dậy, ra hầm nuôi ấu trùng. Dưới hai bóng đèn sáng trắng trên những gốc cây lô hội Maguey, là những con ấu trùng màu trắng ngà đang nằm yên, chăm chỉ gặm nhấm gốc cây. Agisa, lòn tay vô một ngách nhỏ, nằm trên bờ tường thấp của hầm, kéo ra một túi da nai, dân Da Đỏ thường dùng đựng nước uống. Chị đếm.

- 1... 5... 10... 16, 18 ...20... 25 ngàn!

25 ngàn, số tiền chị dành dụm trong 3 năm để mua chiếc xe truck mới, tiện lợi hơn trong việc giao hàng, vì chiếc Ford cũ hay

chết máy khi trời lạnh và đã bao nhiêu lần nằm đường vì hư bộ phận giải nhiệt lúc trời nóng.

"Cuối tuần, có thể lấy 20 ngàn, mua chiếc truck Toyota đã chạy 5 ngàn miles, còn như mới."

Agisa cột đầu túi lại, nhét bao vô trong ngách, ngược mặt, lăm bằm tiếng Da Đỏ

- Ahe'hee' nitsidigo (Xin tạ ơn)

Chị là đà vô nhà, nằm trên ghế dài, đắp tấm mền mỏng, ngáy dài.

Cướp.

Đèn bỗng bật sáng. Agisa ngồi bật dậy, tay che mắt.

- Không la!

Tiếng đàn ông sát bên tai. Biết có chuyện, Agisa phóng khỏi ghế, chụp tay vô góc bàn ăn, rút khẩu súng ngắn. Bắn.

- Click! Click! Click!

Người đàn ông đeo khẩu trang, đưa tay, thả 5 viên đạn nhỏ rớt xuống bàn.

- Mày cần thứ này!

Agisa chụp chiếc ghế nhỏ, ném mạnh vô cây đèn bên tường. Tối thui.

- Bụp!

Tiếng súng hăm thanh nổ một phát, viên đạn xẹt ngang đầu chị, mùi tóc cháy khét lẹt. Agisa lăn dưới sàn, bò nhanh ra sau nhà, chồm dậy, tắt 2 ngọn đèn trắng, leo vô hầm nuôi ấu trùng, đưa tay lấy con dao dùng để cắt xương rồng nằm ngay góc, chị bò nhẹ tới, chui

qua những cành xương rồng, nằm yên sát vách.

- Con chó cái Agisa! Mày không trốn thoát tay tao đâu! Khôn thì ra đây! Đưa tao ít tiền... Tao sẽ không làm gì... Mày còn đường sống!

Thằng cướp gần từng tiếng, tiếng giầy trên sàn. Hai ngọn đèn trắng nuôi ấu trùng bật sáng. Agisa co người lại, chĩa con dao qua khe mấy cành xương rồng, chị không để ý tới những con ấu trùng Gusano đã bò lên 2 tay áo, và vạt của áo dài

- Râm!

Thằng cướp nhảy vô hầm, đập tung lớp xương rồng. Agisa chồm tới chém ngang chân nó.

- Arrrrrrhhhh!

Thằng cướp cố ghìm tiếng la, nó nổ 1 phát, viên đạn ghim vô vai Agisa, chị bật té ra sau, cái dao văng đi. Thằng cướp quỵ xuống vì vết chém đã cắt sâu vô bắp chân, máu thấm ướt ống quần đin, nhưng nó còn đủ sức để làm thêm một phát.

- Đùng!

Viên đạn xuyên ngực trái, Agisa gục ngay trên tường hầm, trên cái ngách nhỏ, nơi chị giấu món tiền dành dụm của mình. Agisa ứa nước mắt, chị cố thọc tay kéo chiếc túi da nai đựng tiền ra, đưa lên cao định ném ra bóng tối bên ngoài. Nhưng thằng cướp đã

đứng sau lưng, chụp lấy chiếc bao, đánh một cú trúng ót. Agisa té sấp vô tường hầm, 2 chân đạp ra sau, vạt áo đâm tung lên, lòi đôi mông trong chiếc quần lót trắng. Thằng cướp cười hà hà, nó bước tới sát, tuột quần lót của Agisa, đưa tay kéo cái quần của nó rớt xuống chân.

Thằng cướp cầm túi tiền lên cao, tay trái đè mông Agisa xuống.

- Aaaaaahhhh!

Agisa rú lên, co người, giật thẳng ra, đầu quẹo qua một bên. Tắt thở.

Thằng cướp kéo ống quần, lệch thếch ra cửa, leo lên chiếc xe *Díp* đậu gần hàng rào nhà Agisa. Nổ máy, chạy đi. Nó không thấy mấy con ấu trùng màu trắng đã bò trên vai áo của mình.

Đúng là Tommy

Chiếc *Díp* quẹo vô sân đậu xe, thằng cướp tay cầm túi tiền, vô nhà, ném miếng khẩu trang. À! Thì ra Tommy! Đúng là Tommy ở trạm xăng.

Tommy cởi quần, vô phòng tắm, sát trùng và băng vết thương ở bắp chân. Vì mất máu, mệt, nên Tommy lăn ra giường ngủ thiếp đi. 2 con ấu trùng Gusano đã bò tới tai Tommy.

“Lửa! Cháy! Tommy ngồi bật dậy trên giường, mồ hôi ướt mình, đầu nóng như bị bỏ vô bếp lò 500 độ, anh lết tới tủ lạnh, nốc hết 2 chai nước, ngậm một miếng đá, bò lại giường, nhắm mắt. Nhưng! Ahhhh! Đau quá! Cơ đau nhói lên như dùi nhọn đâm trong tai! Tommy lăn trên giường, hai tay ôm đầu, nó nghe tiếng rột rột, như có con vật gặm nhấm trong ống

tai, rồi lan lên tới đầu. Mỗi cú gặm là cơn đau bốc lên, như luồng lửa xanh của ống hàn xì xịt thẳng vô mắt, cặp mắt của Tommy căng cứng, mạch máu trong não rung như bị điện giật... Rồi lảng xuống! Bùng! Những tiếng trống... Bùng! Bùng! Bùng! Bùng... Đập liên hồi trên hai thái dương của Tommy, càng lúc càng nhanh... Cơn lạnh như nước đá lạnh gắt, dâng cao như gợn sóng thần. Tommy nghe tiếng nước rào rào. Cơn sóng từ trên cao đập mạnh xuống... Tan thành những lớp bọt biển trắng, trôi đi khắp nơi... Cơn đau biến mất. Tommy nghe tiếng tim đập... Bụp bụp! Bụp bụp! Bụp bụp!... Lớn hơn... Bùng Bùng! Bùng Bùng! Bùng Bùng!...Lớn hơn... Bành bành! Bành bành! Bành bành! Một trái cầu lửa từ trên rớt xuống,

những nham thạch cháy đỏ chảy dài, văng ra khắp nơi... Nóng! Nóng quá!... N... Ó...N...G!... N... Ó...N...G!

Bụp! Như tắt điện... Tối thui! Cơn lạnh khủng khiếp đông cứng ...

Người ta báo có tiếng la rú từ nhà Tommy hồi khuya. Cảnh sát tới. Tommy trong tư thế hai chân trên giường, người rớt dưới sàn, mặt mày bầm đen, tai và mũi đầy máu đã đông lại.

- Chắc lại chơi quá liều!

Người cảnh sát dán dây băng keo màu vàng, niêm phong căn nhà có người chết. Cả hai cùng ra cổng.

Họ không thấy 2 con ấu trùng Gusano đang ủ ỉn bò ra ở kẹt cửa, tụi nó mập ú, to hơn bình thường và đỏ đậm màu máu.

HĐV

✓ DỄ ĐỌC

✓ DỄ THẤY

✓ DỄ CẮT

✓ DỄ TÌM

RAO VẬT

TRÊN BÁO TRẺ

HIỆU QUẢ NHANH CHÓNG

TIẾT KIỆM THỜI GIAN & TÀI CHÍNH

ONLINE TRONG NGAY > [HTTPS://BAOTREONLINE.COM](https://baotreonline.com)

BẢO HUÂN MICROSOFT AI

Me ta trả nhớ về không

Sống là một cuộc hành trình của đời người. Đất nước điêu linh, thế sự tang thương, cuộc đời dâu bể, có những người vợ, người mẹ Việt Nam đã gánh chịu khổ đau trong suốt thời chiến lẫn thời bình.

GIÓ VIVU
VANCOUVER, CANADA

Còn nhớ năm ấy, cuộc nội chiến Bắc Nam chấm dứt, hòa bình đến... thay vì hát lên khúc khải hoàn ca, vui hưởng tự do, hạnh phúc thì nhiều người lại sống trong đau khổ, lo âu với chia ly và mất mát. Cha tôi, một trung tá VNCH, thuộc bộ Tổng Tham Mưu, phụ trách về IBM. Những ngày đầu “tiếp thu”, cha tôi được “quý” lắm, có tài xế đưa đón đi làm để “bảo vệ” 24/7, buổi tối cũng có vài bộ

đội thay nhau gác cửa, dù nhà tôi chỉ là một căn nhà nhỏ trong cái xóm bình dân. Cả gia đình bị hăm dọa sẽ “giết hết” nếu cha tôi không chịu bắt tay với cán bộ mà giải mã hệ thống điện toán. Sau khi “khai thác” và thu thập tất cả hồ sơ, dữ liệu, cha tôi bị đưa vào trại tù xa xôi tận phương Bắc.

Cha bị bắt đi tù, mẹ phải lê la bên lề chợ bán đậu hũ để kiếm sống, tôi là con gái lớn nên thường ra phụ mẹ.

Mẹ tôi buồn khổ, gầy khô héo như xác ve sầu nhưng không dám nỉ non...! Khi miền Nam thất thủ, rơi vào tay cộng sản thì nhiều người đã trốn đi tìm tự do bằng đường bộ hay đường biển. Rất ít người đi rừng được thoát hiểm, vì phần lớn thường bị luồng gạt hoặc đi lạc rồi chết mất xác nơi rừng thiêng nước độc. Ghê hơn nữa là khi băng ngang qua biên giới Campuchia, không may gặp Khờ Me Đỏ là bị “cáp duồn”.

Mẹ tôi tìm đường cho ông anh lớn đi vượt biển, nhưng anh tôi đã gom góp mua một chiếc ghe nhỏ, lo lương thực và nước uống cùng 8 người bạn ra khơi. Chuyến đi trót lọt qua những trạm biên phòng, nhưng khi đến vùng vịnh Thái Lan thì bị chặn lại. Bọn Thái húc bể chiếc ghe rồi đánh chết anh tôi và những người bạn đồng hành. Chỉ một người may mắn còn thoi thóp trôi dạt, được cứu vớt đưa vào trại tỵ nạn Bidong - Malaysia. Mẹ tôi như điên dại khi nghe tin anh tôi bỏ xác trên biển một cách thảm thương.

Tôi học xong lớp 12 thì không có hy vọng vào đại học vì lý lịch con cái “ngụy quyền”. Anh kể tôi cũng thôi học, lang thang ra chợ trời kiếm sống. Khổ vậy mà mẹ tôi cũng ráng vay mượn, lo lót cho hai anh em tôi vượt biển. Mẹ mong các con có được một tương lai tươi sáng, thoát khỏi gông cùm của một chế độ đầy thù hận. Anh em tôi may mắn thoát hiểm, đặt chân đến trại Galang, Indonesia, và được đến định cư ở California, Hoa Kỳ. Đến xứ người với hai bàn tay trắng nhưng trên vai gánh đầy trách nhiệm, anh em tôi làm mọi công việc để kiếm tiền gửi về phụ mẹ nuôi cha bị tù đầy.

Bốn năm sau đó mẹ lại đẩy hai đứa em trai kể tôi ra biển. Chuyến tàu không may gặp bọn hải tặc Thái Lan. Chúng cướp bóc rồi bắt hết đàn bà, con gái qua tàu của chúng để hãm hiếp. Bọn

cướp lừa những người đàn ông xuống biển, rồi dùng mìn tẩu chém hoặc mìn chèo đập chết. Một đứa em trai của tôi bị cướp đánh chết, đứa kia may mắn ngụp lặn, bám vào tấm ván, nhờ sóng biển nổi trôi, được tàu đánh cá Mã Lai cứu vớt đưa vào trại tỵ nạn Bidong. Bao năm qua, em tôi vẫn còn ám ảnh bởi những cơn ác mộng bị bọn Thái đuổi giết.

Ngày mẹ tôi nhận tin đứa con nhỏ bị mất mạng trên biển, mẹ tôi gào khóc điên cuồng. Cuộc đời đầy trầm luân khổ ải, cố sao con người cứ tạo địa ngục cho nhau? Thảm cảnh tang thương cùng những nỗi nhục nhằn trong đời đã vượt quá sức chịu đựng nên mẹ tôi trở nên lảng trí, mất tinh thần và rơi vào cảnh sống của một người “mộng du”. Ban đêm mẹ thường thức dậy dọn dẹp, lau chùi nhà cửa, ban ngày cười khóc rồi nói lảm nhảm. Có khi mẹ đứng trước cửa nhà hoặc ra giữa chợ hát kinh cầu nguyện...! Mẹ tôi đang sống mà như đã chết. Mẹ không còn biết buồn thương, giận hờn, hay thù hận...nước mắt cũng cạn khô và ánh mắt đã lạc thần, ngơ ngác như đứa trẻ thơ!

Lúc này, hai em gái nhỏ của tôi vẫn còn đi học trung học. Một hôm khi đi học về thì phát hiện mẹ tôi biến mất. Bà đi đâu, lưu lạc nơi nào? Bạn bè, bà con lối xóm, thân quen đều phụ giúp đi tìm mẹ tôi. Ai cũng biết bà bị bệnh tâm thần. Mẹ vẫn bật vô âm tín... Một hôm, có

người hàng xóm nhận ra mẹ tôi đang đứng khóc ở một góc chợ.

Lang thang bụi đời hơn một năm, nhà ở quận 10, vậy mà mẹ tôi lưu lạc đến tận Biên Hòa. Thật thảm thương! Mẹ gầy ốm, tong teo, đen đui, dơ dáy, mất mũi sừng bầm tím. Có thể vì đói khát, ra chợ lấy cắp thức ăn nên bị đánh đập... Mẹ tôi không còn biết mình là ai hay nhận ra người thân yêu nữa. Định mệnh và số phận của mẹ tôi đầy bi thương. Ác nghiệt phủ xuống cuộc đời bà như những cơn giông bão làm chia ly và mất mát. Chỉ vài tháng sau khi trở về nhà, mẹ đã thôi ăn, thôi nhớ, ngủ một giấc ngàn thu...!

Cha tôi bị lưu đầy khổ nhục hơn 13 năm. Sau đó, cha và hai em đi Mỹ theo chương trình H.O. (Humanitarian Operation). Ngày đoàn tụ gia đình là một ngày vui mừng lẫn đau xót. Cha con tôi ôm nhau khóc cho vơi bớt nỗi đau không bút mực nào tả nổi. Cha tôi sống lặng lẽ, buồn u uẩn, luôn thương nhớ người vợ hiền và hai đứa con đã khuất bóng.

Cuộc đời của mẹ tôi là một cuộc hành trình đầy nước mắt. Giờ đây hoài niệm về mẹ cũng chỉ còn là niềm thương nhớ... ngàn thu vĩnh biệt... mẹ ơi...!

Mẹ ta trả nhớ về không,

Trả trăm năm lại bụi hồng, rồi đi.

(Thơ Đỗ Trung Quân)

GVV

ĐOÀN XUÂN THU
MELBOURNE

Một nhân viên CIA giúp người Việt Nam di tản lên trực thăng Air America từ trên đỉnh một tòa nhà ở Sài Gòn, Nam Việt Nam vào ngày 29 tháng 4 năm 1975 - HUGH VAN ES / BETTMANN - CORBIS

Ngày 20, tháng 12, năm 1960, lập Mặt trận Dân tộc Giải phóng Miền Nam Việt Nam (tức VC, Việt Cộng), CS Bắc Việt nhất quyết dùng vũ lực lật đổ Việt Nam Cộng Hòa để dâng cho quan thầy Nga, Hoa.

Rồi cứ 4 năm một lần, CS Bắc Việt mở ra những trận đánh lớn vào những năm 1964, 1968, 1972. Cuộc tổng công kích Tết Mậu Thân vào cố đô Huế và cuộc xâm nhập vào khuôn viên của Tòa Đại sứ Mỹ ở Sài Gòn làm phong trào phản chiến ở Hoa Kỳ bùng lên. Năm 1973, Tổng thống Richard Nixon càng lúc càng lún sâu vào vụ bê bối 'Watergate'. Về kinh tế, giá dầu thô tăng cộng với chi phí khổng lồ của cuộc chiến tranh làm lạm phát gia tăng. Hậu quả là: dầu đã được hứa hẹn, Quốc hội

Mỹ vẫn cắt giảm quân viện dành cho VNCH. Số đạn pháo, số phi vụ yểm trợ chiến trường đang sôi động bị giảm dần theo từng tháng.

Ngược lại với sự tận tình chi viện của đàn anh CS Nga Hoa, CS Bắc Việt vét hết tài nguyên, nhân vật lực cho một chiến dịch kéo dài dự trù 2 năm, tới năm 1976. Nhưng cuộc chiến tranh đẫm máu đã kết thúc chóng vánh chỉ trong vòng 2 tháng.

Tổng thống Richard Nixon và Ngoại trưởng Henry Kissinger, theo Hiệp định Hòa bình Paris năm 1973, đã đồng ý rút quân đội Hoa Kỳ.

Nhưng ai cũng nghĩ không cần có lính Mỹ hiện diện (như ý của Tổng thống Ngô Đình Diệm) nếu vẫn được Hoa Kỳ tận tình giúp đỡ,

Việt Nam Cộng Hoà vẫn có thể sống sót, ngăn chặn được CS Bắc Việt xích hóa Miền Nam tự do.

Suốt 15 năm, chiều dài cuộc chiến khốc liệt, thân chết hiểm khi chạm đến Sài Gòn. Ngoại trừ vài lần pháo kích, một số vụ đặt mìn khủng bố trên đường phố hoặc nhà hàng hay rạp hát...

Tháng Tư, năm 1975, cảnh loạn lạc khủng khiếp khắp nơi theo từng bước chân của đồng bào tị nạn về Nam trốn chạy CS. Hình ảnh người cha công trên vai một đứa con trai, một túi đựng đồ đạc rồi bỏ làng quê của mình gần Trảng Bom trên Quốc lộ số 1 về phía tây bắc Sài Gòn, ngày 23 tháng 4 năm 1975 gây nhiều xúc động.

Những người lính Việt Nam Cộng Hòa chiến đấu trong vô vọng. *"Ta hô! Thời vận bất tề, mệnh đồ đa suyễn"* (Than ôi! Thời vận chẳng đều nhau, đường đời nhiều ngang trái).

Vào ngày 28, tháng 4, những tên CS nằm vùng bắt đầu lộ diện: như Phạm Xuân Ẩn, phóng viên báo Time. Phi công phản loạn Nguyễn Thành Trung hướng dẫn Không quân CS Bắc Việt ném bom làm Phi trường Tân Sơn Nhứt bị bốc cháy.

Ngày 28, tháng 4, năm 1975, Tổng thống Gerald Ford ra lệnh bắt đầu Chiến

dịch ‘Frequent Wind’ (Gió thường xuyên) Đài phát thanh Quân đội Mỹ ở Sài Gòn phát đi mật khẩu: “Nhiệt độ ở Sài Gòn là 105 độ và đang tăng lên” và bài “White Christmas” do Bing Crosby hát. “I’m Dreaming of a White Christmas” (Tôi đang mơ một mùa Giáng Sinh trắng). Đó là một âm hiệu truyền tin báo cho người Mỹ biết là: ‘Hãy sẵn sàng chờ để được di tản khỏi Sài Gòn trong cơn hấp hối!’”

Tại Sài Gòn, hai chiếc trực thăng Sikorsky CH-53 trong một bãi đậu xe! Thủy quân lục chiến Mỹ, quân phục ngụy trang chìm trong màu cây xanh vùng nhiệt đới. Chỉ có những nông súng M 16 là thò ra từ dưới một bụi cây. Hai xạ thủ tay nắm chặt tay cây M16 và chiếc trực thăng chất đầy người Mỹ và người Việt cất cánh bay lên.

Bức ảnh đen trắng của phóng viên người Hoa Lan Hugh Van Es đã trở thành một biểu tượng, tượng trưng cho việc Hoa Kỳ rút quân khỏi Việt Nam.

(Vị trí này không phải là sân thượng của Tòa Đại sứ Hoa Kỳ, mà là tầng thượng của một chung cư dành cho các quan chức CIA và gia đình.)

Trong 19 tiếng đồng hồ, 81 chiếc máy bay trực thăng chở khoảng 7,000

Một thương binh VNCH bị đuổi khỏi Quân y viện Cộng Hòa ngày 30/4 - NGUỒN FACEBOOK

người ra Hàng không mẫu hạm ở ngoài khơi.

Lúc 7 giờ 53 phút, ngày định mệnh 30 tháng 4, chiếc trực thăng cuối cùng cất cánh từ nóc Tòa Đại Sứ Hoa Kỳ ở Sài Gòn và hướng ra biển. Hình ảnh của các hãng thông tấn quốc tế đầy xúc động ghi lại: Một người mẹ Miền Nam và 3 đứa con cúi mình trên boong tàu USS Blue Ridge nhấp nhô ngoài khơi gần bờ biển Việt Nam.

Sài Gòn sống trong mộng mị trong suốt nhiều tuần lễ. Không ai biết mình phải làm gì? Có đi làm hay không? Xăng có hay không? Có mua gì ở chợ hay không?

Tại số 4, Đại lộ Thống Nhất, góc đường Mạc Đĩnh Chi, gần Dinh Độc Lập. Tòa Đại Sứ Hoa Kỳ, 6 tầng lầu trông giống như một pháo đài, không còn người Mỹ nào trong đó. Không có quan chức nào trong

Tòa Đô Chánh, số 86 đường Lê Thánh Tôn. Không có dân biểu nào trong Quốc Hội ở Công trường Lam Sơn. Trong Dinh Độc Lập, không có tổng thống; chỉ còn Tổng thống 2 ngày Dương Văn Minh.

Trong nhạc kịch ‘Miss Sài Gòn’ có lời thoại: “Những chiếc trực thăng đang trên đường bay tới. Ông Đại sứ sẽ không rời đi. Sẽ đủ chỗ dành cho tất cả các bạn!”

Một người lính VNCH bị thương tập tễnh chiếc nạng, trên tay còn băng bó, rắng cầm theo vài hộp thức ăn. Hình ảnh biểu tượng cho một quân đội đã một thời chiến đấu rất kiêu hùng, giờ tàn tạ trong nỗi tuyệt vọng cô đơn gây ra bao niềm chua xót. Cùng lúc đó, tại Nghĩa trang Quân đội Biên Hòa, hai người con gái, còn rất trẻ, đứng trầm ngâm trước mộ của một người thân, một tử sĩ mới được

chôn cất, chìm sâu dưới ba tấc đất gây ra bao dòng nước mắt.

Ngày 30 tháng 4 năm 1975, nắng sớm chói chang chiếu trên những con đường vắng vẻ của Sài Gòn. Nỗi sợ bị Cộng sản tàn sát như Tết Mậu Thân ở Huế vào năm 1968 đã làm cho người dân Sài Gòn bị quẩn trí. Sài Gòn rùng mình!

Có một khoảng lặng trong thành phố. Có một nỗi buồn ập xuống với cơn mưa. Hoa Kỳ không còn ở Việt Nam nữa! Sài Gòn đã bị chiếm đóng! Sài Gòn tự do không còn nữa. Giờ nó là của Cộng Sản Việt Nam!

Cách nay 50 năm rồi, niềm đau đớn như mới xảy ra vào tối hôm qua. Nhà thơ Thanh Nam (1931 – 1985) viết:

“Một năm người có mười hai tháng

Ta trọn năm dài một Tháng Tư”

ĐXT

DU FACE

LTS: Facebook là một mạng xã hội (social networking service) phổ biến rộng và có tầm ảnh hưởng rất lớn trên thế giới ngày nay. Ngoài khía cạnh giải trí, xả stress, giao lưu, lưu giữ nhật ký... Facebook còn được sử dụng như một phương tiện hiệu quả trong những cuộc cách mạng làm thay đổi tình hình thế giới. Hiện nay Facebook là một trong những lối thoát quan trọng để những trí thức, nhà báo, văn nghệ sĩ có khuynh hướng tự do đang sống tại Việt Nam cất lên tiếng nói của họ.

“FACEBOOK CÓ GÌ NGỢ” chọn lọc và giới thiệu với quý độc giả những ý kiến (comment) dí dỏm, tếu táo của cư dân trang mạng này và giữ nguyên văn cách thể hiện của họ.

Chúng tôi xin phép các tác giả trên Facebook được trích lại và chân thành cảm ơn.

BBT Trẻ

Chuyện khó tin ở địa đạo Củ Chi

Thứ nhất là chính quyền CSVN công bố chiều dài hơn 200km, không ai kiểm chứng được cả, vì đa số địa đạo đã bị chặn không cho vào. Thậm chí vào dạng khám phá như Sơn Đoòng cũng không thấy nói. Nên bảo 500km chiều dài cũng không sao cả. Nhưng thử tưởng tượng từ HN đi Thái Nguyên mới có 80km thôi! Đây đào tay dưới lòng đất. Minh mạnh dạn đoán mò tầm 20km là cao nhất! Hiện cũng chưa thấy có bản đồ địa đạo công khai nên đây là thông tin huyền thoại.

Thứ 2 là độ sâu địa đạo, nó quyết định bởi khả năng thông gió và xử lý nước ngầm. Cái này nói chung đều phải dùng hệ thống cơ khí mới bảo đảm. Nhưng thời đó không thấy có. Cứ cho là đất khô, nhưng về nguyên tắc thì nước ngầm

luôn có. Không thì cây trên mặt đất sống sao nổi. Tùy khu vực thì nước ngầm nhiều hay ít, cao hay thấp, nhưng tầng cao nhất đã âm 3m, thấp nhất cỡ 12m.

Độ sâu này ngang tòa nhà Royal City. Mọi người xuống thử tầng gara rộng mênh mông vậy, đã cảm thấy ngột thở và quạt thông gió thổi ù tai luôn. Hay cái hầm ngầm ở dinh Độc Lập, phải bật quạt thông gió âm âm, mà nó khá rộng và nông. Máy cái lỗ thông gió giấu trong bụi cây to bằng ống tre sao mà thổi ô xy xuống 12m được, nếu nó không có đối lưu (có lỗ hở đầu kia) thì gió mới tự xuống được. Còn kín thì giống gió thổi qua cái miệng cổ chai, đầu vào được mấy. Thần thánh hóa cũng phải hợp logic thì mới có độ tin cậy khoa học. Đã có phim tài liệu nào của Tây kiểu Discovery nghiên cứu về địa đạo Việt Nam chưa nhỉ?

Thứ 3, thời chiến thì Mỹ nó không rảnh đâu đi khám phá xem địa đạo sâu dài đến đâu. Nó chỉ cần dùng xe ủi đi cày xới đất bề mặt để lấp miệng hầm và lỗ thông hơi là đủ biến địa đạo thành cái hầm mộ. Miệng hầm và lỗ thông gió đều nhỏ, chỉ cần xe ủi chạy qua là bị lấp kín hết, thì đầu còn lối ra và oxy xuống nữa. Nên nhớ rằng Mỹ nó chỉ khoanh vùng ô đất mỗi chiều 5km để ủi thôi thì cũng sẽ hủy diệt hết người trốn bên dưới trong diện tích đó, vì bị mất oxy. Đừng có nói là có thể dẫn oxy đi mấy km từ chỗ khác về nhé - Vì việc đó cần quạt công nghiệp mới làm được.

(Nếu ai đã từng chui vô coi địa đạo - Củ Chi thì sẽ biết địa đạo liên thông, kết nối chằng chịt.. không phải là hầm kín nên nước bơm vào không ngập được, mà sẽ chảy hết ra sông ... Vậy mà Việt cộng nó làm phim tuyên truyền vào dịp 30-04 kiểu này...)

(NGUỒN: FACEBOOK VICKY TUYEN NGUYEN)

- FACEBOOK DƯƠNG QUỐC CHÍNH

“Hãy cho tôi một điểm tựa, tôi sẽ nhắc bổng trái đất lên” là câu nói nổi tiếng của Archimedes (287-212 trước Công Nguyên). Ông là một nhà toán học, nhà vật lý, nhà phát minh huyền thoại người Hy Lạp. Hình của Archimedes được in ở mặt trước của Huy chương Fields, giải thưởng danh giá được coi là “Nobel Toán học” (vì giải Nobel không bao gồm lĩnh vực toán học), được Hiệp hội Toán học Quốc tế (IMU: International Mathematical Union) trao 4 năm một lần cho những nhà nghiên cứu nổi bật.

O-rê-ca (Eureka, nghĩa tiếng Việt là “tìm ra rồi”) là một giai thoại nổi tiếng về cách ra đời của “lực đẩy Archimedes” và của mục.. này.

Phim khiêu dâm đầu tiên

Hãy quay ngược thời gian về năm 1896, khi điện ảnh còn chập chững như đứa trẻ mới biết đi. Chỉ vài tháng sau buổi chiếu phim công khai đầu tiên của anh em Lumière, Paris đã rục rịch với một thứ hoàn toàn mới: Le Coucher de la Mariée. Bộ phim 7 phút, do Albert Kirchner (bút danh Léar) đạo diễn và Eugène Pirou sản xuất, được xem là phim khiêu dâm lâu đời nhất còn tồn tại.

Nữ tài tử Louise Willy, ngôi sao của vở kịch câm cùng tên tại Nhà hát Olympia, đã mang màn trình diễn “gợi cảm” từ sân khấu lên màn ảnh. Trong phim, cô dâu mới cưới từ tốn cởi từng lớp áo, ẩn hiện sau tấm bình phong, trong khi người chồng (trên màn ảnh) ngấm nhìn đầy háo hức. Không có sự phô trương hay khỏa thân trực diện - tất cả chỉ là nghệ thuật gợi ý, khơi dậy trí tưởng tượng của khán giả. So với những gì chúng ta thấy trên mạng xã hội hôm nay, cảnh này có lẽ chỉ ngang một bức ảnh “selfie” kín đáo!

Thế nhưng, vào thời đó, Le Coucher de la Mariée là một quả bom nhỏ. Nó không chỉ táo bạo mà còn mở đường cho một thể loại mới: phim khiêu dâm.

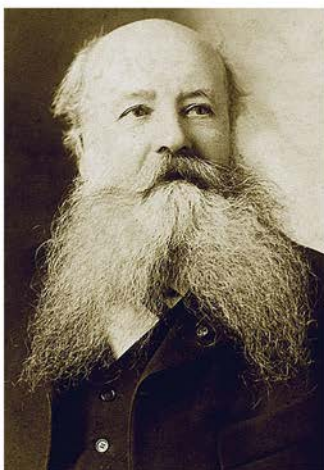
Được phân phối bí mật ở các nhà thổ hoặc câu lạc bộ tư nhân, bộ phim này khiến giới đạo đức phải nhú mào, nhưng công chúng thì mê mẩn. Điều thú vị là khái niệm “khiêu dâm” khi ấy còn mang tính nghệ thuật, đôi khi để gây sốc hoặc phê phán, chứ không chỉ nhằm kích thích bản năng như bây giờ.

Nhìn lại, thật buồn cười khi nghĩ rằng thứ từng bị coi là “scandal” hơn thế kỷ trước giờ chỉ như một màn kịch câm ngây ngô. Khi các cô gái thời nay tự tin diện đồ xuyên thấu giữa phố, cảnh cởi áo sau bình phong của Louise Willy bỗng trở nên “quê mùa” đến lạ. Điện ảnh đã đi một chặng đường dài, và định nghĩa về sự gợi cảm cũng thế.

Nhưng hãy công bằng: Le Coucher de la Mariée không chỉ là phim khiêu dâm đầu tiên, mà còn là minh chứng cho sự tò mò vĩnh cửu của con người. Dù là năm 1896 hay 2025, chúng ta vẫn luôn bị cuốn hút bởi những gì vừa kín đáo, vừa khêu gợi. Chỉ có điều, giờ đây, chúng ta không cần phải chen chúc trong rạp tối để xem – chỉ cần lướt điện thoại hoặc đi ra nơi công cộng, mở mắt ra nhìn là thấy.

Albert Kirchner

Eugène Pirou

Thuở hai thập niên cuối thế kỷ 19, khi chính quyền quân sự của người Pháp được thay thế bằng chính quyền dân sự, ngành in ấn tư nhân bắt đầu tham gia vào thương trường với nhiều nhà in và đóng sách tập trung trên đường Catinat (Tự Do sau này). Trong đó phải kể đến các đại gia ngành in của người Việt làm nên nghiệp lớn là các ông Đinh Thái Sơn, Nguyễn Văn Viết, Nguyễn Văn Của.

Thợ in làm việc trong một ấn quán ngày xưa
(ANH: TL)

TRANG NGUYỄN

Thị trường ngành in ấn thật sự nở rộ sau khi Văn phòng in ấn Đông Dương của chính phủ đóng cửa nhằm tiết kiệm kinh phí không cần thiết và hoạt động không hiệu quả trong khi các nhà in tư nhân của người Pháp, người Hoa và người Việt bắt đầu xuất hiện như nấm sau cơn mưa. Sài Gòn, khi ấy cũng chỉ nằm gọn trong 3 kilomet vuông như thuở mới bắt tay vào công cuộc quy hoạch một thủ phủ của Đông Dương, những con kênh quanh thành phố cũng đang được san lấp tạo thành những con đường sầm uất mọc lên đầy các tiệm buôn, nhà hàng, nhà in, các toà soạn báo. Ngành in tư

nhân ra đời, đáp ứng nhu cầu in sách, tạp chí, tài liệu, báo cáo không chỉ cho dân chúng mà còn phục vụ cho chính quyền thực dân trên toàn cõi Việt Nam.

Trong Niên giám Đông Dương năm 1909 ghi địa chỉ 55-57 rue d'Ormay (Mạc Thị Bưởi ngày góc Tự Do sau này) là nhà in và đóng sách của ông Đinh Thái Sơn. Đây là nhà in của người Việt đầu tiên do ông Sơn làm chủ. Tuy ghi nhận là nhà in nhưng ông Sơn sử dụng tầng dưới làm nơi bán sách và bán xe đạp, tầng trên là văn phòng ấn quán để giao dịch và ký kết hợp đồng in ấn sách, báo cho khách hàng.

Tác giả Thượng Hồng có viết về các đại gia ngành in vào thuở ban đầu đều xuất thân từ thợ phụ trong nhà in. Đinh Thái Sơn, người gốc Nghệ An, tha phương mưu sinh vào Sài Gòn từ tuổi thiếu niên. Nhờ theo học đạo Thiên Chúa, nên ông xin được chân học việc ở nhà in thuộc nhà thờ Tân Định. Nghề dạy nghề, và may mắn được ông Trương Vĩnh Ký, một học giả đang rất được nhiều người kính nể, nhất là các chức sắc tôn giáo quản lý nhà in chú ý giúp đỡ và được giới thiệu lãnh thầu một số công việc ngành in, trong đó có dịch vụ đóng sách. Dịch vụ này lúc đó thu khá cao, nên chỉ một thời gian làm ăn, ông Đinh Thái

Sơn đã phát lên dần. Và còn may mắn hơn nữa, ông được ông chủ nhà in Câu Toán ở đường d'Ormay thương tình, gả con gái cho.

Nhà in Câu Toán nguyên do cha vợ là ông Nguyễn Văn Toán làm chủ tại địa chỉ 55-57 rue d'Ormay từ nhiều năm trước đó, tức là văn phòng ấn quán về sau do ông Đinh Thái Sơn điều hành và lấy tên Phát Toán (có nghĩa là phát triển sự nghiệp của ông Toán). Niên giám 1910 ghi "55 et 57. Phat-Toan, imprimerie". Đây là thời gian ông Sơn cùng vợ ra riêng, tạo dựng sự nghiệp khi được cha vợ nhường hẳn cho cơ ngơi, biến nhà in nhỏ, thành một nhà in bề thế hơn. Từ đó, việc làm ăn của ông Đinh Thái Sơn lên rất nhanh, bởi đó là buổi giao thời, việc in ấn sách báo Việt ngữ tỏ ra đặc địa. Rồi từ cơ ngơi đường d'Ormay, ông Sơn đã mua thêm căn nhà 157 đường Catinat (Tự Do), để khai trương ấn quán mới, lấy tên là L'Imprimerie de l'Union (Đồng Hiệp ấn thư cuộc). Lúc này có thêm một thân hữu lúc hàn vi của ông Sơn cùng tham gia, đó là ông Nguyễn Văn Viết.

Hai người bạn đồng hướng, cùng có tay nghề khá và tài kinh doanh, nên chỉ một thời gian sau, nhóm nhà in Union của họ đã có uy tín tại

Di ảnh ông Nguyễn Văn Cửa, chủ nhà in L'Imprimerie de l'Union (Đồng Hiệp ấn thư cuộc) (ẢNH: CHÁU CỐ CỦA ÔNG NGUYỄN VĂN CỬA CUNG CẤP CHO TIM DOLING'S)

Sài Gòn. Hầu như không một công việc in ấn nào không qua tay họ. Lúc đó cũng là giai đoạn Sài Gòn chuyển sang văn minh hoá cao hơn... Có

thể nói, nếu ông Đinh Thái Sơn là người đặt viên đá đầu tiên cho ngành in ấn thương mại tại Sài Gòn thì ông Nguyễn Văn Viết lại là người phát triển cho nó mạnh lên. Lúc bấy giờ tên tuổi hai người này thường được nhắc đến trong giới công thương kỹ nghệ gia, và tiếp tục thế độc tôn ngành in sách báo của mình.

Tiếp bước hai vị trên, người thứ ba nổi lên từ đầu thế kỷ 20, đó là ông Nguyễn Văn Cửa. Ông này về sau còn được gọi là Huyện Cửa (hàm - chức vị được chính quyền Pháp phong tặng). Ông Cửa thuở thiếu thời rất nghèo, sống cơ cực trong một xóm ổ chuột, phải làm lụng vất vả ban ngày, đêm đến lại phải xách đèn lồng theo người chị gái đi bán chè, rong ruổi khắp thành phố. Mỗi khi đi qua trà đình tửu quán, nhìn thấy cảnh thiên hạ ăn chơi, ông không hề ham muốn, mà chỉ có mỗi ham muốn cháy bỏng là làm sao có tiền để giúp đỡ gia đình... Có lẽ đó là động lực mạnh mẽ, đã thúc đẩy ông quyết tâm học một cái nghề cho tương lai. Và nghề đó chính là nghề in ấn.

Tuy ý chí biến thành sự thật phải qua thời gian dài và gặp biết bao khó khăn, nhưng cậu bé Cửa đã kiên trì vượt qua... Đầu tiên, ông xin vào làm thợ tại nhà in của

Nhà in của ông Nguyễn Văn Cửa cất năm 1924 nay vẫn còn trên đường Nguyễn Du (ẢNH: TIM DOLING'S)

ông Đinh Thái Sơn và Nguyễn Văn Viết. Tại đây, Cửa được hai ông này nhận ra khả năng, nên được nâng đỡ và giao cho vai trò chính yếu trong nhà in. Cuối cùng, vào thập niên 10 của thế kỷ 20, Nguyễn Văn Cửa đã chính thức cùng với Đinh Thái Sơn và Nguyễn Văn Viết trở thành 3 trong số 10 nhà in giàu có nhất tại Sài Gòn!

Tuy nhiên, vào những năm 1920, một trong những doanh nghiệp in ấn nổi tiếng và thành công nhất là Nguyễn Văn Cửa. Imprimerie de L'Union, có thêm hai trụ sở mới tại số 13 và số 57 Rue Lucien Mossard (Nguyễn Du). Nhà in Nguyễn Văn Cửa in các ấn phẩm của báo L'Écho Annamite: Organe de défense des intérêts franco-annamites, l'Eveil économique de l'Indochine và sau đó là ấn phẩm Revue Judiciaire Franco-Annamite và một loạt các ấn phẩm của chính quyền thành phố và các tỉnh. Công ty cũng đã tiếp quản việc in Lục Tỉnh Tân Văn (thành lập năm 1907), một trong những tờ báo đầu tiên sử dụng chữ Quốc ngữ của Việt Nam.

Năm 1919, nhiều tờ báo và cơ sở thương mại ở Bắc và Nam kỳ của ông Schneider làm chủ. Do tuổi già sức yếu, ông trở về Pháp sống những năm cuối đời và bán lại

các cơ sở thương mại cho chính phủ. Ông Nguyễn Văn Cửa điều hành mua lại tờ Lục Tỉnh Tân Văn (LTTV) và tiếp tục in tại ấn quán của mình. Số 727, ra ngày Thứ Sáu 30-1-1920, trên mề-xét của tờ LTTV chỉ còn tên ông Nguyễn Văn Cửa là Adm. Gérant (Chủ nhiệm). Vì là chủ nhà in / nhà xuất bản, ông Nguyễn Văn Cửa quen biết nhiều giới thương gia (nhờ đó số thu về quảng cáo ngày càng nhiều), ông lại có giao thiệp rộng với giới công chức nên tờ LTTV phát triển rất mạnh, số độc giả tăng lên rất nhiều, ngay cả số độc giả mua báo dài hạn. Một phần nữa cũng do một số tờ báo khác ở Nam

kỳ đã đình bản, sự cạnh tranh thương mại đối với tờ LTTV càng ngày càng giảm. Ông Nguyễn Văn Cửa nhìn thấy cơ hội phát triển mạnh hơn cho tờ LTTV, và với lợi thế là tờ LTTV được in tại nhà in riêng của ông, ông đã có một quyết định lịch sử: biến tờ LTTV thành một tờ nhật báo. Toà soạn LTTV dời về số 157 Catinat và trở thành nhật báo duy nhất tại Nam kỳ.

Trong thời gian làm chủ Đồng Hiệp ấn thư cuộc, ông Cửa được mang quốc tịch Pháp và được bầu làm uỷ viên Hội đồng thuộc địa. Ông tham gia đầu tư đất đai trở thành điền chủ sở hữu 288 héc-ta trồng cao

su ở Long Thành và là thành viên tích cực của Hiệp hội trồng cây cao su Đông Dương.

Với thanh thế và địa vị của một điền chủ, chủ nhà in, chủ nhiệm nhật báo LTTV, ông Cửa tham gia và đóng góp rất nhiều cho các hoạt động xã hội. Năm 1925, ông Cửa là người có công kêu gọi gây quỹ dựng tượng đài Pétrus Ký và ông đã tặng 90,000 franc cho chi phí xây dựng và lắp đặt tượng đài. Ông cũng là thành viên tích cực của Hội Nghiên cứu Đông Dương (Société des études Indochinoises) gây quỹ tổ chức thành công cuộc triển lãm những tác phẩm nghệ thuật của tiến sĩ Victor-Thomas Holbé, sĩ quan Hải quân, nhân buổi khai trương Musée Blanchard de la Brosse vào năm 1929 (Bảo tàng Lịch sử Sài Gòn).

Tháng 5/1941 ông Nguyễn Văn Cửa qua đời. Đám tang của ông được tổ chức trọng thể với sự tham dự chia buồn của nhiều quan chức thuộc địa cao cấp. Trong một điệu văn đăng trên báo Écho Annamite, chủ tịch Phòng Nông Nghiệp J. Mariani trân trọng tôn vinh ông là một hình mẫu điển hình của người từ tay trắng lập nên sự nghiệp và là công dân gương mẫu của đại Pháp và các nước thuộc địa.

Tờ báo Lục Tỉnh Tân Văn về tay ông Nguyễn Văn Cửa trở thành nhật báo (ẢNH: INTERNET)

TN

LỜI GIỚI THIỆU: Trang BẠN ĐỌC Viết là nơi ghi nhận những thông tin của bạn đọc muốn chia sẻ những kinh nghiệm cho người khác. Có thể là câu chuyện đầy nhân ái, và cũng có thể là những câu chuyện cảnh báo những tệ nạn.

Trẻ xin chân thành cảm ơn sự đóng góp của quý bạn đọc.

Tuần này Trẻ xin giới thiệu bài viết của bạn Chiến Trần, muốn cảnh báo cho mọi người về một hiện tượng "lừa đảo" đang phổ biến hiện nay.

Trẻ mong nhận được những bài viết và phản hồi của các bạn. Nếu bạn có những tin, bài muốn chia sẻ để giúp đồng hương, xin vui lòng gửi về:

bientap@trenews.net

(Bài được chọn đăng Trẻ sẽ gửi biểu tượng nhà tác giả từ báo Xuân trong năm mới, như một lời cảm ơn chân thành).

Công ty "ảo"

DƯƠNG HẠ VY

Ngày ấy, khi còn ngồi trên ghế nhà trường, thỉnh thoảng tôi lại nhận được thư mời làm việc từ các công ty. Các công việc tôi đã làm qua đều bắt đầu từ những lá thư mời ấy, cho nên tôi định ninh rằng tất cả công ty đều là "chính danh" và "đàng hoàng".

Cho đến một hôm, trong một cuộc phỏng vấn với một công ty đa quốc gia, tôi mới biết không phải công ty nào có điện thoại, website đều là thứ thiệt, họ là những kẻ lừa đảo, lừa đảo tinh vi nhắm vào những sinh viên non nớt kinh nghiệm.

Ngành tôi học liên quan đến máy tính, và công việc có thể làm tại nhà, nên tôi cứ tưởng là mình đang trong tầm ngắm của một công ty công nghệ lớn. Công ty này xây dựng website chẳng khác gì những trang web khác, thông tin cũng đầy đủ, hình ảnh tươi đẹp, nhìn vào dễ tin tưởng rằng đây là một công ty cỡ bự. Họ tự nhận là đa quốc gia, trụ sở chính ở Đức, chi nhánh rộng khắp, kể cả ở Mỹ.

Thường thì, giai đoạn đầu, công ty gửi email bảo rằng "Chúng tôi rất ấn tượng với hồ sơ của bạn và muốn phỏng vấn", nghe qua cũng thấy rất chuyên nghiệp, chẳng có gì để phải đáng nghi ngờ. Tôi cứ thế mà đắm đầu vào, chắc mẩm rằng tất cả đều là sự thật, khi trang website và mọi thông tin đều có vẻ chẵn chu, bài bản. Tôi được mời tham gia phỏng vấn qua chat, rồi sau đó qua điện thoại, cuối cùng là một cuộc phỏng vấn qua trực tuyến qua Zoom.

Lúc này, một ông người Mỹ da màu xuất hiện trên màn hình Zoom, nhìn ông ta tôi có trực giác có vẻ là một người "không đàng hoàng lắm", mặc dầu ông ta ăn mặc chỉnh tề, nói năng lịch sự. Sau khoảng gần một tiếng rưỡi "tán dóc", ông ấy bảo tôi rằng tôi đã được tuyển chọn, bộ phận tuyển dụng của công ty sẽ liên lạc và sau đó họ yêu cầu tôi cung cấp thông tin tài khoản ngân hàng để công ty tạm ứng lương trước \$8000, để tôi dùng cho việc mua máy tính, dụng cụ văn phòng phẩm.

Tôi tuy học về máy tính, nhưng lại không dùng mạng xã hội hay dùng những ứng dụng mới, cập nhật công nghệ ... nên để có thông tin về tài khoản ngân hàng họ cần. Tôi ghé ngân hàng hỏi. Vào đến ngân hàng, tôi nhờ anh nhân viên kiểm tra tài khoản giúp, anh ta nhìn tôi như nhìn một sinh vật lạ, rồi hỏi: "Cô lấy thông tin này làm gì?" "Tôi kể tường tận câu chuyện, anh ta nhìn tôi một hồi lâu, rồi bảo: "Cô bị lừa rồi! Đừng đưa thông tin này cho họ, nếu không cô sẽ thành con mồi của bọn đó." Anh ta còn bảo tôi rằng không ít người đã bị lừa kiểu này, họ đã đến ngân hàng để khiếu nại. Anh nói tôi may mắn, vì gặp anh hôm nay.

Tôi về nhà, lòng đầy băn khoăn và tức tốc kiểm tra lại thông tin của công ty đó. Lúc này tôi mới nhận ra, dù website rất thật, nhưng khi tôi gọi vào số điện thoại công ty, bên kia trả lời họ là một công ty khác!

Tôi xin được chia sẻ câu chuyện có thật này với báo Trẻ, mong là các bạn, hoặc các bậc phụ huynh khuyên nhủ những chú chim non nhà mình sắp lìa cành một kinh nghiệm nhỏ khi vào đời.

Trẻ mong nhận được những bài viết và phản hồi của các bạn. Nếu bạn có những kinh nghiệm muốn chia sẻ để giúp đồng hương, xin vui lòng gửi về:

bientap@trenews.net

Những "tấm chăn len" cho cây mùa đông

Một hôm nào, cùng Lou đi trong khu chợ trời ở Cali, thấy một cô người Mỹ ngồi bán những tấm khăn màu sắc sỡ, mỗi tấm chỉ có vài đô, mình chợt có ý tưởng mua hết để khoác lên những thân cây sồi, phòng khi mùa đông băng giá. Ý tưởng điên rồ đầy chất thơ ấy không ngờ được thực hiện ở Hàn Quốc. Mời các bạn theo dõi bản tin sau đây.

Ở Hàn Quốc, khi mùa đông lạnh giá kéo đến, không chỉ con người cần giữ ấm mà ngay cả những cái cây cũng được "mặc áo len" để chống chọi với thời tiết khắc nghiệt.

Từ xa xưa, trong văn hóa truyền thống Hàn Quốc, cây cối không chỉ là thực vật bình thường mà còn mang ý nghĩa linh thiêng. Vì vậy, ở Jeongdong-gil, một cộng đồng người cao tuổi đã duy trì một phong tục đặc biệt mỗi khi đông về: đan chăn và áo len để quấn quanh thân cây, giúp chúng vượt qua cái lạnh khắc nghiệt.

Nghệ Thuật "Wool Bombing" – Khi Lòng Nhân Ái Hòa Quyện Với Nghệ Thuật

Hình thức này còn được gọi là "wool bombing" hay "thread bombing". Ban đầu, đây chỉ là một cách để làm đẹp và mang hơi ấm cho những không gian công cộng lạnh lẽo. Nhưng theo thời gian, nó đã trở thành một hoạt động gìn giữ nghệ thuật truyền thống như đan len và móc len, đồng thời lan tỏa ý thức bảo vệ cây xanh giữa môi trường đô thị đầy khói bụi.

Ngoài ra, khi cây bị bệnh, người Hàn Quốc còn tiêm dưỡng chất vào thân cây bằng những chai nhựa. Dưỡng chất này sẽ từ từ thấm vào cây, giúp chúng hồi phục và phát triển mạnh mẽ hơn vào mùa xuân và mùa hè.

Một truyền thống đẹp bảo vệ thiên nhiên và gắn kết con người với nhau qua những mũi đan len đầy yêu thương.

DH- THEO PANE E VINO-3 NGUYỄN KHẮC CẦN

NGUỒN LA LAINIERE DE WAZEMMES

NGUỒN EMMA LEITH

Lừa đảo thuế

BẢO SƠN

Lừa đảo không có mùa, nhưng kẻ lừa đảo biết rõ những ngày trước kết thúc khai thuế 15/4 là thời gian tốt nhất để tung ra những bẫy rập lừa đảo thuế. Mỗi năm, Sở Thuế Quốc Gia (IRS) đều có nêu danh sách những kiểu lừa đảo phổ biến nhất mà cư dân cần biết. Người không hiểu rõ về thuế hoặc lo lắng về tiền hoàn thuế dễ dàng sập bẫy.

10. Trả nhầm tiền hoàn thuế.

Kiểu lừa đảo này xảy ra sau khi bạn nhận tiền hoàn thuế. Bạn sẽ nhận được điện thoại hoặc tin nhắn từ một người tự xưng là nhân viên IRS. Người này nói rằng số tiền hoàn thuế bạn đã nhận là quá cao và bạn phải hoàn trả lại số tiền này bằng cách gửi tiền trả bằng “wire transfer” hoặc bằng gift card.

Cách ngăn chặn: Phải cẩn thận khi chuyển tiền bằng những cách thức mà bạn không thể thu lại tiền nếu phát hiện lừa đảo. Trên thực tế có thể có những sai lầm từ IRS, nhưng khi đó họ sẽ liên lạc với bạn bằng thư và bạn có thể hoàn trả chia ra làm nhiều lần. Nên gọi cho IRS để xác nhận.

11. Lừa đảo Offer in Compromise (OIC).

Offer in Compromise là chương trình hợp pháp của IRS nhằm giúp những người gặp khó khăn khi trả nợ thuế. Nhưng chương trình này chỉ dành cho người nộp thuế đáp ứng một số điều kiện cụ thể. Kẻ lừa đảo sẽ đưa ra lời hứa và tính phí hỗ trợ để nộp đơn xin tham gia chương trình này, ngay cả khi bạn không đủ điều kiện.

Cách ngăn chặn: Bạn có thể tự tham khảo chương trình này xem mình có đủ điều kiện để nộp đơn hay không trên website < https://irs.treasury.gov/oic_pre_qualifier/

12. Trả tiền bằng gift card hay cryptocurrency. Kẻ gian sẽ gọi điện thoại (hoặc trả lời phone sau khi bạn nhận tin nhắn đe dọa phải trả tiền thiếu thuế và gọi lại) yêu cầu phải trả tiền phạt hay tiền thiếu thuế bằng gift card (như iTunes hay Amazon) hoặc bằng bitcoin.

Cách ngăn chặn: đừng để ý tới lời đe dọa. IRS không bao giờ chấp nhận trả tiền bằng gift cards hay cryptocurrency. Đòi hỏi trả tiền bằng cách này chắc chắn là lừa đảo 100%.

Kẻ gian còn có thể hướng dẫn bạn vào một website nào đó để trả tiền bằng cryptocurrency, các websites này đều là giả mạo và bạn sẽ không thể nào truy tìm được chúng. Chúng cũng có thể lừa để truy cập vào crypto wallet của bạn và chuyển hết tiền trong đó sang tài khoản của bọn chúng mà không để lại dấu vết nào.

(còn tiếp)

SPRING JAPANESE FESTIVAL

26/4 và 27/4. Lễ hội mùa xuân, giới thiệu nghệ thuật và văn hóa Nhật Bản. Biểu diễn văn hóa, trà đạo, võ thuật, hợp xướng trẻ em, bán hàng thủ công mỹ nghệ, thời trang truyền thống, món ăn Nhật

Địa điểm: Fort Worth Botanic Garden, 3220 Botanic Garden Blvd, Fort Worth TX 76107.

Giá vé: \$12.

BUTTERFLIES IN THE GARDEN

25/4 tới 30/4. Triển lãm bướm trong môi trường thiên nhiên với bộ sưu tập lớn nhất Hoa Kỳ. Có rất nhiều loài bướm địa phương, Hoa Kỳ, và các nước khác trên thế giới

Địa điểm: Fort Worth Botanic Garden, 3220 Botanic Garden Blvd, Fort Worth TX 76107.

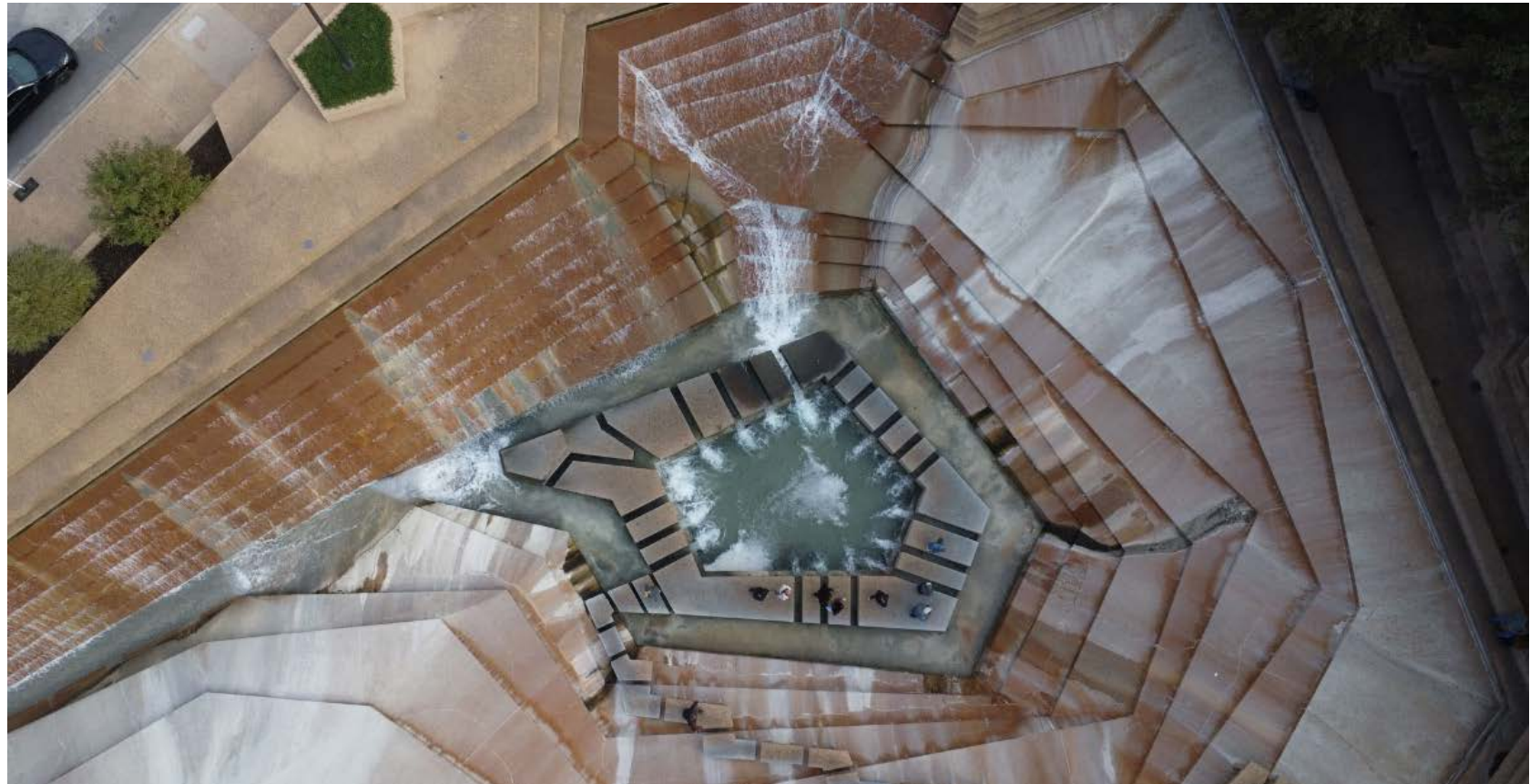
Giá vé: \$12. Miễn phí cho trẻ em.

FILM FESTIVAL RETURNS

25/4 tới 1/5. Liên hoan phim quốc tế với 120 buổi chiếu phim, nói chuyện với các nhà làm phim, hội thảo, thăm dò và nhiều sự kiện đặc biệt khác

Địa điểm: Cinopolis Luxury Cinemas Victory Park, 2365 Victory Park Lane, Dallas TX 75219. **Giá vé:** \$100-\$500.

Công viên **Water Gardens** ở Fort Worth

Tôi đến thăm công viên Water Gardens ở thành phố Fort Worth, tiểu bang Texas vào một chiều xuân cuối tháng Ba năm nay. Công viên này nằm ở bờ rìa của khu đất Hell Half Acre hay còn gọi là khu đèn đỏ vào những thập kỷ cuối của thế kỷ 19.

HOÀNG MAI

Vào thời đó, Hell Half Acre là một cái tên gọi chung cho các khu đèn đỏ ở các thị trấn biên giới như San Antonio, Fort Worth và Tascosa, tiểu bang Texas. Là tên gọi của các khu mại dâm, Hell Half Acre thường được gọi tắt là khu “Acre”. Chỉ cần nói “Acre” là mọi người đều hiểu ám chỉ điều gì.

Trong số các khu đèn đỏ nằm rải rác ở biên giới, không có khu nào khét tiếng và hỗn loạn hơn khu đèn đỏ ở thị trấn Fort Worth lúc bấy giờ. Vì vậy, khu đèn đỏ này còn có tên gọi khác là “Bloody Third Ward” (Phường thứ ba đẫm máu)

Khi thị trấn Fort Worth được biết đến như thị trấn Cowtown (thị trấn Cò) là nơi nghỉ ngơi của

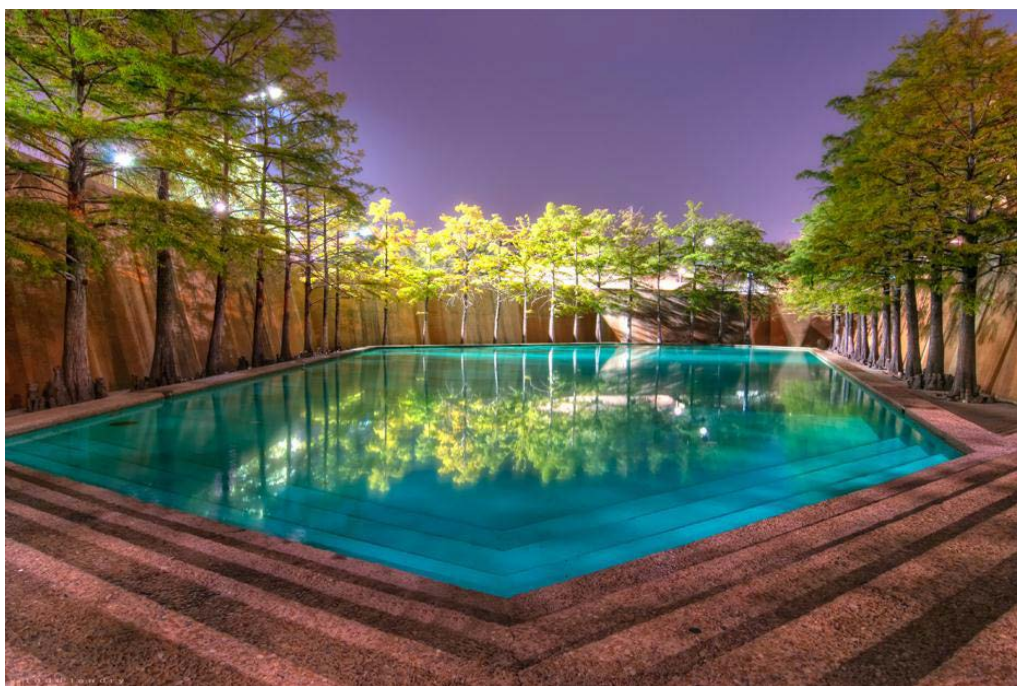
các chàng trai cao bồi lùa bò từ Texas đến Kansas, khu đèn đỏ ở thị trấn này nhộn nhịp hẳn lên theo đà phát triển của thị trấn. Các hoạt động thông thường của khu đèn đỏ bao gồm ấu dâm, cờ bạc, chọi gà, đua ngựa, phòng khiêu vũ, nhà nghỉ, khách sạn, quán rượu, và nhà thổ phát triển mạnh vào cuối những năm 1800. Các

luật sư, các quý bà, các chàng trai chăn bò cao bồi (cowboys), các tay cờ bạc, thợ săn trâu và gái mại dâm thường xuyên lui tới các phòng khiêu vũ, các sông bài và nhà thổ của khu đèn đỏ.

Khu đèn đỏ này được coi như là khu vực nguy hiểm nhất của thị trấn Fort Worth do có nhiều tội ác, nhiều vụ mua bán bất hợp pháp và nhiều vụ đấu súng diễn ra ở đây. Đầu thế kỷ 20, các nhà lãnh đạo thành phố và các cơ quan thực thi pháp luật bắt đầu ra tay trấn áp tội phạm và đóng cửa của khu đèn đỏ này kể từ năm 1900.

Để xây dựng và phục hồi lại khu vực này, thành phố Fort Worth đã cho xây dựng công viên Water Gardens rộng 5.4 mẫu Anh và tòa nhà Convention Center tại khu vực này.

Được xem như một “ốc đảo mát mẻ trong khu rừng bê tông ở trung tâm thành phố Fort Worth”, công viên Water Gardens là món quà mà Quỹ Amon G. Carter dành tặng cho thành phố này vào năm 1974. Được thiết kế bởi hai kiến trúc sư Philip Johnson và John Burgee nổi tiếng với phong cách hiện đại, công viên Water Gardens là sự kết hợp độc

Hồ Thiên Định (Quiet Pool)

đảo giữa phong cách kiến trúc đột phá và vẻ đẹp thiên nhiên. Công viên là một quần thể kiến trúc bao gồm có 3 hồ và một kiến trúc núi, bao gồm hồ Thiên Định (Quiet Pool),

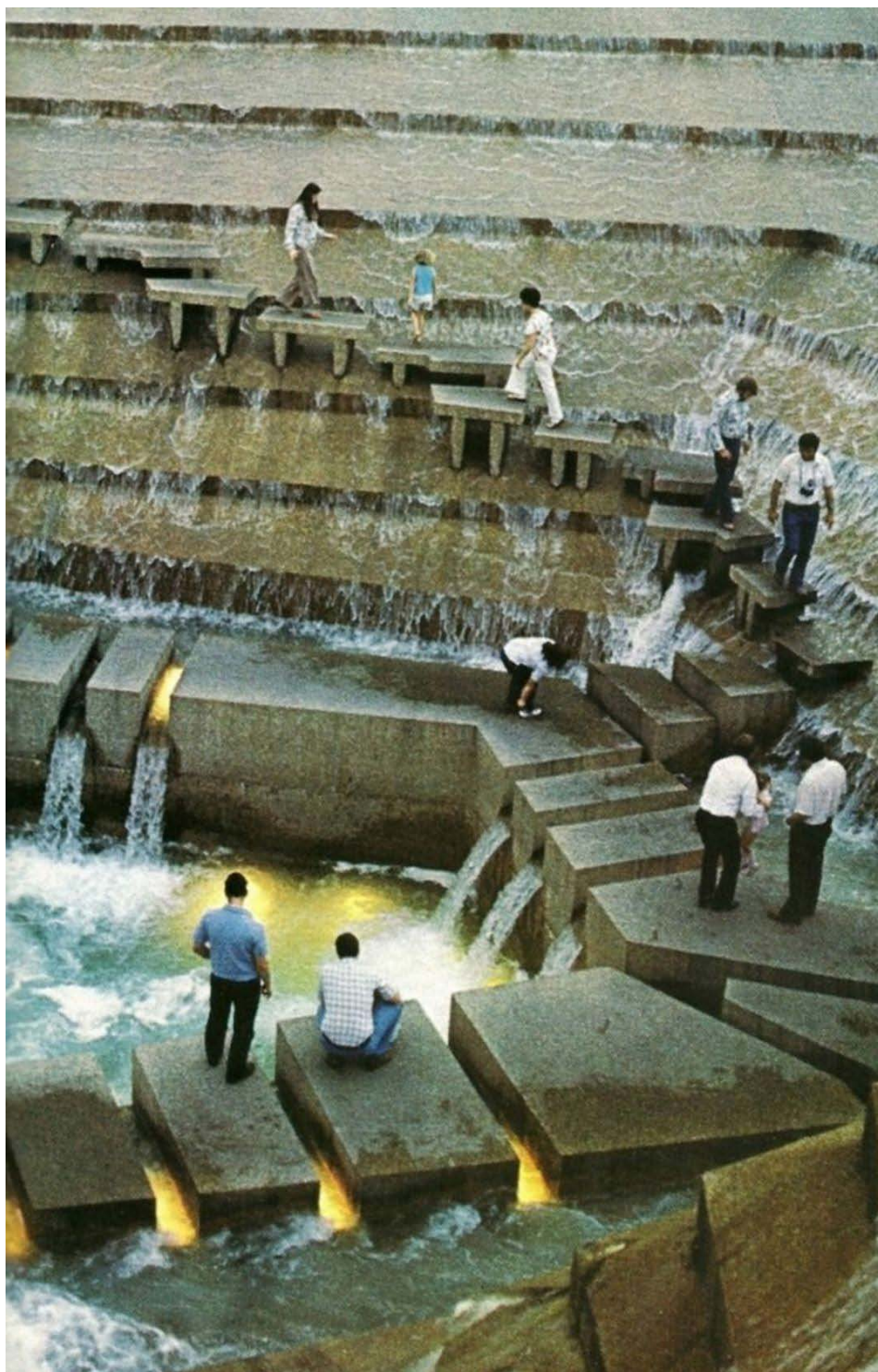
hồ Sục Khí có đài phun nước (Aerated Pool) và hồ Năng Động (Active Pool) với những làn nước chảy xiết đổ từ trên cao xuống lòng hồ.

Hồ Thiên Định (Quiet

Pool) là một hồ bơi lớn hình chữ nhật được thiết kế để tĩnh tâm và thư giãn thiên định với một làn nước luôn đổ xuống lòng hồ. Xung quanh hồ được bao bọc với rất nhiều

Hồ Sục Khí (Aerated Pool)

Hồ Năng Động (Active Pool)

cây bách hối (bald cypress) với bộ rễ mọc nhô lên trên mặt đất với hình thù kỳ bí. Các bức tường bao quanh hồ này có làn nước chảy đều như thể đang tràn từ tầng trên xuống. Đúng như tên gọi, vào tối hồ này, tôi cảm thấy bình yên và không có cảm giác lo âu như khi tôi đứng trong lòng hồ Năng Động (Active Pool).

Hồ Sục Khí (Aerated Pool) là một hồ bơi có 38 vòi phun nước, mỗi phút phun khoảng 871 gallons nước xuống lòng hồ tạo nên âm thanh nhẹ nhàng và một bầu không khí mát mẻ, vui tươi, mờ ảo. Hồ này sâu 40 feet, tạo cảm giác vui vẻ vì hiệu ứng thị giác và âm thanh của các vòi phun nước mang lại. Hai kiến trúc sư đã gặp khó khăn khi thiết kế hồ này với ý tưởng biến hồ này thành ảo ảnh thị giác. Họ muốn làm cho du khách có cảm tưởng như thể họ có thể đi bộ quanh và trên hồ bơi bằng cách bước đi trên những viên gạch được tạo ra bằng những vòi phun nước nằm ở cùng độ cao với lối đi quanh hồ.

Hồ Năng Động (Active Pool) là điểm nhấn của khu vườn nước. Kiến trúc của hồ này bao gồm nhiều bậc thang với độ cao 38 feet so với mặt đất. Có nhiều làn nước từ bậc thang cao nhất đổ xuống lòng hồ bên dưới, cứ mỗi một phút có khoảng 10,500 gallon nước được đổ vào lòng hồ, tạo ấn tượng và đầy cảm hứng cho du khách. Thiết kế ban đầu được cho là không an toàn vì đã có 4 người mất mạng ở hồ này vào ngày 16 tháng 6 năm 2004. Sau

tại nạn thương tâm này, thành phố Fort Worth lập tức đóng cửa công viên Water Garden và sửa lại thiết kế của hồ để làm cho nó được an toàn hơn. Tiếng ồn ở hồ được kiến trúc sư Johnson tạo ra một cách có chủ ý. Ông cố ý thiết kế hồ này như một tấm gương phản chiếu sự bình yên và tĩnh lặng của hồ Thiên Định. Sự yên tĩnh của hồ Thiên Định và âm thanh của những làn nước chảy xiết trong hồ Năng Động đều có sức lôi cuốn như nhau. Âm thanh của những làn nước chảy xiết cuốn trôi đi những xô bồ của cuộc sống thành thị ở bên ngoài những bức tường của công viên và tạo cho

du khách những giây phút thư giãn, nghỉ ngơi thoải mái.

Kiến trúc Núi (Mountain) là một cấu trúc bê tông nhiều tầng cao 20 feet so với mặt đất, góp phần tạo nên tính thẩm mỹ độc đáo cho công viên. Kiến trúc này bao gồm nhiều bậc thang chồng chất lên nhau, mỗi bậc thang cao 20 inches tạo cảm giác như đang thực sự ở trên một ngọn núi. Có hơn 500 loại cây và thực vật được trồng ở kiến trúc Núi và trong công viên góp phần tạo nên bầu không khí thơ mộng và mát mẻ cho khách thăm thú. Vào ban đêm, ánh sáng đặc biệt ở đây tạo nên quang cảnh mê hoặc khắp công viên.

Quần thể kiến trúc công viên Water Gardens là một nơi khuyến khích mọi người đến để thiền, tịnh dưỡng tâm hồn. Tuy nhiên, bạn nên cẩn thận và thực hiện các biện pháp phòng ngừa tương tự như khi bạn ra hồ, hoặc sông suối. Bạn không được phép bơi hoặc lội nước tại các hồ trong công viên Water Gardens. Đây là nơi tuyệt vời để suy ngẫm hoặc chỉ đơn giản để ngồi xuống và thư giãn đầu óc.

Nếu bạn thích nghe tiếng ồn trắng (white noise), tiếng sóng biển hoặc tiếng mưa để ngủ vào ban đêm, những âm thanh ở công viên Water Garden nghe na ná giống như

những âm thanh vừa kể ra ở trên, có tác dụng ru ngủ tương tự. Âm thanh của nước làm dịu thần kinh và giúp não bộ của bạn tập trung.

Cách công viên Water Gardens không xa là Quảng Trường Sundance (Sundance Square). Bạn có thể đi bộ đến Sundance Square để mua sắm, ăn tối và nghe nhạc sống. Sundance Square là một trong những địa điểm tôi yêu thích ở Texas, nơi có nhiều buổi biểu diễn âm nhạc và chiếu phim. Nếu có dịp đến thăm Fort Worth, bạn đừng nên bỏ lỡ công viên Water Gardens này nhé.

HM

Nếu bạn có thắc mắc?

Nếu bạn có bất kỳ thắc mắc nào về các vấn đề An Sinh Xã Hội (Social Security) như: **Trợ cấp hưu trí- Trợ cấp người già- Trợ cấp tàn tật.**

Xin vui lòng gửi câu hỏi cho cô Angie Hồ Quang.

Cô Angie Hồ Quang đến Hoa Kỳ năm 1984, là Giám đốc cơ quan tìm việc làm cho người Việt. Bà từng làm việc cho Sở An Sinh Xã Hội từ năm 1991 đến 2020.

Câu hỏi xin ghi:

Mục "An Sinh Xã Hội"

Gửi về email: bientap@trenews.net

Nếu bạn cần trợ giúp hoặc có bất kỳ câu hỏi nào về tiêu chuẩn, quyền lợi **thực phẩm, chăm sóc sức khỏe**, bao gồm các chương trình **Phụ nữ, Trẻ sơ sinh và Trẻ em (WIC), Trợ cấp Y tế cho Trẻ em (Children's Medicaid), Hỗ trợ Dinh dưỡng Bổ sung (Supplemental Nutrition Assistance Program- SNAP).**

Xin vui lòng gửi câu hỏi cho cô Cindy Thu Hoàng, phụ trách **Phúc Lợi Xã Hội [Texas Health and Human Services Commission (HHSC)]**, đây là cơ quan quản trị các chương trình trợ giúp các gia đình về các quyền lợi trên. Cô Cindy Thu Hoàng hiện đang là nhân viên của bộ Y tế Tiểu Bang. Câu hỏi xin ghi:

Mục "Phúc Lợi Xã Hội"

Gửi về email: bientap@trenews.net

Nếu bạn có bất kỳ **câu hỏi gì về Thuế** hoặc **gặp rắc rối với sở Thuế**, cần được giải thích và cố vấn miễn phí, xin đặt câu hỏi với cô Đài Thi.

Cô Nguyễn Đài Thi là cựu Thanh Tra của Sở Thuế Hoa Kỳ (IRS) và cũng là cựu Thanh Tra của Bộ Ngân Khố (U.S. Treasury Inspector General). Có bằng IRS Enrolled Agent do Sở Thuế cấp. Hơn 30 năm kinh nghiệm làm việc cho Sở Thuế và Bộ Ngân Khố, cô cũng đã từng audit-Sở Thuế. Với kinh nghiệm đặc biệt này, chẳng những cô Đài Thi rất rành về luật thuế, mà còn hiểu tường tận về cơ cấu và nội bộ của cơ quan IRS. Xin gửi câu hỏi cho cô Nguyễn Đài Thi.

Xin ghi mục "Thuế vụ"

Gửi về email: bientap@trenews.net

Cẩm tú cầu

Là giống cây bụi được nhiều người yêu thích với những chùm hoa lớn, rực rỡ, nở rộ từ cuối mùa xuân đến mùa thu. Mặc dù là giống cây dễ chăm sóc nhưng vẫn có một số sai lầm phổ biến mà người làm vườn mắc, phải khiến cây chậm phát triển và không trổ bông.

■ **Trồng cây trên đất thoát nước kém.** Cây cẩm tú cầu ưa đất ẩm nhưng cần thoát nước tốt và giàu dinh dưỡng. Cây không phát triển được trên đất sét (heavy clay soil) hay đất cát (sand like- soil). Tuy nhiên, có thể cải tạo đất sét bằng cách bỏ thêm thạch cao (gypsum) và compost; cải tạo đất cát bằng rêu than bùn (peat moss) để tạo môi trường tốt hơn cho cây. NGUỒN: PIKENURSERY.COM

■ **Trồng cây ở nơi có quá nhiều ánh nắng.** Cẩm tú cầu ưa ánh nắng vào buổi sáng và bóng râm vào buổi chiều. Ở những vùng phía Nam, cây cần được trồng ở nơi có nhiều bóng râm hơn để không bị cháy lá và hoa.

NGUỒN: SOUTHERN LIVING.

■ **Cắt tỉa cây không đúng thời điểm.** Không nên cắt tỉa cây vào mùa thu. Cẩm tú cầu nảy nụ hoa cho mùa tiếp theo vào mùa thu; vì thế, nếu cắt tỉa vào thời gian này, cây sẽ không trở bông vào năm tới. Thay vào đó, nên cắt tỉa cây vào mùa xuân.

NGUỒN: HOMES & GARDENS.

■ **Tưới quá nhiều nước.** Cây cẩm tú cầu rất kén nước. Mặc dù ưa ẩm đều nhưng tưới quá nhiều nước có thể làm vàng lá, thối rễ gây chết cây.

NGUỒN: THE SPRUCE.

■ **Bón quá nhiều phân.** Đặc biệt là phân có hàm lượng đạm cao, có thể khiến cây chậm ra bông. Cách bón phân tốt nhất cho cẩm tú cầu là khi cây vừa nảy chồi vào mùa xuân và thêm một lần nữa vào giữa tháng 7, hoặc khi nụ của cây bắt đầu nở hoa.

NGUỒN: DAILY EXPRESS.

■ **Trồng cây quá dày.** Cẩm tú cầu trưởng thành là giống cây bụi khá lớn, có thể cao tới 10 feet và rộng 8 feet. Do đó, cây con khi mới mua về cần được trồng đúng khoảng cách để có đủ không gian phát triển. Khi trồng quá dày, các cây sẽ cạnh tranh nước và chất dinh dưỡng khiến cây còi cọc, trở bông kém.

NGUỒN: GARDEN GAB.

Tai nghe theo dõi sức khỏe

Tai nghe sắp tới sẽ thực hiện thêm nhiệm vụ mới: theo dõi tình trạng sức khỏe. Dụng cụ này có tên là OpenEarable do viện công nghệ Karlsruhe của Đức sáng chế. Một ứng dụng trên điện thoại sẽ truyền âm nhạc tới tai nghe, đồng thời tai nghe thu nhận dữ liệu, xử lý và hiển thị kết quả phân tích tình trạng sức khỏe. Hai công việc được tiến hành cùng lúc và không gây trở ngại nhau. Những nhiệm vụ của tai nghe này gồm theo dõi nhịp tim để xác định danh tính người sử dụng, đo nồng độ oxy trong máu, phát hiện ngưng thở khi ngủ, đo mức độ căng thẳng, mức tiêu hao năng lượng cơ thể, thời điểm rụng trứng, theo dõi nhịp thở và tiến trình tập luyện thể dục thể thao, chẩn đoán tình trạng tai và theo dõi hoạt động của não....Các chỉ số về sức khỏe mà tai nghe này cung cấp cũng chính xác như kết quả các xét nghiệm từ bệnh viện. OpenEarable hoạt động bằng pin điện và mỗi lần sạc hoạt động được 8 tiếng. OpenEarable sẽ được bán với giá 2,566 đô la. Hiện nay tai nghe này chỉ được sử dụng với điện thoại Android mà thôi.

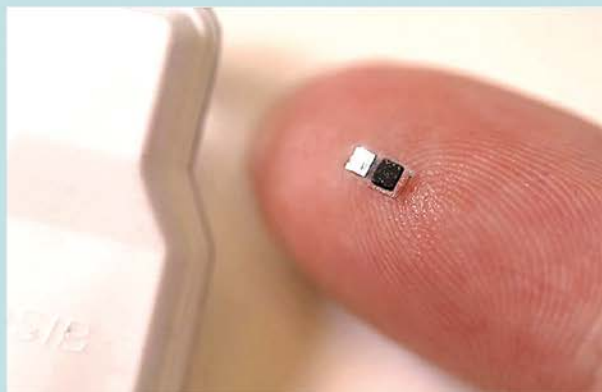

Máy trợ tim nhỏ nhất

Một số kỹ sư ở trường đại học Northwestern University (Illinois) đã sáng chế một loại máy trợ tim cực nhỏ đặc biệt để dùng cho các bệnh nhân còn nhỏ tuổi. Máy trợ tim này chỉ lớn bằng một hạt gạo và có thể đưa vào cơ thể trẻ sơ sinh bằng ống chích để sử dụng tạm thời hoặc lâu dài.

Có khoảng 1% trẻ sơ sinh bị bệnh tim bẩm sinh cần loại máy điều hòa nhịp tim, nhất là trong lúc giải phẫu điều trị. Chỉ trong khoảng 7 ngày sau giải phẫu tim sẽ hoạt động điều hòa lại, nhưng cũng không cần lấy máy trợ tim này ra. Kích thước rất nhỏ giúp tránh nhiễm trùng hoặc bị xuất huyết nội khi đưa máy vào cơ thể. Với chất liệu đặc biệt, máy sẽ tự tan nếu ở lại lâu dài trong cơ thể vì vậy không cần lấy ra. Máy được cung cấp điện nhờ một tế bào điện nhỏ hoạt động bằng năng lượng hóa học lấy từ các chất dịch của cơ thể. Nhờ vậy máy hoạt động tốt như một máy trợ tim lớn thông thường. Bệnh nhân sẽ mang một bộ cảm ứng trên ngực, khi phát hiện tim đập chậm, nó sẽ phát tia hồng ngoại và tia này sẽ kích hoạt làm máy hoạt động.

Đây là một nghiên cứu mới hoàn tất nên chưa biết giá bán và lúc nào sẽ được áp dụng.

Tên trộm thành Delhi

Một tên đầu trộm đuôi cướp khét tiếng tại Delhi bên Ấn Độ nổi tiếng vì chuyên dùng ám khí để thoát thân mỗi khi bị vây bắt. Tên này thường... ị trong quần, bốc mùi nồng nặc mỗi khi bị cảnh sát bao vây và tẩu thoát khi cảnh sát còn ngần ngại xông vào. Cuối cùng chỉ cần găng tay và khẩu trang cũng đủ tóm gọn em trộm thành Delhi này, có gì khó đâu. Vào bót thì tha hồ có thời gian mà... !

Thị trưởng thủ... thân

Thị trưởng Tom Ross tại một thành phố North Dakota đã phải từ chức vì nhấn tin lộn. Nữ luật sư thành phố báo cáo lên trên là Tom gởi cho cô những hình ảnh tục tĩu của chính ông ta. Thị trưởng Tom giải thích rằng giờ cơm trưa ông tự quay vài "thủ... thân" (lấy tay... dọc thân) của mình để gởi cho bồ, ai nhề gởi lộn cho luật sư. May mà nó không kiện chứ không còn phiên nữa. Bởi ta nói, thị trưởng hay thị vệ cũng chừng đó chuyện.

Trộm thời ebay

Một tiệm bán truyện tranh sưu tập đắt tiền tại California bị trộm đột nhập tiệm và cuồn đi nhiều cuốn mắc tiền nhất. Nửa ngày sau thì một nhân viên trong tiệm phát hiện các cuốn truyện tranh này được rao bán trên ebay, chủ tiệm mới dò tìm tên họ, địa chỉ các hoạt động mua bán này thì phát hiện gã này cũng bán các truyện và đồ chơi các tiệm khác bị trộm. Vậy là cảnh sát có chuyện để tóm gọn em trộm này. Thiệt, trộm đồ rồi rao bán trên facebook hay ebay coi bộ hổng khôn chút nào.

Đã 50 năm trôi qua kể từ Tháng Tư Đen năm ấy. Bao nhiêu nước chảy qua cầu nhưng lòng người vẫn còn lưu giữ âm sắc và bóng hình của cả một thời. Văn chương cũng từng in đậm dấu vết của đất và người trên quê hương Miền Nam yêu dấu. Hôm nay, một ngày của Tháng Tư 2025, xin được cùng nhà văn Võ Hồng và Thầy Tuệ Sỹ sống lại những tâm tình của ngày tháng cũ qua bài viết của UYÊN NGUYỄN in trên trang mạng Trần Triết. NGUYỄN & BẠN HỮU

Nửa thế kỷ. một vết hằn...

UYÊN NGUYỄN

50 năm đọc lại *‘Chiến tranh, tình yêu, hoài niệm và truyện ngắn Võ Hồng’* của thầy Tuệ Sỹ, nhân ngày Giỗ của nhà văn Võ Hồng (31 tháng 3 năm 2013)

Nhà văn Võ Hồng

Cuộc chiến nào rồi cũng đến hồi kết thúc, nhưng lòng người vẫn như cánh chim lạc bầy, ngơ ngác tìm về nơi trú ẩn giữa những cơn giông bão mơ hồ của hận thù và tha thứ. Nửa thế kỷ đã trôi qua kể từ ngày đất nước không còn vang lên tiếng súng, nhưng “vết hằn năm tháng” vẫn âm thầm đau nhức, chập chờn như sương khói quán quýt buổi hoàng hôn. Võ Hồng (1921 – 2013), người kể chuyện bằng những thanh âm nhỏ nhẹ từ sâu thẳm cõi lòng quê hương, có lẽ từng thấu hiểu hơn ai hết nỗi niềm ấy—nỗi niềm của một dân tộc bị chia cắt bởi chiến tranh, rồi lại bị chia cắt bởi hòa bình.

Qua văn chương Võ Hồng, ta bắt gặp những vết tích đời sống bình dị, thấm đẫm tự tình quê hương. Đó là tiếng chim tu hú gọi mùa hè về, là những bãi đất hoang im lặng mọc đầy “hoa bướm bướm tím”, là bờ ruộng, bến nước, là những bóng người quê lam lũ chờ mùa gặt hái trên cánh đồng hiền lành thơm mùi lúa mới. Những hình ảnh ấy tưởng chừng rất đời thường, nhưng lạ lùng thay, chính nó lại trở thành nỗi ám ảnh day dứt nhất của một thế hệ đã sống qua những ngày khốc liệt, tận cùng bị ai.

Chiến tranh đã ngưng tiếng súng từ lâu, nhưng tiếng lòng con người vẫn chưa thể nguôi ngoai. Những ý thức hệ tương tàn, những hoài nghi và oán hận vẫn còn đó, âm thầm hiện hữu trong thâm tâm, dai dẳng như những cơn đau không dứt. Chúng ta tưởng rằng thời gian đủ dài để chữa lành vết thương lịch sử, nhưng có lẽ, vết thương của tâm thức con người còn phức tạp hơn rất nhiều so với một vết thương trên da thịt. Đó là một vết thương vô hình, âm

thâm nhỏ máu, âm thầm đau nhức, không thể khâu vá bằng bất cứ chỉ khâu nào ngoài sự bao dung và đồng cảm. Trong nỗi khắc khoải ấy, còn vang lên lời thơ thầy Tuệ Sỹ nhắc nhớ một khúc đoạn trường Việt Nam:

*“Một bước đường thôi nhưng núi cao
Trời ơi mây trắng động phương nào
Đò ngang neo bến đầy sương sớm
Cạn hết ân tình, nước lạnh sao?
Một bước đường xa, xa biển khơi
Mấy trùng sương mỏng nhuộm tơ trời
Thuyền chưa ra bến bình minh đỏ
Nhưng mấy nghìn năm tống biệt rồi.”*

(trích Tống Biệt Hành, Nha Trang, 77)

Có lẽ, ẩn sau mỗi dòng thơ ấy là cả một hành trình dài đằng đẳng của dân tộc, hành trình mong bước qua những chia ly bất tận, những hờn giận chất chồng, để tìm về nơi cội nguồn

yêu thương. “Mấy nghìn năm” trong thơ Tuệ Sỹ, không chỉ là ẩn dụ cho những xa cách và phân ly, mà còn gợi nhắc về một nền văn hiến Việt Nam trải dài hàng thiên niên kỷ, hun đúc tâm hồn Việt kiên nhẫn giữ gìn và tha thiết thương yêu. Và trong ánh bình minh của ngày hòa bình, liệu rằng trái tim chúng ta đã thực sự quay về gặp nhau, hay còn đó “mấy nghìn năm tống biệt”?

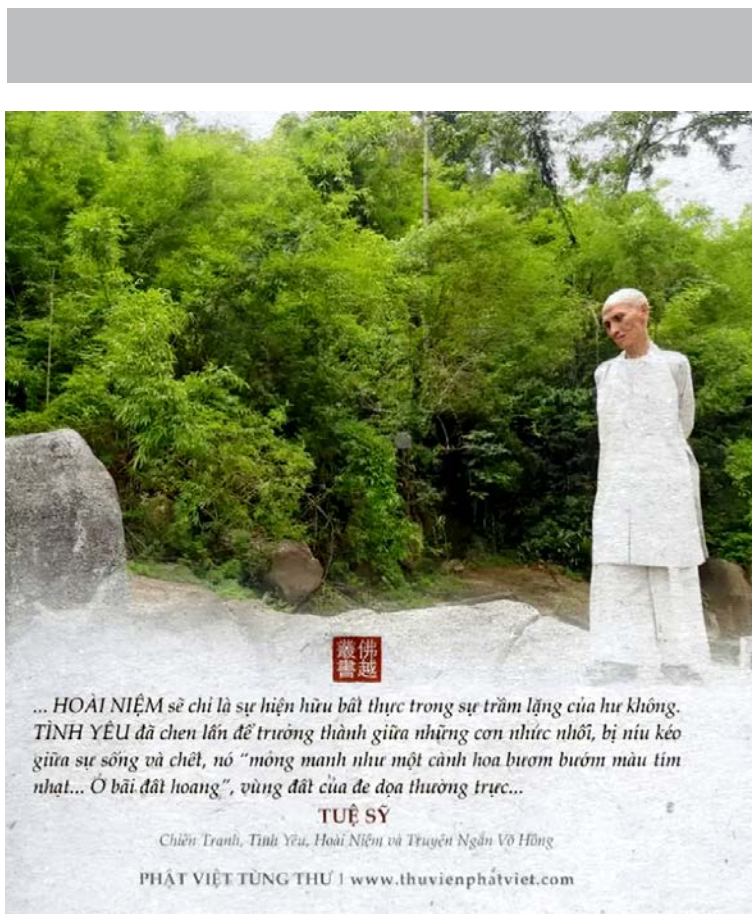
Thầy Tuệ Sỹ từng viết về nhà văn Võ Hồng với lời văn nhẹ nhàng, thanh thoát và sâu lắng. Cũng từ nơi này, ta tìm thấy một loại hình ngôn ngữ không bị gò bó, giàu chất thơ và thâm trầm suy nghiệm. Đọc để cảm thấu Võ Hồng, cùng lúc nhận ra chiến tranh và tình yêu đều phi lý như nhau; chúng mọc lên từ cùng một mảnh đất của nỗi đau, đều phát triển trong những hoàn cảnh bất toàn, bất trắc, và cuối cùng đều để lại một miền hoài niệm khôn nguôi trong lòng người.

50 năm sau, ta nhìn lại cuộc chiến ấy bằng cái nhìn “trầm mặc cây rừng”, sâu lắng hơn. Văn chương Võ Hồng và tâm tình của Thầy Tuệ Sỹ vẫn còn đó, như một lời nhắc nhở rằng chúng ta không thể xóa bỏ quá khứ bằng sự lãng quên, mà chỉ có thể hóa giải bằng sự thấu hiểu và yêu thương. Quê hương mãi mãi là quê hương, dù trải qua bao đổi thay về thể chế, về lòng người, về những cuộc chạy đua cơ khí và kỹ thuật; nhưng tận sâu thẳm trong tâm hồn Việt Nam, vẫn còn đó nỗi nhớ mênh mông, dịu dàng mà không một ý thức hệ nào có thể cưỡng ép, không một đổi thay nào có thể làm phai nhạt.

Và có lẽ, ở nơi cuối cùng ấy-trên mảnh đất của hoài niệm, ta sẽ tìm thấy sự hòa giải sâu thẳm nhất, không phải giữa các bên thắng thua, mà là giữa những con tim đồng bào, vốn vẫn chung nhịp đập từ thuở hồng hoang, dù có lạc nhau trong biến cố và biến động lịch sử bao nhiêu đi chăng nữa. Dù thời gian có cuốn trôi như “dấu chân sa mạc”, hay để lại những “giọt đắng”, thì trong trái tim người Việt, quê hương vẫn là một “con suối mùa xuân”, ngọt lành và bất tận.

*Viết nhân Ngày Giỗ của nhà văn Võ Hồng,
31 tháng 3.*

UN

Hoa ngày Quốc tế Phụ nữ 8-3 chắc không dành cho những người phụ nữ buôn gánh bán bưng!

Chợ trên muôn nẻo đường

Mỗi sáng, những ngả đường ở thành phố Đà Nẵng xuất hiện nhiều cái “Chợ lưu động”(dưới đây gọi tắt là Chợ). Chợ bán thịt, cá, rau, củ... Có khi Chợ chỉ gói gọn “quầy hàng” trên chiếc xe đẩy, xe máy, xe đạp... rảo quanh. Riêng Chợ trên đôi gánh thì họp nơi góc ngã ba, ngã tư chừng khoảng 2 đến 3 tiếng thì...tan.

LÊ KUNG DIỄM
(BÀI VÀ HÌNH)
ĐÀ NẴNG, VN

Ra đường mưu sinh

Ngôi bán nước mía ké dưới mái hiên có khi ra trước vỉa hè đường Lê Độ, bà V. gắn với nghề hơn 5 năm, không kể 3 năm dịch già. Hết Hạ chuyển sang Thu, nước mía ế dần đều. Bà bèn bán lại xe nước mía được 2.5 triệu đồng (mua mới 6 triệu đồng), đóng cái xe đẩy hết gần 2 triệu đồng. Cái Chợ xe đẩy bán nhiều loại rau xanh, có khi kèm ít tôm, cá tươi... Bà chọn “chuyển ngành” hợp lý

nên mùa nào Chợ rau của bà cũng có khách. Khách quen là những người hàng xóm mua ủng hộ cho đến khách lạ trên đường. Vì thế Chợ tan trong vòng một buổi sáng!

Bà Ng. từng bán báo giấy hơn 20 năm. Thời hoàng kim của báo giấy qua dần dần... Như nhiều người cùng nghề, bà và một số người không trụ nổi. Thay vì ngồi một chỗ, bà chọn... xuống đường. Bà Ng. đặt thợ sắt đóng một chiếc xe đẩy bằng sắt, chia làm

hai tầng. Tầng trên bày rau, củ, quả trong vài cái rá nhựa, móc quanh vài cái bao nylon đựng đậu phụ, ớt trái, hành tỏi... Và không quên đặt thêm ở giữa một cái dù che mưa nắng. Tầng dưới để thau, rá và cái ghế nhựa nhỏ. Khi nào mỗi chân thì lấy ra ngồi. Chiều hôm trước đi xe máy đến chợ đầu mối ở Hòa Cường gom hàng. Sáng sớm hôm sau ra đường, đẩy Chợ đi loanh quanh bán dạo... cho thấm đời mỗi mết. Xem ra thu nhập không

đến nỗi tệ. “Kệ hần anh ơi, bán không hết mình ăn thay vì ra chợ mua cũng vô đó. Chứ báo bán không hết thì ôm, để dành bán giấy vụn hồi mô mới lấy lại vốn!”, bà Ng. cười như mếu.

Trên vỉa hè đường Hoàng Hoa Thám, đường Phan Thanh, bùng binh Điện Biên Phủ - Lý Thái Tổ - Lê Duẩn, có mấy cái Chợ rau, củ hộp từ 6 giờ đến 7 giờ hoặc gần 8 giờ. Bà N.T.V. (sinh năm 1972), quê xã Bình Dương, huyện Thăng Bình, Quảng Nam kể: “Rau rác, thịt cá tôi mua ở các chợ quê. Hai giờ sáng là chất lên 2 cái giỏ nhựa móc trên yên xe máy. Chạy một hơi ra đến Cửa Đại, Hội An. Dừng lại mua thêm tôm, cá chở ra đây (Đà Nẵng-NV). 6 giờ dọn hàng ra. Bán hết hay không cũng tới 8 giờ là dọn. Rồi chạy tà tà về. Tối đầu cũng dừng lại bán chừng 1 tiếng. Thường là hàng rau hết sớm. Cũng nhờ có người quen dẫn trước nên hàng không ứ đọng”.

Chỉ với cái giỏ sắt đựng gần 20 con gà đã làm sẵn, vô bao nylon, cột sau yên xe máy, bà Ch. (sinh năm 1964), quê Nam Phước, Duy Xuyên, Quảng Nam, dừng Chợ gà trên vỉa hè đường Lê Thanh Nghị. Trên miếng xốp trắng, mấy dòng chữ màu xanh như ghi vôi, không được ngay hàng thẳng lối: “Gà quê, 1 con giá 130

Chợ vào các kiệt hẻm... nhờ giải cứu để về cho kịp xe!

nghìn đồng, gà cúng có phẩm chất, bảo đảm là gà thả vườn!”. Bà Ch. “tiếp thị” rất ngọt: “Gà tôi bán là gà đạt phẩm chất. Không phải bán gà công nghiệp chỉ chuyên ăn bột. Tôi bán quanh đây hơn 10 năm rồi. Chưa có khách nào chê hết nghe anh! Có người đặt hàng qua điện thoại

là tôi mang tới tận nhà. Có ông Long ở gần cầu Đò Xu, cứ khoảng 2, 3 tháng đặt mua một con gà trống thiến nhậu với bạn bè”. Bán cả gà online nữa mới gọi là chuyên nghiệp!

Chị V. (sinh năm 1973), quê Hoài Nhơn, Bình Định, ra Đà Nẵng thuê trọ gần Hồ Thạc Gián-

Vĩnh Trung, chuyên đẩy Chợ... bán đủ thứ từ hộp tầm bông, cây nhựa cạo lưỡi đến cái chổi lông gà... dọc các ngã đường khu vực quận Thanh Khê. “Thu nhập giảm hơn so với trước dịch covid anh à! Nhưng cũng qua ngày 3 bữa, chi tiêu tằn tiện để dành lo cho con gái đang học ở Đại học Duy Tân nè anh!”, chị vui vẻ bộc bạch.

Chợ quê trên đôi gánh

Bà L. (sinh năm 1962), bà T. (sinh năm 1968) cùng quê Bình Giang, Thăng Bình và nhiều người cùng huyện cứ mỗi người một đôi gánh ra Đà Nẵng bán hàng gần 7 năm nay. Hàng là rau, khoai, sắn, bắp, chuối, trứng gà... Người thì mua hàng quanh xã từ chiều hoặc tối hôm trước. Người thì sáng sớm, xe dừng tại chợ Nam Phước, huyện Duy Xuyên, cho chị em vào chợ, mặc sức gom hàng. Cứ 4 giờ sáng, hơn chục người hợp đồng chiếc Ford Transit cũ, đón chở ra Đà Nẵng. Đến đường Lê Duẩn là xe dừng thả xuống. Các bà, các chị quảy gánh hàng te te, hớn hỏ nói cười, tỏa nhau ai đi đường nấy. Hẹn tập trung đúng giờ chờ dừng để tải xế cần nhân như mấy bữa! Có người chọn ngồi vỉa hè ngã ba đường Lê Duẩn - Điện Biên Phủ... đóng chốt, có người chọn ngồi vỉa hè

ngã ba đường Lý Thái Tổ - Phan Thanh...đóng đô. Ai bán tại chỗ không hết hàng thì...linh động gánh vô trong các con hẻm, kiệt quanh đường Phan Thanh, Lý Thái Tổ cho kỳ hết mới thôi. *“Bán rẻ rẻ về cho kịp xe. Chiều còn việc nhà rồi bắp, đậu tùm lum. Buổi sáng kiếm trăm, trăm rưởi cũng quý. Tiền xe hơn trăm ngàn rồi!”*, bà Ch. chia sẻ.

Đúng 11 giờ 30 phút, chị em đến điểm hẹn - phải qua trung chuyển bằng xe buýt từ trung tâm thành phố lên chợ Hòa An, quận Cẩm Lệ, Đà Nẵng - xe sẽ đón chở về lại Thăng Bình. Tiếp tục... tan hàng cố gắng, chiều đi vét hàng, hên sớm mai chị em mình gặp lại!

Chợ đến gần với người mua

Bằng nhiều hình thức vận chuyển, người ta đưa lương thực, thực phẩm, hàng tiêu dùng đến gần với khách hàng hơn. Không chỉ riêng thành phố Đà Nẵng mà rất nhiều nơi, Chợ ngày càng xuất hiện nhiều, phục vụ nhu cầu của người tiêu dùng... đến cửa bếp! Xem ra hình thức Chợ này lấn lướt các xe đẩy bán hàng lưu động mini có cửa sổ, có quầy trưng bày hàng (như một ki-ốt), và trình bày bắt mắt, sang trọng hoặc quầy hàng cố định... Bởi vì Chợ bán chỗ này không được thì di chuyển đến chỗ khác, len lỏi vào tận góc ngách, đường ngang ngõ tắt thậm chí... hang cùng ngõ hẻm mà xe đẩy bán hàng lưu động mini...

chào thua! Có Chợ trên xe máy, xe mô tô hoặc xe tải nhỏ đến tận vùng sâu vùng xa, có thêm cơ hội bán hàng vừa tăng thu nhập. Người mua chẳng phải tốn công đi chợ xa. Và hơn hết là Chợ không phải tốn tiền thuê mướn mặt bằng, lệ phí này nọ... Lấn chiếm lòng đường, vỉa hè ngồi bày Chợ trong giờ hành chính, lâu lâu mấy ông nhân viên quy tắc đô thị huýt còi, mặt mày lăm la lăm lét có mà quơ vội mừng rỡ chạy tứ tán!

Những người đưa Chợ quê ra thành phố tôi đã gặp, hầu hết ở tuổi gần 60 hoặc cao hơn vài tuổi. Nhưng trông họ còn rất khỏe, và được cái rất ham làm, không hề muốn... rảnh tay rảnh chân chút nào! Thà vất vả một chút nhưng vui. Việc này hình như

không dành cho phụ nữ dưới 50 tuổi thì phải. Bởi ở lứa tuổi này có nhiều sự lựa chọn về công việc hơn...

Theo lời bà B. (sinh năm 1967), quê thị xã Điện Bàn, chuyên bán trái cây chở trên xe đạp: *“Vất vả một chút nhằm nhò chi! Được ít đồng lời dành dụm mua sắm vào những lúc giỗ quải, chạp mả. Phụ thêm với chồng con chợ búa hằng ngày, rửa là vui. Mấy đứa cháu cũng có tiền ăn bánh. Chó làm ruộng, nuôi heo, nuôi gà, trồng bắp, trồng đậu cũng cực chết cha! Làm nông vất vả, anh biết rồi. Đó là chưa kể dịch bệnh, nắng hạn hành hấn đến trôi chết”*.

Chỉ với chiếc xe máy, chiếc xe đạp, xe sắt đẩy, cả một cái Chợ đến gần hơn với khách hàng trên đường phố. Người mua khỏe, không phải gửi xe vào chợ. Chỉ cần tấp vô lễ, ngồi yên trên xe, tha hồ chọn chỉ thứ mình cần. Tất nhiên là giá có mắc hơn một vài nghìn đồng đến chục nghìn đồng một bó rau hoặc một ký thịt so với trong chợ (có thể ngang giá trong siêu thị). Song, người tiêu dùng chấp nhận được vì thấy tiện. Cả hai bên cùng có lợi! Tuy nhiên, phẩm chất của thực phẩm có bảo đảm vệ sinh an toàn hay không thì chịu. Người tiêu dùng chỉ biết nhờ vào...vận may!

Đủ các loại hình Chợ trên đường phố

Bài & ảnh LKD

Nơi mua vỏ xe tốt nhất

Vào năm 2023, Consumer Reports đã thu thập câu trả lời từ 16,899 thành viên, những người đã mua vỏ xe mới trong vòng 12 tháng. Nhìn chung, những người tham gia khảo sát đều hài lòng với kinh nghiệm mua và lắp đặt vỏ tại các chuỗi sửa chữa xe toàn quốc gia (national auto repair chains, như Firestone Complete Auto Care), cửa hàng bán lẻ độc lập (independent retailers, như Discount Tire), và các câu lạc bộ mua sắm (warehouse clubs, như Costco).

Tuy nhiên, có sự khác biệt đáng kể giữa các cửa hàng được xếp hạng cao nhất và thấp nhất. Chỉ có một nhà bán lẻ - Les Schwab Tire Centers, hoạt động tại 13 tiểu bang miền tây - nổi bật hàng đầu với mức độ hài lòng tổng thể. Các cửa hàng bán lẻ độc lập đứng thứ hai trong bảng xếp hạng, cho thấy rằng các doanh nghiệp địa phương thường có hiệu suất tốt hơn so với các thương hiệu quốc gia.

■ Có 16 nhà bán lẻ cung cấp dịch vụ trên mức trung bình, trong khi 9 nhà bán lẻ được đánh giá ở mức trung bình. Những nhà bán lẻ có thứ hạng thấp nhất bao gồm Mavis Discount Tire, Pep Boys và Walmart.

■ Các đại lý bán xe cũng đạt được kết quả khả quan, trở thành một lựa chọn tiện lợi và đáng hài lòng. Tuy nhiên, các thành viên cho biết rằng giá cả tại các đại lý là cao nhất trong khảo sát.

■ Dù bạn chọn đến đâu để được phục vụ, các chuyên gia khuyên bạn nên gọi trước hoặc đặt hàng trực tuyến (online) để tiết kiệm thời gian: Không có nhà bán lẻ nào đạt được điểm số cao nhất về lựa chọn thương hiệu (brand) và mẫu mã (model) hoặc có sẵn mẫu mong muốn trong kho.

Tire Retailer	Overall Satisfaction Score	Tire Retailer	Overall Satisfaction Score
Les Schwab Tire Centers	83	Amazon	64
Independent retailers	80	BJ's	63
Discount Tire/Tirerack.com	79	Sam's Club	62
America's Tire	79	Firestone Complete Auto Care	62
Discount Tire Centers	76	Tire Kingdom	60
Belle Tire Distributors	75	NTB Tire & Service Centers	57
Costco	74	Tire Plus	55
Sullivan Tire	74	Town Fair Tire Centers	53
Kal Tire	74	Mr. Tire	53
Car dealerships	72	Canadian Tire	52
Goodyear Auto Service	71	Mavis Discount Tire	47
Big O Tires	67	Pep Boys	43
Tire Discounters	67	Walmart	42

ngày bình thường

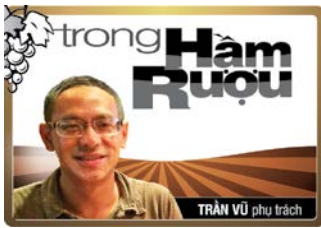

TRANH ĐÌNH CƯỜNG

Tôi ngồi chờ gió,
 Chiều, mây cụm.
 Những cánh phi cơ, như diều, chao chao
 Trên bầu trời một thời tôi yêu - thời đã khuất.
 Em vút hết tất bật của ba mươi năm,
 Gửi tôi nụ hôn ảo.
 Nụ hôn đáng lẽ chúng ta phải tặng nhau
 Ngày không rơi nước mắt,
 Vậy mà
 Đêm hôm qua,
 Có người về gõ cửa
 Và mở toang góc ngách mỗi giấc mơ.
 Tôi giật mình chợt nhớ:
 Còn nợ em một viên kẹo, một khúc hát, một nụ cười.
 30 tháng 4,
 Làm sao tôi trả hết được nợ,
 Vốn, lời của nhiều năm,
 Chết, chồng trong ký ức,
 Hả em?

Có một mùa,
 Những chuyến phi cơ bay đi, bay đi
 Không biết nơi hạ cánh,
 Ngày tán loạn,
 Nhiều phần đời vỡ,
 Tình yêu, thơ và hoa hồng bị liệt vào hàng xa xỉ,
 Sách cháy bốc từng trang.

Sáng nay,
 Mặt trời mọc,
 Ngày bình thường
 (tôi cố nghĩ: ngày bình thường. Tôi cố nghĩ)
 Những chuyến phi cơ sẽ bay
 Và đáp xuống đúng giờ trên phi đạo.
 Đã chẳng thể là tôi,
 Cũng chẳng thể là em,
 Vậy xin cho những người trẻ tuổi đang yêu
 Sẽ không cần phải gửi cho nhau những nụ hôn ảo
 Từ hai đầu khoảng cách
 Trong đêm nay.

Ngày 22 tháng 3 vừa đây Mai Ninh qua đời. Thân thiết với bao nhà văn, Mai Ninh toát ngời trong tình bạn bằng sự ân cần hết mực và trong văn chương bằng sự dịu êm như chính con người của chị. Mai Ninh bắt đầu nổi tiếng năm 2000 bằng một loạt truyện ngắn bị xem phóng đảng nhưng chứa mang một tâm hồn cực dịu dàng mãi cảm với lối văn cực êm đềm. Trên mặt cú pháp Mai Ninh trau chuốt tới đa hình thức, mỗi chữ là một viên ngọc, mỗi dấu chấm là một hạt trai và mỗi dấu ngã là dải lụa mỏng. Truyện ngắn Mai Ninh giống một tấm gương đặt trên chiếc bàn phần cổ xưa có chiếc lược bạc, còn vương những lọn tóc rối của một người đàn bà vừa vắng mặt, vừa chải tóc. Tất cả không gian của bàn phần im lặng duy chỉ tấm gương còn phản chiếu những hình ảnh thác loạn vừa xảy ra.

Mây Một Ngày là một trong những truyện ngắn đầu tay mang khí hậu ẩm ướt sương mù. Tôi với Nam Dao được Mai Ninh cho đọc trước, khi truyện đang còn trong dạng bản thảo và được chị cho phép góp ý. Với tâm ý tương thông, Mai Ninh tiếp nhận những yêu cầu nhấn mạnh thêm hình ảnh, thay đổi vài chi tiết, sửa chữa vài câu văn... nên Mây Một Ngày là kỷ niệm của ba chúng tôi.

Đăng lại vì nhớ vùng sân khuất của Mai Ninh ở Normandie, nơi ngôi biệt thự có gốc me và những chùm cerises đỏ rực phủ sương muối của biển không xa.

[TRẦN VŨ]

MAI NINH

Mây một ngày

KỶ 1

Mai Ninh

Ba hồi chuông ngân dài đánh thức tôi vào 5 giờ sáng. Mây vẫn ngủ say, nằm nghiêng người, đầu gối lên cánh tay tôi không biết tự lúc nào. Đỗ nhẹ đầu Mây đặt xuống nệm, tôi tìm chiếc áo rơi trên sàn mặc vào, rồi bước khỏi giường. Cánh cửa ra hiên vẫn mở suốt đêm, hôm qua trời vô cùng nóng bức và mãi về đêm, mưa xuống. Hương gió man mát thơm thơm mùi trầm quen thuộc thường thoảng qua căn phòng này vào sáng sớm. Cánh tay Mây đã gối đầu dầm nhưng nhức và một cảm giác hâm hấp ướt từ bụng kéo dính làn áo lụa mỏng manh. Ngoài hiên, bụi mưa còn đậu lại trên những thành gỗ ban công, tôi hít thở thứ hơi ẩm dịu dàng. Chỉ mới vài ngày về ở căn phòng vợ chồng người bạn cho mượn, tôi đã có thói quen dậy sớm vào lúc chuông chùa đổ lần thứ nhất. Không gian khi ấy tĩnh mịch, hương nhang lẫn mùi cây lá từ vườn dưới đưa lên mê hoặc tôi ngay tự buổi đầu. Trước mắt tôi, một ngôi chùa cũ xưa giữa một thành phố ồn ào hỗn độn từ đường sá, kiến trúc tới cách sống với con người là một điều lạ.

Chắc cũng chẳng ai thấy chuông ngại gì khi có chiếc ban công ngang nhiên vô lễ nhìn xuống các tượng Phật trầm tư trong sân chùa như vậy. Tôi dựa vào khung cửa, cây bàng cạnh hàng rào vươn tới tận tầng lầu tôi đứng với những chiếc lá to bản đã xanh mướt đi nhờ tắm đẫm sạch sẽ sau cơn mưa. Một cành xò ngang góc mái chùa ngói phủ kín rêu xanh, như thể lá đã che không cho nắng lọt xuống đây bao giờ. Tất cả lắng im, chưa tiếng rao hàng, chưa tiếng honda bình bịch trong khu xóm chung quanh, cơ hồ có thể nghe ra cả hơi thở Mây đều đều sau tấm màn the phơ phất, cùng với nước róc rách trong hòn non bộ giữa sân chùa. Mọi thứ ở đó đều cũ kỹ đều mọc rêu nâu, xanh ủng, từ hòn núi nhỏ tới những chùm cây, thỉnh thoảng mới hé ra vài ánh sứ sành xanh ngọc hay trắng ngà của màu áo tiên ông hay ngư nhân thả thuyền câu cá. Xa hơn, sau hòn non bộ, qua mấy thước gạch tàu đỏ đã mòn trũng là những cánh cửa gỗ đưa vào chính điện, chúng hãy còn khép kín. Vậy mà nơi 4 góc sân, những miếu thờ đã bốc khói nhang.

Mùi hoa sứ nhẹ nhàng dâng lên

cùng cảm giác mệt mỏi, tôi định trở vào với Mây, bỗng cánh cửa nhỏ phía trái gần gốc cây bàng kèn kẹt. Một ni cô vắt chiếc khăn trắng trên vai, tay xách cái chậu đi đến vòi nước cạnh hòn non bộ. Tôi nhìn sững vào màu áo vải nâu nổi bật cần cổ trắng, mắt tự nhiên hoa lên, tôi ngoảnh vào phòng, hơi thở nghẹn. Mây đã nằm ngửa lại, một cánh tay thả lỏng bên thành giường, ngực nàng thênh thang tóc khối tằm ra xanh đậm. Mây, Mây ơi, ra coi cô Ba, cô Ba đã ngủ dậy đang giặt đồ trong sân. Tôi gọi Mây rối rít, hình như có tiếng xe gắn máy của người đàn ông vừa ra khỏi nhà cô Ba bằng ngó

sau, khuất hẳn tầm nhìn từ chiếc ban công này. Cây gòn sừng sững trước ngõ nhà cô tới kỳ nở hoa, những đám bông trắng bay lũng bùng theo gió, lọt vào tận căn gác phòng tôi, bám trên bệ cửa. Nụ bông to, trắng tròn điểm hột gòn như ngực Mây với núm vú đang phơi bày bung mở. Mây không dậy ra xem, Mây ú ớ vùi mặt vào gối, tay quờ quạng tìm kiếm. Mây không ra nhìn cô Ba vò quần áo trong cái chậu nhôm đầy bọt xà phòng, mái tóc cô vừa gội ướt rượt đen nhánh. Mây vẫn thích ngó cô Ba những lúc ấy, Mây cười nháy mắt, hai lúm đồng tiền xoáy hẳn vào, vành môi trễ xuống. Sao chỉ một ngày mà cổ

xài nhiều quần lót thế hở mày? Ừ, phải, trên dây phơi, tôi và Mây cùng đếm ba bốn sáu bảy chiếc quần nhỏ đủ màu ren rua đong đưa. Cô Ba đứng dậy rũ rũ mớ áo quần vừa vắt. Ni cô rửa mặt xong lê tiếng guốc, cánh cửa nhỏ lại kèn kẹt khập. Cô Ba đã vào nhà và sắp sửa trang điểm. Chiều chiều, có khi cô trở ra sân, điều thuốc lá hững hờ trên ngón tay. Giữa ánh nắng cô khác hẳn, rực rỡ hơn với mái tóc búi cao bỏ rớt lại vài sợi trên cần cổ, vẫn trong bộ quần áo đen muôn thuở nhưng môi son và móng tay đỏ chót. Tối tối nhìn sang, cô đã đóng chặt cửa liếp, kéo cả màn che, nhưng ánh đèn vẫn

lọt ra ngoài vừa mang về thân mật quyến rũ lẫn bí ẩn. Tôi còn quá ngây thơ, chưa hiểu mấy chuyện gì sau cánh cửa, Mây chẳng lớn hơn nhưng tỏ vẻ rành rẽ, thâm thì vào tai khiến tôi đỏ mặt.

Tôi nhắm mắt lại rồi mở ra. Không còn sân nhà cô Ba, chỉ là vườn chùa ươm màu quá khứ u uẩn. Hoa gòn, cô Ba và thời gian mất bóng. Tôi thở ra, vào nằm cạnh Mây. Như thấy hơi người, Mây quay sang ôm chầm lấy tôi nhưng rồi bất động. Giương mắt Mây đắm thắm hiền hòa hơn đêm qua, hơn cả hôm tôi về gặp Mây lần đầu. Không hiểu Mây mơ gì mỉm cười vu vơ. Tôi cúi hôn rềm

mi Mây cong vút, hai hạt nước trào ra từ khóe mắt.

-oOo-

Khi chiếc taxi đưa chúng tôi vào đến thành phố, Mây đã có vẻ mệt. Thủ Đức Sài Gòn có vài cây số nhưng ngang Hàng Xanh, chẳng biết bao nhiêu ngả mà xe cô quay vòng, tưởng không bao giờ có được lối ra. Trước đó, trên đường về Mây ngồi không yên, chồm người ra trước, nhòm nhìn sang bên. Thỉnh thoảng xe chạy sát những chiếc *honda*, Mây ngó chăm chăm vào mặt người đàn ông đang lái, rồi lác đầu. Khi thì gần như sự thất vọng dịu dàng. Không phải ảnh, ảnh không đeo kính như ông này! Lúc Mây nổi cáu than phiền. Không giống hần chút nào, sao ít đàn ông coi được như hần vậy Vân? Tôi chỉ biết ậm ừ cho qua. Nhưng Mây xem vậy chẳng vừa, ngoảnh lại giương mắt bĩu môi. Sao Vân không thêm nói gì, từ ngày đi Tây đắm mêm ềo như cọng nui! Tôi bật cười trước câu véo von của Mây. Mà cũng lạ, sau bao nhiêu năm xa cách, tôi đã thay đổi những gì để đến nỗi một người như Mây tự nhiên đổi cách xưng hô, không còn mày tao như hồi trẻ đại.

Sau khi ăn xong bữa cơm của bà cụ dưới lầu mang lên, Mây có vẻ tỉnh người, ngồi đơng đưa chân trong chiếc ghế bành kê cạnh cửa. Từ

trưa, trời oi và đứng gió, ảm ảm mãi một cơn mưa chưa hạ được. Chiếc quạt trần đầy xuống hơi mát gượng gạo, thỉnh thoảng lay nhẹ hai tấm màn vải the thành lượn sóng. Mây đưa lưng bàn tay vuốt theo đùa nghịch. Mây cười. Tôi đem đến chiếc khăn ướt chùi mặt, Mây lẳng lẳng cầm rồi vụt ném cao, chiếc khăn bay qua ban công rồi đập xuống sân chùa. Tôi vội vàng khép cửa. Mây giẫy nảy nóng nóng, hai tay nắm ngay vạt áo giật mạnh, hai hàng nút bóp bật ra, Mây không có sú chiêng, lộ tung nửa người. Tôi quỳ xuống cài áo, Mây bỗng chụp lấy bàn tay tôi áp vào ngực mình xoa xoa. Tôi rút tay ra nhưng Mây càng giữ chặt rồi cầm lên mân mê tròn tròn từng ngón, từ ngón cái tới ngón đeo nhẫn. Không khí hầm hập chùng nặng hơn như hơi thở Mây, trong khi tôi nghe rõ từng tiếng đập trong ngực mình. Cuối cùng Mây chọn ngón tay trỏ của tôi, vuốt ve quanh đầu ngón rồi cúi xuống cho vào miệng, đôi môi chụm lại, vẫn đầy nét như năm xưa. Sao lại thế, sao thế được Mây ơi. Người tôi vừa run mà bầu ngực căng cứng, hai đầu gối quỳ trên sàn như muốn vỡ vụn. Tôi mất thăng bằng chúi người vào Mây, nàng không để ý, mắt vẫn mở nhưng chẳng biết thấy gì chẳng. Vài sợi tóc mai vương vấn hai bên thái dương

đập phập phồng, Mây mãi mê chậm rãi đẩy lưỡi vẽ quanh ngón tay tôi những đường tròn âu yếm. Từ bụng Mây bốc lên một thứ mùi nồng ngái không định được, mùi cỏ, mùi xà phòng rẻ tiền, mùi mây tre hay của đất bùn nắng gió ngoại ô.

Tôi vùng giật tay ra, đứng dậy kéo Mây theo. Tôi rồi, đi tắm. Mây thẳng thốt chùn lại. Tôi dỗ dành. Đi tắm rồi đi ngủ. Mây chợt nghe ra gục gặc đầu, dựa dím người và ôm sát cổ tôi, dịu dàng ẻo lả, nói như hát. Ngủ đi ngủ đi, ngủ sau cơn mưa ướt đầm đời, sau cơn mưa móc. Vào tối phòng tắm, tôi giúp Mây cởi áo, nàng để yên ngoan ngoãn. Vừa vặn vòi nước, Mây ra dấu chỉ về phía cửa xua tay, ý đuổi tôi. Mây tắm một mình được chứ? Nàng gật gật và đẩy mạnh tôi ra. Lòng chẳng yên, tôi bật chiếc truyền hình, đã tới giờ tin tức. Bên kia, thế giới của tôi đang bùng bùng sôi động, Gorbachev tuyên bố *perestroika*, nơi bức tường Bá Linh người ta tiếp tục reo hò đập ra từng hòn gạch. Bên này, vài hình ảnh chớp qua mau chóng quá, như những lần sét loé nhanh ngoài trời. Tôi bước ra ban công, hy vọng tìm ngọn gió để dịu đi những bứt rứt kỳ lạ trong người. Một đường chân trời hẹp, đỏ ối đằng xa, cắt ngang bầu mây đen chùng thật

thấp trên những khu xóm nhấp nhô quanh đây. Cạnh ngôi chùa, vài cái cửa gỗ bong sơn cao thấp mở ra một con ngõ không rộng hơn một thước. Mấy mái tôn rỉ sét gập ghềnh chồng chất, chúc xuống con hẻm cùng những mảng ngói chênh vênh hỗn độn. Hẻm quá chật nên vắng người qua lại. Ngọn đèn vàng lù mù lơ lửng đơng đưa trên sợi dây điện trần trụi, giăng ngang giữa hai cọc cây. Một người đàn bà mặc áo vải hoa ló ra từ một trong những cái cửa nhỏ, quẹt quẹt đôi dép nhựa vào hòn gạch ở thêm rồi đội chiếc nón lá lên đầu che mấy hột mưa. Dáng bà lệt đệt đi hàng hai, gầy thó giữa không gian vừa thấp vừa hẹp, không khác gì hình ảnh bà mẹ Mây tôi mới gặp hôm nào.

Căn nhà ấy thấp hơn cả mặt đường, tối tăm tưởng chừng có bước hần vào với cặp mắt cú cũng không thể nhìn ra vài thứ đồ vật lỏng chỏng bên trong. Người đàn bà đang nằm lặng im trên chiếc võng giăng giữa nhà nhóm dậy tiến ra cửa, khi thoáng thấy bóng tôi. Bà lấy tay che ánh sáng hắt từ ngoài đường đất, mắt hiêng hiêng nhìn, rồi bất ngờ sụp xuống òa khóc dưới chân tôi. Hốt hoảng tôi lùi ngay lại đưa tay đỡ lên. Mẹ Mây đó, người đàn bà cách đây hơn 20 năm còn điệu hạnh

duyên dáng bây giờ ra đến thế này. Dưới những sợi tóc xơ xác là đôi tròng mắt bạc. Hai bàn tay nhàn nhúm khô đét, chắp lại vái vái. Bất giác không gian trước mặt tôi khoanh gọn, hút lại thành một mảnh vuông thăm tối mang một đốm nâu ở giữa nhòa nhòa, là căn nhà và khuôn mặt lạc thần già nua ấy.

Mấy đứa trẻ đang đá banh bên vệ đường thấy tôi dáng dấp kẻ lạ, xúm lại chung quanh xì xào. Việt kiều, Việt kiều da trắng nhõn. Chà, cái túi xách coi bộ nặng dữ, chắc Việt kiều sắp cho bà già đô la. Trật lất mày, tiền Việt Nam mới nặng, đô la nhẹ hều. Tôi không thể nào thở nổi được nữa. Con giận dữ lẫn hổ thẹn nhói tim và mắt cay sè. Bỏ bà cụ lại đó, tôi bước vội lên mặt đường, vừa đi vừa chạy về chiếc taxi còn đợi cách đây một quãng. Tôi được chiếc xe, thấy anh tài xế còn ngồi trong đó, tôi mới dừng lại nhìn trở lui. Bà mẹ Mây cũng đã leo lên đứng giữa đường, ngó về tôi trân trân. Đám trẻ con tiếp tục hò hét trêu chọc. Máy chiếc xe gắn máy chạy ngang. Giữa đám bụi mù tôi chợt nhìn thấy Mây, nàng dang tay quay vòng, áo mở tung, quần phát phối. Mây đang lượn múa theo một điệu vũ, chân bước, miệng đếm, một hai ba. Tóc Mây dài, dài quá. Bao nhiêu năm tóc chảy

hầu đã chấm chân, theo vòng múa tung ra như những nhành bạch tuộc. Không rõ bằng tay hay bằng tóc, Mây chụp lấy một gã thanh niên trên xe gắn máy, hấn né người hất mạnh, nàng chạy theo, chối vối. Hàng xóm hai bên đổ ra, mấy người đàn bà xúm lại ôm Mây, kéo áo quần cho nàng. Bọn đàn ông hai bên chơ mắt rồi nhìn nhau tủm tỉm. Lũ trẻ vỗ tay reo hò. Còn mẹ Mây, vẫn đứng yên, ngó sững vào những bụi nắng lung linh, hay có thể vào một điều gì không có hình ảnh. Tôi chui tọt vào xe, hồi người tài xế. Chạy đi, chạy mau đi. Anh ta quay lại nhìn tôi, ngơ ngác.

Vài giọt mưa nặng đột nhiên dội xuống mái tôn, kéo theo trảng sấm ừng ừng chuyển ngang trên đầu cùng tiếng đồ vật rơi loảng choảng trong phòng tắm. Chết rồi, Mây. Tôi vội vàng chạy vào, đẩy cửa. Những chai lọ mỹ phẩm của tôi cùng thuốc gội đầu, cục xà phòng...bị Mây hất xuống sàn, tung toé trong vũng nước. Chiếc khăn tắm dây cuộn tròn, kẹp giữa hai đùi, Mây đứng dưới làn nước, đang vối vối cái vòi sen trên cao. Mây không thèm để ý đến tôi, buông vòi sen, hai tay miết cuộn khăn chầm chậm lên xuống giữa đùi, nhắm mắt cong người theo động tác. Tôi đứng lặng ở cửa nhìn nàng trân trối. Chẳng

ngờ thân hình Mây còn đẹp thế, những đường cong từ ngực xuống bụng uốn lượn cân đối. Bao nhiêu sức sống như muốn bứt ra khỏi làn da căng hồng. Thảo nào, Mây đau khổ. Hồi xưa, tôi chỉ biết một Mây dậy thì tươi mát, thích ghé học bài với tôi và nhất là tò mò về cô Ba, người đàn bà ba mươi ở sau căn gác nhà tôi với những người đàn ông của cô vào ra dưới bóng cây gòn. Bây giờ Mây đàn bà, tràn đầy bức xúc đến thất thần đảo loạn. Đột nhiên, Mây quăng cuộn khăn vào góc phòng rồi ngồi bệt xuống vũng nước, đập đầu vào tường, hai tay vò tóc, rít giọng cười.

Lúc tôi choàng chiếc áo ngủ của mình cho Mây rồi đưa nàng vào giường thì trời sập tối nhưng mưa vẫn chỉ lộp độp vài hạt cầm hơi. Sau khi khóc xong, Mây như một mồi, thụ động. Điện đã bị cúp như thường lệ. Tất cả chìm trong một thứ bóng tà thình lạng. Tôi nằm xuống cạnh Mây, ngó mông lung ra khung cửa để mở. Trời thiếu gió, tấm màn đứng yên thông suốt, nhưng hồn tôi không ngừng xao động ray rứt. Tôi quay sang Mây, nàng mở mắt ráo hoảnh, hai tay và chân duỗi dài trên nệm, gương mặt thật buồn và lạnh. Một nỗi xúc động dâng lên nghẹn ngực, tôi luồn những ngón tay vào mái tóc ngắn còn hơi ẩm,

thơm mùi dầu tôi đã gội cho Mây. Ngày xưa Mây để tóc dài giống cô Ba, tóc một dòng chảy mượt sau lưng. Tôi hay nghịch cuốn quanh tay, búi thành lọn. Mây ghét ai sờ tóc mình nhưng với tôi, Mây làm ngơ. Tôi thăm thì. Tội Mây quá Mây ơi. Nàng như nghe thấy, quay sang, hai tay choàng qua cổ tôi từ từ thả xuống rồi rầm bờ vai rồi luồn vào sau làn áo. Mây bây giờ đắm mùi quen thuộc, mùi của chính tôi, của kem thoa da và nước hoa táo xanh tôi yêu thích. Cả người Mây rướn cong, áp sát, bàn tay dồn từng làn sóng từ lưng tôi ra trước ngực. Sóng trào dâng vươn lên phủ trùm đôi ngực rồi dừng lại ở đỉnh điểm cao nhất bằng những xoay tròn vượt ve ngầy ngật. Tôi nhóm dậy đẩy nhẹ Mây nằm ngửa, chầm chậm hôn sâu lên đôi mi khép, vành tai, viền môi rồi lút vào cổ nàng, trườn người lên Mây. Như chạm phải luồng điện Mây rung người, hai tay giật tung quai áo của mình rồi cấu chặt hông tôi qua làn lụa mỏng. Tôi lần xuống sâu hơn, mềm môi trên làn da căng ẩm và đầu vú cứng tròn. Mây lấy tay tóc áo tôi, hai chân co lên ghì nít. Từ đấy, lúc Mây thẳng thốt, lúc rên rĩ, và tôi đã nấc lên với nàng tiếng kêu sau cùng òa vỡ với cơn mưa.

(còn tiếp 1 kỳ)

Mai Ninh, Normandie, Caen, tháng 5-1999
(với Trần Vũ và Nam Dao)

thù nước chưa xong đầu đã bạc

Phải chi nín kéo thời gian được
Tiếc gì năm tháng chóng trôi qua
Đâu phải đêm đêm nằm mơ ước
Mộng vớ non sông - cứu nước nhà

Mấy chục năm rồi - tìm se thất
- "Quy xuống các Người!
- Đứng dậy làm Người!"
Lời Tổ Quốc bao đêm vọng nhắc
Cơn đau nào cấu xé lòng tôi?

Sáng Vũ Đình Trường từ dạo ấy
Nguyện làm lính chiến giữ quê hương
Chín năm - Mai nở đầy vai áo
Tôi quá mười năm luống đoạn trường!

Chín năm vui khổ mà hạnh phúc
Áo trận mòn vai - vệt gót giày
Thuở ấy - tai nghe kèn xung trận
Giữa chiến trường bom nổ đạn bay

Quân Lực bao năm sống oai hùng
Vận nước hết! Nào ai biết được
Cuối tháng Tư đen cuốn cờ - buông súng
Tướng chết theo thành, quân lính thảm thương!

Người lính đời chiều - giờ ngồi thương sông núi
Chao ôi, sâu thẳm biết bao nhiêu?
Câu thơ cũng hóa thân trần trụi
Đất nước còn gì - giờ đã hoang liêu

Dưới Trăng mài kiếm Tráng Sĩ thế
Hồn thiêng đâu đó Đặng Dung ơi!
Sử tiếp từng trang bao thế hệ
Quang phục quê hương dựng lại đời!

LÊ NGUYỄN/PA.

nhật ký tháng tư

(Để nhớ những ngày của Tháng Tư Đen)

Một tháng Tư - theo quân về Phú Giáo (1)
Ôi - chợ chiều - phố nhỏ nắng rừng rừng
Cơm gạo sậy - chưa no lòng - ấm dạ
Nghe đầu đây - Pháo giặc nổ chào mừng

Không hổ danh lính Tiểu Đoàn - Một /Bảy (2)
Đào chiến hào - nghênh chống giặc đêm nay
Ta giống Pháo - hướng về phòng tuyến giặc
Pháo từng tràng - diệt Pháo giặc thị oai

Giữa tháng Tư - nghe miền Trung thất thủ
Lui binh về Xuân Lộc - giữ vành đai (1)
Thương dân quá - trong vòng vây đạn - lửa
Theo quân ta - chịu gian khổ từng ngày

Nghe báo cáo chốt tiền phương - dựng trận
Giặc chém về - bắn quấy rối ngày đêm
Có gì đâu - giữa lần tên - mũi đạn
Lính hy sinh - chẳng mong tiếng đáp đền

Rời Phú Giáo - qua Tân Hưng - trụ Pháo (1)
Lính xung phong giết giặc - giải vây đồn
Bãi chiến trường - rừng cao su đầm máu
Xác giặc nằm - tím thẫm bóng hoàng hôn

Cuối tháng Tư - nhớ Lai Khê - Bến Cát (1)
Chôn Pháo rừng già - rã ngũ thương đau
Anh hùng thay - Tướng Sư Đoàn 5 - tuần tiết (3)
Ta ngậm ngùi - thương tiếc một Vì Sao

Tháng Tư Đen - làng xóm thôn tan nát
Dưới gót giặc thù - xâu xé quê hương
Bạn bè ta - bốn phương trời - lưu lạc
Có còn không - những ký ức thật buồn???

NG

(1) Những địa danh của Tỉnh Bình Dương và Long Khánh.

(2) Tiểu Đoàn 1/ Trung Đoàn 7/SĐ5BB/QLVNCH.

(3) Tướng Tư Lệnh SĐ5BB: Lê Nguyên Vỹ, tự sát tại BTL/Lai Khê.

BẢO HUÂN

Sài Gòn còn mãi tuổi xuân

ĐẶNG MAI LAN
PHÁP QUỐC

Năm mươi năm trước, tôi hai mươi tuổi. Cho đến bây giờ tôi vẫn là cô gái đôi mươi.

Tôi chỉ nhận ra mình đã già khi nhìn thấy một tấm hình, đọc một câu nói của ai đó từ một bản tin được chia sẻ trên mạng xã hội. Ví dụ như chuyện một bà lão 70 đi lạc, hay cụ bà tuổi 60 vẫn tần tảo mỗi ngày bán buôn, nuôi đứa cháu nhỏ mồ côi cha mẹ... Tôi đã thảng thốt kêu thầm rằng mình đã lên hàng «cụ» rồi sao?

Trong vòng giao tiếp, cái chức cao nhất tôi thường được gọi là «bác». Đám con cháu ruột thịt của tôi gọi tôi bằng «bà». Cũng có những đứa trẻ khác gọi tôi là «bà trẻ» theo ý muốn của cha mẹ chúng, với lời giải thích như một cách trau dồi thêm tiếng Việt cho đám trẻ con.

Dù đã lớn tuổi nhưng tôi vẫn còn đi làm vì đam mê công việc. Còn bạn tâm trau chuốt mạnh quần tẩm áo mỗi khi bước ra đường và dường như luôn có sự tự tin, dù niềm tin này có thể chỉ là những ảo tưởng.

Trong một buổi trà dư tửu hậu, một người bạn đã nói với tôi: khi nghe bọn trẻ trò chuyện anh mới hay rằng mình đã là một ông cụ, nhưng sao lúc nào anh cũng cảm thấy như mình vẫn còn trẻ lắm. Tôi nghĩ, không chỉ hai chúng tôi có những suy tư này. Còn biết bao người, nói hoặc không nói ra những gì họ nghĩ.

Anh bạn tôi luôn thấy mình của ngày nào vai đeo ba lô đi qua những ruộng làng xơ xác. Thấy mình tay ghì súng, lăn lộn giữa rừng sâu, giữa bom đạn ngút trời. Anh

chỉ bày tỏ một hai câu ngắn ngủi, nhưng tôi biết trong anh còn vô số những hình ảnh khác. Chuyện đời lính gian truân trĩu nặng một nỗi buồn thất trận, là sự đau đớn không thể nguôi quên. Nhưng tôi tin anh vẫn còn thấy lại mình những ngày vui thời ấu thơ, thời thơ sinh đèn sách, hay hoa niên tươi đẹp với những hẹn hò. Dù ở đâu, tuổi trẻ vẫn có những ngày mộng mơ phố thị, những quán xá từng bừng, náo nhiệt niềm vui.

Tuổi tôi mười lăm-mười sáu, cô học trò ngày hai buổi đi về trong con ngõ. Ngõ vui vì luôn có những tiếng hát văng ra từ một chiếc máy thu băng của một căn nhà cửa mở.

Mười bảy-mười tám, đã biết điệu đàn với hai tà áo. Áo tơ tằm mềm như mây trắng đã cùng tôi, cùng bạn lượn lờ rong chơi qua những con đường. Đường xanh cây cao bóng tỏa, đường nhộn nhịp những cao ốc, phố lầu. Những cánh áo như bướm bay trên từng góc phố nắng trưa. Áo ủ rũ nép mình dưới một mái hiên Sài Gòn vì những cơn mưa bất chợt. Những màu áo xưa ngày ấy không chỉ là những màu sắc được ca tụng trong thi ca. Tôi còn có áo hoa, vắn vện những hình thù lạ lẫm. Những mẫu mã hoa hòe được vẽ theo thời trang của một phong trào lập dị, phản

chiến đến từ Hoa Kỳ, ào ạt như sóng trên dòng thác tuổi trẻ Việt-Nam.

- Tôi có chiếc áo nào màu đỏ không?

- Không!

- Có!

Đó là câu hỏi bật lên trong đầu tôi vào một sớm mai. Nó đến từ một giấc mơ nhưng không xa sự thật. Không chỉ là một tà áo đỏ mà còn có bóng dáng một người Mỹ mang tên Smith.

Một câu chuyện rất cũ, rất xưa đã bị chìm sâu trong tận cùng ký ức. Phải chăng, những gì đang được lặp lại trên mạng xã hội, những bài viết mớ xẻ về cuộc chiến tranh, sự sụp đổ của miền Nam Việt Nam mà tôi đọc gần đây đã khiến tôi mơ thấy ông?

Tôi biết hai người Mỹ có cùng tên Smith. Ông Smith, giáo sư dạy đàn thoai ở trường sinh ngữ Nguyễn Ngọc Linh, nơi tôi theo học từ năm lên đệ Tứ. Thỉnh thoảng tôi nhắc đến ông khi kể với ai đó về lớp học này. Nhưng người tôi mơ đêm qua là ông Smith, một viên chức dân sự. Mơ thấy ông thì phải có Trương Thiên Thu, cô bạn học chung lớp đệ Nhị, vì Smith là bố nuôi của Thiên Thu. Vì sao Thu lại có một ông bố nuôi người Mỹ tôi cũng không rõ. Ông anh họ của nó là một vị Bộ trưởng, một tên tuổi khoa bảng được đào tạo

từ Hoa Kỳ. Có thể con nhỏ đã từng được dự một buổi tiệc nào đó của ông anh và đã gặp Smith.

...

Đường Pasteur, khu yên tĩnh, nơi cư ngụ của đa số những người ngoại quốc đến Việt Nam làm việc.

Ánh sáng từ những chùm đèn qua bóng cây tỏa sáng. Thứ ánh sáng nhấp nháy như nụ cười đêm bằng bạc trên màu áo đỏ của tôi. Chúng tôi dựng xe dưới một tàn cây rậm lá sau khi nhờ người gác cửa chung cư vào gọi ông Smith.

Thiên Thu nghiêng đầu ngắm tôi:

- Áo mới hả? Đẹp đấy. Mày thích màu đỏ sao?

Tôi nghĩ đến những phong pháo đỏ treo trên những cửa nhà trong xóm tôi. Đúng giờ giao thừa, những dây pháo được đốt cháy bung ra những tia lửa sáng ngời, lẫn tẩn tít tách cùng tiếng nổ giòn giã vui tai. Mùi thuốc pháo thơm lừng, từng lớp giấy tan tác rơi vãi khắp cùng con ngõ.

Tôi cười:

- Ừ, Tết thì phải đỏ!

Khác với tôi, áo màu đậm, nhạt, thay đổi từng ngày. Thiên Thu quanh năm áo trắng. Không phải là những sợi tơ mềm bóng, mà bằng một thứ vải được gọi là téteton, đủ dày để che

giấu những đường cong con gái. Tôi đi giày gót cao kiểu này, kiểu nọ. Thiên Thu guốc mộc bốn mùa, tóc ngắn vừa đủ túm lại bằng một sợi thun. Tôi điệu hơn Thiên Thu, thì giờ để điệu dàng với quần áo của tôi nhiều hơn bạn. Và dĩ nhiên tôi học dở hơn bạn. Thiên Thu đang nuôi mộng lấy được một học bổng du học Hoa Kỳ. Tôi tin nó có đủ khả năng thực hiện điều này. Và tối nay nó đã rủ tôi đến chúc Tết ông Smith.

Tết của ông Smith qua lâu rồi. Ông ấy can dự gì đến Tết ta của mình mà chúc? Nghĩ như thế, nhưng tôi hiểu những lần Thiên Thu rủ tôi đi gặp ông Smith chỉ để học đàm thoại Anh ngữ. Và như bao lần, lớp học được mở ra dưới những bóng cây, trước sân cao ốc.

Bóng ông Smith hiện trên thêm cửa tòa nhà. Tôi và Thiên Thu tiến tới chào ông. Tôi lại được dịp đứng thẳng người khoe tà áo mới.

Chúng tôi nói với ông những câu xã giao quen thuộc, nhằm chán. Nhưng những nụ cười của hai đứa tôi lúc nào cũng rạng rỡ tươi vui.

- Ông khỏe không? Hôm nay là ngày thứ ba trong năm của chúng tôi. Theo phong tục, ông phải lì xì hai đứa...

Tôi cười ngặt nghẽo vì câu nói của Thiên Thu:

“you lì xì me”.

Chúng tôi không còn liên lạc kể từ cuối niên học ấy. Thiên Thu được du học Hoa Kỳ như mơ ước. Trước khi đi, nó mang cuốn lưu bút giấy lụa màu ngà. Những trang giấy mỏng ản bóng những bông hoa nhạt, lại còn thêm những khung hình để dán hình vào. Khung vuông, tròn, và cả hình tim. Tôi không nhớ mình đã dán hình mình vào đâu trong những khung hình đó?

Cuốn “lưu bút” ngày xanh ấy giờ nơi đâu? Và cả cái áo đỏ của tôi nữa. Nó được rao bán ở chợ trời hay như những chiếc áo dài không còn hợp thời, đã được cắt may thành áo ngắn mặc ở nhà sau ngày tang thương ấy? Bao nhiêu màu áo chồn vờn trong ký ức, sao lâu rồi chiếc áo đỏ và tuổi 17 trong sáng, ngây thơ mới chịu quay về?

Hai mươi tuổi, có những ngày không thể ra đường. Đêm đêm dù muốn dù không vẫn phải nghe tin tức của đài BBC Luân Đôn, đài VOA tiếng nói Hoa Kỳ phát ra từ chiếc radio Zenith của anh tôi. Tôi nhớ như in tiếng nói của người xuống ngôn viên mở đầu chương trình cũng như chấm dứt bản tin.

Hai mươi tuổi, đêm nằm nghe âm thanh hỏa tiễn vun vút xa gần. Sáng

thức dậy bàng hoàng khi biết tin đêm qua, ngôi nhà trong một khu xóm bên kia đường bị trúng đạn pháo kích cướp đi mạng sống của người gia chủ, là một người quen của gia đình tôi. Nhớ ánh mắt, bàn tay gầy yếu run rẩy của người góa phụ khi tôi theo mẹ đến nhà chị chia buồn.

Hai mươi tuổi, đứng bên hè phố, ứa nước mắt khi nhìn những chiếc xe tăng công kênh nghiêng nát lòng đường.

...

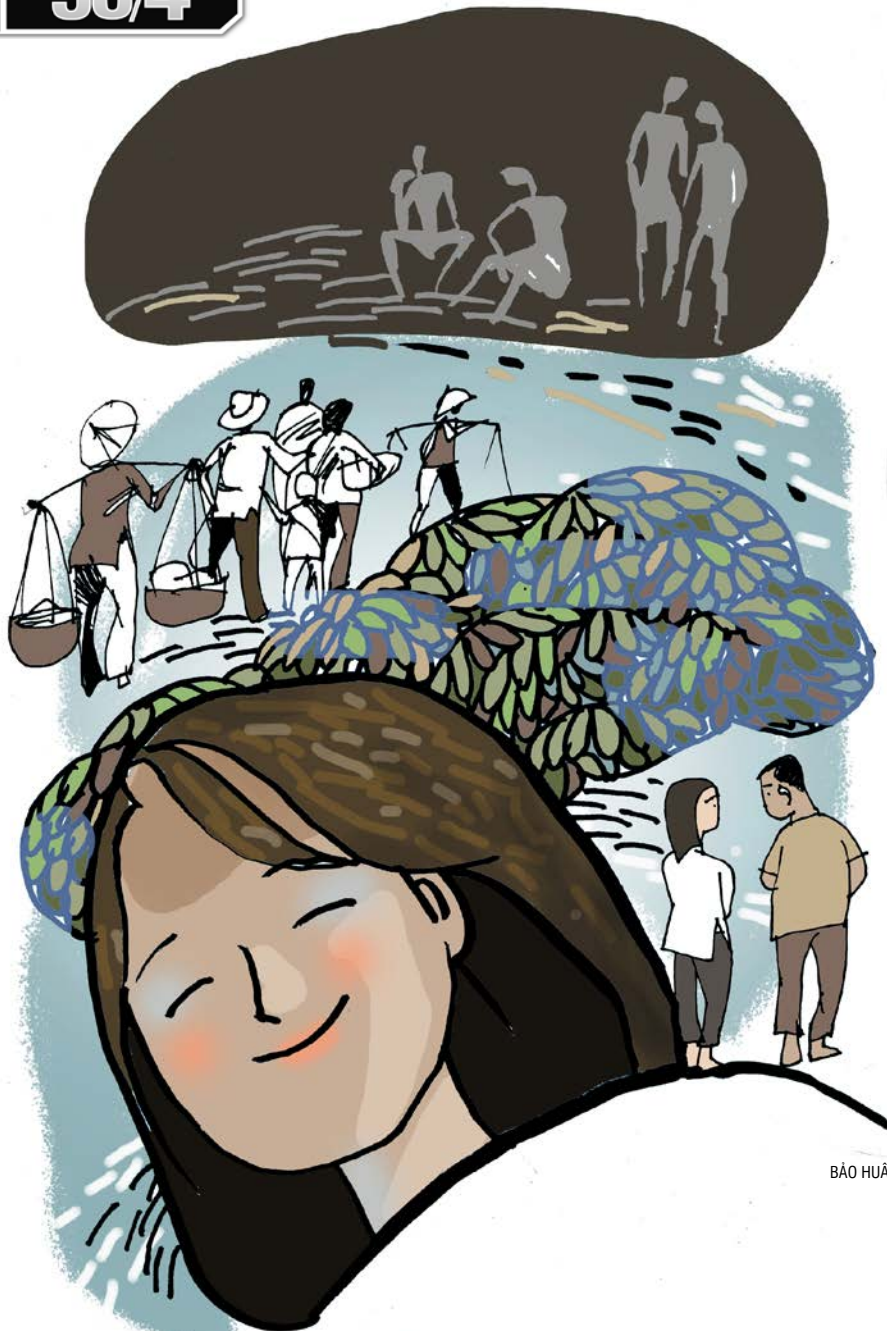
Năm mươi năm rồi! Tất cả đã xưa, khoảng đời ấy đã tít tắp biển dâu. Nhưng xưa mà nào đã xa, đã cũ.

Có lúc tôi tự hỏi, nếu trở về sống ở quê nhà, tôi có thao thiết nhớ về nơi chốn này, nơi tôi đã sống hơn nửa đời dài, gấp đôi khoảng thời gian sống trên quê hương cũ?

Những người chết trẻ còn mãi tuổi thanh xuân. Bởi vì thời gian đã ngừng lại trên bia mộ.

Ký ức vui-buồn cũng là một nắm mồ tâm tưởng. Những nắm mồ không ghi dấu thời gian. Thời gian trong mỗi hồn người và tôi vẫn thấy mình còn mãi tuổi xuân, một cô gái đôi mươi trên những con phố Sài Gòn ngày ấy.

ĐML
(THÁNG 4/2025)

Cây trứng cá trong trại “cải tạo”

KIM LOAN
EDMONTON, CANADA

Chuyến đi thăm chồng “cải tạo” đầu tiên, bà chị Cả cho tôi đi theo, dù tôi lúc ấy mới 9-10 tuổi.

Lý do chính, là vì trại ở Thành Ông Năm, chỉ cần một chuyến xe đồ từ nhà tôi ở Hạnh Thông Tây, đến chợ Hóc Môn rồi lấy một chuyến xe lam đến thẳng nơi trại “cải tạo”. Hơn nữa, lúc ấy má tôi mới mất, ba vẫn còn bị giam giữ “cải tạo”, chị mới sanh đứa con thứ hai được vài tháng, nên chỉ mang theo thằng con lớn 5 tuổi đi thăm bố, thêm ông anh Tư đi theo để phụ chị xách đồ đạc, còn tôi thì có nhiệm vụ đi... chơi chung thằng cháu 5 tuổi cho nó đỡ quấy má nó trên đường đi thăm nuôi.

Chiếc xe lam thả chúng tôi xuống ngay gần cổng Thành Ông Năm, nơi đây đã có nhiều người

đến trước, và lai rai đến sau đó, cũng là thân nhân của “tù cải tạo”. Dù không quen biết, nhưng cùng hoàn cảnh, nên mọi người mau chóng trở nên thân thiện, hỏi han nhau đủ điều. Chị tôi nhận ra người đồng hương Gò Vấp, chỉ cách nhau con đường song song, nhà tôi trên đường Phan Văn Trị, còn nhà cô ấy bên đường Quang Trung, ngay cư xá sĩ quan Phan Chu Trinh (cũ). Cô ấy tên Thảo, dắt theo hai đứa con trai, đứa lớn tên Tuấn, bằng tuổi tôi, đứa nhỏ là Tú, cỡ 3-4 tuổi, được bà ngoại ẵm. Hai gia đình bỗng gần nhau hơn, cho nhau địa chỉ để sau này dễ dàng liên lạc, thăm nhau khi cần thiết.

Đến giữa trưa, một quần giáo bước ra, cầm tờ danh sách, điểm danh đầy đủ thân nhân có mặt, chúng tôi được đi vào cổng trại, rẽ phải ngay khu nhà chờ. Người lớn nôn nao hồi hộp, còn lũ trẻ chúng tôi bắt đầu quan quẩn nơi khu vực chờ đợi, có cây trứng cá thật lớn, sum suê lá và những chùm trái nhỏ xiu đỏ mọng. Một số người lớn tuổi tìm chỗ ngồi nơi vài chiếc ghế dài được kê rải rác xung quanh.

Giây phút trùng phùng cũng đến, một đoàn tù nhân “cải tạo” rảo bước từ xa, các bà các cô nhón nháo ngóng tìm người thân, nhưng chẳng ai

nhận ra ai vì tất cả họ đều mặc áo quần xập xệ, màu xám tối đen, những mái tóc húi cua, những khuôn mặt hốc hác đen đúa. Có một số phụ nữ bật khóc, nhưng nhìn thấy hai quần giáo đứng kế bên liền lau vội những giọt nước mắt vừa trào ra khoé mi. Tôi cũng trong đám người ngơ ngác, xúc động, dù chẳng nhìn ra anh rể mình là người nào trong đám đông đang bước về khu nhà chờ. Ngày anh lấy chị, tôi mới lên 3 tuổi, anh rể chiều em vợ, thường bông bế tôi, chở tôi đi chơi trên chiếc xe Honda 67 của anh, anh để tôi ngồi phía trước nơi bình xăng và chở tôi đi đó đây trong xóm tối bao giờ tôi chán thì thôi.

Mọi người được lừa vào nhà chờ, các tù nhân “cải tạo” ngồi một bên chiếc bàn dài, thân nhân ngồi bên đối diện, trong phòng các quần giáo đứng cầm súng canh gác, nghe tất cả những câu chuyện của gia đình tù nhân.

Ngẫu nhiên, gia đình tôi và gia đình cô Thảo ngồi kế bên nhau, hoá ra anh rể tôi và chồng cô Thảo chung nhóm lao động trong trại. Tôi chỉ cười cười nhìn anh rể, anh nhào người với qua bàn, nắm tay từng người, hôn thằng con, rồi chúng tôi kéo ra ngoài sân, chỉ còn lại bà chị Cả tiếp tục ngồi với chồng. Bên nhà cô Thảo cũng vậy,

sau khi thằng Tú 3 tuổi đứng giữa bàn, ngâm thơ hát tặng bố bài hát “*Cháu lên ba, cháu vô mẫu giáo*”, bà ngoại và thằng Tuấn- Tú cũng đi ra ngoài sân, để hai vợ chồng cô Thảo tiếp tục câu chuyện thăm nhau.

Tôi đang đứng dưới tàn cây trứng cá, thằng cháu và mấy đứa nhóc chạy nhảy tung tăng rộn ràng cả khu đất, Tuấn đến bên tôi, chia ra cái bánh bao:

- Bạn ăn bánh bao nè, ngon lắm, bà ngoại tui làm đó.

Trong khi ông anh tôi và bà ngoại Tuấn đứng nói chuyện và coi chừng lũ trẻ chơi đùa, tôi và Tuấn ngồi xuống ăn bánh bao, kể nghe câu chuyện về trường lớp:

- Tui học trong trường Phan Chu Trinh, ngay trong khu quân đội.

- Còn tui, trường Đồng Tháp, cũng trong khu quân đội trại Đoàn Dư Khương.

- Ở khu tui, cũng có cây trứng cá, thích lắm, trưa nào tan trường, tui tui cũng hái một mớ, ăn vào ngọt lịm.

- Mà bây giờ chính quyền mới đổi tên khu Phan Chu Trinh và Đoàn Dư Khương qua tên mới, nghe lạ hoắc!

Ăn xong bánh bao, hai đứa theo đám nhóc hái trứng cá, vừa hái vừa reo cười thích thú, mỗi đứa được cả bọc nhỏ,

thì đến lúc hết giờ thăm nuôi. Đoàn người thân nhân lại lục tục kéo ra cổng. Trước khi lên xe lam, tôi ngoái lại, nhìn cây trứng cá, tự dưng thấy buồn, rơm rớm nước mắt. Tuấn cũng có vẻ buồn, nhưng cố tỏ ra “bản lĩnh”, nhìn tôi, chọc quê:

- Loan nhớ cây trứng cá hả? Lần sau tui mình sẽ hái nhiều hơn.

Tuấn đưa tôi bọc trứng cá của Tuấn, bảo đem về chia cho mấy đứa bạn trong xóm ăn cho vui. Tôi biết Tuấn làm vậy để tôi (và cả Tuấn) bớt buồn vì phải xa nơi chốn này (mới đến mà sao thân thương quá chừng!). Tôi vốn là cô bé nhạy cảm, nghĩ rằng, chúng tôi được trở về nhà, với cuộc sống thường nhật, còn cây trứng cá sẽ cô đơn hiu hắt vắng lặng với những người tù lạnh cảm, đất trời cần cỗi nắng bụi mịt mù.

Sau lần đó, chị tôi và cô Thảo thỉnh thoảng đến nhà nhau khi có thông tin nào đó về trại, về các tin đồn mong manh cho ngày trở về đoàn tụ, cho những chuyến thăm nuôi sắp đến. Có lần chị dẫn tôi đến căn nhà trong cư xá sĩ quan của nhà cô Thảo thật đẹp. Dù đang trong thời kỳ “Cả Nước Xuống Hồ”, đồ đạc trong nhà thưa thớt, nhưng vẫn còn nét sang trọng của căn nhà nhỏ, có lầu đúc hai tầng, sân thượng trồng

cây cảnh, lan can trước nhà có trồng giàn dây hoa lan leo, và trong sân nhà là cây táo Thái sum suê trái. Tuấn đưa tôi ra sân hái táo, những trái táo màu xanh, cỡ như trái chanh, cắn vào giòn rụm ngọt ngào. Án táo no nê, chúng tôi vào phòng học của Tuấn, căn phòng gọn gàng, sách vở bàn học ngay ngắn, nét phong lưu của gia đình còn in rõ trên từng góc gạch của căn nhà.

Rồi là cái Tết đầu tiên sau ngày Sài Gòn bị “giải phóng”, dù muốn dù không thì Xuân vẫn về, dấu lòng người đang buồn hay vui. Hôm chiều cúng ông Táo, chị tôi mừng rỡ nhận được giấy báo thăm nuôi vào đầu tháng sau. Chị đem một cái bánh Tết, chở tôi trên chiếc xe đạp đến nhà cô Thảo, trước là tặng quà Tết, sau là hỏi thăm bên nhà cô có giấy thăm nuôi cùng ngày hay không. Cô Thảo mừng rỡ đón chúng tôi, và cho biết sẽ cùng gặp nhau tại trại thăm nuôi tôi.

Suốt buổi ngồi nghe chị tôi và cô Thảo nói chuyện, tôi không thấy Tuấn như lần trước, chỉ có bà ngoại đang chơi với thằng Tú ngoài bếp, tôi hỏi:

- Cô ơi, Tuấn có nhà không cô?

Cô Thảo nhìn tôi, cười:

- Tuấn đi chơi với Dì Ba rồi con.

Nghe vậy thì tôi biết vậy, chắc đang mùa Tết nên đi chơi với Dì, là em của cô Thảo, dù tôi chưa bao giờ gặp mặt Dì Ba.

Tháng sau, tôi háo hức dậy từ sớm, chuyển đi thăm nuôi lần này sẽ vui hơn lần đầu tiên, vì tôi đã biết nó sẽ diễn ra như thế nào, và tôi lại được gặp Tuấn, lại ngồi ăn bánh bao, hái trứng cá, kể nhau nghe chuyện học hành. Nhưng tôi đã thất vọng, vì nhà cô Thảo chỉ có cô, bà ngoại và thằng Tú, chẳng thấy bóng dáng Tuấn. Khi đứng ngoài sân dưới cây trứng cá, tôi hỏi bà ngoại:

- Bà ơi, sao Tuấn bữa nay không đi thăm bố?

Bà cười, hiền hậu:

- Chút nữa cô Thảo nói cho con nghe, nhe!

Tôi nôn nao, linh tính có chuyện gì đó, chẳng biết là buồn hay vui. Tôi chẳng còn bạn để cùng hái trứng cá, để nói chuyện trường lớp, tôi ngồi dưới gốc cây trứng cá suy nghĩ vẫn vơ, cây trứng cá không biết nói nhưng đang là “người bạn” cho tôi nương tựa lúc này, cả nghĩa đen lẫn nghĩa bóng. Rồi tôi chợt lo lắng, hay là Tuấn bị bệnh? Mà phải là bệnh nặng lắm nên mới không đi thăm ba được.

Cuối giờ thăm nuôi, gia đình cô Thảo kéo đến nhóm gia đình tôi, vui vẻ:

- Bây giờ tụi mình đón xe lam ra chợ Hốc Môn, tôi mời cả nhà bữa hủ tíu.

Đến chợ, trong lúc chờ thức ăn, cô Thảo nói thì thầm cho đủ hai gia đình nghe, trong khi cô nhìn tôi:

- Con ơi, Tuấn nhà cô đi vượt biên với Dì Ba, đã đến trại tỵ nạn Songkla, Thailand, đã có thư về rồi.

Lúc ấy, trong xóm đã có vài gia đình đi vượt biên nên tôi cũng hiểu vấn đề, một cảm giác buồn bã xâm chiếm hồn tôi. Không hẳn vì tôi nhớ Tuấn, mà chính là chạnh lòng, là có chút ghen tỵ, vì Tuấn may mắn, đến một phương trời mới, tương lai mới, trong khi tôi vẫn ở lại mảnh đất đang bị chính quyền mới tàn phá tang thương, chuyện học hành và cuộc sống đầy rẫy những khó khăn, bất mãn.

Vài tháng sau, tôi lại được theo chị đến nhà cô Thảo. Cô hôn hờ kéo hai chị em vào nhà:

- Thằng Tuấn đã đến Mỹ, vào đây xem hình Tuấn nè.

Vào phòng khách, cô lấy ra một phong bì trắng dây cộp, thơm phức (sau này tôi gọi đó là mùi... Mỹ, khi gia đình tôi có hai ông anh vượt biên thành công, qua Mỹ, gửi thư về). Cô rút ra hai tờ thư và một sổ tám hình:

- Thư này Dì Ba gửi bà ngoại, còn tờ thư này Tuấn gửi cho cô, con đọc cho vui.

Tôi đón lấy tờ thư Tuấn viết:

“Má ơi, con vừa đến Mỹ là được đi học liền à! Buổi sáng có xe đến rước, buổi trưa ăn ở trường luôn, thức ăn ngon lắm. Trường có cả hồ bơi, tha hồ tắm, các bạn và thầy cô người Mỹ ai cũng dễ thương. Má cho con gửi lời thăm Loan, em của cô Thanh nha. Nói với Loan ở đây không có cây trứng cá!...”

Tôi xúc động, thấy được an ủi vì Tuấn còn nhớ tôi. Đêm hôm ấy, tôi thao thức với giấc mơ vượt biên. Những tấm hình Tuấn đứng bên xe yellow bus của trường học, đứng chung với bạn trong lớp nơi sân trường, chụp với Dì Ba trước cửa nhà rợp đầy bóng mát bình yên... là những hình ảnh cho tôi niềm khát khao được tìm đến, thoát cảnh tương lai mù mịt nơi quê nhà, khi mà phong trào vượt biên bắt đầu trở nên rầm rộ, mà ai đó đã từng nói “*cây cột điện nếu có chân cũng muốn đi*”.

Sau chuyến thăm nuôi ấy, tôi không được đi thăm anh nữa vì anh chuyển trại về Hàm Tân Thuận Hải, còn ba của Tuấn bị chuyển ra ngoài trại phía Bắc. Hai gia đình liên lạc thưa thớt dần, rồi cô Thảo chuyển

nhà về đâu, hoặc cũng có thể đã âm thầm đi tìm tự do, không ai biết.

-oOo-

Anh kể tôi “học tập cải tạo” hơn 6 năm mới được về. Thoát khỏi nhà tù nhỏ anh về nhà tù lớn với vợ con, tiếp tục cuộc sống khó khăn cả về tinh thần lẫn vật chất, vì anh vẫn bị phường quản lý, đi đâu làm gì cũng phải viết đơn trình báo. Cho đến năm 1991 thì gia đình anh chị tôi sang Mỹ định cư diện HO.

Còn tôi, dù muộn màng hơn Tuấn, tôi cũng ra khỏi cuối năm 1989, may mắn đến bến bờ tự do và định cư ở Canada năm 1994.

Tuấn đang ở đâu đó trên đất Mỹ, nếu đọc được bài này, hy vọng Tuấn sẽ nhớ ra kỷ niệm thăm nuôi ba “cải tạo” ở Thành Ông Năm, có cây trứng cá với cô bạn “bé nhỏ” dễ cười dễ khóc thuở nào.

Tháng Tư này tròn 50 năm biến cố tang thương của miền Nam Việt Nam, những người Việt hải ngoại, đời họ và thế hệ con cháu đã trưởng thành và thành công trên xứ người về mọi mặt học vấn cũng như công ăn việc làm. Họ đang hưởng đời sống ấm no tự do hạnh phúc đúng nghĩa không cần ai phải tuyên truyền nhồi sọ. Nhưng trong lòng họ vẫn còn bao nhiêu kỷ niệm thân thương nơi chốn quê nhà.

Tôi cũng thế, cũng có những kỷ niệm êm đềm thời bé thơ bên cha mẹ anh chị em, kỷ niệm hai chuyến đi thăm anh về ở Thành Ông Năm, tôi đứng chơi dưới gốc cây trứng cá chỉ trong chốc lát mà không thể nào quên, để khi ra về tôi bỗng thương cây trứng cá ở lại, có lẽ vì tôi thương anh về tôi cùng bao người từ “cải tạo” khác còn ở lại chốn tù tội đọa đầy lao khổ ấy.

Bao nhiêu năm trôi qua, mà mỗi khi nhớ lại, tôi vẫn còn thương.

KL

EDMONTON, THÁNG 4 ĐẾN 2025

Tuần báo Trẻ, một tạp chí đa dạng, phong phú, nội dung đặc sắc và hữu ích, đang phát hành rộng rãi nhất tại hải ngoại với sự cộng tác của những cây bút tài năng khắp thế giới.

Trẻ luôn có những chuyên mục hàng tuần được bạn đọc yêu thích về đủ thể loại từ phóng sự đến kiến thức, văn chương, thơ nhạc và cả những giải đáp về An sinh xã hội, Thuế Vụ, Phúc lợi xã hội...

Mục đích của Trẻ:

- Kết nối cộng đồng
- Giữ giữ tiếng Việt, văn hóa Việt Nam ở hải ngoại

Trẻ sẵn sàng đón nhận những sáng tác của quý bạn, xin vui lòng gửi về email:

bientap@trenews.net

(bài được đăng có trả nhuận bút. Nếu quý bạn không muốn nhận nhuận bút xin ghi "Miễn nhuận bút", hoặc bạn muốn chuyển tặng cho một cá nhân hay một cơ sở từ thiện nào đó, vui lòng ghi "Xin chuyển cho..... tên, địa chỉ")

Tác giả bài được chọn đăng sẽ nhận bản pdf gửi mỗi tuần sau khi báo phát hành.

Nếu bạn muốn nhận báo pdf (bản điện tử và sắp tới sẽ có thêm bản eMagazine) xin vui lòng gửi email cho chúng tôi:

baotrehaingoi@gmail.com

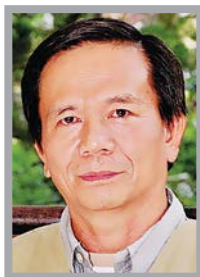
Chỉ cần ghi "Yêu cầu gửi báo" là bạn sẽ được vào danh sách nhận báo (bản điện tử) hàng tuần.

Xin vui lòng chuyển cho bạn bè, thân nhân email : **baotrehaingoi@gmail.com** để ghi danh vào chương trình nhận báo (bản pdf và eMagazine) miễn phí.

Lễ hội hoa đỗ quỳên

Đỗ Quỳên mưa...

TRẦN HOÀNG VY
KATY, TX

Lần đầu tiên, hần được biết đến cái tên “Đỗ Quỳên” đầu in hình từ đầu những năm 60 của thế kỷ trước. Đó là lúc gia đình hần được chuyển đến một tỉnh vùng Cao nguyên Trung phần, thuở còn đầu hieu và heo hút gió. Cái xứ sở cao nguyên “*bụi mù trời*”, “*buồn mà thương*” và cũng là “*buồn muôn thuở*” với trung tâm thị xã, mang cái tên thật

lạc quan vui vẻ là “Lạc Giao” của thành phố Ban Mê Thuột. Năm đó hần được chuyển trường vào học lớp Nhì (lớp 4 bây giờ) ở trường NCT. Và cô bạn gái ngồi cùng chung bàn với hần có cái tên rất dài vừa rất quý phái kiểu Huế, lại vừa lai chút gì của dân Nam Bộ, theo kiểu ghép cả họ mẹ là Công Tằng Tôn Nữ Vũ Thị Đỗ Quỳên. Cô bé có mái tóc búp bê đen dày, bóng mượt và cặp mắt nâu, to tròn, lúc nào cũng như ướt ướt nước mắt, nhưng lại nổi tiếng

học giỏi nhất khối lớp Nhì của trường...

Quen biết Đỗ Quỳên và cũng là lần đầu tiên, hần biết thêm một loài hoa có tên “đỗ quỳên”, ngoài những loài hoa quen thuộc như hoa mai, mỗi dịp Tết, hay hoa phượng khi hè về, hay hoa cúc, vạn thọ, mẹ hần thường mua vào ngày rằm 15 hay Mừng Một hàng tháng... Cũng không biết từ khi nào, hần bắt đầu quan tâm và để ý đến tên từng loài hoa, khi muốn... rình tặng “Vũ Đỗ Quỳên” khi Đỗ Quỳên

được trường tuyên dương tên vào mỗi cuối tháng!

2

Lên lớp Nhất (lớp 5 bây giờ), cô giáo hướng dẫn lớp, xếp học trò nam ngồi riêng một bên, và học trò nữ ngồi riêng một bên. Đỗ Quyên ngồi ở bàn đầu bên trái, còn hấn ngồi ở bàn... chót, phía bên phải. Nhưng tình bạn hai đứa vẫn không thay đổi, mà lại càng... so kè hơn trong lực học tập, thay phiên dẫn ngồi đầu bảng. Hình như Đỗ Quyên đã có chút phát triển, mộng mơ hơn và dè dặt, kín đáo hơn trong giao tiếp. Lớp bầu hấn làm trưởng lớp, còn Đỗ Quyên làm phó lớp học tập. Hai đứa lại có dịp gần nhau và trao đổi nhiều hơn về công việc của lớp. Hấn vẫn vô tư coi Đỗ Quyên như... thành bạn, cắt tóc bum-bê cho đến khi gần đến ngày sơ kết lục cá nguyệt, cô giáo nhờ hấn và Đỗ Quyên buổi trưa về nhà cô giáo vào sổ và cộng điểm.

Phòng làm việc của cô giáo, có chiếc bàn lớn, kê sát với cửa sổ nhìn ra phía sau khu vườn. Đỗ Quyên vừa ngồi xuống, đã vội đứng bật dậy, reo lên: “A! Đỗ Quyên! Đỗ Quyên đẹp quá kia!...”. Hấn cũng chồm lên, nhìn theo tay chỉ của Đỗ Quyên, hấn thấy một hàng chậu cây, cao lúp xúp khoảng ngang

ngực, rực hồng những bông hoa cánh hồng mỏng mảnh, thoang thoang mùi hương dịu nhẹ đưa vào. Chưa kịp nói điều gì, hấn đã thấy Đỗ Quyên mở cửa chạy ù ra, hai tay nâng niu từng chùm bông, thích thú và triu mến. Cô giáo cũng cười cười và bước ra, cất cho Đỗ Quyên một chùm bông và dịu dàng nói: “*Trò đem vào cắm vào chiếc bình trên bàn cho thơm. Hoa cùng tên với trò, thích nha?*”. Đỗ Quyên hai mắt to tròn,

chớp chớp nhìn cô giáo và tung tăng chạy vào phòng.

Theo hướng dẫn của cô giáo, Đỗ Quyên và hấn chăm chú nghe cô đọc và ghi chép cộng điểm từng môn học, chừng hơn một tiếng, bất chợt nghe tiếng lộp bộp trên mái tôn, một cơn mưa ào ạt chạy qua. Đỗ Quyên ngưng bút, đứng dậy và khép cửa sổ. Hấn bỗng thấy Đỗ Quyên như khựng lại, úp sát mặt vào song cửa, mặc cơn gió tạt ào vào. Nhìn ra cửa sổ, hấn kịp

thấy hàng chậu đỗ quyên lẫn lóc, những cánh hoa tả tơi dưới mưa, đỏ hồng khoảng sân. Có lẽ cô giáo cũng nhận ra điều đó. Đứng lên, khép nhẹ cửa sổ và kéo Đỗ Quyên vào bàn. Khuôn mặt Đỗ Quyên lấm tấm ướt nước mưa và có lẽ cả nước mắt của cô bé, mơ hồ hấn nghe như có tiếng Đỗ Quyên nức nhẹ...

Tuồng cơn mưa lốc bóng mây, thoáng qua, nhưng lại rả rích gần cả buổi trưa, khi xong việc, hai đứa chào cô ra về, trời vẫn còn lất phất mưa rơi. Nhà cô giáo chỉ có một tấm áo mưa, kiểu áo pon-cho nhà binh. Hai đứa trùm che chung. Đỗ Quyên khép nép, hai tay ôm chùm bông đỗ quyên cô giáo tặng, vào sát ngực áo. Cùng hấn chậm chạp, lò dò đi lên con dốc, bùn đỏ trơn trượt để về nhà. Đến nhà Đỗ Quyên, mưa vẫn còn bay nhẹ. Đỗ Quyên buông chùm vạt áo mưa lưng chừng qua hấn. Hai má đỏ hồng, dúi nhẹ chùm bông đỗ quyên và lí nhí: “*Cho bạn tề!*”, rồi chạy nhanh vào cổng nhà. Hấn đứng ngó theo, lần đầu ngần ngừ, nghe mùi hương bông đỗ quyên và cả mùi hương... con gái thoang nhẹ trong mưa!

Năm học cuối bậc tiểu học, chưa kịp chấm dứt và hương hoa đỗ quyên chưa kịp làm hấn... ngất ngây, thì có tin ba Đỗ Quyên nhận sự vụ lệnh chuyển đi đơn vị khác.

Công Tăng Tôn Nữ Vũ Thị Đỗ Quyên đã không còn chung tên với hắc trên bảng danh dự của lớp trong tháng cuối cùng của đệ nhị lục cá nguyệt. Đêm ấy, lần đầu tiên hắc nằm mộng...và khóc.

3

Lên trung học đệ nhứt cấp (cấp 2 bây giờ), cái tên Đỗ Quyên vẫn còn làm hắc...mất ngủ. Cả người và hoa, luôn chập chờn trong các cơn mộng mị “tuổi mới lớn” của hắc. Đầu năm lớp đệ lục (lớp 7), tình cờ một lần trong thư viện, hắc thấy quyển từ điển về các loại hoa. Tò mò, hắc lẹ mọ tìm vào tên loài hoa đỗ quyên và được biết loài hoa đỗ quyên có nguồn gốc xuất xứ từ một số Châu lục khác nhau, như Châu Á, Châu Âu và Bắc Mỹ. Hoa được phân bố rộng rãi và xuất hiện hầu hết ở Bắc bán cầu. Đặc biệt, hoa được đất nước Nepal chọn làm biểu tượng quốc hoa!

Đỗ quyên có tên tiếng Anh là Azalea, tên khoa học là Rhododendron, thuộc họ Ericaceae (Thạch Nam), dân gian thường gọi hoa với nhiều tên chữ khác nhau như: Sơn Thạch Lựu, Sơn Trà Hoa, Mãn Sơn Hồng, Bách Sơn Hoa... Hoa không chỉ có màu đỏ hồng mà còn có các màu trắng, tím, vàng với những ý

nghĩa khác nhau rất thú vị: hoa tượng trưng cho sự chung thủy, son sắt, hòa thuận của tình nghĩa vợ chồng. Hoa còn là biểu tượng của người con gái đẹp, dịu dàng và ôn hòa ...

Hoa đỗ quyên được phân loại ra hàng trăm loài, có thể tạm chia ra làm các nhóm: đỗ quyên cổ thụ, gồm những cây thân gỗ cao lớn, mọc thành rừng. Nhóm đỗ quyên cảnh, gồm những cây nhỏ cao chừng 1 mét đến 1 mét rưỡi và nhóm đỗ quyên hiện đại, là những cây đỗ quyên được lai tạo sau này, với những màu sắc rực rỡ và bắt mắt hơn, và tùy theo màu sắc, mà đỗ quyên được gọi bằng những cái tên như: hoa màu tím (tử quyên), màu hồng (hồng quyên), màu trắng (bạch quyên), màu vàng (hoàng quyên). Bất chợt hắc tự hỏi: “Vũ Thị Đỗ Quyên năm xưa của hắc là... Quyên nào? Có lẽ là Tử Quyên, bởi cái chất hoàng tộc, quý phái

của xứ Huế...” và hắc thâm mơ một ngày sẽ tìm và hội ngộ cùng với Đỗ Quyên, cùng trùm chung chiếc áo mưa như năm nào, để nghe thân thể... ấm sức của mùi hương đỗ quyên cùng với mùi hương thanh tân con gái.

4

Khi tuổi đã ngoài “*Tri thiên mệnh*” và cận kề “*Lục thập nhi nhĩ thuận*”, trong một dịp ra Bắc, hắc được người bạn đồng liêu mời về quê mãi tận huyện Tam Đường, tỉnh Lai Châu. Và hắc đã thực sự ngây ngất trước vẻ đẹp của rừng đỗ quyên cổ thụ trên đỉnh cao Putaleng, đỉnh núi cao thứ ba của đất Việt, cao 3,049m vào một buổi bình minh, chan hòa nắng ấm và sắc hoa đỗ quyên đỏ hồng, lung linh trên bầu trời của buổi sớm mai tháng Ba vùng Tây Bắc. Hương

hoa đỗ quyên, thơm dịu nhẹ quuyền rũ trong gió, cùng từng cánh hoa mỏng manh, nhẹ nhàng, lay phay, như những hạt mưa hồng xuống màu xanh mờ của thung sâu, làm hắc ngỡ như nàng Đỗ Quyên thuở nhỏ ngồi chung bàn trong lớp học...

Bước chân lãng du lại thêm lần dẫn dắt hắc đến một lễ hội “*Hoa đỗ quyên*” vào tháng Tư tại Ganghwa, thuộc Incheon, xứ sở của đất nước Kim Chi, Hàn Quốc. Cũng một trời hoa đỗ quyên hồng, đỏ, xen lẫn màu tím xanh, dịu nhẹ và cái lạnh của bầu trời còn vương sắc xuân, người đi ngắm hoa, chen vai, thích cánh, nam thanh, nữ tú và những đôi âu yếm nhau khi mái đầu đã điểm bạc. Hắc lại mộng lung nhố, để ánh mắt nhìn theo cái màu tím xa xôi, hư ảo.

Và có lẽ những cơn mưa đến muộn, lặng lẽ rơi. Làm hắc thêm bàng hoàng với màu đỗ quyên ở đất nước cờ hoa, nơi dung thân của bước chân phiêu bạt, đa đoan, vào một buổi trưa ở vườn Airlie, Wilmington bắc Carolina, cùng vô số các loại hoa như mộc lan, hoa trà, khoe sắc thắm. Hoa đỗ quyên tím, buồn quý phái ở đây, kỳ lạ thay lại như tươi tắn hơn, quuyền rũ và bịn rịn sau cơn mưa, nấn ná, níu hoài bước chân của hắc...

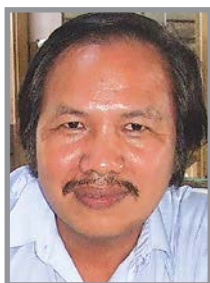
Bài và hình THV

Thống kê từ Cục An toàn thực phẩm (Bộ Y tế VN) cho biết, năm 2024 nước này ghi nhận 152 vụ ngộ độc thực phẩm với gần 5,300 người mắc phải, trong đó 25 người tử vong. Riêng số ca tử vong do ngộ độc rượu chiếm hơn 40%. Cả nước hiện có hơn 24,000 cơ sở sản xuất rượu các loại nhưng chỉ khoảng 12% có công bố tiêu chuẩn phẩm chất...

Rượu “dỏm” giết người

NGUYỄN SINH (bài và hình)
SÀI GÒN - VN

**Rượu “xịn” = cồn +
hương liệu**

Tại một tiệm bán rượu ở Thủ Đức, chúng tôi hỏi mua 5 lít rượu đế. Bà chủ giới thiệu từ rượu nếp Tiền Giang, rượu gạo Bến Tre đến rượu Gò Đen Long An... Bà nói: “*Chú mua về ngâm thuốc thì có Gò Đen, còn mua uống thì rượu nào cũng ngon*”. Đồng ý mua rượu Gò Đen, bà này cho biết thêm: “*Chú mua ở đây là rượu chính hiệu, chứ nhiều chỗ chỉ có thương*

hiệu thôi, còn cách nấu và phẩm chất là không đúng!”. Cũng theo bà này, trước kia người ta nấu rượu phải trải qua mấy công đoạn như nấu gạo thành cơm, phơi cơm nguội rồi ủ bằng men, 7 ngày sau mới cho vào lò chưng. Nhưng giờ có nhiều loại men và hương liệu nấu rượu nên rút ngắn nhiều công đoạn và thời gian. Nhiều nơi còn gian dối cho nước lã hòa với cồn lập tức thành... rượu!

Cuối tháng 3/2025, chúng tôi đến chợ Kim Biên (Quận 5, Sài Gòn), tìm vào các tiệm bán hóa chất hỏi mua men nấu rượu. Tại tiệm B,T, bà chủ đưa cho chúng tôi 2 gói dạng viên, một gói màu trắng và một gói màu nâu nhạt, giới thiệu là men ngon Việt Nam. Trên bao bì 2 gói men chỉ ghi “số lượng 100 viên” nhưng không ghi thành phần, không ngày sản xuất, hạn sử dụng và địa chỉ nơi sản xuất cũng không có. Giá

mỗi gói chỉ 25 nghìn VNĐ. Tương tự, tại chợ Bình Tây (quận 6) khi nghe hỏi mua men nấu rượu, ông chủ quầy đưa cho chúng tôi một số bịch men được vo tròn như viên bi, giá 45 nghìn VNĐ/bịch 50 viên, còn loại men bột đóng bao ni lông, in toàn chữ Trung Quốc gói 500g giá 120 nghìn VN.

Cũng tại những nơi này, vài người bán còn tiết lộ có không ít người đến tìm mua cồn methanol về pha làm rượu. Tại tiệm H, chúng tôi thử hỏi mua cồn về làm rượu bán cho quán nhậu bình dân. Chủ tiệm đáp: “Cồn 70 độ 22 nghìn VNĐ/lít, cồn 96 độ 40 nghìn VNĐ/lít. Xài cồn 96 độ ngon hơn!”. Người này còn bày: “Chú về cứ pha 2 lít cồn với 6 lít nước, canh khoảng 20 - 30 độ là uống được. Nhớ là phải có cây đo độ

Đủ loại men làm rượu Việt Nam, Trung Quốc...

cho chính xác, chứ pha không đúng uống nguy hiểm lắm. Còn muốn có loại rượu “xịn” và thơm hơn thì pha cồn này với chất tạo mùi nếp và chất tạo đục theo công thức: cồn + hương liệu + chất tạo đục = rượu. Bảo đảm mùi hương nếp, mùi gạo thơm, sòng sánh màu đục, chẳng khác gì rượu

xịn!”.

Ngạc ngoài... loạn thần

Ngày 30/3/2025, Khoa cấp cứu bệnh viện Chợ Rẫy (Sài Gòn) tiếp nhận 6 bệnh nhân tuổi từ 25 đến 51 ngộ độc rượu methanol trong tình trạng nguy kịch. Bệnh sử cho thấy 6 người

này đã cùng uống 6 chai rượu “trái cây” (mỗi chai 500ml) tại nhà một người trong nhóm ở Cần Giuộc (Long An). Sau khi uống xong khoảng 6 tiếng, những người này đều có biểu hiện rối loạn tiêu hóa, tiêu chảy, nôn ói... và được đưa về Sài Gòn cấp cứu. Tuy nhiên bệnh nhân nhỏ tuổi nhất đã tử vong. Trước đó, vào ngày 19/12/2024 tại một buổi tiệc tổ chức tại trung tâm hội nghị quận Long Biên (Hà Nội), có 20 người phải nhập viện Bệnh viện Bạch Mai do sử dụng 20 lít rượu trắng không rõ nguồn gốc. Hậu quả khiến 2 người tử vong. Kết quả xét nghiệm cho thấy trong mẫu rượu này nồng độ methanol vượt quá giới hạn cho phép và phát hiện thêm rượu có chứa acetonitrile vốn là loại hóa chất thường dùng trong công nghiệp để tách olefin, polymer, xơ kéo sợi và nhựa...

Ở khoa Bệnh nhiệt đới, bệnh viện Chợ Rẫy hầu như tuần nào cũng tiếp nhận vài ba “đệ tử lưu linh” nhập viện vì ngộ độc rượu. Một bác sĩ cho biết; “Methanol là thủ phạm chính dẫn đến tình trạng ngộ độc rượu. Methanol thường xuất hiện trong chế phẩm làm dung dịch tẩy rửa, làm lạnh hay sản xuất sơn. Nó được điều chế bằng cách chưng cất khí đốt từ cây gỗ hoặc than, các nguồn khí đốt khác, khí biogas,

Lò nấu rượu kiểu thủ công

Cồn + hương liệu = rượu

từ CO2 trong không khí hay khí đốt hóa thạch. Vì vậy methanol rất độc hại, dễ gây nguy hiểm nếu uống vào". Cồn tại bệnh viện 115 (Sài Gòn), mỗi tháng nơi đây cũng tiếp nhận 25-30 trường hợp ngộ độc rượu. Nhiều trường hợp dẫn đến hôn mê sâu, suy gan, thận, trụ tim mạch. Bác sĩ Hải (khoa hồi sức tích cực của bệnh viện này) nói: "Về nguyên tắc, rượu thông thường chỉ chứa ethanol còn rượu chứa các tạp chất như furfural, aldehyde, ester hoặc cồn công nghiệp (methanol, ethylene glycol, isopropanol...) là rượu độc. Có 2 loại ngộ độc rượu cần phân biệt: Ngộ độc ethanol và ngộ độc methanol. Ngộ độc ethanol phổ biến nhưng ít nguy hiểm, còn ngộ độc methanol dễ gây chết người. Lý do vì khi uống rượu có nồng độ methanol cao, hệ thần kinh nạn nhân bị mất kiểm soát, gan và não bộ bị ảnh hưởng nghiêm trọng. Nhiều trường hợp

ngộ độc rượu dù cứu được sinh mạng nhưng phải sống vật suốt quãng đời còn lại..."

Theo thống kê về rượu của Bộ Y tế VN những năm gần đây sản lượng rượu nước này tăng từ 310.3 triệu lít (năm 2015) lên 331.7 triệu lít (năm 2019). Năm 2024, sản lượng rượu là 375 triệu lít/năm. Mức tiêu thụ rượu tính theo lít cồn nguyên chất bình quân đầu người VN (trên 15 tuổi) mỗi năm là 8.3 lít (tương đương 1 người uống 170 lít bia/năm). Cồn theo thống kê của Hiệp hội làng nghề VN, hiện có hơn 50 làng nghề nấu rượu truyền thống (với khoảng 4,000 cơ sở), cùng hơn 20,000 cơ sở sản xuất rượu, bia lớn nhỏ khác. Tuy nhiên, báo cáo của Bộ Công thương VN cho thấy Bộ này chỉ quản lý khoảng 12% số cơ sở sản xuất rượu, bia cả nước với giấy chứng nhận đủ điều kiện sản xuất, kinh doanh...

Bài và hình NS

Nếu bạn có thắc mắc?

Nếu bạn có bất kỳ thắc mắc nào về các vấn đề An Sinh Xã Hội (Social Security) như: **Trợ cấp hưu trí- Trợ cấp người già- Trợ cấp tàn tật.**

Xin vui lòng gửi câu hỏi cho cô Angie Hồ Quang.

Cô Angie Hồ Quang đến Hoa Kỳ năm 1984, là Giám đốc cơ quan tìm việc làm cho người Việt. Bà từng làm việc cho Sở An Sinh Xã Hội từ năm 1991 đến 2020. Câu hỏi xin ghi:

Mục "An Sinh Xã Hội"

Gửi về email: bientap@trenews.net

Nếu bạn cần trợ giúp hoặc có bất kỳ câu hỏi nào về tiêu chuẩn, quyền lợi **thực phẩm, chăm sóc sức khỏe**, bao gồm các chương trình **Phụ nữ, Trẻ sơ sinh và Trẻ em (WIC), Trợ cấp Y tế cho Trẻ em (Children's Medicaid), Hỗ trợ Dinh dưỡng Bổ sung (Supplemental Nutrition Assistance Program- SNAP).**

Xin vui lòng gửi câu hỏi cho cô Cindy Thu Hoàng, phụ trách **Phúc Lợi Xã Hội (Texas Health and Human Services Commission (HHSC))**, đây là cơ quan quản trị các chương trình trợ giúp các gia đình về các quyền lợi trên. Cô Cindy Thu Hoàng hiện đang là nhân viên của bộ Y tế Tiểu Bang. Câu hỏi xin ghi:

Mục "Phúc Lợi Xã Hội"

Gửi về email: bientap@trenews.net

Nếu bạn có bất kỳ **câu hỏi gì về Thuế** hoặc **gặp rắc rối với sở Thuế**, cần được giải thích và cố vấn miễn phí, xin đặt câu hỏi với cô Đài Thi.

Cô Nguyễn Đài Thi là cựu Thanh Tra của Sở Thuế Hoa Kỳ (IRS) và cũng là cựu Thanh Tra của Bộ Ngân Khố (U.S. Treasury Inspector General). Cô bằng IRS Enrolled Agent do Sở Thuế cấp. Hơn 30 năm kinh nghiệm làm việc cho Sở Thuế và Bộ Ngân Khố, cô cũng đã từng audit-Sở Thuế. Với kinh nghiệm đặc biệt này, chẳng những cô Đài Thi rất rành về luật thuế, mà còn hiểu tường tận về cơ cấu và nội bộ của cơ quan IRS. Xin gửi câu hỏi cho cô Nguyễn Đài Thi.

Mục "Thuế vụ"

Gửi về email: bientap@trenews.net

Những ngày cuối tuần lễ đầu Tháng Tư vừa qua, thị trường chứng khoán Hoa Kỳ đã có những biến động đột ngột và bất thường, làm chao đảo các công ty lớn và số tiền tiết kiệm đang đầu tư của nhiều người. Xin tìm hiểu sơ lược về hoạt động tài chính này.

Chứng khoán

1

Chứng khoán là gì? Bắt đầu xuất hiện từ bao giờ?

Chứng khoán (stock) là các loại tài sản tài chính có thể giao dịch, bao gồm cổ phiếu (shares - phần sở hữu trong một công ty), trái phiếu (bonds - khoản vay của nhà đầu tư đối với tổ chức phát hành) và các công cụ tài chính khác. Người sở hữu chứng khoán có thể nhận được lợi nhuận thông qua cổ tức (dividends), tiền lãi (interest) hoặc chênh lệch giá khi mua bán.

Lịch sử của thị trường chứng khoán bắt đầu từ thế kỷ 17 tại Hà Lan, khi Công ty Đông Ấn Hà Lan phát hành cổ phiếu để huy động vốn cho các chuyến thám hiểm. Đây được coi là sự khởi đầu của việc mua bán cổ phiếu và hình thành thị trường chứng khoán. Sau đó, nhiều quốc gia khác cũng phát triển thị trường chứng khoán của riêng mình.

MỘT SỐ SÀN GIAO DỊCH CHỨNG KHOÁN LỚN TRÊN THẾ GIỚI BAO GỒM:

- **Sở Giao dịch Chứng khoán New York (NYSE):** Thành lập năm 1792 trên Wall Street, NYSE hiện là sàn giao dịch lớn nhất thế giới về vốn hóa thị trường và quản lý hơn 80% các giao dịch chứng khoán của Mỹ.
- **NASDAQ:** Ra đời năm 1971, NASDAQ là sàn giao dịch chứng khoán điện tử đầu tiên trên thế giới, chuyên về các công ty công nghệ và có ảnh hưởng lớn đến thị trường chứng khoán Mỹ.
- **Sở Giao dịch Chứng khoán London (LSE):** Là một trong những sàn giao dịch lâu đời và quan trọng tại châu Âu, nơi niêm yết của nhiều công ty đa quốc gia.
- **Sở Giao dịch Chứng khoán Tokyo (TSE):** Sàn giao dịch lớn nhất Nhật Bản và châu Á, đóng vai trò quan trọng trong khu vực.

GHI CHÚ: Vốn hóa thị trường (tiếng Anh: Market Capitalization, thường gọi tắt là Market Cap) là tổng giá trị thị trường của tất cả các cổ phiếu đang lưu hành của một công ty. Nó được tính bằng cách nhân giá thị trường hiện tại của một cổ phiếu với tổng số cổ phiếu đang lưu hành của công ty đó.

2

Sàn giao dịch chứng khoán là gì? Các sàn giao dịch lớn.

Sàn giao dịch chứng khoán (stock exchange) là nơi diễn ra các hoạt động mua bán, trao đổi các loại chứng khoán giữa các nhà đầu tư. Đây là môi trường giúp kết nối người mua và người bán, bảo đảm tính minh bạch và công bằng trong giao dịch.

KỲ SAU: **Các chỉ số thị trường chứng khoán**

vài chuyện vui vui...

ELITA ANH NGUYET (JACKSONVILLE - FL)
Ba và ông xã em câu được 2 con snook, làm gỏi ngon quá trời luôn anh Don:), em định tặng anh một con, tại nghe anh nói anh “mê” cá này, nhưng anh tặng em tôm khô nha. Tôm khô bên em không ngon như biển LA, cũng giống như anh đâu kiếm được snook đâu nè!

- Ha ha. Nghĩ tới là quý rồi. Anh có thể tặng em tôm khô mà không cần trao đổi con “snook” đâu! (ghi chú của Don: snook là loại cá sống ở vùng biển lợ, có nhiều ở Parismina Ranch, Costa Rica. hay vùng Fort Myers, Florida hoặc Gatun Spillway Canal Zone, Panama. Cá này thịt chắc, không tanh, có thể chế biến nhiều món ngon. Luật Florida chỉ cho mỗi người được bắt 1 con trong ngày).

DIEM MY NGUYEN (ST PAUL - MN) Lâu nay em đặt tôm khô anh, lúc nào cũng nhận được rất sớm. Nhưng mấy tuần trước, giao trễ đến 3 ngày lận. Có phải càng ngày càng đông khách rồi anh Don đâm ra “chảnh chợ” không vậy?

- Càng đông khách, càng phải chu đáo và quý mến khách hơn chứ! Có nghĩa là mình đang được khách “mến chuộng”, đánh mất sự tín nhiệm đó là tự đào thải mình.

Anh Don luôn tâm niệm điều này. Anh có xem lại lịch đặt hàng của em, vào đúng ngày tiểu bang anh bị đợt lạnh kỷ lục, hôm đó -10° C (không phải độ F nha). Trời mưa nên đường bị đóng băng (icy road) và toàn bộ các xe pick-up hàng ngưng hoạt động, nếu họ có nhận hàng cũng đành chịu thua vì các hãng bay cargo cũng cancel hết. Thành thật xin lỗi em và tất cả khách hàng đặt hàng trong đợt lạnh đột biến trong năm này.

DUNG NGUYEN (CUMMING - GA) Nhờ cháu mà bây giờ cả xóm, rồi mấy bạn trong hăng Delta ai cũng “ghiền” Tôm khô của chú Don! Chú Don biết cháu vui nhất là gì không, ai ăn ngon cũng khen cháu chứ chẳng ai nói đến chú Don hết á. Thím Hài (khó tính nhất trong mấy bà Thím) còn nói: “Muốn nấu cho ngon - món bún riêu - thì hỏi mua tôm khô con Dung nè, tao xài đủ loại tôm, chỉ có chỗ con Dung đặt là được nhất...”

Bây giờ bỗng dưng cháu có biệt danh là “Dung tôm khô”. Hu hu...

- Biệt hiệu đó cũng đẹp mà cháu, nhất là nó mang lại cho người khác niềm vui và hạnh phúc! Chúc mừng cháu :)

Tôm Khô USA! Tôm Khô sạch!!!

MADE IN LA, USA

Quý khách có thể đặt mua tại :
WWW.TOMKHOSACH.COM

Xin gọi anh Don để đặt mua, gởi về tận nhà hoặc tiệm trên toàn tiểu bang Hoa Kỳ:

318-235-4564

CÓ 3 LOẠI: NHỎ (S), VỪA (M) VÀ LỚN (L)

NGOÀI RA CÓ MỘT SỐ LƯỢNG RẤT ÍT LOẠI TÔM RẤT NHỎ (GIÁ RẺ HƠN) VÀ JUMPO

**SỨC KHỎE
LÀ VANG!**

TÔM KHÔ SẠCH

TÔM BIỂN LOUISIANA - USA

KHÔNG CHẤT BẢO QUẢN | KHÔNG THUỐC NHUỘM MÀU

**10 LBS
TẶNG 1**

MADE IN USA

**FREE
SHIPPING**

5 lbs trở lên

ORDER

XIN GỌI ANH : DON

235.4564

BẠN CÓ THỂ ĐẶT MUA TẠI TRANG WEBISTE

WWW.TOMKHOUS.COM

15/5

là hạn chót để khiếu nại mức định giá nhà và thuế nhà đất tại Texas. Texas là một trong những tiểu bang mà chủ nhà đã trả thuế nhà cao nhất và liên tục gia tăng khi giá nhà tăng cao.

File your protest by May 15th!

1.4

tỉ đô la là giá mà tập đoàn thời trang The Prada Group mua một trong những hãng thời trang hàng đầu của Ý là Versace, đã bán cho Michael Kors group vào năm 2018 và nay sang tay lại cho Prada.

3,250

đô la là giá một ounce vàng trong tuần qua, liên tục tăng cao và tăng khoảng \$600 từ đầu năm đến nay khi người đầu tư chuyển sang vàng để tránh sự biến động từ thị trường chứng khoán.

21

tuổi, Nick Dunlap, sinh viên tài chính tại đại học Alabama vừa trở thành một tay gôn tài tử giành được chiến thắng tại giải golf nhà nghề PGA với giải thưởng hơn 1.5 triệu đô la.

70

tỉ đô la là tổng giá trị đồ cũ được mua tại tiệm và qua mạng trong năm nay tại Mỹ, theo Capital One Shopping. Cuộc chiến thuế quan hiện nay sẽ gia tăng người mua nếu hàng hóa trở nên đắt đỏ.

300

ngàn cư dân tại Anchorage, Alaska được khuyến cáo phải chuẩn bị các vật dụng cần thiết nếu núi lửa Mount Spurr cao trên ba ngàn mét tái hoạt động và phun lửa.

600

tấn iPhone, khoảng 1.5 triệu chiếc iPhone đã được chở sang Mỹ từ Ấn Độ nhằm tránh khỏi bị mức thuế quan mới một khi có hiệu lực. Trung Quốc là nước lắp ráp hầu như toàn bộ iPhone và trong năm qua Apple đã chuyển một phần nhỏ sang Ấn Độ, chiếm khoảng 14% lượng sản xuất.

213

tỉ đô la là tổng giá trị nông sản thực phẩm Mỹ đã nhập cảng trong năm qua, đồng thời xuất cảng khoảng 170 tỉ đô la, theo USDA. Chỉ riêng chuối, Mỹ đã nhập cảng từ Mexico và các nước khoảng 2.55 tỉ đô la.

30

tuổi, "bé Xuân Nghi" vừa tái xuất hiện chuẩn bị cho một chương trình ca nhạc tại Việt Nam. Xuân Nghi nổi tiếng từ 5 tuổi và nổi tiếng với trẻ em và phụ huynh vào những năm 2000s và sang Mỹ năm 15 tuổi, tuy nhiên sự nghiệp ca hát đã không mấy thành công.

Xin Đừng Quên Tôi

“Tù Nhân Lương Tâm” (POC: Prisoner of Conscience), thuật ngữ được Peter Benenson đưa ra vào những năm 1960 để cập đến bất kỳ cá nhân nào bị giam cầm vì niềm tin chính trị, tôn giáo hoặc vì lương tâm, nguồn gốc dân tộc, giới tính, màu da, ngôn ngữ, nguồn gốc quốc gia hoặc xã hội...

Cộng sản Việt Nam đang có hàng trăm tù nhân như thế, họ có thể bị bỏ tù vì bất cứ lý do nào, thậm chí chưa kịp có tên trong định nghĩa của Peter Benenson, như dạy học sinh hát một bài nhạc thể hiện lòng yêu nước trong trường hợp thầy giáo Nguyễn Năng Tĩnh...

Siu Thai (aka Ama Thuong)

Sinh năm 1978

Bị bắt: không rõ

Án tù: 10 năm.

Rah Lan Blom

Sinh năm 1976

Bị bắt: không rõ

Án tù: 9 năm.

Rah Lan Mlih

Sinh năm 1966

Bị bắt: không rõ

Án tù: 9 năm.

Hạ cánh bất an?

Sau khi nghỉ hưu 4 năm, ông Trương Hòa Bình - nguyên Ủy viên Bộ Chính trị, nguyên Phó Bí thư Ban cán sự đảng Chính phủ, nguyên Phó Thủ tướng Thường trực Chính phủ CSVN vừa bị kỷ luật "Cách chức tất cả các chức vụ trong Đảng".

Dư luận ở rất nhiều trang mạng xã hội đặt câu hỏi: Vậy khi bị kỷ luật, tài sản cướp được (từ ngân sách) của "cựu" thủ tướng Bình có kịp thu hồi? Mọi chức vụ trong đảng của ông Bình bị xóa (hiểu là những chức vụ mà y còn tại chức), vậy những văn bản mà ông Bình đã ký liệu có còn hiệu lực?

Bình luận Trí Ngọc: Quan chức không phan phui thì thôi. Mà khui ra là ông nào cũng "nghiêm trọng" với cả bầy hầy

Bình luận Vũ Công Thắng: Nhìn chung khi chưa bị lộ các đồng chí của chúng ta đều tốt

Bình luận Định Công: Tài sản 5 đời ăn không hết, giờ ổng hy sinh đời bố củng cố đời con ở Mỹ để thôi!

Ban lãnh đạo chính phủ nhiệm kỳ khóa XIV (2016-2021) vô tù hoặc bị cách chức (chờ ngày vô tù) ráo trời (ẢNH: CHINHPHU.VN)

Chính phủ "Kiến tạo" nhiệm kỳ 2016 - 2021 đã rơi rụng trọn gói 100%.

Các thành viên Chính phủ nhiệm kỳ 2016-2021

THỦ TƯỚNG CHÍNH PHỦ

Thủ tướng Chính phủ **Nguyễn Xuân Phúc**
Ngày sinh: 20/07/1954
Quê quán: Quảng Nam
Ủy viên Bộ Chính trị

27 Thành viên của Chính phủ

6 Ủy viên Bộ Chính trị khóa XII
20 Ủy viên BCH Trung ương Đảng XII
1 Không phải Ủy viên BCH Trung ương Đảng XII

PHÓ THỦ TƯỚNG CHÍNH PHỦ

Ông Vương Đình Huệ
Ngày sinh: 15/03/1957
Quê quán: Nghệ An
Ủy viên Bộ Chính trị

Ông Phạm Bình Minh
Ngày sinh: 26/03/1959
Quê quán: Nam Định
Ủy viên Bộ Chính trị
Kiêm Bộ trưởng Bộ Ngoại giao

Ông Trương Hòa Bình
Ngày sinh: 13/04/1955
Quê quán: Long An
Ủy viên Bộ Chính trị

Ông Vũ Đức Đam
Ngày sinh: 03/02/1963
Quê quán: Hải Dương
Ủy viên BCH Trung ương Đảng

Ông Trịnh Đình Dũng
Ngày sinh: 25/08/1956
Quê quán: Hà Nội
Ủy viên BCH Trung ương Đảng

Cái chết của một nhà sư

Ngày 29-3-2025, vị cao tăng 56 tuổi thuộc dòng Nyingma của Phật giáo Tây Tạng - ông Tulku Hungkar Dorje qua đời bí ẩn khi đang bị chính quyền TP.HCM giam giữ. Chỉ vài tuần trước Đại lễ Vesak Liên Hiệp Quốc 2025 (diễn ra từ ngày 6-5-2025 tới 8-5-2025) - sự kiện đại diện cho Phật Giáo được Việt Nam quảng bá rầm rộ như biểu tượng của hòa bình và từ bi.

Dù mất ngày 29-3, mãi đến 3-4-2025 thông tin mới được công bố. Cái chết của ông lập tức gây chấn động giới Phật giáo và cộng đồng quốc tế, Chính phủ lưu vong Tây Tạng cùng các tổ chức nhân quyền quốc tế đang dậy sóng, đòi Việt Nam và Trung Quốc giải thích rõ ràng. Tulku Hungkar Dorje, người đã trốn khỏi Trung Quốc từ tháng 9-2024 để tránh đàn áp, bị cáo buộc bắt giữ bởi công an Việt Nam và Trung Quốc tại một khách sạn ở TP.HCM chỉ 4 ngày trước khi qua đời. Giấy chứng tử từ Bệnh viện Vinmec Central Park (thuộc tập đoàn thân chính quyền CSVN - Vingroup) xác nhận cái chết, nhưng thi hài ông vẫn nằm lạnh lẽo trong nhà xác, không một lời giải thích.

Nguồn tin từ Tây Tạng cho biết cao tăng Tulku Hungkar Dorje có một số lượng tín đồ ở Việt Nam. Và đó là lý do ông đến Việt Nam để tránh sự truy

bức của chính quyền Trung Quốc. Cũng có tin cho rằng một vài đồ đệ của vị cao tăng này cũng đã bị bắt giữ ở Việt Nam, và có nguy cơ bị giao cho Trung Quốc, nơi họ sẽ phải đối diện với tra tấn và ngược đãi. Người dân Tây Tạng đang bày tỏ sự thương tiếc về cái chết của ông trên mạng xã hội. Nhưng cũng có những báo cáo cho rằng chính quyền Trung Quốc đang nỗ lực cấm đoán việc nhắc đến ông. Thậm chí, tu viện của ông đã bị cấm tổ chức lễ tang cho vị trụ trì.

Bình luận Hai Duong: Quà tặng thể hiện lòng trung thành với chủ tịch Tập chẳng?

Bình luận Hoàng Nam: Cho dầu đây là ai thì cũng là một sinh mạng, CSVN quá ác độc.

Tulku Hungkar Dorje 2022. (ẢNH: INTERNATIONAL CAMPAIGN FOR TIBET)

Sân sau...

Quốc hội CSVN vừa thông qua dự án đường sắt Lào Cai - Hà Nội - Hải Phòng với tổng mức đầu tư khổng lồ 203,231 tỷ VND (khoảng 8.37 tỷ USD), đặt mục tiêu hoàn thành vào năm 2030. Tuyến đường có điểm đầu từ biên giới Lào Cai nối với Trung Quốc, kết thúc tại cảng Lạch Huyện (Hải Phòng) - hứa hẹn là “mạch máu” mới cho hàng hóa Trung Quốc tuần thẳng ra biển Đông (gọi mỹ miều là huyết mạch vận chuyển hàng hóa cho sáng kiến Vành Đai - Con Đường - BRI). Để thực hiện, Việt Nam dự kiến vay hơn 8.3 tỷ USD từ chính Trung Quốc.

Nhưng câu hỏi đặt ra: Việt Nam được gì? Từ

Lào Cai, Việt Nam chẳng có gì xuất cảng ngược lại Trung Quốc ngoài quặng thô và nông sản giá rẻ, ngược lại thì dự án đường sắt này là xa lộ một chiều để hàng Trung Quốc tràn xuống cảng Hải Phòng, tiện thể “đổi mác” xuất xứ đi Âu đi Mỹ, như cảnh báo sắc lạnh của ông Peter Navarro về chiến thuật thương mại Bắc Kinh?

Cuối cùng thì: Trung Quốc cho vay - Trung Quốc thi công - hàng hóa Trung Quốc lưu thông - và Việt Nam trả nợ.

Bài học đắt giá từ đường sắt Cát Linh - Hà Đông còn chưa ráo mực, bài học đường sắt cao tốc của Lào (cũng mượn tiền Trung Quốc, Trung Quốc thi công) vẫn ám ảnh: lỗ nặng, vắng khách, nợ chồng chất. Huyết mạch giao thông hay sân sau kinh tế?

Bình luận Ali Ali: Biết chắc không trả nổi vẫn cho vay vì sẽ ép nó bán nhà trả nợ!

Bình luận Phương Nguyen: Ngư ông Tập đi câu cá. Cá cắn câu biết đâu mà gỡ, chim vào lồng biết thuở nào ra .

Bình luận Tin Di: Trung Quốc đầu tư đường sắt cho Lào và từ đó khoáng sản của Lào chảy về phương Bắc hết.

Giám đốc...

Tại Việt Nam, hàng loạt người dân bỗng hóa giám đốc công ty "ma", nợ thuế chồng chất mà không hề hay biết, bị cấm xuất cảnh ngay sát giờ bay - tiền mất hồn mang. Không mở doanh nghiệp, không kinh doanh, thậm chí chưa từng đặt chân đến nơi đăng ký công ty, nhưng bỗng một ngày đẹp trời, họ bị... cấm xuất cảnh vì đang “nợ thuế”. Ví dụ:

Chị L.T.T., một giáo viên ở Củ Chi, TP.HCM, hí hửng chuẩn bị du lịch Trung Quốc dịp Tết thì bị chặn tại sân bay. Lý do? Chị là giám đốc Công ty HALLE ở Đà Nẵng, nợ thuế 64 triệu đồng. Ngạc nhiên thay, chị chưa từng đặt chân đến Đà Nẵng hơn thập kỷ, càng không mở công ty. Mã số thuế cá nhân xác nhận chị "lãnh đạo" doanh nghiệp từ bao giờ không hay. Kết quả: vé máy bay, tour du lịch mất trắng, vali kéo về nhà, kèm đơn trình bày gửi cơ quan chức năng và... chờ đợi mòn mỏi.

Tương tự, anh Ngô Hoàng Vỹ (quận 12) phát hiện mình làm giám đốc "ma" từ 2022, trình báo nhưng vô hiệu. Đến 2024, anh bị cấm xuất cảnh vì công ty nợ thuế. Những công ty này thậm chí có doanh thu, mã số thuế, hoạt động công khai, trong khi "giám đốc" chỉ biết ngậm ngùi khi vé máy bay, lịch trình du lịch chỉ còn là tờ giấy lộn.

...

Mỗi năm, Việt Nam đổi giấy tờ vài lần, nhưng thông tin mật của người dân như căn cước công dân rò rỉ đầy rẫy, bị lợi dụng lập doanh nghiệp ma, nợ thuế, thậm chí vi phạm pháp luật, đẩy người vô tội vào vòng xoáy rắc rối... Còn cơ quan chức năng? Họ chỉ "hướng dẫn", rồi dẫn ta đi lòng vòng trong mê cung hành chính không hồi kết.

Bình luận Doan Lộc Phát: Đứa em họ của em làm nội trợ cũng bị như vậy, cũng bị đòi thuế, và cô ấy đi báo công an, công an kêu cô ấy chứng minh vào ngày thành lập công ty cô ấy ở đâu làm gì. May sao đó là ngày cô ấy ở bệnh viện sinh con, chứng tử còn đầy đủ rồi được báo là về nhà chờ thông báo, nay đã 3 năm và vô số lần vòng vòng chưa hồi kết, còn số thuế thì cứ gọi cho cô ấy mà đòi số nợ thuế kia.

Bình luận Phùng Thi Sen: Em là dân quê 200%, học dốt, không bằng cấp, đi xuất khẩu lao động xong về để và nuôi con, chả có thời gian đi Hà Nội mà có công ty tận trên đó. Xong cán bộ thuế Hà Nội đến làm việc với huyện, thị trấn, xuống tận nhà nhìn thấy giám đốc Công ty gì mà phèn hơn cả mấy bà buôn ve chai nên lắt đầu quay về. Hai vợ chồng cứ thất mắc không biết lộ thông tin từ đâu?

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập – Tự do – Hạnh phúc

BẢN TƯỜNG TRÌNH
(Về việc tạt oan xuất cảnh)

Kính gửi: Các cơ quan thống tấn báo chí.

Tôi tên: **NGUYỄN VĂN AN**,
Nơi sinh: Thành phố Hồ Chí Minh,
CCCD số: **90 01 012345 6789 0123**,
Nơi cấp: Cục Cảnh sát quản lý hành chính về trật tự xã hội.
Nghề nghiệp: Giáo viên.
Địa chỉ thường trú: **123 Đường Nguyễn Huệ, Tân Phú Trung, Củ Chi, Tp Hồ Chí Minh.**
Địa chỉ liên hệ: **123 Đường Nguyễn Huệ, Tân Phú Trung, Củ Chi, Tp Hồ Chí Minh.**

Sinh ngày: **15/01/1990**,
Cấp ngày: **15/01/1990**,
Điện thoại: **0912 345 678**.

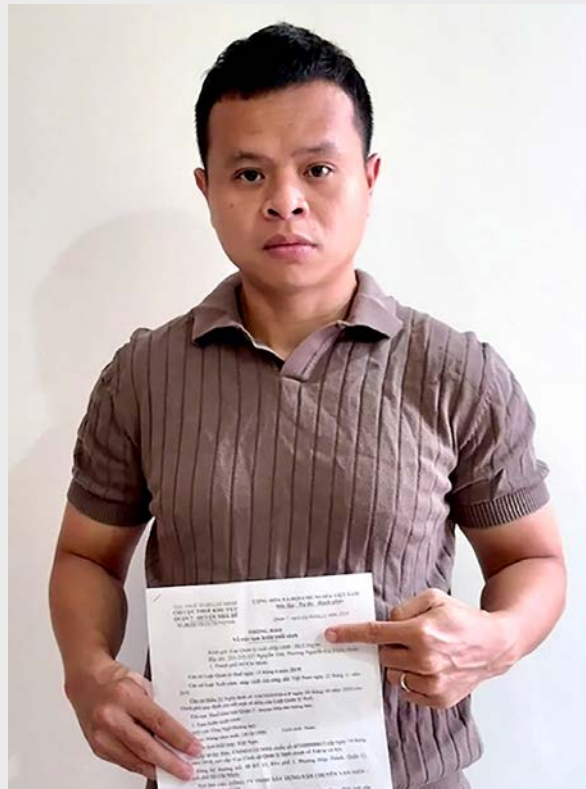
Tôi xin trình bày sự việc như sau:

Liên hệ: **15/01/1990** tôi có đến sân bay Tân Sơn Nhất để bay chuyến DR5052 của hãng hàng không Ruili Airlines xuất cảnh đi Lệ Giang (Trung Quốc) lúc 14 giờ 05 phút. Tôi bị được các nhân viên an ninh nói đây mới vào thông báo và lập biên bản **Tạt oan xuất cảnh**.

Lý do: Tôi đang đứng tên giám đốc một Công ty ở quận Cẩm Lệ, thành phố Đà Nẵng. Và triệu tập họ 64 triệu tiền thuế nên tôi bị đưa vào danh sách cấm xuất cảnh. Và nhân viên an ninh cho tôi số điện thoại Cục thuế Đà Nẵng để tôi liên hệ giải quyết vụ việc liên quan đến tôi.

Khi tôi liên hệ Cục thuế thành phố Đà Nẵng để hỏi rõ sự việc thì họ yêu cầu tôi cung cấp mã số thuế để họ kiểm tra. Họ kiểm tra thì đúng là thông tin cá nhân tôi đang đứng tên một giám đốc Công ty HALLE và đang nợ thuế.

Tôi không đồng ý với họ là họ đã nhầm lẫn rồi. Vì tôi sinh sống và làm việc tại thành phố Hồ Chí Minh. Tôi là giáo viên thì không kinh doanh gì hết. Tại sao họ lại có thông tin tôi như vậy để làm ảnh hưởng đến tôi? Ai là người cấp cho họ giấy phép kinh doanh mà không xác minh thế để đúng sai để ảnh hưởng đến tôi? Họ thông báo với tôi là Công ty TNHH HALLE được Sở Kế hoạch và Đầu tư thành phố Đà Nẵng cấp phép và yêu cầu tôi liên hệ nơi đó để yêu cầu họ giải đáp cho tôi.

Hàng loạt nạn nhân đệ đơn, vừa mất tiền vừa mất thời gian vừa ảnh hưởng uy tín nhưng không được giải quyết ổn thỏa (ẢNH: TUOITRE.VN)

Trời nóng, công an... mad mad

Đạo này, dưới cái nắng thiêu đốt 40 độ C (104 độ F), quốc lộ 13 ở Bình Dương bỗng hóa "trạm khảo sát" bất đắc dĩ. Cảnh sát giao thông (CSGT) dàn rào, chặn hàng loạt xe máy, xe khách, ô tô con, xe tải... yêu cầu tài xế trả lời phiếu khảo sát liên quan dự án đường sắt đô thị. Câu hỏi xoay quanh lộ trình, mục đích di chuyển, từ đi làm, đi học đến... đi mua sắm. Hàng chục phương tiện bị dừng cùng lúc, gây kẹt xe, ồn ào và bất bình cho người dân đang vội vã mưu sinh.

Dân ngao ngán: thời đại 4.0, sao không dùng công nghệ, khảo sát online, mà cứ phải chặn đường, gây phiền? Hay CSGT chỉ quen "chặn đầu xe kiểm bánh mì", nên lúng túng khi làm việc khoa học? Đại diện CSGT Bình Dương phân trần: chỉ làm theo công văn của Sở Xây dựng Bình Dương - tinh thần "minh bạch, công khai". Nếu dân chưa

ứng, họ sẵn sàng... đổi cách khảo sát, khi nào đổi thì chưa biết.

Bình luận Hoàng Lê: Dự án đường sắt hiện đại để giảm kẹt xe, mở đầu bằng cảnh kẹt xe.

Bình luận Phan Lam: Sai thì xin lỗi thôi, không xin cũng xong. Dân khổ quen rồi, tụi bây cứ vô tư!

(ẢNH: VOV.VN)

Lấy lòng hay lấy số?

TP.HCM vừa tung ý tưởng: lập phường mới mang tên "Sài Gòn" ở Quận 1, "Chợ Lớn" ở Quận 5, và đề tên "Gia Định" cho một phường ở Bình Thạnh sau khi hợp nhất với Bình Dương, Bà Rịa-Vũng Tàu. Sở Nội vụ TP.HCM giải thích rằng, việc dùng lại tên cũ nhằm gợi giá trị lịch sử, văn hóa, đồng thời "lấy lòng" người dân. Nghe thì ngọt, nhưng có thật sự trong sáng?

Dân chúng chia hai phe. Người ủng hộ cho rằng, cái tên thân thương như Sài Gòn, Chợ Lớn gợi ký ức vàng son, gắn kết cộng đồng. Nhưng kẻ hoài nghi thì cười khẩy: đây chỉ là chiêu trò chính trị, đánh bóng hình ảnh chính quyền mới sau hợp nhất. Lấy tên cũ để dân quên đi những lần ranh hành chính bị xóa nhòa, hay để "lấy số" cho kế hoạch tái cơ cấu đầy tham vọng?

Sài Gòn năm

1962 (ẢNH: NHACXUA.VN)

Trong khi chính quyền bận đặt tên, người dân lại băn khoăn: tên mới có làm đường bớt kẹt, chợ bớt đất, hay đời sống khá lên? Hay chỉ là lớp sơn hào nhoáng che đi những vấn đề cộm cán mà chính quyền CSVN cố che giấu? Tên gọi có thể gợi ký ức, nhưng nếu không đi kèm với cải cách thực chất, lòng dân vẫn thế!

Bình luận Huỳnh Ngọc Chenh: Từ một thủ đô một thành thị lớn nhất nước và từng trên tầm các thủ đô khác Đông Nam Á mà chữ còn một phường thì thôi khỏi đặt tên nữa, van các ông

Bình luận Maya Quốc: Đặt tên cho phường hay thành phố gì thì cái tên Sài Gòn đã là bất diệt rồi, chứ cái tên mới không bất diệt đâu

Bình luận Singuyen Tranpham: Okie, vậy mai mốt cướp giết ở Sài Gòn ngay giữa lòng TP.HCM thì đừng ai ý kiến gì nữa nghen

Báo Trẻ Tiếng Việt - Nối Kết Cộng Đồng

TÌM VIỆC MIỄN PHÍ

Chuyên mục TÌM VIỆC MIỄN PHÍ là nơi dành cho quý vị cần việc làm. Quý vị có thể tự giới thiệu về bản thân, sở thích, khả năng và nghề nghiệp mong muốn.

Chuyên mục này được đăng tải miễn phí, với mục đích kết nối những người cần việc làm với các cơ hội công tác phù hợp. Báo Trẻ mong sẽ là nhịp cầu nối kết, chung tay giúp đỡ lẫn nhau, tạo cơ hội cho quý đồng hương.

Xin vui lòng gửi thông tin ngắn gọn, không quá 30 chữ.

Quý độc giả ở khắp nơi có thể viết thư gửi qua bưu điện

Địa chỉ thư tín: "TÌM VIỆC MIỄN PHÍ"

3202 N. Shiloh Rd., Garland, TX 75044

hoặc email đến tòa soạn: info@trenews.net

TPB DƯƠNG KÝ THÀNH

Sinh năm 1940

Số quân 40/224.008. Trung Sĩ.

ĐƠN VỊ: Đại đội 458/ĐPQ Biệt Lập thuộc TK Ba Xuyên.

Mọi sự giúp đỡ xin liên lạc về ông Dương Ký Thành.

ĐỊA CHỈ: Số 20 ấp Châu Thành, thị trấn Lịch Hội Thượng, huyện Trần Đề, tỉnh Sóc Trăng.

DIỆN THOẠI: (con trai): **0939 379 590 * 035 685 1533**

TPB NGUYỄN ĐÌNH THỊNH

Sinh năm 1954.

Số quân: 74/217364.

ĐỊA CHỈ: Kiệt 687/30 đường Phan Chu Trinh, thành phố Tam Kỳ, Quảng Nam.

DIỆN THOẠI: Nguyễn Việt Phát (con trai): **090 507 0818**

Xin cảm ơn quý ân nhân

BẢN VIẾT TẮT CÁC CHỮ DÙNG TRONG QUÂN ĐỘI

Trong hồ sơ thương binh đăng trên báo Trẻ, chúng tôi thường viết tắt các danh từ thường được dùng trong Quân Đội, chúng tôi xin có bản chú thích như sau:

- TPB: Thương Phế Binh	- ND: Nhảy Dù	- CK: Chi Khu
- SQ: Số quân	- TQLC: Thủy Quân Lục Chiến	- TR.Đ: Trung Đội
- QP: Quả phụ	- PB: Pháo binh...	- ĐĐ: Đại Đội
- ĐPQ: Địa Phương Quân	- TĐT: Trung Đội Trưởng	- TĐ: Tiểu Đoàn
- NQ: Nghĩa Quân	Tiểu Đoàn Trưởng	- SĐ: Sư Đoàn
- CLQ: Chủ Lực quân	- ĐĐT: Đại Đội Trưởng	- SĐ23BB: Sư Đoàn 23 Bộ Binh
- ĐĐQ: Biệt Động Quân	- TK: Tiểu Khu	- QYV: Quân Y Viện.
		- V.I, II, III...CT: Vùng I... Chiến thuật.

Quy định về số quân

NQ: Số quân của Nghĩa Quân chỉ có 6 số, không có hai số đầu.

ĐPQ: Số quân Địa Phương Quân, lấy năm sinh làm hai số đầu.

CLQ: Số quân của Chủ lực Quân, lấy năm sinh +20= hai số đầu (Ví dụ sinh năm 1940, số quân là 60/000).

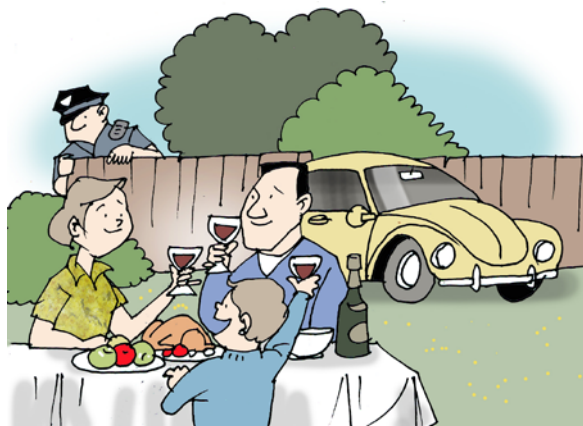
có lợi

Thấy một chiếc xe chạy lạng quạng, cảnh sát quay đèn, đưa máy đo nồng độ cho tài xế thổi. Kết quả trên mức cho phép nhưng ông ta nhất quyết bảo mình không uống rượu.

Viên cảnh sát bèn đưa cho vợ ông ta thử, kết quả y chang. Ông chồng lắc đầu quầy quậy bảo cái máy đo bị hỏng, bảo không tin thử thằng bé xem. Viên cảnh sát thử luôn cả đứa bé. Kết quả cũng giống nhau. Viên cảnh sát lúng túng xin lỗi và cho đi.

Được một đoạn, ông chồng quay sang nói với vợ:
- Thấy chưa, thế mà em cứ cấm anh cho con uống rượu.

THÔNG NGUYỄN (sưu tầm)

BẢO HUÂN

thù xưa

Trong phiên tòa xử một vụ va quẹt xe trong parking. Khi người ta dẫn bị cáo vào, quan tòa nhíu mày hỏi:

- Hình như tôi đã gặp anh ở đâu rồi thì phải?
- Vâng, thưa ông Chánh án. Mười năm trước tôi đến nhà dạy trống cho con của ông.
- Tôi nhớ rồi! Vụ vụ này tôi sẽ xử anh 20 năm tù giam!

LA THIÊN (lượm trên mạng)

BẢO HUÂN

hên xui

Hai anh bạn người miền Tây lấy vợ miền ngoài, họ tình cờ gặp nhau ngoài chợ. Anh cưới vợ miền Bắc nói:

- Lấy vợ Bắc giàu, vợ đẹp chưa chắc đã sướng... nhiều khi nó chửi không nuốt mặt kịp luôn á... còn cô vợ Huế của mày thì sao?
- Chẳng bao giờ cô ấy chửi tao một tiếng!
- Dzậy sao?
- Ừa. Mỗi lần nó chửi ít nhất hai tiếng trở lên, có khi cả buổi luôn!

CHENNY CHIẾN (email)

BẢO HUÂN